

શાન્તમુર્તિ મુનિ મહારાજશ્રી

વૃદ્ધિચંદ્રોળ ઓપનચરિત્ર

મુનિ સત્તિનવિજય

પ્રકાશક:—કર્પૂરપુસ્તકાલય

સમૌ (ગુજરાત)

ધી આનંદ પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ—ભાવનગર.

વિક્રમ સંવત્ ૧૯૬૩

વીર સંવત્ ૨૪૬૩

શાન્તમૂર્તિ મુનિરાજશ્રી વૃદ્ધિયદ્રશ મહારાજનો દૂક

જીવન પરિચય

પળળે જૈન સમાજને ઘણા તેજસ્વી રત્નો આપ્યા છે મુનિરાજશ્રી વૃદ્ધિયદ્રશ મહારાજ પણ પળળના જ વીરરત્ન હતા.

લાહોર છત્તામા ચિનાળ નદીના કિનારે વસેલ રામનગરમા સવત ૧૮૯૦ ના પોસ શુદ્ધિ ૧૧ ને દિવસે એ પુણ્યાત્માનો જન્મ થયો. એમના પિતા ધર્મજસ, ઓસવાળ જ્ઞાતિના એક ધનાઢ્ય આગેવાન હતા. માતા કૃષ્ણદેવી પણ એટલા જ ભાગ્યશાળી હતા. લાલચક્ર, મુસદ્દીમલ, વછરીમલ અને હેમરાજ આ ચાર પુત્રરત્નો અને રાધાદેવી નામની એક પુત્રી પછી સૌથી નાના છેલ્લા કૃપારામ હતા. “લઘુતામા પ્રભુતા વસે” એ ન્યાયે કૃપારામે છેક ન્હાના હોવા છતાં પોતાના જીવનને પ્રભુતામય બનાવી યશસ્વી બનાવ્યું.

ઓગણીશમી શતાબ્દિની છેલ્લી વીસી એટલે મહાન સંક્રાન્તિ કાળ ભારતના ક્ષેત્રેક્ષેત્ર યુનરુત્યાનનો નવો રંગ પૂરાઈ રહ્યો હતો. વર્ષોની જમાવટ પછી ધીમે ધીમે શિથિલ થયેલ યતિસમાજ જુઝાતા દિપકની માફક છેલ્લો શ્વાસ લઈ રહ્યો હતો.

પંજળમાં આ સમયે હુંઠક મતનું સામ્રાજ્ય હતું. અમરસિંહ રિખ એમના આગેવાન. મૂર્તિપૂજનો તીવ્ર વિરોધ એ એમનો મુખ્ય વ્યવસાય. અદ્યપમતિએ તૈયાર કરેલ ટળાના આધારે તેઓ શાસ્ત્રોના અદ્ય સમજણવાળા અર્થ કરતા. વ્યાકરણના અભ્યાસ પછી શાસ્ત્રોનો અર્થ—અભ્યાસ કરે તો રખેને કોઈ સત્ય માર્ગે દોરવાઈ નય એ ખાતર વ્યાકરણનો અભ્યાસ કરવાની તેઓની સખત મનાઈ હતી.

આ જ સમયે એક સત્ય શોધક અને લટ્કિ પુરૂષ તરીકે જોળખાતા શ્રી ખૂદેરાયજી મહારાજ હુંઠક પંથના હતા. તેઓએ હુંઠક પંથે માન્ય રાખેલ ૩૨ સૂત્રનો અભ્યાસ શરૂ કર્યો. જેમ જેમ સરળભાવે જિંડા ઉતરતા ગયા તેમ તેમ પોતાના પંથે કરેલા અર્થો કદિપત લાગવા માંડ્યા. વધુ અભ્યાસના પરિણામે હુંઠક પંથ પરની શ્રદ્ધા સરી પડી. હુંઠક પંથનું આ સમયે અસાધારણ જોર હોવા છતાં સત્યના પૂજક તરીકે તેઓ નીડરતાપૂર્વક બહાર આવ્યા. સં. ૧૬૦૩ માં તેઓએ સ્વયંમેવ મુહપત્તિ તોડીને તપગચ્છ અંગીકાર કર્યો. છેલ્લા ત્રણ ચાર વર્ષના મનોમંથનને માર્ગ આપ્યો. આમ તપગચ્છ અંગીકાર કરવાના આગલા વર્ષે જ શ્રી ખૂદેરાયજીનું ચાતુર્માસ રામનગરમાં થયું હતું. જ્યારે ધર્મજસનું સારુયે કુટુંબ આ મહાત્માના પરિચયમાં આવ્યું હતું. અને ધર્મવીર કૃપારામનો પણ તેમની સાથે સારો પરિચય થયો હતો.

એક વ્યાપારીને જરૂરી, એટલો અભ્યાસ કરીને ૧૪ વર્ષની વયે કૃપારામે વેપારી જીવન શરૂ કર્યું. માતા-પિતાએ કૃપારામને ગૃહસ્થી જીવનમાં જોડવા માટે તેમનું વેશવાળ કર્યું, પરંતુ કૃપારામનો જીવનરાહ જુદો જ હતો. એક ગૃહસ્થીને છાજે તેટલો વૈલવ, સંપત્તિ અને દરેક સંયોગો તેમને માટે સાતુકૂળ હતા, છતાં તેમનો જીવન-પંથ જુદો જ હતો. ધર્મ

ત્યાગના માર્ગે જીવનને અનતસુખના આરે લઈ જવાનો એમનો આદર્શ હતો. કુદરતે તેમને સહાય કરી માતા-પિતાએ કૃપારામનુ કરેલ વેશવાળ તુટી ગયું, કૃપારામ બાળપ્રદાચારી, પરમ ત્યાગી મહાત્મા તરીકે જીવવાને બાગ્યશાળી થયા.

જે વર્ષેના બ્યાપારી જીવન પછી તેમનું મન વૈરાગ્ય તરફ વધારે ઢળ્યું હતું. કોઈ સદ્ગુણ મળે તો દીક્ષા અંગીકાર કરી જીવનને ધન્ય બનાવવાની તેમની લાવના વધુ જાગૃત થઈ એ માટે માતા-પિતાની રજા માગી, પણ તરત ન મળી સ સા-રમા રહીને પણ ત્યાગી તરીકે, સયમી તરીકે રહેવાનું તેમણે શરૂ કર્યું, વૃત્ત-નિયમો ગ્રહણ કર્યા, અને જે વધે માતા-પિતાને સમજાવી દીક્ષાની રજા મેળવી સૌની પ્રેમભરી વિદાય લઈ દીક્ષા લેવા માટે તેઓ ગિદ્દીમા આવ્યા અને ૧૯૦૮ મા અંશાહે શુદ્ધ ૧૩ શે મુનિરાજ શ્રી બૃદ્ધેરાયજી મહારાજ પાસે તેઓએ દીક્ષા લીધી તેઓ શ્રી વૃદ્ધિચંદ્રજી તરીકે જાહેર થયા. પંચ-મહાવ્રતધારી અવિરતિ લાવનાનો ઉચ્છેદ કર્યો બાળપણથી જ તેઓને ધાર્મિક જ્ઞાનનો શોખ હોવાથી પહેલા આતુર્ભાસમા જ તેઓએ સાધુની કિયાના સૂત્રો કઠિત કર્યા.

દીક્ષા ગ્રહણ કરવા બાદ તેમનો વિહાર સતત હતો, તેઓએ ગુરૂની સાથે ત્રણ વર્ષ પબળ અને રાજપુતાનામા વિચગી, જૈન શાસનની અપૂર્વ સેવા કરી, એક ગુરૂલક્ષ્મી તરીકે પણ સારી નામના મેળવી મુનિરાજ શ્રી બૃદ્ધેરાયજી મહારાજનો મુહુર્તપતિત્યાગનો પ્રસંગ પબળમા હુલુક સમાજ માટે બહુ જ અર્થાત્મક હતો. કોઈ મહાન સરોવરની પાળને ગાળડું પડે અને પાળ તટવાની અણી ઉપર હોય ત્યારે તે પાળને બચાવી લેવા અસાધારણ તનતોડ પ્રયાસો કેટલીક વખત કરવામા આવે છે તેમ મુહુર્તપતિત્યાગના આ પ્રસંગથી હુલુકપથીઓને પોતાની સત્તાની દીવાલ તટતી હોય એમ લાગ્યું હતું, એટલે આ પ્રસંગ

તેઓએ બખાળા કાઢવામાં બાકી રાખી ન હતી. એમ છતાં મુનિ શ્રી ખુદેરાયજી અને એમના શિષ્ય સમુદાયે પોતાના માર્ગના કાંટાઓને પુષ્પ-પેખીપ્રેમથી વધાવવામાં, અને શાન્તરસ બળ-વવામાં જે દીર્ઘદૃષ્ટિ રાખી હતી, એના શુભ ફળરૂપે જ આજે સારાથે પંતળ સંવેગ માર્ગને અનુસરતો, ઝોળખતો થયો છે. બાદ ગુજરાતમાં આવ્યા, અને સં. ૧૯૧૨ માં અમદાવાદમાં પંન્યાસશ્રી મણીવિજયજી દાદા પાસે વડીદીક્ષા અંગીકાર કરી.

૧૯૧૧ માં તેઓશ્રીએ ગુજરાત-કાઠિયાવાડમાં પ્રવેશ કર્યો ત્યારે અત્રેની સ્થિતિ પણ પછાત હતી. “જૈન ધર્મને ટકાવનાર” યતિ સમાજ જ છે એવી રૂઢ લોકમાન્યતા વચ્ચે યતિઓએ એમર સામ્રાજ્ય જમાવ્યું હતું. વ્યાખ્યાનપીઠ તેમના હાથમાં હોવાથી તેઓ બનતા પ્રયાસે સંવેગી સાધુ સમાજનું સ્થાન બમવા દેતા ન હતા. આરિત્રના બળથી તેઓ મંદ પડતા જતા હતા ત્યારે ભોળી જનતાને વશ રાખવા મંત્ર-જંત્ર-વૈદ્ય-વિદ્યા વિગેરે સાધનોનો તેઓ ઉપયોગ કરતા. આ પ્રતિકુળ સંયોગો વચ્ચે પણ મુનિશ્રીએ ધીમે ધીમે સારી નામના મેળવી હતી, અને સમય જતાં સારાએ ગુજરાત-કાઠિયાવાડમાં સંવેગી સાધુ સમાજ પરત્વેની શ્રદ્ધા-ભક્તિ બળ વધી ગયું હતું.

શરીરની પ્રતિકુળતાને અંગે તેઓ સતત વિહાર કરી શકે તેમ ન હતા, એમ છતાં ગુજરાત-કાઠિયાવાડ ઉપર તેઓશ્રીએ સારો ઉપકાર કર્યો છે, તેમાં ખાસ કરીને ભાવનગર તેઓશ્રીનું પરમ ઋણી છે.

આ પ્રમાણે જ્યાં જ્યાં બની શકે ત્યાં ત્યાં અભ્યાસ માટે જૈન સાહિત્યના સાધનનો સંગ્રહ કરાવવામાં પણ તેઓશ્રીએ સારો શ્રમ લીધો હતો. વળાના જૈન લાંડરનો ઉદ્ધાર કરાવવામાં તેઓએ સારો શ્રમ લીધો હતો.

જીવનની પળેપળનો ઉપયોગ આત્મહિત માટે કરવાનું તેઓ ચૂકતા નહિ આ માટે અનેક શાસ્ત્રોનું તેઓ નિરંતર અવલોકન કરતા તેમની આકૃતિ એટલી શાન્ત અને તેજસ્વી હતી કે લાખા ઉપદેશો જે કાર્ય ન કરી શકે એ કાર્ય એમની, આકૃતિના દર્શન કરવાથી થઈ શકતું અને એ કરતા એમની કાર્યગૈલી વધારે પ્રશસનીય હતી કોઈ પણ પગલું મૂકવા પહેલાં તેઓ એટલો વિચાર કરતા કે એમના કોઈ પણ કાર્યને માટે તેઓને પરતાવાનો સમય જીવનભરમા લાગ્યે જ આવ્યો હશે.

એક સમય મુનિ દાનવિજયજીએ તેઓની પાસે વાત મૂકી, “આધુનિક સાધુ સમાજ વિદ્યાભ્યાસથી બહુ વચીત રહે છે, પૂર્વાચાર્યોએ રચેલા ન્યાય, વ્યાકરણ આદિ મહાન ગ્રંથો, ગ્રંથ-ભંડારોમા એની એ સ્થિતિમા પડી રહે છે ચાતુર્માસના ચાર મહિના દરમિયાન કોઈ પરિતને ગ્રંથી કોઈ મુનિ અભ્યાસ કરે, ત્યાં વિહારનો સમય આવતા આગળ અભ્યાસ થઈ શકતો નથી, અને પરિતોનો ખર્ચ બરાબર મરૂળ થતો નથી આ સંયોગો વચ્ચે શ્રી સિદ્ધાચળજી જેવા તીર્થમા મુનિ મહારાજોના અભ્યાસ માટે એક પાઠશાળા હોય તો અભ્યાસ વધે ”

શ્રી વૃદ્ધિચંદ્રજી મહારાજને આ વાત રુચી દેવયોગે બાળુ બુદ્ધિસિંહજી યાત્રાએ સિદ્ધાચળજી આવ્યા, પાઠશાળા ઉપસ્થિત કરવામા મદદ કરવા મુનિશ્રીએ પ્રેરણા કરી, અને પરિણામે એ પાઠશાળા ખુલ્લી મૂકવામા આવી

જાવનગરમા જૈન ધર્મ પ્રસારક મજાને પ્રાણવાન બનાવવામા, અને સ્વાનિક જનતામા જૈન મસ્તૃતિની ઊંડી છાપ પાડવાના અનેક કાર્યો તેઓશ્રીના હસ્તે થયા છે એક રીતે કહીએ તો પલ્લભમા તેઓએ જન્મ લીધો, પરંતુ શુજરાતના, કાઠિયાવાડના અને મુખ્યત્વે જાવનગરના કટ્યાણુ માટે તેઓ જીવ્યા હતા

લાવનગરમાં જૈન પાઠશાળાનું ઉદ્ઘાટન એ એમના જીવનનું છેલ્લું કાર્ય હતું. શાળા ખુલ્લી મૂકવામાં આવ્યાનાદ વ્યાધિએ એકદમ જોર પકડ્યું. અપૂર્વ સમતાથી એ વ્યાધિ સામે આત્મજગૃતિની જ્યોત જગાવી: “અરિહંત, સિદ્ધ,” આદિ પવિત્ર શબ્દોના ઉચ્ચાર શરૂ કર્યા. સંપૂર્ણ સમાધિમાં આત્મા લીન થયો. ૧૯૪૮ ના વૈશાક શુદ્ધ ૭ ની રાત્રીના નવ વાગે ૫૯ વર્ષ અને પોણાચાર માસે નજવર દેહનો એ પવિત્ર આત્માએ ત્યાગ કર્યો. લાવનગરના આંગણે એ સ્થૂલ-દિપક ખૂંટ્યો, લાવ-દિપકની જ્યોત ચોમેર પ્રસરી રહી.

મુનિ કેવળવિજયજી, મુનિ ગંભીરવિજયજી, મુનિ ઉત્તમવિજયજી, મુનિ ચતુરવિજયજી, મુનિ રાજવિજયજી, મુનિ હેમવિજયજી, મુનિ ધર્મવિજયજી, મુનિ નેમવિજયજી, મુનિ પ્રેમવિજયજી અને મુનિ કર્પૂરવિજયજી એ એમનો શિષ્ય સમુદાય. આ સિવાય તેમના હસ્તે, અને એમના ઉપદેશથી બીજી ઘણી દીક્ષાઓ અપાણી છે.

એમના શિષ્ય-પ્રશિષ્ય સમુદાયની બાજુ માટે વંશવૃક્ષ કરેલ છે તે આ સાથે છે તે જોવાથી સમજ પડી આવશે.

મુનિરાજધી વૃદ્ધિય ડાહ મહારાજ.

સકળ મુનિમંડળ શિરોમણી શાંતમૂર્તિ પરમ
ઉપકારી મુનિરાજ શ્રી

વૃદ્ધિચંદ્ર ચરિત્ર.

પ્રથમ પરિચ્છેદ

અથાર ભે ચતુર્થ મંગલ ચતુષ્ક.

(ગાર્ફલ વિકીકિત)

ગાજે પચમ કાળમા લવ લીંતિ, લવ્યાત્મની ટાળવા,
મિથ્યા મોહ મહાધકાઈ હળવા, સન્માર્ગ સલાળવા,
વર્તે છે જયવત અત કરવા, મસારના ફેદને,
વહો મગળ એહુ ગાસનપતી, શ્રી ત્રીશલાનદને

(૧)

ધારીને અભિમાન અત્તર અતી, સર્વજ્ઞ પાસે જતા,
પેખ્યા દિન દયાળ શાન્ત પ્રભુને,^૧ દિવ્યાસને શોભતા,

^૧ સુરવર ગચિત મીલાસને

થાતા વિપ્ર સનાથ નાથ શરણે, અજ્ઞાનને વામતા,
વંદો ગૌતમ આદિએ ગણધરા, સતકાર્ય આરંભતા.

(૨)

વર્ષાકાળ વિશાળ ભાવ ધરતા, કોશ્યાતણા સ્થાનમાં,
જીત્યા કામ વિકાર નિશ્ચળપણે, રેતા સદા ધ્યાનમાં;
વંદો તે સ્થુલિલદ્ર મંગળ મહા, અ્યાવીરના^૧ આસને,
ધમ્મો મંગળ જૈન “ દુર્લભ ” દમ્મે, કર્મોત્તણા પાસને.

(૩)

દોહરા.

શ્રી શુભ વીર પ્રભુ નમી, સારદ માય પવિત્ર;
મહા મુનિ વૃદ્ધિચંદનું, કહિશું જન્મચરિત્ર. ૧
બ્રહ્મચારી સંયમ ગ્રહિ, ભારત ભૂમિ મોજાર;
વિચર્યા નિરુપૃહ ભાવથી, કિધો અતી ઉપકાર. ૨
શાસન સોહ વધારિને, સ્વર્ગ ગયા ગુરુરાય;
“દુર્લભ” પદપંકજ નમી, ગુણ ગિરુઆતસગાય. ૩

ઢાળ પહેલી.

(રઘુપતિ રામ હૃદયમાંહે રહેજો રે...એ રાગ.)

નમો વીરજનંદ જયકારી રે, તસ શાસનમાં ઉપગારીરે;
થયા વૃદ્ધિવિજય ગુણ ભારી.....
ભવિ ગુરુરાજ ચરિત્ર સાંભળતા રે, કરે સમક્રિતની નિર્મળતા.

ભવિ૦ (એ આંકણી)

રમણિય રસાળ પંજળ રે, લાહોર જીલ્લે સરિતા^૨ ચિનાબ રે;
ત્રો રામનગર રૂડું ગામ.....ભવિ૦ ૨

- ૧ અઢાર નેવુ વિક્રમમા રે, પોશ શુદ્ધ અચ્ચારશે જન્મારે,
ભાવ્યા માત પિતાતણા મનમા ભવિં ૩
- ઓસવાળ જ્ઞાતિમા વિખ્યાત રે, ધર્મજશ શ્રેષ્ઠિ જસતાત રે,
રત્નગર્ભા કૃષ્ણાદેવી માત ભવિં ૪
- ૨ બેની એકને ૩ બાધવ ચાર રે, અહે પાછળ ગુરૂ અવતાર રે,
માની લઘુતાએ પ્રભુતાનો સાર ભવિં ૫
- આવી વસતા ઉદર ગુરૂ જામ રે, અહે માતા દોહદ અભિરામ રે;
જેથી નામ સ્થાપ્યુ કૃપારામ ભવિં ૬
- આગોપાગ પેખી મનોહાર રે, નિમિત્તર કહે તે વાર રે,
'થાશે પૂર્ણ પ્રભાવી કુમાર ભવિં ૭
- શિશુ વયથી રમ્મતમા ધ્યાન રે, કમિ ગખતા બુદ્ધિ નિધાન રે,
અહે ગામઠી સ્ફુલભા જ્ઞાન ભવિં ૮
- ચૌદ વર્ષની ઉમ્મર થાતા રે, વ્યવહાર કુશળ થઈ જાતા રે,
ચલવે પેઢીઝ સરાકની જાતા ભવિં ૯
- શહેર પીંડ દાદ લખા માય રે, કળવાન અહસ્થને ત્યાંય રે,
લઘુ વયમા ૫ મળ ધ જોડાય ભવિં ૧૦
- કમિ કર્મ ભોગાવળી થાતા રે, અનાયાસે સળ ધ છુટી જાતા રે,
ફરી કરવા ભણે ના જ્ઞાતા ભવિં ૧૧
- પેખો પૂર્વ પુન્ય પમાય રે, કેવા નિમિત્ત અહે ગુરૂચાર રે,
સુધારે અધ્યવસાય ભવિં ૧૨
- ગુણગ્રાહિ સરલ કૃપારામ રે, લઘુ વયમા ધરે બહુ હામ રે,
અહે “દુર્લભ” ગુણ અભિગમ ભવિં ૧૩

૧ વિક્રમ મવત ૧૮૯૦ મા ૨ બેની એક=રાધા દેવી નામની

૩ બાધવ ચાર=નાવચદ, મુમદીમણ, વજીમણ, હેમરાજ, નામના

૪ સોનરૂપુ વ્યાગ્યવટતરની ૫ વેનિગળ

હાળ બીજી.

(પંચમ ભવ ક્રાદાગ સન્નિવંશ..... એ રાગ)

હુંઠક પંથ પંજળ મોઝાર, ઘણે ભાગ પ્રસર્યો તે વાર;
પરિચયમાં તે મતના રિખ, પુષ્કળ વિચરતા છે શિખ. ૧
(એ આંકણી.)

કોઈ કોઈ શહેર જિનાલય હતા, પણ પરિખળ તેહનું જામતા;
ઘણે ભાગ તેમાં લળી જાય, મુર્તિપુજક સ્વરૂપ જણાય. ૨
કૃપારામ પિતાને ગેહ, મત સ્વિકાર થયેલો એહ;
જેથી પ્રથમ થઈ તેહ પિછાન, અમરસિંહ રિખ આગેવાન. ૩
લોકાના યતિઓ ત્યાં હતા, ચિત્રેલ જિન પ્રતિમા રાખતા;
અમરસિંહ હુંઠક ધરિ દ્રેષ, કરતા નૂતેનો પણ નિષેધ. ૪
જાનું થોડા માટે થાય, અતિ સર્વત્ર વરજીત એ ન્યાય;
શુદ્ધ માર્ગ જોવા તે વાર, ઘણે ભાગ થઈ ગ્યો તૈયાર. ૫
ખુટેરાવ નામા એક રિખ, સત્ય માર્ગના ખાસ પરિખ;
બ્રહ્મચર્યાદિ ગુણો અલંકર્યા, જાણી અભાવ સાધન ત્યાં ઠર્યા. ૬
સમુદાયે પામેલા માન, બત્રીશ સુત્ર વિષે દઈ ધ્યાન;
નિજપક્ષનો જાણ્યો અનર્થ, મન કલિપત કિધેલા અર્થ. ૭
વ્યાધિ કરણ વ્યાકરણને ગણે, હુંઠક મત લણવા ના લણે;
હેતુ જાણ્યો તેહનો ખાસ, જેહથી પોગળ થાય પ્રકાશ. ૮
હુંઠકના આચાર વિચાર, જાણી અયોગ્ય તજે તે વાર;
શુદ્ધ પંથ ગ્રહવા ચિત્ત ધરી, સ્યાલકોટ આવ્યા વિચરિ. ૯
મૂળરાજ શ્રાવક ત્યાં હતા, કૃપારામ ^૧ લાણેજ તે થતા;
યોગ્ય જાણી દેતા ઉપદેશ, ^૨ ઓગણી એકમાં આપ્યો વેશ. ૧૦
પટીયાળા ખેમાં મુનિ જતા, ધર્મચંદ શ્રાવક ત્યાં હતા;
સંયમ યોગ્ય જાણી આપતા, રામનગર ચોમાસું જતાં. ૨૧

૧ કૃપારામના મામાની દીકરીના દીકરા એ રીતે લાણેજ થતા.

૨ વિક્રમ સંવત ૧૯૦૧ માં દિક્ષા આપી.....

વેશ દુઢક રિખનો ત્યા હતો, અત્તર લાવ અલગ વર્તતો,
 ધર્મજગ શ્રેષ્ઠિ પરિવાર, પગિચમા આવે તે વાર ૧૨
 ખુટેરાવથી નિર્મળ જોધ, શુદ્ધ ધર્મની પામ્યા શોધ,
 કુમતિ મર્વ કુદુમ્બની ગઈ, શ્રદ્ધા જિનપ્રતિમા પર થઈ ૧૩
 કૃપારામ તે મુનિ પમાય, ધર્મગંગા દહ જો ડાય,
 શુદ્ધ ધર્મ બિજ અત્તર ધરે, થાપ્યુ ઉપગારી મુનિવરે ૧૪
 મનન કરિ શુદ્ધ તત્ત્વ રચાલ, ઝોગણી ત્રણ વિક્રમની ચાલ,
 શિષ્ય સાથ શ્રદ્ધા શુદ્ધ થતા, સ્વયમેવ મુહુપતિ ત્રોડતા ૧૫
 ભાવદયા ધરિ દિલ મોનાર, ખુટેરાય મુનિ તે વાર,
 પ્રસિદ્ધ દેશ પળખે થાય, “દુર્લભ” જિન મતના અનુયાય ૧૬

ઢાળ ત્રીજી.

નદી ચમુના ૩ તિર ઉડે દોય પખીયા એ ગગ
 નિસ્પૃહિ ખુટેરાય મુનિ તપગૃહ ભળ્યા, મુળચ દળ, પ્રેમચ દળ,
 ગિધ્યગુણી મળ્યા,
 જાણુ પળખનો ભાગ્ય ઉદય થયો આ પળે,
 થાય પ્રજાગીત સુર્ય પ્રભા ઉદયા ચળે (એ આકાશી)
 કુમત તિમિર જામેલ વિશેષ પળખમા,
 ખટકે પગ ઉપગારી કૃપા નીધીધ્યાનમા,
 સ્થાન સ્થાન ઉપદેશ દઈ ગુરૂ વિચરે,
 અહાર વિહારના દુષ્કર કષ્ટ મહન કરે ૨
 દુઢક મત રૂપ કાટાવાળા જોઈ ક્ષેત્રને,
 માફ કરે ગુરૂચ ગમે તેવા નેત્રને,
 ઉત્તમ ધર્મનુ બિજ ગોપે ત્યા સ્થળે સ્થળે,
 પગિસહ વેઠે અપાગ કૃપાનીધી તે પળે ૩
 જિન મતનુ શુદ્ધ બિજ શ્રદ્ધાભાવિ દિલ ભરી,
 પુષ્કળ જિન પ્રતિમા પૂજક અ ય્યા કરી,

કરે પ્રશંસનિય કાર્ય ગુરુજી કઠિન સમે,

દેશ પ્રસિદ્ધ બુટેરાય મુનિ ભવિ દિલરમે.

૪

એ ઉપગાર અમાપ પંજળનિવાસીને,

ઉદ્ધર્યા કુમતથી કેઇ ફસાતા તપાસીને;

“ દુર્લભ ” એ શુભ યોગ ભવિ ભાગ્યે મળ્યો,

મનવાંચિત સુરતર પંજળ વિષે ફળ્યો.

૫

ઢાળ ચોથી.

(રંગ રસિયા રંગ રસ બન્યો મન મોહનજી—એ રાગ)

પુન્યવાન કૃપારામનું મનમોહનજી

થયું ભાગ્યદેવ જાગૃત મનડું મોહું રે મનમોહનજી. (એ ટેક)

પુણ્યાનું બંધી પુણ્યથી ॥ મ ૦ ॥ ગ્રહે ઉત્તમ સર્વ નિમિત્ત ॥ મ ૦ ॥ ૧ ॥

કુમતિ સંગ છુટી ગયો ॥ મ ૦ ॥ મળ્યા સદ્ગુરુ પુન્ય પ્રભાવ. ॥ મ ૦ ॥

શુભ નિષ્ઠન કર્યું નામને ॥ મ ૦ ॥ ધરિ પૂર્ણ દયાળુ સ્વભાવ ॥ મ ૦ ॥ ૨ ॥

ધર્મરૂચિ વધતા થકા ॥ મ ૦ ॥ પવિત્ર વિચાર પ્રભાવ. ॥ મ ૦ ॥

અભયદાન દેઇ જીવને ॥ મ ૦ ॥ ધરે સર્વથી મૈત્રીભાવ. ॥ મ ૦ ॥ ૩ ॥

પુદ્ગલિક સુખ તૃણવત્ ગણે ॥ મ ૦ ॥ થતા ઘટમાં જ્ઞાનપ્રકાશ. ॥ મ ૦ ॥

સંવેગ રંગ દિલરંગતા. ॥ મ ૦ ॥ કરે મોહ સુલટનો નાશ. ॥ મ ૦ ॥ ૪ ॥

સ્વપ્ન સમાન સંસારના ॥ મ ૦ ॥ વિધુત્ત સમ સુખ ચલિત્ત. ॥ મ ૦ ॥

અનિત્ય પદાર્થ નિહાળતા. ॥ મ ૦ ॥ ઉદ્ધવિગ્ન થયું તવ ચિત્ત. ॥ મ ૦ ॥ ૫ ॥

વિનાશી ઉપભોગમાં ॥ મ ૦ ॥ નિર્થક નરભવ જાય. ॥ મ ૦ ॥

ઈચ્છા કમિ થઈ તેહથી ॥ મ ૦ ॥ સાર્થક નરભવનું રહાય. ॥ મ ૦ ॥ ૬ ॥

સ્વાર્થ તત્પર સ્નેહિ સગા. ॥ મ ૦ ॥ જોતા જગજાળ અનિત્ય. ॥ મ ૦ ॥

નરભવ સફળ થવા હવે. ॥ મ ૦ ॥ ધરે ધર્મ આરાધન ચિત્ત. ॥ મ ૦ ॥ ૭ ॥

કામ કર્યું દુકાનમાં. ॥ મ ૦ ॥ જો વરસ દઈ બહુ લક્ષ. ॥ મ ૦ ॥

કમિ થાય દિલ જામતા. ॥ મ ૦ ॥ શુદ્ધ જ્ઞાન વૈરાગ્યનો પક્ષ. ॥ મ ૦ ॥ ૮ ॥

વિક્રમ યોગણી પાંચમાં. ॥ મ ૦ ॥ વધતા શુભ અવ્ય વસાય. ॥ મ ૦ ॥

માતપિતાને વિનવે ॥ મ ૦ ॥ સયમ લેવા ગુરુરાય. ॥ મ ૦ ॥ હા
 નાણી વિલગ જવાળમા ॥ મ ૦ ॥ ડેટલાક અહિ વૃત્ત નેમ ॥ મ ૦ ॥
 ઉવિગ્ન ચિત્તે સસારમા ॥ મ ૦ ॥ રહેતા જળકમળની જેમ ॥ મ ૦ ॥ ૧૦ ॥
 આરભવાળા કાર્યમા ॥ મ ૦ ॥ કમિ ગળતા કાયમ ધ્યાન ॥ મ ૦ ॥
 સદ્વિચાર નિત્ય સેવતા ॥ મ ૦ ॥ અહિ પટમા નિર્મળ જ્ઞાન ॥ મ ૦ ॥ ૧૧ ॥
 સ્ત્રી સસાર વૃદ્ધિ કરે ॥ મ ૦ ॥ વળી નગ્ક દ્વાર નિમિત્ત ॥ મ ૦ ॥
 મળધ ફરીને જોડવા ॥ મ ૦ ॥ દિધે નહિ જાણી ચિત્ત ॥ મ ૦ ॥ ૧૨ ॥
 પ્રીતિ હતી મૂળથી ઘણી ॥ મ ૦ ॥ વ્યાકરણ પઠનમાળાસ ॥ મ ૦ ॥
 પચસ ધિ સુધી કર્યો ॥ મ ૦ ॥ સસારીપણે અભ્યાસ ॥ મ ૦ ॥ ૧૩ ॥
 કુટુંબ વર્ગ સમજાવીને ॥ મ ૦ ॥ નિવયે અનુમતિ પામેલ ॥ મ ૦ ॥
 જે વરસે તત્પર થયા ॥ મ ૦ ॥ સસારની તજવા જેલ ॥ મ ૦ ॥ ૧૪ ॥
 કલેષી સ્ત્રી દારિદ્રતા ॥ મ ૦ ॥ ગુજરાન ના સાસા હોય ॥ મ ૦ ॥
 પ્રતિકૂળ સયોગો બધા ॥ મ ૦ ॥ વૈરાગ્ય દ્યે વિગ્લા કોય ॥ મ ૦ ॥ ૧૫ ॥
 હુ ખ ગર્ભિત ગણાય એ ॥ મ ૦ ॥ પણ ગર્ભશ્રીમત્ત કૃપાગમ ॥ મ ૦ ॥
 અનુકૂળ સયોગો બધા ॥ મ ૦ ॥ હતા હામ દામ ને ઠામ ॥ મ ૦ ॥ ૧૬ ॥
 જન્મ થકી સસારમા ॥ મ ૦ ॥ દેવે દ્રો કરતા એવ ॥ મ ૦ ॥
 તોપણ તૃણવત્ માનીને ॥ મ ૦ ॥ તજતા દેવાધિદેવ ॥ મ ૦ ॥ ૧૭ ॥
 ચક્રવૃત્તિ ખટ ખડને ॥ મ ૦ ॥ તન્ત્યા રાન્ત્ય રીદ્ધિ પરિવાર ॥ મ ૦ ॥
 શાશ્વત સુખ લોકતા થયા ॥ મ ૦ ॥ દષ્ટાન્ત અહે મનોહાર ॥ મ ૦ ॥ ૧૮ ॥
 ભવભીરૂ કૃપારામનો ॥ મ ૦ ॥ હતો જ્ઞાન ગર્ભિત વેગજ્ય ॥ મ ૦ ॥
 “દુર્લભ” પચમ કાળમા ॥ મ ૦ ॥ અહે જન્મગુરુ ભવિ ભાગ્ય ॥ મ ૦ ॥ ૧૯ ॥

ઢાળ પાંચમી

(મ વત્ત એક અ' લતરે રે, જનડ રાનો ઉદ્ધાર—એ રાગ)

આજ્ઞા પામે વડિલની રે, ભવભીરૂ કૃપારામ,
 વિષમ સ્વરૂપ સંમાગ્નુ રે, દષ્ટિ ચડેલુ તામ હો ગુરુજી ૧
 ધાગિ હૃદય શુભ ભાવને રે, ગૃહવા ભવજલ નાવને રે,
 તત્પર થાય દયાલ જુહાલા રે ગાગ તત્પર થાય દયાલ (એ આકાશી)

- પ્રસિદ્ધ મુનિ ખુટેરાયનો રે, જાણી દિલ્લી મુકામ;
પત્ર લખી આપે પિતા રે, ગુરૂજી ઉપર આમ. હો ગુરૂજી ૨
- દિક્ષા ખુશીથી આપજો રે, વિતતા ચાતુરભાસ;
ગૃહસ્થ વેશે રાખી ત્યાંસુધી રે, કરાવજો અભ્યાસ. હો ગુરૂજી ૩
- માશીયાઈ ભાઈ કૃપારામનો રે, સાથમાં નોકર એક;
સોંપી પ્રયાણ કરાવતા રે, શુભ મુહુર્ત સુવિવેક. હો ગુરૂજી ૪
- સર્વ કુટુંબ વળાવવા રે, મળતા નગરને દ્વાર;
હર્ષ સહિત વિખુટા પડ્યા રે, ઘટ વૈરાગ્ય વિચાર. હો ગુરૂજી ૫
- ગુરૂ ચરણે આવી અને રે, ગૃહસ્થ વેશે રહ્યા તામ;
દોઢ માસ અભ્યાસમાં રે, વિતાવતા કૃપારામ. હો ગુરૂજી ૬
- દે દિવ્યમાન વૈરાગ્યને રે, યોગ્ય જાણી ગુરૂરાય;
વિધન નડે શુભ કામમાં રે, જાણી તુરત સજ્જ થાય. હો ગુરૂજી ૭
- અશાઠ શુકલ તૃયોદશી રે, વિક્રમ ઓગાણી આઠ;
શુભ મુહુર્ત આવ્યે થકે રે, આવતા ધરિ બહુ ઠાઠ. હો ગુરૂજી ૮
- વસ્ત્રાલંકાર તજી અને રે, ઉપકારી ગુરૂ પાસ;
પંચમહાવૃત ઉચ્ચર્યા રે, ધરતા અતિ ઉદ્ધાસ. હો ગુરૂજી ૯
- આગાર તજી અણુગાર થ્યારે, હરષ હૃદય ઉભરાય;
અવિરતી ભાવ ઉચ્છેદતારે, ધર્મવૃદ્ધિ દિલ રહાય. હો ગુરૂજી ૧૦
- ધર્મ વૃદ્ધિરૂપ ધારણારે, જાણતા ગુરૂજી તામ;
ગુણ નિષ્પન્ન તેહથી ઠવેરે, વૃદ્ધિચંદ મુનિ નામ. હો ગુરૂજી ૧૧
- ધર્મ વૃદ્ધિ આગળ જતારે, કિંધી આત્મ પ્રયત્ન,
સાક્ષ્યતા કરિ નામનીરે, થાતા ગુણ નિષ્પન્ન. હો ગુરૂજી. ૧૨
- વિલંબ છતા દિક્ષા દિયેરે, સારા માટે ગુરૂરાય;
ભવિતવ્યતા હોય જેહવીરે, ખુદ્ધિ એહવી થાય. હો ગુરૂજી ૧૩
- વડિલ બન્ધુ કૃપારામનારે, વ્યતિત્ત થતા બે માસ;
સિધાવ્યા પરલોકમાંરે, વિધન નડત એ ખાસ. હો ગુરૂજી ૧૪
- વિલંબ નહિ શુભ કામનીરે, કાલતું કરિલ્યો આજ;
યોગ્ય વચન એ જ્ઞાનીનારે, સદૃઢ હવા શુભ કાજ. હો ગુરૂજી ૧૫

પ્રથમ ચોમાસું દિલ્લિમારે, ગુરુ મ ગાયે ચાય,
 આદ્ય શક્તિ તિલ્લણ મત્તિરે, પામ્યા જ્ઞાન પસાય હો ગુરુ ૦ ૧૬
 સાધુ ક્રિયા મુત્રે કઠેરે, પ્રથમ વૃત્તિ કરે ત્યાય,
 દશ વૈકાળીક અર્થ સહરે, વાચતા ગુરુ પસાય હો ગુરુ ૦ ૧૭
 ચાતુરમાસ પૂરણ થયેરે, કરતા તીર્થાથી વિદુર
 " દુર્લભ, પચમ કાળમારે, કરવા અતિ ઉપકાર હો ગુરુ ૦ ૧૮

ઇતિ શ્રી પ્રથમ પરિચ્છેદ સમાપ્ત

પ્રથમ પરિચ્છેદ ઉપસંહાર.

(દશે અવગર ની ડીંગે મ નાન ન ગર એ ગા)

એ ચગિ નાયડને, જન્મસ્થાન પગિવાર,
 શિશુ વયથી મગલના, વિનય ગુરુ મુવિચાર,
 વ્યવહાર કુશળતા, નિમિત્ત મળ્યા મનાહાર,
 સદગુરુ મયોગ ત્યો, પૂરવ પુન્ય પધાર ૧
 પુન્યવત્ત પમાયે, કુમતિ કુદુમ્બની લાય,
 જગલમા મગલ, જાન્યવત્તને ચાય,
 વૈરાગ્ય વાસના, ધારિ નદા મુલ ચિત્ત,
 શ્રદ્ધવાસે વરસ ગે, આજ્ઞા વહિલ નિમિત્ત ૨
 જળ પકલની પને, ન્યાન ગદિ ગુરુચાય,
 આજ્ઞા શ્રદ્ધ લાતની, ગુરુ પામે લાય,
 અભ્યાસ વધારી, તજ સમાગ્ની જેલ,
 દિશા જર્મ દિત્તી, પુન્યવત પામેલ ૩
 રૂચિ ધર્મ વૃદ્ધિની, ધન્યા જનન માય,
 સ્થાપે વૃદ્ધિવર મુનિ, નાન તેડે કુડે લાય,

રહિ ચાતુર્માસ ત્યાં, સદગુરુને સુપસાય;
 અભ્યાસ વધારતા, વખત વિહારનો થાય. ૪
 પ્રથમ પરિચ્છેદે, વર્ણુઓ એ અધિકાર;
 એ ચરિત્ર નાયકના, ગુણ ગંભીર ઉદ્ધાર;
 ॥થા ચુસ્મોત્તરે, મનન કરો શુભ સાર;
 “ હુલોભ ” નર ભવને, સફળ કરો સુવિચાર. ૫

અથ દ્વિતીય પરિચ્છેદ.

દોહરા.

તિર્થપતિ ત્રેવીશમાં, પ્રણમું પાર્શ્વ જનંદં;
 વિચરતા ગુરુ સાથમાં, આગળ મુનિ વૃદ્ધિચંદ. ૧

ઢાળ પહેલી.

(નવો વેશ રચે તેણી વેળા.....એ રાગ.)

સર્વજ્ઞ તણે ફરમાન, ચોમાસું ગાળે એક સ્થાન;
 પછી સ્થવિર કલ્પિત આણુગાર, નવ કલ્પી કરે વિહાર. (એ ટેક.)
 ગુરુ સાથ વિહારમાં ફરતા, જયપુર આલ્યા વિચરતા;
 બીજું ચાતુર્માસ ત્યાં થાય, ચોગણી નવ વિક્રમ માંય. ૨
 હતા સાથમાં બે ગુરુ ભાય, ચાતુર્માસમાં એકદિ જાય;
 સાંગાનેર નજીકમાં ત્યાંય, દરિસન નિમિત્તે મુનિરાય. ૩
 રાતવાસો રહ્યા તે ઠામ, બુટરાય મુનિ પગે તામ;
 એકાએક વ્યાધિ થઇ જાવે, તળે ફેડલા ઉપડી આવે. ૪
 થઇ શક્તિ મંદ ચાલવાની, ધીમે ધીમે ચાલ્યા તોય જ્ઞાની;
 સાંગાનેર જયપુરની મધ્ય, તહી ઉતરવા થ્યા અશક્ય. ૫
 સુરજમણ આદિ ત્યાંય, શ્રાવકો ત્રણે મુનિરાય;
 તેડી લઇ સરિતા ઉતારે, વૃદ્ધિચંદ મુનિ તે વારે. ૬

પરાક્રમ બતાવતા ભારી, શુરુ ભક્તિ કરી ઘણી સારી,	
સન્નિધિ સ ગતિના પ્રભાવે, શક્તિ કંઈ વ્યક્ત બતાવે	૭
હિરાચ દહીયતિ વિદ્વાન, જયપુર હુતુ તમ સ્થાન,	
બુદ્ધિગય તણે દ્રઢ ગણી, સાથે જોયા મુનિવડ ભાગી	૮
પુણ્યવત્તની આકૃતિ જોય, અનુપમ મધુરતા હોય,	
અમૃત તુલ્ય જોનારને લાગે, ભાગ્યવત્ત પુરુષ બહુ ભાગે	૯
પ્રીતિ પૂર્ણ થતિ મન થાય, જોતા વૃદ્ધિદાય મુનિગય,	
ધૃતિ તાસ ભણાવવા થાય, આજ્ઞા આપે મુનિ બુદ્ધિગય	૧૦
વ્યાકરણ તણે અભ્યાસ, શુરુ આજ્ઞા પામી થતિ પાસ,	
ચલવે આગળ મુનિગય, પરચુરણ બીજે થાય	૧૧
કર્યો એક રિતે અભ્યાસ, થયુ પૂરણ ચાતુર્માસ,	
વિદ્યાર તૈયારી થાય, “દુર્લભ” શુભ આગળ ગાય	૧૨

ઢાળ બીજી.

(પેલે ભવે એક ગામનો રે, ગય નામે નવ માગ—એ ગમ)

કીમનગઢ થઈ આવતા રે, જયપુરથી અન્નમેર,
નાગોગ આવતા ત્યા થઈ રે, માલજ્યુ વિકાનેર—
મુનિશ્વર જગતા પગમ ઉપગાર, નાણીયે ચરિત્ર આધાર

મુનિશ્વર (એ આકાષી.)

વિકાનેરના શ્રાવકો રે, નાગોગમા મુનિ પાસ,
આવી વાદી અન્ન કરેરે, આવવા ચાતુર્માસ મું ૨
સિદ્ધાચલ લેટવારે, અભિવાધા અન્નમેર,
થઈ હતી મુનિગાનીરે, નિમિત્ત પડાવે કેર મું ૩
વા પગમા આવવા થકીરે, વૃદ્ધિદાય દહી મુનિગય
તે વચ્ચે ત્યા પહોંચવા રે, તે ઠી અશક્ત જણાય મું ૪
કુન્ન બળે લુપ્ત પડ્યા રે, નાનોરથી શુરુ ભાય
શુરુ મહિત્ત વૃદ્ધિદાય મુનિ રે, વિકાનેરમા બાય મુનિં ૫

વિંકાનેરના શ્રાવકો રે, ઉલસીત થાય અપાર;	મુનિં ૬
ચોમાસું મુનિ આવતા રે, ઝોગાણી દશ મોબર.	
ગુરૂ આત્મા જંઘા બળે રે, મુળચંદ્ર મુનિરાય;	મુનિં ૭
ચાતુર્માસ સિદ્ધાચળે રે, ગુર્જર પર થઈ જાય.	
પ્રેમચંદ્ર મુનિરાયનું રે, નાગોર થાય ચોમાસ;	મુનિં ૮
ઉતરા અવસ્થાએ કિધારે, વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિ સ્થિરવાસ.	
તેવાનું મૂળ આંહીથી રે, આ વરસે રોપાય;	મુનિં ૯
પૂર્વોપાર્જિત કર્મથી રે, મહાન નરો ન મૂકાય.	
પ્રસિદ્ધ મુનિ બુટરાયણ રે, મરૂ ભૂમિ મોબર;	મુનિં ૧૦
પ્રખ્યાતિ પામ્યા અતિ રે, સ્થળે સ્થળે સત્કાર.	
તપગચ્છ મુનિ વેષમાં રે, કેટલોક શાસ્ત્ર આધાર;	મુનિં ૧૧
થાય પ્રમાણ આ સમયમાં રે, મરૂ ભૂમિ મોબર.	
તપગચ્છ મુનિરાયનો રે, બીલકુલ જ્યાં ન વિહાર;	મુનિં ૧૨
ખરતર ગચ્છિયતિ સાધવી રે, તેનો વિશેષ પ્રચાર.	
પ્રવૃત્તિ કેટલી ઈંડા રે, તપગચ્છ અનુસરી થાય;	મુનિં ૧૩
કેટલીક ક્રિયા ખરતર ગચ્છિ રે, પરિચયથી પરખાય.	
સતાવીસો ઝોસવાળના રે, ઘર હતા વિંકાનેર;	મુનિં ૧૪
હુંઢીઆ અરધમાં શ્રાવકો રે ! પેળે મુનિ આ શહેર.	
યતિ સંખ્યા ઉપાશ્રયો રે, પુષ્કળ હોય આ વાર;	મુનિં ૧૫
શ્રાવકપણું ટકી રહું રે, એટલું એ આધાર.	
વિહાર ચાતુર્માસમાં રે, શરૂ હતો અભ્યાસ;	મુનિં ૧૬
બોલ વિચારને સાંભળી રે, અનુભવ કરે ગુરૂ પાસ.	
સિદ્ધાંતો ગ્રંથ કુંચીયો રે, સમજાવે ગુરૂરાય;	મુનિં ૧૭
વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાયને રે, વાંચવા સરલ તે થાય.	
રતનચંદ્ર રિખ એહવે રે, હુંઢીયાના પુણ્ય પાદ;	મુનિં ૧૮
પ્રતિમા સંબંધી બુટરાયથી રે, કરવાને સંવાદ.	
અજમેરના શંઘને કરિ રે, ચાતુર્માસમાં વાત;	મુનિં ૧૯
જણાવતા ગુરૂરાયને રે, વિંકાનેર અવદાત.	
	મુનિં ૨૦

આવતા મુધી રોકજો રે, રિખ ને કરવા સવાહ,	મુનિ૦ ૨૦
જવાબ અજમેર શઘને રે, તુર્ત લખે પુન્યપાદ	
તેરા પથ ખડન તણી રે, ચરચા તણી લેઈ પ્રત,	મુનિ૦ ૨૧
* કર્તા રતનચંદ ગિખની રે, નાગોરથી લઈ તુર્ત	
ચોમાસુ ઉતર્યે આવતા રે, અજમેરમા ગુડરાય,	મુનિ૦ ૨૨
તેનાજ વાઙ્ય વડે તેનુ રે, ખડન કરવા ચ્હાય	
રતનચંદ રિખ સાલણી રે, ગણી જાયે પોખાર,	મુનિ૦ ૨૩
મુર્ય પાસે કહો કયામુધી રે, ટકી રહે અધકાર	
જણ્યા છતા નિજ હાથમા રે, દિપક ગ્રહી પટકાય,	મુનિ૦ ૨૪
" દુર્લભ " નરભવ હારતા રે, હાસીપાત્ર તે થાય	

ઢાળ-ગ્રીષ્મ.

(નવઝ માહણ કુડમા વસેરે મહારિદ્ધી ગિખલદત નામ એ રાગ)	
ચરચા સખ ધી કાર્યનીરે, તીંહા આજ ગઈ રોકાણ	
તિર્થાધિરાજ સિદ્ધાચળેરે, હવે ભેટવાન જગલાણ (૨)	૧
(એ આશણી)	
પુર્વની વાચ્છા પ્રગટતારે, ગુરૂ ધ્યાન તિહા ખેચા	
એવામા અજમેરથીરે, શઘ ઠાઢીને એકબાય (૨)	૨
કેશરીયાણ યાત્રનીરે, ગુરૂગાયને વિનતી કિધ,	
સ્વિકારી અતિ આગહેરે, યથ માથે પથ એ લિધ (૨)	૩
ઉદયપુરમા આવતારે, સત્કાંત સરસ ત્યા થાય,	
ખરતર ગચ્છિયતિ આગહેરે, નિજ ઉપાશ્રયે લહિજાય (૨)	૪
આગહ ચાતુર્ભાસનોરે, જોરાવગમત્ર કરે આય,	
ધચ્છા મિદ્ધગિગિ ભેટવારે, તેથી સ્વિકાંત ન થાય (૨)	૫
ભેટે કેશરિયાનાયનેરે, શઘ સાથે જઈ ગુરૂગાય,	
ઇલોલથી ગુજગતનોરે, બીજો શઘ આવેલો આય (૨)	૬

- બેચરદાસ માનચંદનોરે, શંઘ પાછો વળ્યે ગુરૂરાય;
 સાથે આવી ઇલોલમાંરે, પ્રાંતિજ તીંહાથી જાય. (૨) ૭
 નેમસાગરજીના ચેલારે, મળ્યા કપુરઆગરજી આંચ;
 કેઈકે બાળત ચરચા થતારે, પરાન્તા કરે ગુરૂરાય. (૨) ૮
 રાગી પ્રાંતિજના શ્રાવકોરે, થઈ પામે પૂરણ આલહાદ;
 ગુરૂસહિત વૃદ્ધિચંદ મુનિરે, ત્યાંથી આવતા અમદાવાદ.(૨) ૯
 ઉતર્યા હઠીલાઈ વાડીયેરે, જિનદરિસને શહેરમાં જાય;
 મળ્યા અજાણ્યા માર્ગમાંરે; મુનિરાજને હેમાલાય. (૨) ૧૦
 સાધારણ મુનિ ધારતારે, નોતી પ્રથમની કાંઈ પીછાન;
 પરિચય ન થયો વાટમાંરે, પાછળથી ખેંચાર્યુ ધ્યાન. (૨) ૧૧
 ગુજરાતમાં આવતા મુનિરે, અગાઉથી વિનયવાન;
 જ્ઞાન વૈરાગ્ય ગુણ આદિનીરે, પ્રશંસા સહિત પિછાન. (૨) ૧૨
 શ્રીમંત વડા અજમેરનારે, લખે લુણીયાગજગરમદ્ધ;
 અમદાવાદનિજ પેઢીયેરે, તે જાણવા ચત્તરમદ્ધ. (૨) ૧૩
 કહેલ હેમાલાઈ શેઠનેરે, ચત્તરમદ્ધજીયે વૃત્તાંત;
 શુભ આકૃત્તિ સચલાવાદિરે, વિચારતા સાંભરી વાત. (૨) ૧૪
 પોતે જોયેલ મુનિ એહશેરે, કરે કદપના હેમાલાય;
 ઉજમબાઈ ધર્મશાળમાંરે, પહોંચતા સન ચોદ્ધસ થાય. ૧૫
 માણસ મોકલ્યું વાડીયેરે, તેડીલાવવા એ મુનિરાય;
 છેટું પડે બહુ શહેરથીરે, ધારી આવ્યા ગુરૂજી આંચ. (૨) ૧૬
 દાનવિમળ મુનિવાંચતારે, વ્યાખ્યાન તે વખતે આંચ;
 પંજળી મુનિરાયનોરે, શેઠને પરિચય ઇંહા થાય. (૨) ૧૭
 સહેજે વાત ત્યાં ચાલતારે, થયો શેઠને પૂર્ણ આલહાદ,
 ગુણીના ગુણ ગુણગ્રહિતેરે, અમૃત સમ આપે સ્વાદ (૨) ૧૮
 સૌભાગ્યવિજય પન્યાસનારે, વ્યાખ્યાનમાં કેલે જાય;
 બીજે દિવસ એ મુનિનારે, સમાચાર લે હેમાલાય. (૨) ૧૯
 જ્ઞાનવાન ગુણી સાંભળીરે, પંજળી બે મુનિરાય;
 માણસ તેડવા મોકલ્યું રે, સૌભાગ્યવિજયજીએ આંચ. (૨) ૨૦

શુરસહિત વૃદ્ધિગદ્ધ મુનિરે, આવતા કિધો સત્કાર,
“હુલેભ” ખગ્ગિયે સર્વનેરે, સંતુષ્ટ કર્યા તે વાર (૨) ૨૧

ઢાળ ચોથી.

(ધન ધન ને જગ પ્રાણીયા મન મોહનમેરે એ રાગ)

શેઠ હેમાલાઈને હુવે મન મોહનમેરે
પન્નખી મુનિગય મનમોહનમેરે
ઈચ્છા જણાવે પૂર્વની મનમોહનમેરે

લેટવા સિદ્ધગિરિગય, મનમોહનમેરે ૧ (એ આકાશી)
કેશરી શઘ ગટાતણે ॥ મ ૦ા શઘ એ વળતે જાય ॥ મ ૦ા
મોટી મજલે તુગ્તમા, ॥ મ ૦ા લેટવા સિદ્ધગિરિગય ॥ મ ૦ા ૨
ઝરતા ભળામણ રૂણરૂ, ॥ મ ૦ા ખેલાવીને હેમાલાય, ॥ મ ૦ા
શઘવી કહે ડોળી બેસવા, ॥ મ ૦ા વૃદ્ધ જાણી શુરગય ॥ મ ૦ા ૩
અનાવશ્યકતા ડોળીની, ॥ મ ૦ા જણાવતા શુરગય, ॥ મ ૦ા
મોટી મજલે પણ ચાલવા, ॥ મ ૦ા રૂચી જણાવતા જાય ॥ મ ૦ા ૪
આઠ દિવસમા પહોચતા, ॥ મ ૦ા શઘ સહિત શુરગય, ॥ મ ૦ા
ચૈત્ર શુકલ તૃતીયાદી, ॥ મ ૦ા પાદલિપ્ત પૂગમાય ॥ મ ૦ા ૫
તિર્થાધિરાજને ફરમતા, ॥ મ ૦ા બીજે દિવસ શુરગય, ॥ મ ૦ા
લેટયા આદિગુન દને, ॥ મ ૦ા આનન્દ અગ ન માય ॥ મ ૦ા ૬
હુલકે મતિ હુલકાગ્યનો, ॥ મ ૦ા આવતા મન વિચાર, ॥ મ ૦ા
ખિન્ન થયા કાઈડ ચિત્તમા, ॥ મ ૦ા ભાવ દયા ભડાર ॥ મ ૦ા ૭
તિર્થ કગ અને ગણધરે, ॥ મ ૦ા પાવન ભૂમિ કરેલ, ॥ મ ૦ા
અનત મુનિ આ તિર્થર્થી, ॥ મ ૦ા સીદ્ધિપદને વરેલ ॥ મ ૦ા ૮
અઢળક દ્રવ્યને ખગ્ગિયતા, ॥ મ ૦ા પૂરવ પુન્યે પામેલ, ॥ મ ૦ા
અનેડ શ્રાવકાએ તીર્થમા, ॥ મ ૦ા નામના અમર કરેલ ॥ મ ૦ા ૯
આવા ઉત્તમ તિર્થના, ॥ મ ૦ા દગ્ગિન વિમૂળ ગહેલ, ॥ મ ૦ા
અવિચારી કુશુર પ્રેરણા, ॥ મ ૦ા તાબે કમ્પક થયેલ ॥ મ ૦ા ૧૦

ખામી તેહના ભાગ્યની, ॥ મ ૦૧ વિચારતા ગુરુરાય; ॥ મ ૦૧
છતી સામગ્રીયે પામતા, ॥ મ ૦૧ દરિસનનો અંતરાય. ॥ મ ૦૧ ૧૧
સ્તુતિ સ્તવનાદિ કરિ, ॥ મ ૦૧ જિન સન્મુખ ગુરુરાય; ॥ મ ૦૧
ધન્ય માને નિજ આત્મને, ॥ મ ૦૧ ઉતરતા ગિરિરાય. ॥ મ ૦૧ ૧૨
એક દિવસ શંઘ સાથમાં, ॥ મ ૦૧ રહિ અને ગુરુરાય; ॥ મ ૦૧
જોરાવરમદ્દજીતણી, ॥ મ ૦૧ ધર્મશાળામાં જાય. ॥ મ ૦૧ ૧૩
મુનિ પ્રેમચંદ્રજી અગાઉથી, ॥ મ ૦૧ આવી રહેલા આંચ; ॥ મ ૦૧
'મોતીકડીયામાં હતા, મુળચંદ્રજી મુનિરાય. ॥ મ ૦૧ ૧૪
સંવેગી મુનિની સંજ્યા, ॥ મ ૦૧ અદ્ય એ વખતમાં આંચ; ॥ મ ૦૧
પરિચય શ્રાવકને તેથી, ॥ મ ૦૧ તદ્દત્ત અદ્ય જણાય. ॥ મ ૦૧ ૧૫
યતિઓની સંજ્યા ઘણી, ॥ મ ૦૧ એહ સમયમાં આંચ; ॥ મ ૦૧
શ્રાવક વર્ગ રાગી થતા ॥મ૦૧ જોર વિશેષ જણાય ॥મ૦૧ ૧૬
ગુરુપણું માનતા તેહમાં ॥મ૦૧ મુઘ્ધ શ્રાવક ભરમાય ॥મ૦૧
મુખમાં સ્વામિની ગાદીના ॥મ૦૧ અધિપતી તરિકે પુંજાય ॥મ૦૧ ૧૭
વિચારશુન્યતાને લિધે ॥મ૦૧ ગુણની નમજે પિછાન ॥મ૦૧
વંદનિક માત્ર વેશજ હોતો ॥મ૦૧ એ વખતે આ સ્થાન ॥મ૦૧ ૧૮
સ્વપ્ના આદર સંકારના ॥મ૦૧ અગવડે પાણી ને અહાર ॥મ૦૧
આવી અડચણ દેખતા ॥મ૦૧ કરવા પ્રારિ વિહાર ॥મ૦૧ ૧૯
જણાવતા ગુરુરાયને ॥મ૦૧ વૃદ્ધિચંદ્રજી મુનિરાય ॥મ૦૧
“ હુલ્લ ” અવસર દેખતા ॥મ૦૧ આસાં આપે ગુરુરાય ॥મ૦૧ ૨૦

ઢાળ પાંચમી.

(પૃથ્વિ પાણી તેઉરે, વાયુ વનસ્પતિ એ રાગ)

પ્રેમચંદ્રજી સંહિતરે, વૃદ્ધિચંદ્રજી મુનિ, ગુરુઆણા ગ્રહિ વિચર્યાએ;
ચાંતુર્માસને ચોગ્યરે, ક્ષેત્ર જણાવવા વળાવતા ગુરુ ઉચ્ચર્યાએ. ૧
(એ આંકણી)

તળાજ, ત્રાપશરે, થઇ ગોઘે ગયાં, બે દિવસ તિંહા રહ્યાએ;
વિચરતા ગુરુરાયરે, તિંહા થંકી હુવે, ભાવનગર, માંહે ગયાએ. ૨

ધર્મશાળા ખુશાલરે, વિજ્યાના નામથી, ઓળખાતી તિહા ઉત્તર્યા એ; ૩
 બહોળો શ્રાવક સમુદાયરે, અહિં પણ દેખતા, યતિઓના રાગેભર્યાએ ૩
 ધર્મતણા રાખનારરે, ગોરણ તે સમે, કેટલાએક એમ માનતાએ, ૪
 બ્રહ્મ આચાર વિચારેરે, યતિયો વરતતા, મદ મહાવૃત્તમા હતા એ. ૪
 ગુરુ શબ્દનો અપભ્રંશરે, કરિ ઓળખાવતા, યતિઓ ગોરણ નામથી એ, ૫
 રાગી થવા મુગ્ધ લોક રે, તત્ર ચલાવતા, વૈદક મત્રના કામથી એ ૫
 લાભકર્તા થઈ જાત રે, રહિ દ્રઢ નિશ્ચયે, વર્તન રહેત સુધારતા એ, ૬
 નૈન પડિત કહેવાત રે, જ્ઞાન, ઉદ્યમ થકી, યતિ અગાઉ વિચારતા એ ૬
 જ્ઞાન માહે પણ મદ રે, સમજણવિણ રહિ, વર્તન અયોગ્ય ચલાવતા એ, ૭
 સડો વધી જતા એમરે, યતિ મહાવૃત્ત થકી, કંઈક જાળતમા શિથીલ થતાએ. ૭
 દ્રઢતા થતા મન દૂર રે, ઉપરી તેહના, કાંઈ ઉપાય ન યોજતા એ, ૮
 કનિષ્ઠ સ્થિતિ દેખાય રે, હાલમા તેહની, એહ કાળુથી શોધતા એ ૮
 શ્રાવક બહેચરદાસ રે, ભાવનગર તણા, પાલીતાણે મહારાજને એ, ૯
 મળતા પરિક્ષા પડેલ રે, ગુરુ ગુણની તિહા, પ્રથમતા તસ કાજને એ ૯
 આવ્યા જાણી એહ રે, અહિં આગળ મુનિ, આનંદિત અતિ થતા એ, ૧૦
 રહેવા શેઠને ડેલે રે, અતિ આગ્રહ કરિ, મુનિરાજને લહિ ગયા એ ૧૦
 વાચતા અહિં વ્યાખ્યાન રે, પ્રેમચદણ મુનિ, લોક ઘણા ખુશી થતા એ, ૧૧
 સાધારણ વાત ચિત્તેરે, મુનિ વૃદ્ધિચદણ, શ્રાવકને પ્રતિજોધતા એ ૧૧
 આકર્ષણ અતિ થાતા રે, સુધરતા સ્થિતિ, જણાવતા ગુરુરાયને એ, ૧૨
 ચાતુર્માસને યોગ્ય રે, ક્ષેત્ર જણાય એ, ચાહે છે આપ પસાયને એ ૧૨
 પધારતા ગુરુરાય રે, જાણી શ્રાવકો, કળતા સરસ સત્કાળને એ, ૧૩
 રંજીત શ્રાવક થાય રે, શુદ્ધ પ્રરૂપણા, પેખી આચાર વિચારને એ ૧૩
 રાગ થયો કાંઈક મદ રે, યતિઓ ઉપરનો, નિરુપહિ ગુરુ પરિચય થતા એ, ૧૪
 અંતર સુન્યો અપાર રે યતિ, અને મુનિ વચ્ચે, શુદ્ધ મહાવૃત્ત પેખતા એ. ૧૪
 બે શિષ્યો સગાથ રે, મુનિ ભુટેરાયણ, ચાતુર્માસ અહિં કરે એ, ૧૫
 વિક્રમ ઓગણી અચારે રે, ભાવનગર રહિ, કેઈક અજ્ઞાનથી ઉદ્ધરે એ. ૧૫
 અભ્યાસ કરવા કાજ રે, મુનિ મુળચદણ, અખેચદણ યતિકને એ, ૧૬
 ચોમાસુ રહે સિદ્ધક્ષેત્ર રે, પરિચયે શ્રાવકો, કોઈ કોઈ ગગી બને એ. ૧૬

શિષ્યો યે સંગાય રે, મુનિ ખુટેરાયળ, ચાતુર્માસ પૂરણ થતા એ;
ભાવનગરથી વિહાર રે, કરિ સિદ્ધક્ષેત્રમાં, ફરી યાત્રા માટે જતા એ. ૧૭
પ્રેમચંદળ મુનિ સાથ રે, વૃદ્ધિચંદળ મુનિ, આજ્ઞાચક્રિગુરુ રાજની એ;
રૈવતાચળ ભણી જાય રે, યાત્રા કારણે, શ્યામ સુંદર જિનરાજની એ. ૧૮
કેટલાક દિન રહિ આંધ રે, મુનિ ખુટેરાયળ, ખોટાદ લિંબડી તરફ જતા એ;
મુનિ મુળચંદળ સાથે રે, “દુર્લભ” પરિચયે, ભવિને ઉપગારીયતાએ. ૧૯

ઢાળ છઠી.

(ક્રોધ, લોભ, ભય, હાસ્યથીજ રે. ખોટ્યા વચન અસત્ય. એ રાગ)

રૈવતગિરિ વાટે જતાજ રે, પ્રેમચંદળ મુનિરાય;
ખૈરતરગચ્છ ક્રિયા આવશ્યકેજ રે, કરવા શ્રદ્ધા જણાય;
હો ગુરુજ રે, શાસનના શિષ્યગાર, ભવજલ તારણહાર. હો ગુરુજ ૧
(એ આંકણી.)

ગુરુ મહારાજ સંગાયમાંજ રે, નિર્ણીત થયેલ નિદાન;
તપગચ્છ ક્રિયા વૃદ્ધિચંદ મુનિજ રે, કરવા શ્રદ્ધાવાન. હો ગુરુજ ૨
એ વાંધે જુદા પડ્યાજ રે, અર્ધ વચ્ચથી ગુરુ ભાય;
ક્ષેત્ર અન્નાણ્યા દેશમાંજ રે, મુશ્કેલી અતિ થાય. હો ગુરુજ ૩
વાટ પુછતા પહોંચતાજ રે, વૃદ્ધિચંદ મુનિ ગિરનાર;
રાજનગરના શંઘનોજ રે, થયેલ પડાવ તે વાર. હો ગુરુજ ૪
કેવળવિજય તિલકવિજયજ રે, શંઘમાં યે મુનિરાય;
અહાર પાણી કરિ સાથમાંજ રે, વૃદ્ધિચંદ મુનિ રહ્યા આંચ. હો ગુરુજ. ૫
કરતા ખોળ ગુરુભાયનીજ રે, પ્રેમચંદળ મુનિરાય;
આવી સાથે ઉતર્યાજ રે, તેજ દિવસે આંચ. હો ગુરુજ. ૬
વૃદ્ધિચંદ મુનિ મતલેદનેજ રે, મનમાં ન ધરે લગાર;
અહાર પાણી વડે તેમનીજ રે, ભક્તિ કરે તે વાર. હો ગુરુજ. ૭
ખોટાપણું અંતર તણુંજ રે, દરેક પ્રસંગે જણાય;
ખીજે દિવસ પરભાતમાંજ રે, રૈવતગિરિ પર જાય. હો ગુરુજ. ૮

ખાળ બ્રહ્મચારી ખાવીશમાળ રે, નેમનાથ જિનરાય,	હો ગુરૂ ૬
શ્યામ મુતિના દરિસનેળ રે, હર્ષિત અતિશય થાય	હો ગુરૂ ૧૦
રાત્રી વાસ રહ્યા નહિંજ રે, વૃદ્ધિય દળ મુનિરાય,	હો ગુરૂ ૧૧
સ ભવ આશાતના તણોળ રે, માની અતર માય	હો ગુરૂ ૧૨
સહસ્રા વન માહે થઈજ રે, નિચે ઉતરી જાય,	હો ગુરૂ ૧૩
રાત્રીવાસ ઉપર રહ્યાળ રે, પ્રેમચ દળ મુનિરાય	હો ગુરૂ ૧૪
ખીજે દિવસ વૃદ્ધિય દ મુનિજ રે, ચઢ્યા ચૈવત ગિરિરાય,	હો ગુરૂ ૧૫
તિર્થાધિપતી ભેટીનેળ રે, પાચમી દુકે જાય	હો ગુરૂ ૧૬
દરિસન કરિ તેહિજ દિન્નેજ રે, નિચે ઉતરી જાય,	હો ગુરૂ ૧૭
સ્થિરતા કરિ ઉપર રહ્યાળ રે, પ્રેમચ દળ મુનિરાય	હો ગુરૂ ૧૮
સ ઘ સ ગાયે વિચરતાળ રે, વૃદ્ધિય દળ મુનિરાય,	હો ગુરૂ ૧૯
અનુક્રમે ધોરાળ જતાળ રે, શરિર શિથિલતા થાય	હો ગુરૂ ૨૦
ટકી જવા અહિયા કનેજ રે, જણાવતા મુનિરાય,	હો ગુરૂ ૨૧
કેવળ, તિલક, વિજય તણોળ રે, આગ્રહ અતિશય થાય	હો ગુરૂ ૨૨
નાના મુકામે સાથમાળ રે, ચાલવા કહે મુનિરાય,	હો ગુરૂ ૨૩
ઉત્તમ પુરૂષો પ્રાર્થનાળ રે, ભગમા ભીડ જણાય	હો ગુરૂ ૨૪
મહુજ પરિચયે રાગી થયાળ રે, સગ ન છોડાવા ચ્હાય,	હો ગુરૂ ૨૫
વૃદ્ધિય દળ મુનિ આગ્રહેજ રે, સ ઘ મ ગાયે જાય	હો ગુરૂ ૨૬
કરે દરરોજ એકામણુંજ રે, કેવળ વિજય મહારાજ,	હો ગુરૂ ૨૭
રાગી વિશેષ કરે ભકિતથીજ રે, વૃદ્ધિય દળ મુનિરાજ	હો ગુરૂ ૨૮
ચરચા કવિ કાળા વડેજ રે, કર્યો દુદીયાને પરાસ્ત,	હો ગુરૂ ૨૯
ઉત્તમ જ્ઞાન વૃદ્ધિય દનુજ, ભણ્યુ પ્રમ ગોપાત	હો ગુરૂ ૩૦
જમનગર થઈ મોરખીજ રે, શ ઘ મંગાયેજ જાય;	હો ગુરૂ ૩૧
હકમ મુનિએ વખતમાળ રે, તુર્ત આવેલા આય	હો ગુરૂ ૩૨
પાટ પાટલા સખ ધનીજ રે, વિપરિત પ્રરૂપણા તેહ;	હો ગુરૂ ૩૩
કરતા ભણી જણાવતાળ રે, શ્રાવકને શુણ્વેહ	હો ગુરૂ ૩૪
અપરિચિત જ્ઞાતા ઘટ્ટીજ રે, વૃદ્ધિય દળ મુનિગય,	હો ગુરૂ ૩૫
તો પશુ પાઠ જતાવીનેજ રે, ખાત્રી કરિ ઘે આય,	હો ગુરૂ ૩૬

શ્રાવક બહુ ખુશી થયાજી રે, આગ્રહ રોકવા થાય;
 થોડા દિવસ રહી અહિ કનેજી રે, વઢવાણે મુનિ જાય. હો ગુરુજી ૦ ૨૩
 વ્યાધિ વિશેષ અશક્ત છેજી રે, મુળચંદ્રજી ગુરુભાય;
 શરિર સુશ્રુષા ગુરુ કરેજી રે, સાંભળતા તે આંચ. હો ગુરુજી ૦ ૨૪
 મન ઉચક થયું એટલે જીરે, લીંબડી તુરતમાં જાય;
 મુળચંદ્રજી મુનિરાયનેજીરે, નિવૃત્તિ મનમાં થાય. હો ગુરુજી ૦ ૨૫
 શરિર સુશ્રુષા ગુરુનેજીરે, કરતા દિલ દુભાય;
 “દુર્લભ” સેવા કારણેજીરે, આવી પહોંચ્યા ગુરુભાય. હો ગુરુજી ૦ ૨૬

ઢાળ સાતમી.

(હવે અવસર જાણી ફરિયે સ લેખણુ સાર. એ રાગ.)

જીએ સરલ સ્વભાવી, ભક્તિ કરે ગુરુરાય,
 સાંભળતા વેતજ, આવે તૂરત ગુરુભાય;
 પરસ્પર એ રિતના, સખંધની જરૂર જણાય,
 સંપ વૃદ્ધિ હોય ત્યાં, એ સદ્ભાવ દેખાય. ૧

કુસંપ પરસ્પર, અન્ય સ્થળોએ જણાય,
 કર્મખંધના હેતુ, અનેક પ્રકાર તે થાય;
 સંપ રાખી પરસ્પર, અખંડિત ગુરુની આણુ,
 પરિપાલન કરતા, સાધે શિષ્ય કદ્દાણુ. ૨

શિષ્યના સખંધમાં, ગુરુવર્તન પણ આંચ,
 દ્રષ્ટાંત દેખતા, શુદ્ધ રિતે સમજાય;
 જો કષ્ટ સમયમાં; આપે નહિં ગુરુ સ્હાય;
 તો ગુરુપણનો, ભાવ નષ્ટ થઈ જાય. ૩

કરે હરેક પ્રકારે, સંયમ માર્ગમાં સ્થિર,
 સુધારિ શિષ્યો, તે ગુરુ ગુણ ગંભિર;
 નિજ કર્મ પાળતા, તારે ભવજલ તીર,
 તરતા પોતે પણ, વીર આણુ ધરિ શિર. ૪

વ્યાધિ સ્થિતિ પાકે, મુળચ દણ મુનિરાય,
આરોગ્ય જણાતા, ત્યાથી નીકળી જાય,
ફરી જવર વ્યાધિથી, મારગમા સપડાય,
હીંબડીયે એહથી, પાછા ફર્યા મુનિરાય

૫

અહિ અદ્ય દિવસમા, વ્યાધિ નિવૃત્ત થાય,
વિચરતા એટલે, રાજનગરમા જાય,
હિતર્યા ધર્મશાળે, ઉજમખાઈની આય,
શુર પાસે રહેલા, સાથમા જે શુર ભાય

૬

વૃદ્ધિ પામે વિદ્વતા, વૃદ્ધિય દણ મુનિરાય,
ઉપદેશ મુણતા, મુશુરતણે મુપસાય,
શાસ્ત્રાવલોકન, કરતા શુરની પાસ,
અનુભવ વાધેલો, પુષ્કળ જ્ઞાનાભ્યાસ

૭

નિત્ય વદન કરવા, આવતા હેમાભાય,
સામાન્ય વાતથી, વૃદ્ધિય દણ મુનિરાય,
હર્ષિત બહુ કરતા, વડિ દિક્ષાને કાજ,
હવે શિષ્ય મ ગાયે, મજજ થયા શુરરાજ

૮

સામાયક ચારિત્રની, સ્થિતિ છ માસ ગણાય,
સ્વયમેવડે શુરની, પાસે પણ ઉચ્ચગાય,
પછી યોગ માડલીયા, વહીને શુરની પાસ,
વડિ દિક્ષા લેવા, આવશ્યકતા જોઈ ખામ

૯

આજ્ઞા ભગવતની, જાણી મુનિ ખુટેગાય,
કોઈ પણ તપગચ્છમા, ધાગ્નિને શુરરાય,
વાસક્ષેપ લેવાની, ઇચ્છા પૂર્ણ થાય,
એટલે અહિ મળતો, યોગ એ પુન્ય પસાય

૧૦

શ્રી વિજયસિંહસૂરિ, તાસ અનુજા વરેલ,
સ વેગ માર્ગને, શરૂ સત્યવિજયે કરેલ,
તસ પાટ પર પરા, મૌભાગ્યવિજય પન્યાસ,
અહમિદ્રપણ નોતું, સાધાગણ અશ્યાસ

૧૧

વડિ દિક્ષા વિગેરે, ઉપધ્યાન યોગાદિ આંય,
મુનિ એહ કરાવતા, યોગ વહે ખુટેરાય;
શિષ્યા સંગાથે, પામી તાસ પસાય,
વડિ દિક્ષા અવસર, યોગ પૂરણ થયે થાય. ૧૨

એહિજ સંપદાયના, મણીવિજય પન્યાસ,
ભદ્રિક પરકતિએ, શાન્ત સ્વભાવી ખાસ;
ગુણયુક્ત દેખતા, તેહને ખુટેરાય,
દિક્ષા તસ પાસે, લેવા જણાવે આંય. ૧૩

હેમાભાઈ વિગેરે, પસંદ કરે એ વિચાર,
ઓગણીસો ખારમાં, વડિ દિક્ષા અધિકાર;
શંઘ ચતુર્વીઘ શાખે, રાજનગરમાં થાય,
ખુટેરાયનું નામ ત્યાં, બુદ્ધિવિજય નિમાય. ૧૪

મણીવિજય શિષ્ય થ્યા, બુદ્ધિવિજય મુનિરાય,
મુળચંદળ નામને, મુક્તિવિજય નિમાય;
વૃદ્ધિચંદ નામ અહિં, વૃદ્ધિવિજય થાય,
બુદ્ધિવિજયના શિષ્યો, યેઈ નીમે ગુરરાય. ૧૫

ગુરુ શિષ્યપણાના, નામની સ્થાપના થાય,
પછી ઉજમખાઈની, ધર્મશાળામાં જાય;
અનુસા વ્યાખ્યાનની, યોગ વહુન પછી થાય,
આજ્ઞાનુયાયી શ્રાવક, તાસ વખાણે જાય. ૧૬

ત્રણે મુનિરાજે, ચાર્તુમાસ રહે આંય,
ઓગણીસોતેરમાં, મુક્તિવિજય જાય;
સિદ્ધક્ષેત્ર થઈને, ભાવનગર મોજાર,
રહ્યા વૃદ્ધિવિજય ગુરુ, રાજનગર આવાર. ૧૭

ખીજ ચંદ્રિકાની, આવૃત્તિનો અભ્યાસ,
વૃદ્ધિચંદ મુનિ કરે, હરનારાયણ પાસ;
દે એક શ્રાવકને, દિક્ષા મુનિ ખુટેરાય,
નામ સ્થાપતા તેહનું, પુન્યવિજય મુનિરાય. ૧૮

ગ્રહે ભાવનગરમા, મુળચદ્મ મુનિપાસ,
 દિક્ષા મુરતના, શ્રાવકે નગીનદાસ,
 ગુરુ નામની દિક્ષા, પરિક્ષા કરિ દે આય,
 નામ સ્થાપતા તેહનુ, નિત્યવિજય મુનિરાય ૧૯
 એહ ગુરુ મહારાજના, શિષ્ય પ્રતાપી થાય,
 કરિ પૂર્ણ પ્રતિષ્ઠા, બોધ અનુપમ દાય,
 ખપી સયમ નિયમના, પરિચયે ખાલી ન જાય,
 વધ્યા વૃદ્ધિવિજયને, “ દુર્લભ ” બે ગુરુભાય ૨૦

ઇતિ દ્વિતિય પરિચ્છેદ સમાપ્ત.

અથ દ્વિતિય પરિચ્છેદ ઉપસંહાર.

(રાગ—મદર)

શુદ્ધ તત્ત્વ પગ્નિક, પ્રસિદ્ધ મુનિ બુદેરાય,
 તણ કુમતપક્ષને, શુદ્ધ પથ દિલ રુદાય,
 ઉદયો પબ્બથી, વિઠટ મમય મોઝાર,
 ડેઇક જીવોને, ધન્યતાસ અવતાર ૧
 ચરિત્ર નાયકને, દિક્ષા દિલી મોઝાર,
 દેઇ ચાતુર્માસ પછી, ત્યાથી કિધ વિહાર,
 મરૂભૂમિ વિચરતા, આવ્યા જ્યપુર શહેર,
 કયુ ચાતુર્માસ ત્યા, એક દિ સાગાનેર ૨
 જિન મન્દિર દરિસન, શિષ્ય સાથ ગુરુરાય,
 ત્યા જાતા નજીકમા, ગત્રીવાસો થાય,
 વ્યાધિ ગુરુ પગમા, ઉપડી આવતા આય,
 ઠરે ભક્તિ અનુપમ, વૃદ્ધિચદ્મ મુનિરાય ૩

વૃદ્ધિચંદ મુનિશ્વર, પામી સુગુરપસાય,
અભ્યાસ અનૂભવ, નિત્ય વધારતા જાય;
સાધુ ક્રિયા સુત્ર કંઠે, પ્રથમ વૃત્તિ થઈ જાય,
દશ વૈકાળીક પણ, અર્થ સાથ વંચાય. ૪

ખુટેરાયના રાગી, હીરાચંદ યતિ આંચ,
વ્યાકરણ અવર, અભ્યાસ તે આગળ થાય;
તિક્ષણ મતિ વધતા, અભ્યાસે રૂડી પેર,
ચોમાસુ ઉતરતા, અહિંથી જતા અજમેર. ૫

નાગોર આવતા, વ્યાધિવાનો જણાય,
વૃદ્ધિચંદ મુનિને, જુદા પડ્યા ગુરુ ભાય;
સિદ્ધગિરિ ભેટવા, થઈ ગઈ એહુથી ડેર,
ગુરુ સાથે આંહીથી, જતા વિંકાનેર. ૬

અનુકંમે વિચરતા, સંગાથે ગુરુરાય,
ત્રીજું ચાતુર્માસ ત્યાં, ચરિત્ર નાયકને થાય;
ગ્રંથ કુંચી સિદ્ધાંતો, સમજાવે ગુરુરાય,
વૃદ્ધિચંદ મુનિને, વાંચવા સરલતા થાય. ૭

અજમેરના શંઘને, હુંડીયાના પુન્યપાદ;
કહે રતનચંદ રિખ, પ્રતિમા સખંધી વાદ;
ખુટેરાયથી કરવા, વાત ચોમાસે થાય;
અહિં આવવા સમયે, પોળારા ગણી જાય. ૮

તપગચ્છ મુનિનો, બિલકુલ જ્યાં ન વિહાર,
વિચરી મરૂ ભૂમિમાં, કિધો અતિ ઉપગાર;
ભેટી કેશરીયાજી, ગુર્જર પર ગુરુરાય,
જતા રાજનગરમાં, શેઠ મળ્યા હેમાલાય. ૯

પંજાબી મુનિની, પ્રથમ થઈ પિછાન,
સૌભાગ્ય વિજયાદિ, દાનવિમળ જોઈ જ્ઞાન;
સંતુષ્ટ પરિચયથી, થાતા સરવે એહ,
શંઘ સાથે સિદ્ધગિરિ, ત્યાંથી જતા ગુણુ ગેહ. ૧૦

- ખુટેરાય મુનિશ્વર, વૃદ્ધિચ દણ મુનિરાય,
તિર્થાધિપતીને, લેટી ઉલસીત થાય,
કુમતિ દુર્ભાગ્યનો, આવતા દિલ વિચાર,
ખિન્ન થાય ચિત્તમા, ભાવદયા ભડાર ૧૧
- સિદ્ધક્ષેત્રમાહે પશુ, યતિનુ જોર વિશેષ,
આદરસત્કાર ન, શુભનો ન્યા લવલેશ,
અજ્ઞાન જોઈ તેમ, કરવા અહિં ઉપગાર,
કર્તુ આતુર્માસ તે, ભાવનગર મોનાર ૧૨
- શુદ્ધ નિરુપૃહિ શુરની, ત્યાથી આઈ પિછાન,
અજ્ઞાન તિમિર હર્યું, આપી નિર્મળ જ્ઞાન,
ઉપગાર અમાપ એ, કષ્ટ સમય કર્યો આય,
ઉપગારી પ્રથમ, આ ભૂમિને ખુટેરાય ૧૩
- ચોમાસુ ઉતર્યે, વૃદ્ધિચ દણ મુનિરાય,
દૈવતગિગિ લેટવા, માથે લહિ શુરભાય,
શુર આજ્ઞા અહિને, સિદ્ધક્ષેત્ર થઈ જાય,
લી ખડીમા પાછા, શુરણ લેગા થાય ૧૪
- શુરભાયની ભકિત, વ્યાધિ સમય કરિ આય,
શિષ્ય કષ્ટ સમયમા, શુર પશુ સામીલ થાય,
દ્રષ્ટાન્ત એ દિલમા, ધારવા યોગ્ય જણાય,
અહિંયાથી ત્રણે મુનિ, રાજનગરમા જાય ૧૫
- મણીવિજય શિષ્ય થ્યા, વહિદિક્ષા અહિ આય,
શુદ્ધપથના ધારક, પ્રસિદ્ધ મુનિ ખુટેરાય,
મુળચદ, વૃદ્ધિચ દણ, શિષ્યતાસ નિમાય,
વહિદિક્ષા અવસર, ત્રણે નામ ખલ્લાય ૧૬
- ચોમાસુ એ સાલનુ, રાજનગરમા થાય
ઓગણીસોતેરમા, મુકિતવિજય મુનિરાય,

સિદ્ધક્ષેત્ર ઉપર થઇ, ભાવનગરમાં જાય;
 રહે વૃદ્ધિવિજયને, બુદ્ધિવિજય ગુરૂ આંચ. ૧૭
 નિત્યવિજય પ્રતાપી; પુન્યવિજય મુનિરાય;
 આ સાલ માંહે થયા, ચરિત્રનાયક ગુરૂભાય;
 એકસો ત્રેતાલીશ, ગાથા એ પરિચ્છેદ,
 પડે પુન્યવંતની, “દુર્લભ” પાર ઉમેદ. ૧૮

અથ તૃત્તિય-પરિચ્છેદ.

(દોહરા.)

તિર્થપતિ બાવીશમાં, પ્રણમું દીન દયાળ;
 વૃદ્ધિચંદ્રમુનિ ચરિત્રના, આગળ ગૂણુ રસાળ. ૧

ઢાળ-પહેલી.

(ત્રીશ વરસ ધેરમાં વસ્યા રે, સુખભર વામાનદ. એ રાગ)

આજ્ઞા અહિ ગુરૂરાયની રે, વૃદ્ધિચંદ્ર મહારાજ;
 ઓગણી ચૌદમાં વિચ્ચર્યા રે, સિદ્ધગિરિ ભેટવા કાજ;
 “ નમો ગુરૂરાજને રે, ભવજળ તરવા જહાજ. નમો૦ (એ આંકણી)
 ગુરૂ સેવામાં રાખતા રે, પુન્યવિજય મુનિરાય;
 મુળચંદ્ર વૃદ્ધિચંદ્ર રે, ભેગા સિદ્ધગિરિ થાય. નમો૦ ૨
 તિર્થાધિપતી ભેટીને રે, હર્ષિત થાય અપાર;
 વડિ દિક્ષા વેળા થયા રે, નામ વિષે ફેરફાર. નમો૦ ૩
 પ્રસિદ્ધિ પ્રથમના નામની રે, પણ કાયમ રહિ જાય;
 ચરિત્ર પ્રાચીન નામો વડે રે, એહ કારણથી લખાય. નમો૦ ૪
 ચોમાસું આ વર્ષનું રે, વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય;
 ભાવનગર માંહે કરે રે, સીહાર રક્ષા ગુરૂભાય. નમો૦ ૫

કાળ ધર્મ આ સાલમા રે, પામ્યા સ સારી તાત,	
હુ ખકર વ્યાધિ થઈ કરે રે, સ ગ્રહણિ આઘાત	નમો ૮ ૬
સભા સમક્ષ વ્યાખ્યાનની રે, આજા આપે શુકરાય,	
સુત્ર વ્યાકગ્ણ વિષાકણ રે, ઉત્તરાધ્યન વચાય	નમો ૮ ૭
ચત્રિ નાયકના સ બધમા રે, ત્રણે આ સાલ બનાવ,	
ધડો લેવા લાયક બન્યા રે, કચિયે મનન તસભાવ	નમો ૮ ૮
હરતિકમ છે ઝાળની રે, સ્થિતિ જુઓ હુ ખદાય,	
ઈદ્ર ચ દ્ર હરિ ચક્રીથી રે, યોગે દ્રથી ન રોકાય.	નમો ૮ ૯
પુત્ર પ્રતાપી છતા પિતા રે, ઉપકારી ગત થાય,	
દેખો સપાટો કાળનો રે, કોયથી નવ રોકાય	નમો ૮ ૧૦
અશાતા વેદની કર્મનો રે, ઉદય જે વેળા થાય,	
વ્યાધિરૂપે પુન્યશાળીના રે, શરિરમા પણ દેખાય	નમો ૮ ૧૧
આશુધ્યની પૂર્ણતા સુધી રે, વાના વ્યાધિની જેમ,	
વ્યથા ઓછી વધતી કરે રે, આ વ્યાધિ પણ એમ	નમો ૮ ૧૨
પૂર્વોપાર્જિત કર્મથી રે, મહાન્ નરો ન મુકાય.	
વિશાળુ એ અર્વને રે, એહ નિમિત્તથી થાય	નમો ૮ ૧૩
અવિનીત શિષ્ય પાટે ચડી રે ગીઝવવા માટે લોક,	
યોગ્ય જ્ઞાન આજ્ઞા વિના રે, આડખર ધગિ ફેક	નમો ૮ ૧૪
જાન પૂરણ મેળાયા છતા રે, વૃદ્ધિય દણ મુનિરાય	
વ્યાખ્યાને બેઠા નહિ રે, આજ સુધીમા કથાય	નમો ૮ ૧૫
પ્રથમ પ્રારભ વ્યાખ્યાનનો રે, સભા સમક્ષમા થાય,	
યોગ્ય જાણી શુર આપતા રે, આજ્ઞા ત્યારે આય	નમો ૮ ૧૬
સુબોધિકાનુ ઈર્થ નોતુ રે, અવગાહન મુનિરાય,	
ખાળાવબોધ કલ્પસુત્રનો રે, વાચ્યો એ કાગ્ણ આય	નમો ૮ ૧૭
ચાતુર્માસ પૂરણ થયે રે, ઓગણી પત્તર માલ,	
દિક્ષા લેવા અહિં યા થતો રે, શ્રાવક એક ઉજમાલ	નમો ૮ ૧૮
દિક્ષા આપે શુક નામની રે, વૃદ્ધિય દણ મુનિરાય,	
ભાવવિનય મુનિ તેહતુ રે, નામ તે વખત સ્થપાય	નમો ૮ ૧૯

દિક્ષા પર્યાય અદ્ય વર્ષનો રે, સાધારણ અભ્યાસ;
 તેય આધુનિક સમયમાં રે, શિષ્યની લાલચા ખાસ. નમો ૨૦
 એવું નહોતું એ સમયમાં રે, એહ દ્રષ્ટાંતો જણાય;
 “દુર્લભ” આવ્યા સાંભળ્યા રે, પાલીતાણે ગુરૂરાય. નમો ૨૧

હાળ બીજી.

(જ્ઞાન દ્રારસન ચારિત્ર તપ વિચાર એ પાંચે આચાર—એ રાગ.)

પાલીતાણે ગુરૂરાજ પધાર્યા, વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિ જાણી,
 તિર્થાધિરાજ ગુરૂદરિસનની. ઉર્મી હૃદય ભરાણી રે;
 પ્રાણી ગુરૂ નમિયે ગુણુખાણી, તત્ત્વબોધક જસવાણી રે,
 પ્રાણી૦ (એ આંકણી.)
 છરી પાળતા શંઘ સાથે અહિંથી, વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિ જાણે;
 મુળચંદ્ર મુનિ એહવે ટાણે, સીહોર થકી અહિં આવે રે. પ્રા૦ ૨
 દેવગુરૂ સહ વંદન કરતા, હર્ષિત્ત અતિશય થાય;
 કેટલાક દિવસ રહિને અહિંથી, ભાવનગર સહુ જાય રે. પ્રા૦ ૩
 સહુને ચોમાસુ રાખવા માટે, આગ્રહ શંઘનો થાય;
 પણ ઉપકાર વિશેષ થવાનો, ધરતા હેતુ બુટેરાય રે. પ્રા૦ ૪
 અભિલાષા સંપૂર્ણ સરવની, કરવા બુદ્ધિ-નિધાન;
 ભાવનગર શંઘના આગ્રહથી પોતે રહ્યા આ સ્થાન રે. પ્રા૦ ૫
 આજ્ઞા થતા વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિશ્વર, ગોઘે ચોમાસુ જાય;
 ગુરૂ કૃપાથી આ ગામના શ્રાવક, હર્ષિત્ત અતિશય થાય રે. પ્રા૦ ૬
 સિહોર જવા મુળચંદ્ર મુનિને, આજ્ઞા કરે ગુરૂરાય;
 ઓગણી પત્તર વિક્રમ સાલે, ચાતુર્માસ ઇમ થાય રે. પ્રાણી૦ ૭
 પ્રબળ વિશેષ યતિનું આ વખતે, ગોઘામાંહે જામેલું;
 દલીચંદ્રએ નિવાસી રહિને, મુકામ પણ બાંધેલું રે. પ્રાણી૦ ૮
 મંત્ર યંત્રાદિથી અહિં યતિઓ, કહેવાતા શક્તિવાળા;
 દ્રવ્ય પુત્રાદિકની લાલચથી, ભક્ત બનેલ આ શાળા રે. પ્રાણી૦ ૯

કેટલાએક શ્રાવક ડરે ભક્તિ, રહિને તેહથી ઠરતા,
 તેહી ગયા આગ્રહ કરિ મુનિને, મુશ્કેલી પડી ઉતરતા રે પ્રાણી૦ ૧૦
 ગ્રહસ્થ મુકામે ઉતરતા મુનિશ્વર, એ અડચણ દૂર જાવે,
 શુદ્ધ ગુરૂ તત્ત્વનો યોધ એ કરશે, ઇમ દલીલ દ મન આવે રે પ્રાં ૧૧
 માનશે કોણ પછી અહિં અમને, એ શકા મન ધરતા,
 નથી અધિકાર વ્યાખ્યાનનો મુનિને, એમ મના અહિં કરતા રે પ્રાં ૧૨
 અમે વિદ્યમાન છતાં ખીજને, વાચવા શુ અધિકાર,
 પ્રારભમા અભિમાને શ્રાવકને, અટકાવતા તે વાર રે પ્રાણી૦ ૧૩
 સાચ આગળ કહો જુકને કેટલો, વખત નિભાવી શકાય,
 પચમહાવૃત્ત ધારી ગુરૂ છતાં, બ્રહ્મી કેમ વચાય રે પ્રાણી૦ ૧૪
 મુખ્ય શ્રાવકને દષ્ટિ રાગથી, અજ્ઞાને લય લાગી,
 પણ મુનિરાજ વિહાર પ્રકાશે, કુમતિ તિમિરગયુ ભાગી રે પ્રાં ૧૫
 સખ્યા અદ્ય સ વેગી મુનિની, ક્ષેત્ર ઘણા રહે ખાલી,
 એટલે ઘણે ઠેકાણે કાવવા, યતિઓ થતા ભાવ્યશાળી રે પ્રાણી૦ ૧૬
 કરિ ખુટેગય મુનિ પગિવારે, શુદ્ધ ધર્મ ઓળખાણ,
 એટલે ધરિ ઇર્ષા તેહના પ્રતિ, કરતા યતિ રોકાણ રે પ્રાણી૦ ૧૭
 સ વેગ પક્ષના રાગી શ્રાવક, આગળ તેહનું ન કાવ્યુ,
 રદ કરિને દલિય દ અટકાયત, વ્યાખ્યાન અહિં વચાવ્યુ રે પ્રાં ૧૮
 શ્રી ઉપાસન દશાગ સૂત્રને, વાચતા અહિં મુનિગય,
 ધીમે ધીમે કર્યું વલણ લોકોનું, નામીપાસ યતિ થાય રે પ્રાં ૧૯
 મુખોધિકા ધારી લહિ અહિંયા, પર્યુષણે વચાય,
 સ વેગી મુનિ પરિચયે અહિંને, શઘ હર્ષિત અતિ થાય રે પ્રાં ૨૦
 ખપી સાચાના સર્વજનો પણ, ઓળખવા મુશ્કેલ,
 “દુર્લભ” પચમ કાળમા એહવો, યોગ ન મળવો સહેલ રે પ્રાં ૨૧

ઢાળ ત્રીજી

(ભગતની પાટે બ્રૂપતિ ૨ એ ગમ)

ચાતુર્માસ પૂરણ થતા રે, વૃદ્ધિદલ મુનિરાય સલુણા,
 ગંધ સહિત ગોધા થકી રે, સિદ્ધાચળ ગિરિભય સં (એ આકાશી) ૧

- ભાવનગરથી અહિકને રે, આવેલા ગુરૂરાય સહુણા;
દેવગુરૂ સહ વંદતા રે, આનંદિત અતિ થાય. સં ૨
- ચાતુર્માસ નજીકનારે, ક્ષેત્રે રહ્યા મુનિરાય સહુણા;
ચોમાસું પુરું થતા રે, ઘણું કરિ સિદ્ધ ગિરિજાય. સં ૩
- શ્રાવકવર્ગ તે ગામનો રે, ભેટવા સિદ્ધગિરિરાય સહુણા;
ખનતાસુધિ મુનિ સાથમાં રે, શંઘ કાઢીને જાય. સં ૪
- પ્રવર્તન એવું આ બાબુમાં રે, બહુ વર્ષોથી જણાય સહુણા;
ભાવનગરના શ્રાવકો રે, તેડી જવા ગુરૂરાય. સં ૫
- આગ્રહ અતિ કરતા અહિં રે, શિષ્ય સહિત ગુરૂ જાય સહુણા;
શંઘ સહિત ફરી તુર્તમાં રે, આવી ભેટ્યા ગિરિરાય. સં ૬
- મુળચંદ્ર મુનિ સાથમાં રે, રાજનગર ગુરૂ જાય સહુણા;
ભાવનગર અહિંથી ગયા રે, વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય. સં ૭
- મણી વિજય, દયા વિમળજી રે, આવ્યા પન્યાસો આંચ સહુણા;
ચોમાસું તસ સાથમાં રે, ઓગણી સોળનું થાય. સં ૮
- ચોમાસે અહિં એક સાધવી રે, ઉઠાવે તકરાર સહુણા;
વ્યાખ્યાન વાંચવા કારણે રે, ચાલી શક્યું ન લગાર. સં ૯
- સુખ શાંતિ પૂર્વક કરિ રે, ચોમાસુ પુરણ આંચ સહુણા;
પાલીતાણે યાત્રા કરી રે, રાજનગર મુનિ જાય. સં ૧૦
- પંજબ ભણી ગુરૂરાયનો રે, પહોંચ્યા અગાઉ વિહાર સહુણા;
થાતા સમાગમનો થયો રે, અહિંયા કને તે વાર. સં ૧૧
- ઓગણી સત્તરે આવતા રે, રાજનગર તે વાર સહુણા;
સર્વ કુટુમ્બ હેમાભાઈનું રે, રાગી થયેલ અપાર. સં ૧૨
- વ્યાધિચસ્ત કોમળ હતું રે, વૃદ્ધિચંદ્રનું શરીર સહુણા;
તોપણ એકંજ સ્થાનકે રે, રહેવા ન ધારે સ્થિર. સં ૧૩
- નિત્ય પરિચિત્ત ભક્તથી રે, રાગ દશા બંધાય સહુણા;
થાય પ્રતિબંધ ગ્રહસ્થનો રે, શરિર પ્રમાદિ થાય. સં ૧૪
- ઓછી અસર ઉપદેશની રે, ક્રિયા શિથિલતા થાય સહુણા;
નવા નવા વિદ્વાનનો રે, પરિચય વિમુખ જણાય. સં ૧૫

એક સ્થાનક રહેતાયકારે, બહુ ઉપકાર ન થાય સહુણા,	
શક્તિ છતા સ્થિર ના રહે રે, એ કારણ મુનિરાય	સં ૧૬
એહ કાળુ સર્વજ્ઞની રે, કુમાવેલી આણુ સહુણા,	
ધારિ કદને વેઠતા રે, વિચરે ચતુર મુખણુ	સં ૧૭
હુ બકર સ અહણિ તણો રે, વ્યાધિ લાગુ પડેલ મહુણા,	
અહાર પાણી કદ વેઠતા રે, વિચરુ મુશ્કેલ	સં ૧૮
તોપણુ લાભ વિચારીને રે, વિચરતા મુનિરાય સહુણા,	
સ સર્ગ બહુ વિક્ષાનનો રે, તીવ્ર યાત્રા થાય	સં ૧૯
ઉપકાર જીવ અનેકનો રે, સ્થાન સ્થાનમા થાય સહુણા,	
ચારિત્ર નિર્મળતા રહે રે, વિચારે મુનિગય	સં ૨૦
લાભ અલાભ વિચારીને રે, વૃદ્ધિદજી મુનિરાય સહુણા,	
વિચરી “દુર્લભ” ડહથી રે, બહુ ઉપકારી થાય	સં ૨૧

ઢાળ ચોથી

(ગગ—માગ, મન માને નહિ મો ફેગ મમગ્નવુ .

વૃદ્ધિદમુનિ, પૂર્ણ પ્રભાવિક થાતા, પુન્ય પ્રભાબળે,	
ચહે ચ દ્ર ચઢોગ, તિમ લવિ ચાહત, પરિચય સર્વ સ્થળે સ્થળે	
શાન્ત મુદ્રા સરલ સ્વભાવી હતા, આઠર્ષણુ ગ્રોતા ચિત્ત ધરતા;	
તાત્કાલીક બોધ અસંગતતા, વૃદ્ધિદમુનિ (એ આકર્ણી)	
અમદાવાદ જૈનચહુસ્થસ્થિતિ, દ્રવ્ય સભ ધમા દિત્ત દિત્ત વૃદ્ધિ થતી,	
આ વખતે આઈ જણાતી હતી	વૃદ્ધિદ મુનિ ૨
શેઠ પ્રેમાભાઈ, દલપતભાઈ, મગનભાઈ કરમચ દે આય,	
પ્રતિબોધ ધરિ અ તરમાય	વૃદ્ધિદ મુનિ ૩
પુષ્કળ દ્રવ્ય વય સત્કાર્ય ઠગે, પુન્યવાન્ સમય ચુકે ન ખગે,	
ઉપકાર કર્યો બહુ મુનિવરે	વૃદ્ધિદ મુનિ ૪
લક્ષ્મિ આવે ને વળી બાય, સ્થિર રહેલી નથી કાયમ કયાય,	
માટે જ્યારે પ્રાપ્તિ થાય	વૃદ્ધિદ મુનિ ૫

સત્કાર્ય વ્યયે પુન્ય બાંધ થાય, પૂર્વ સુદૃષ્ટથી પામ્યા આંય;
 ભવાંતરમાં પશુ હિત દાય..... વૃદ્ધિચંદ મુનિ૦ ૬
 ગુણચોર કૃપણ તે ગણાય ખરે, સદ્વ્યય છતી શક્તિયે ન કરે;
 પસ્તાય ધસી કર તે આખરે. વૃદ્ધિચંદ મુનિ૦ ૭
 પ્રતિબોધ એ રિત મુનિ કરતા, સમય સુચક શાંતતા ધૈર્યતા;
 ગુણો જળદી નીકળેલ હતા. વૃદ્ધિચંદ મુનિ૦ ૮
 ઉપદેશામૃત સુણવા આવે, વિકસ્વર શ્રોતા દિલ થાવે;
 મગનભાઈ કરમચંદ ભાવે. વૃદ્ધિચંદ મુનિ૦ ૯
 સંઘ સહિત સંગાથે મુનિરાય, આ વરસે કેશરીયા જાય;
 તારંગાદિ ભેટિ આવ્યા આંય..... વૃદ્ધિચંદ મુનિ૦ ૧૦
 ઉપકાર થતો; જાણી આંય, ચોમાસુ રહ્યા તે મુનિરાય;
 ઓગણી સત્તર વિક્રમ માંય..... વૃદ્ધિચંદ મુનિ૦ ૧૧
 ચોમાસુ એહ પુરણ થાતું, કાળધર્મ પામ્યા સાંભળ્યા માતું;
 બુઝો સંસાર ચક્રતાણું ખાતું. વૃદ્ધિચંદ મુનિ૦ ૧૨
 ઓગણી અઢાર, ઓગણી વીશ, કરે આંહિ ચોમાસા કૃપાધિશ;
 પ્રતિબોધ આપતા નીશદીન વૃદ્ધિચંદ મુનિ૦ ૧૩
 છરી પાળતો શંઘ સિદ્ધગિરિરાય, અભિલાષી લહિ જાવા થાય;
 શેઠ દલપતભાઈ લગુભાઈ.... વૃદ્ધિચંદ મુનિ૦ ૧૪
 વિનતી મુનિને આવવાને કરે, ભાવવૃદ્ધિ અતિશય શેઠ ધરે;
 સ્વિકાર્યું જાણી મુનિવરે.... વૃદ્ધિચંદ મુનિ૦ ૧૫
 રાગી અતિ દલપતભાઈ થતા, અતિ આડંખરે સિદ્ધગિરિ જતા;
 “દુર્લભ, નરભવ સફળો કરતા.... વૃદ્ધિચંદ મુનિ૦ ૧૬

હાળ પાંચમી.

(જગજીવન જગ વાલ્લ હો... ..એ.રાગ)

સિદ્ધાચળ ગિરિ ભેટવા, આવતા દલપતભાઈ લાલરે;
 શંઘ સહિત સાથે હતા, વૃદ્ધિચંદણ મુનિરાય લાલ રે. સિદ્ધા ૧
 (એ આંકણી)

ઓગણી એકવીશ વિક્રમે, સિદ્ધક્ષેત્ર મોળર લાલ રે,
 અતિ આડખરે આવતા, લેટયા શ્રી નાલિકુમાર લાલ રે. સિં ૨
 અજન સલાકા એ વખતમા, નરશી નાયક કરે આંચ લાલ રે,
 મહા શુદ્ધી તેરસના દિને, આવેલ ખડુ સમુદાય લાલ રે સિદ્ધાં ૩
 નવકારશીની ઈચ્છા અતી, નરશી નાયક ને થાય લાલ રે,
 કેટલાએક કારણ મિથે, રદ વિચાર તે જાય લાલ રે સિદ્ધાં ૪
 તેહ ખીડુ ઝડપી અને, તેજ દિવસમા આય લાલ રે,
 ભાવ સહિત નવકારશી, કરતા દલપતભાઈ લાલ રે સિદ્ધાં ૫
 રૂપીયા એ શીહજારની, મુર્ચ્છા દલપતભાઈ લાલ રે,
 ઉતારે એહ શઘમા, પરમ આહ્વાદિત થાય લાલ રે સિદ્ધાં ૬
 “હુલ્લ” દરિસન તિર્થના, કગિ સ્વ સ્થાનકે જાય લાલ રે,
 ભાવનગર અહિ થી ગયા, વૃદ્ધિય દળ મુનિરાય લાલ રે સિદ્ધાં ૭

ઢાળ છઠ્ઠી.

(કયાથી આ સભાગાય મલ્લ ન્વગ કયાવીળાં એ રાગ)

વૃદ્ધિય દળ મુનિરાય, પ્રભાવિક, વૃદ્ધિય દળ મુનિરાય
 ભાવનગર ચોમાસુ કરતા, ઓગણી એકવીમમાય પ્રભાં ૧
 સિહોર હતા ચોમાસુ એ આલે, મુળચ દળ મુનિરાય,
 ઓગણીસો ગાવીમા વિચરતા, સાથે ખેડિ ગુરુભાય પ્રભાં ૨
 પવિત્ર અનેક પ્રાણીને કરતા, ગામો ગામ ગુરુભાય,
 સદ્બોધામૃત આપતા માર્ગમા, ગજનગરમા જાય પ્રભાં ૩
 ભગવતિ સુત્ર મહાયોગનુ ઉદ્ધન, મુળચ દળ મુનિરાય,
 ગણી પદવી પામ્યા અહિ કરતા, આપે શઘ સમુદાય પ્રભાં ૪
 ગણીશ્રી મુળચ દળ કહેવાણા, મુળચ દળ મુનિરાય,
 યોગવહન વૃદ્ધિય દમુનિથી, અશક્ત શરિરે ન થાય પ્રભાં ૫
 મહાયોગ વડિલ ગુરુભાઈ, વહિને ગણીશ્રી થાય,
 તેહથી આહ્વાદિત થયા અતિ, વૃદ્ધિય દળ મુનિરાય પ્રભાં ૬

નિત્ય વિજય પાસે ડીસામાં, દિક્ષામહોચ્છવ થાય;	
પાંચ શ્રાવક લેતા આ વરસે, તેમાં થ્યા ત્રણ ગુરુ ભાય.	પ્રભા૦ ૭
મોતિવિજય, લક્ષિતવિજયને, દર્શનવિજય નિમાય;	
વાસદેવ કરતા ગુરુ નામનો, નિત્યવિજય મુનિરાય.	પ્રભા૦ ૮
ચોમાસુ ગુરુભાઈ બન્નેનું, આ સાલે અહિં થાય;	
ઓગણીસો ત્રેવીના ચોમાસે, અતિ આડંબરે આંચ.	પ્રભા૦ ૯
ઉજમાણું પ્રતિષ્ઠા મહોચ્છવ, કરતા દલપતભાય;	
પચ્ચી હજાર સુમારે ખરચ્યા, ગુરુ ઉપદેશથી આંચ.	પ્રભા ૧૦
પંચ તીર્થી કરિ ભાવનગરના, શ્રાવકો આવતા આંચ;	
ગુરુ ઉપદેશથી ઉજમણાના, અલિલાપી તે થાય.	પ્રભા ૧૧
ઉપકરણાદિની સગવડતા, કરાવી છે ગુરુરાય;	
પ્રથમ ઉજમણું ભાવનગરમાં, ઓગણી ચોવીયે થાય.	પ્રભા૦ ૧૨
ઓગણી ત્રેવી, ચોવી, પચ્ચીશનાં, ત્રણે ચોમાસા થાય;	
સારો પુસ્તક લંડાર કરાવ્યો, એ અરસામાં આંચ.	પ્રભા૦ ૧૩
શ્રી શંખેશ્વર યાત્રા માટે, ઓગણી છત્રીમાં જાય;	
રાધણપુર જતા અહિંયાથી, ચોમાસુ ત્યાં થાય.	પ્રભા૦ ૧૪
ગુરુ પંજાબ તરફથી અ.વતા, સાંભળતા મુનિરાય;	
“દુર્લભ” ગુરુ દરિસન ઉચ્છાહે, સામા સત્તાવીયે જાય.	પ્રભા૦ ૧૫

ઢાળ સાતમી.

(પ્રણમો પ્રેમે પુરિક રાજ્યો—એ રાગ.)

સમરો નિત્ય ઉઠી પરભાતમાં, વૃદ્ધિચંદ મુનિ ગુણ ગેહ. મુનિશ્વર.
નિરુપ્તિ, પરઉપગારી, કૃપાનીધી, થાતા પૂરણ સમરથ જેહ.

.... મુનિશ્વર૦ સમરો૦ (એ આંકણી)

રાણપુરથી રાજનગર ગયા, લેગા આંધ થયા ગુરુભાય; મુનિશ્વર૦
આર મુનિ સાથે ગુરુભાઈઓ; જતાલેટવાને ગુરુરાય. મુનિશ્વર. સં ૨
પાટણ પાલણપુર થઈ પહોંચતા, અનુક્રમે પાલીમાં મુનિરાય; મુનિશ્વર;

બહુ વરષે અહિં ગુરૂ મહારાજને, લેટતા રોમાચિત્ત અતિ થાયે
મુનિશ્વર સં ૩

ગુજરાત તરફ આવે સહુસાથમા, અહિંથી વિચરતા મુનિગય, મુનિશ્વર.
માર્ગમાથી આખુણી તીર્થની, યાત્રા અતિઆન દે થાય
મુનિશ્વર સં ૪

મુર્તિ અપૂર્વ અપૂર્વ કારિગીરી, જિન મન્દિરો જોતા લબ્ય, મુનિશ્વર.
વીમળશા, વસ્તુ પાળાદિએ, ખગ્ન્યુ અહિંયા અઢળક દ્રવ્ય
મુનિશ્વર સં ૫

થયુ સ્મરણુ તે મહાન નરોતાણુ, જિન દરિસને મુનિને આય, મુનિશ્વર
અનુક્રમે અહિંથી મુનિવર વિચરતા, રાજનગરમા જાય
મુનિશ્વર સં ૬

ગુરૂમહારાજ સાથે આ વર્ષમા, ચોમાસુ અહિં આગળ થાય, મુનિશ્વર
પાલિતાણે દર્શન વિજ્યમુનિ, મોકલે ચોમાસુ ગુરૂરાય
મુનિશ્વર. સં ૭

કરે અહિં અટકાયત વ્યાખ્યાનની, યતિઓરાગી અવગ મસુદાય, મુનિશ્વર
આ વખતે જુઓ સિંધસ્રોતમા, અન્યાયનુ જોર અતિ દેખાય
મુનિશ્વર સં ૮

ગુરૂમહારાજણુ અમદાવાદથી, વ્યાજખી થવા લખાવે આંચ, મુનિશ્વર
પત્ર લલામણુના એ રાજ્યના, અધિકારી વર્ગોપગ જાય મુનિશ્વર સં ૯
જેથી હાર થઈ અનિતી તણી, આખરે નીલાવી ન શકાય, મુનિશ્વર
પરિણામે વ્યાખ્યાન શરૂ થયુ, ઉપગાગ અતિ ગય થાય મુનિશ્વર સં ૧૦
રાજનગર ચોમાસુ વિતાવતા, અહિંથી વિચરતા મુનિગય, મુનિશ્વર
સ્થળે સ્થળે લબ્ય જીવો પ્રતિ બોધતા, આવ્યા લિળડીમા ગુરૂરાય
મુનિશ્વર સં ૧૧

તાડપત્રો કાગળ ઉપર ઘણા, પ્રાચિન પુસ્તકો આવા, મુનિશ્વર
સારી સ્થિતિમા અહિંયા દેખતા, પ્રાચિન પુસ્તક લ હાર મુનિશ્વર સં ૧૨
સ તોપ પામ્યા અતિશય જોખને, સારો સ જાહ તે ગુરૂરાય, મુનિ
ચોમાસુ ઓગણી અઠાવીયે, વૃદ્ધિચદ મુનિ કરે આય મુનિ સં ૧૩

ધોલેરા તરફ ઓગણત્રીશે જતાં, વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય; મુનિશ્વર
 અહિંયા પહોંચતાં શ્રાવક તરફથી, સત્કાર અતિશય થાય. મું સં ૧૪
 શ્રીપૂજ આવી ગયેલ અહિં તુર્તમાં, તિમયતિ રાગી ખહુ સમુદાય મું
 પગલા પડાવે કરે પધરામણી, દ્રવ્યાદિક વડે પુંજય. મું સં ૧૫
 પુષ્ટિ દેખી અહિં ઉન્માર્ગની, હકિકત સમજાવે મુનિરાય; મું
 આગળના શ્રી પૂજ્ય ચતિતણી, વર્તણુક જણાવે આંચ. મુનિં સં ૧૬
 પૂરવે કોઈ કોઈ ચતિ શ્રી પૂજ્યજી, કાંઈક પરિચહ મુર્છાવંત; મુનિં
 સ્ત્રી સંસર્ગ વિરાગી રાગી હતા, ધર્મ માંહે મતિવંત. મુનિં સં ૧૭
 ત્યાગી સચિત્તના ધર્મ સંબંધમાં, હતા કાર્ય પડે શુરવીર; મુનિં
 શકિતયે ભૂપતિ પણ રીઝાવતા, ધર્મ ઉન્નતિ કરવા ધીર. મું સં ૧૮
 ભૂલ સમજતા જેહ પોતાતણી, વિદ્યા માંહે પુર્ણ પ્રયાસ; મુનિં
 જીત મેળવતાં વાદવિવાદમાં, જોટો ડોળ ન ધરતા ખાસ. મું સં ૧૯
 શુદ્ધ પંથે ચાલનાર પ્રશંસતા, ઈચ્છક શુદ્ધ મારગના તેહ; મુનિં
 આ વાતનો હાલમાં જુઓ તેહનો, દેખાય છે કેટલો છેહ. મું સં ૨૦
 ધીમે ધીમે શ્રાવકના દિલમાં, ઉતારે અહિંયા મુનિરાય; મુનિં
 સમજવા લાગ્યા વળ્યા ઉન્માર્ગથી, રાગી શુદ્ધ મારગના થાય મુંસં ૨૧
 રૂદ્ધિ સાગર નામના આ વર્ષમાં, વેશ સંવેગીનો ધરનાર; મું
 સાધુ પડ્યા દ્રષ્ટિએ મુનિને, વ્યગ્ર મન લોડો કરનાર. મું સં ૨૨
 મંત્ર તંત્ર શુકન મુહુર્તાદિથી, વહેમમાં નાખેલ લોક મુનિશ્વર
 રાગીકરેલ એરીતે કેઇકને, આડંબર દેખાયે ફોક. મુનિં સં ૨૩
 આવા વેશ ધારીના ફંદમાં, નહિં ફસાવાને મુનિરાય? મુનિશ્વર.
 ઉપદેશ દ્વારા તસ સમજાવવા, પરિશ્રમ કરતા અતિઆંચ મું સં ૨૪
 કંટક વાળાક્ષેત્ર સુધારતા, પ્રયાશ પૂર્વક મુનિરાય? મુનિશ્વર.
 “ દુર્લભ ” દઢરાગી કરિશ્રાવકો, વાવતાધર્મ બિજનેઆંચ. મું સં ૨૫

ઢાળ-આઠખી

(શાન્તિ પ્રભુજી સુખદાના ત્રાતા તારો મનેરે એરાગ)

વસી ભાવદયા નિરૂપિહિ ઉપગારી મુનિ મનેરે;

ધોલેરા ખંદર આવીરે, શુદ્ધ ધર્મ તત્ત્વ સમજાવીરે;

ઉન્માર્ગથી કેઇક ઉદ્ધરતા, ઉપગાર અતિશય કરતા; -
 સદ બોધા મૃત્તને ધરતા શ્રોતા અહિ કનેરે, વસી૦ (આકણી)
 ઉપદેશ વડે મુનિરાયરે, મુળચ દ વેલગી આયરે,
 યાત્રા અભિલાષી થાતા, વિનતીથી માથેનતા,
 શ ઘસહિત મુનિશ્વર સાથે પહોચ્યા તિહાકનેરે, વસી૦ ૨
 તિર્થાધિપતી ને આયરે, ભેટી અતિ હર્ષિત થાયરે;
 દર્શન વિન્યમુનિરાય, કાળધર્મ પામ્ય શુરભાય;
 સમ્યક્ પ્રકારે કરિ આરાધના અહિ કનેરે. વસી૦ ૩
 આત્માર્થી હતા ઉપગારીરે, ભેવર્ષ અગાઉ પધારીરે,
 ઉપગાર અતિ અહિ કરતા, અહિ અત અવસ્થા ધરતા,
 યોગ્ વહુન કરવા તસ શિષ્ય ગયાતા ગણી કનેરે. વસી૦ ૪
 વડિદિક્ષા અવસગ થાયરે, કેવળ વિન્ય મુનિરાયરે,
 તસમૂળ શુરભ અભાવે, વૃદ્ધિચ દ શિષ્ય ત્યા થાવે,
 સ્થાપે મુળચ દ ગણી વડિ દિક્ષા દઇ અને રે વસી૦ ૫
 શુરભાઇ વિચારથી થાયરે, એ પ્રથમ ગિષ્ય મુનિરાયરે,
 ઇચ્છા પોતે નહિ ધરતા, સિદ્ધક્ષેત્ર ચોમાસુ કરતા,
 વિક્રમ ઓગણી ઓગણત્રીશનુ ગહિ અહિ કને રે. વસી૦ ૬
 દેશી પગદેશી આયરે, આવી શ્રાવક સમુદાયરે;
 એ ચોમાસુ અહિ રહેતા, પ્રતિ બોધ તેહને દેતા,
 ' દુર્લભ ' પરિચયે મહા ઉપગારી થ્યા અહિ કને રે વસી૦ ૭

ઢાળી-નવમી

(ગગ ધન્યાશ્રી)

મ વેગી મુનિ સમુદાય, વધ્યો હવે, સ વેગી મુનિ સમુદાય,
 ખુટેરાય મુનિ પરિવારની, વૃદ્ધિ વિશેષે થાય વધ્યો૦ (એઆકણી)
 ભેર ઘટયુ યતિઓનુ મ્થળો મ્થળ, વિચગતા મુનિરાય, વધ્યો૦
 રાગી થયા લોકો માધુના, મુગમ વિચગુ થાય વધ્યો૦ ૨
 કાઠીયાવાડ અને શુજરાતે, અડચણ જગી ન જણાય, વધ્યો૦
 વિહારની તત્પરતા વાળા એહ વખત મુનિગય વધ્યો૦ ૩

સ્થિર નહિં રહેતા એક સ્થાને, ક્ષેત્ર ઘણું સચવાય;	વધ્યો ૦
વિચરતા મુનિરાય સ્થળો સ્થળ, ઉપગારી બહુ થાય.	વધ્યો ૦ ૪
હાલના સમય માંહે બહુ લાગે, રહે છે મુનિ સમુદાય;	વધ્યો ૦
અમદાવાદકે પાલીતાણામાં, જુલજુલ ક્ષેત્ર જળવાય.	વધ્યો ૦ ૫
લોક રૂચી ઘટતી ગઈ તેહથી, કમિ ઉપગારી થાય;	વધ્યો ૦
આવું થતું નહિં એહ વખતમાં, વિચરતા મુનિરાય.	વધ્યો ૦ ૬
એહ બિના મુનિ આગેવાનોને. ધારવા યોગ્ય જણાય,	વધ્યો ૦
સુગમ વિહાર છતા પરમાદને, શા માટે સેવાય ?	વધ્યો ૦ ૭
ઉપગાર બુદ્ધિ વડે સહિ કષ્ટને, મુશ્કેલિમાં મુનિરાય;	વધ્યો ૦
વિચર્યા ગ્રંથો દષ્ટાંત ને તેહનું, પરમારથ વૃદ્ધિ થાય.	વધ્યો ૦ ૮
આત્મહિત પ્રયત્ન આધુનિક, આદરવા મુનિરાય.	વધ્યો ૦
થાય કટિબદ્ધ એહ અમારી, પ્રાર્થના આપને આંય.	વધ્યો ૦ ૯
ઉત્તમપદ પ્રાપ્તિ વેલ્યા વિણ, કંઈ ન કયાંય કળાય;	વધ્યો ૦
તાપ સહન કરવો પડે * પયને, તોજ માવો ખેંચાય.	વધ્યો ૦ ૧૦
મથન સહન કરતા દહીંમાંથી, માખણ નીકળી જાય;	વધ્યો ૦
અગ્નિવ્યથા માખણ પણ રહેતા, પ્રાપ્તિ ઘીઈની થાય.	વધ્યો ૦ ૧૧
માટે મહત્વતા પ્રાપ્તિ માટે કષ્ટની જરૂર જણાય;	વધ્યો ૦
પૂરવે ઈન્દ્રિય મન દેહ દમન કરિ, મોક્ષ ગયા મુનિરાય.	વધ્યો ૦ ૧૨
એહ ચરિત્ર નાયક સત્કાર્યનું, અનુકરણ ને થાય,	વધ્યો ૦
આત્મ હિત પરાયણ થાયે, આધુનિક મુનિરાય.	વધ્યો ૦ ૧૩
ઓગણી ત્રીશમાં પાલીતાણાથી, વૃદ્ધિચંદણ મુનિરાય;	વધ્યો ૦
લાવનગર આવ્યા વિચરતા, ચોમાસું અહિં થાય.	વધ્યો ૦ ૧૪
ઉઠી ગઈ કેટલાક શ્રાવકની, રૂચિ ક્રિયામાં આંય;	વધ્યો ૦
શાસ્ત્રો ધાર બતાવી તેહને, દબ કરતા મુનિરાય.	વધ્યો ૦ ૧૫
મોટો લાવનગર હોવાથી, શ્રાવકનો સમુદાય;	વધ્યો ૦
વિદ્યાભ્યાસ કરી શકે એવા, બાળક પણ દેખાય.	વધ્યો ૦ ૧૬

જૈનશાળા સ્થાપન કરવાની, એહથી જરૂર જણાય,	વધ્યો ૧૦
ઉપદેશ કરિ મહારાજ આ વખતે, સગવડતા કરે આય	વધ્યો ૧૭
પગાર આદિની સગવડ પણ, કરાવતા સુનિરાય,	વધ્યો ૧૦
જૈનશાળાનું શુકલ અગાડની, ચોથે સ્થાપન થાય,	વધ્યો ૧૮
વતની પાલીતાણાના શ્રાવક, રઘુ તે જાને આય,	વધ્યો ૧૦
મહેતાણ નીમતા શાળાના, કાર્ય ઉત્તમ અતિ થાય	વધ્યો ૧૯
દેખરેખ અખડ સુનિ વર્ગની, રહેતા શાળામાય,	વધ્યો ૧૦
જે વરસે સખ્યા બાળકની, અભ્યાસે વધી જાય	વધ્યો ૨૦
સુનિ મહારાજશ્રીના ઉપદેશે, ઘણો શ્રાવક અમુઠાય;	વધ્યો ૧૦
યાત્રા નવાણું સિદ્ધાચળની, કગ્વા અત્તર મ્હાય.	વધ્યો ૨૧
ચોમાસુ ઉતરતા શ્રાવક, પાલિતાણે કેઈક જાય,	વધ્યો ૧૦
અભિલાષા યાત્રાની તુર્તજ, પૂરણ કગ્તા આય	વધ્યો ૨૨
નિયમ ગ્રહેલ કેઈક શ્રાવકને, અવસર મળતા થાય,	વધ્યો ૧૦
દિન દિન વૃદ્ધિ ધર્મ રતનની, “દુર્લભ” દિલથી મ્હાય,	વધ્યો ૨૩
ધતિ તૃતિય પરિચ્છેદ સમાપ્ત.	

અથ તૃતિય પરિચ્છેદ, ઉપસંહાર.

(હવે અન્ય જાણી ડગિયે મલેપન માગે એ ગાંગ.)

વડિ દિક્ષા અવસર અસલ નામ ખદલાય,
 પ્રખ્યાત પ્રથમના નામે થતા સુનિરાય,
 એહ કારણ ચરિત્ર એ નામ વડેજ લખાય,
 સિદ્ધાન્ત અનુલવ પામ્યા ગુરુ પસાય ૧
 વૃદ્ધિ કરી અભ્યાસની વૃદ્ધિયદ્ધ સુનિગાય,
 ગુરુ આજ્ઞા ગ્રહિને રાજનગરથી જાય,
 ઓગણીમે ચાદમા સિદ્ધાચળ ગિગિય,
 ચોમાસુએ માલનુ ભાવનગરમા થાય ૨

કાળ ધર્મ આ સાલમાં પામ્યા સંસારી તાત,
 દુઃખકર વ્યાધિ કરે સંગ્રહણિ આધાત;
 સભા સમક્ષ વ્યાખ્યાનની આજ્ઞા દે ગુરુરાય,
 એ ત્રણે બનાવ અહિં ચરિત્ર નાયકને થાય. ૩

ઓગણી પત્તરમાં શ્રાવક એક ઉજમાલ,
 થતા આપે દિક્ષા અહિંયા દિન દયાલ;
 નામ સ્થાપે તેહનું લાવવિગ્ય મુનિરાય,
 ગુરુ નામનો એહને વાસશેષ નખાય. ૪

અદ્ય વર્ષની દિક્ષા સાધારણ અભ્યાસ,
 તે પણ આ સમયે શિષ્યની લાલચા ખાસ;
 એ વખત એન્હોં તુ દ્રષ્ટાંતેથી કળાય,
 આવ્યા સિદ્ધાચળ જાણ્યા ખખર ગુરુરાય. ૫

શંઘ સહિત અહિંથી વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિ જાય,
 આવે સિહોર થકી પણ મુળચંદ્ર મુનિરાય;
 દેવગુરુ સહ વંદતા આનંદિત અતિ થાય,
 અહિંયાથી સરવે લાવનગરમાં જાય. ૬

ચોમાસુ રાખવા આગ્રહ શંઘનો થાય,
 અલિલાષા પૂરવા સર્વની ખુટેરાય;
 પોતે રહેતા અહિં ગોધે વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય,
 સિહોર મુળચંદ્ર ગુરુ આજ્ઞાથી જાય. ૭

દલિચંદ્રયતિનું ગોધે જોર અપાર,
 વ્યાખ્યાન વાંચવા વિધન કરે તે વાર;
 પણ ચાલી શકયું નહિં થાતા સત્ય પ્રકાશ,
 અજ્ઞાન તિમિરનો થાવા લાગ્યો નાશ. ૮

ખટેરાય મુનિનો વિચરતા પરિવાર,
 શુદ્ધ ધર્મ પિછાન થઈ એહ સમય આઠાર;
 યતિ રાગી સંખ્યા કમિ સ્થળોસ્થળ થાય,
 ઇર્ષા યતિ મનમાં તેથી વિશેષ જાણાય. ૯

- ઝોગણી સોળે મહુ આબ્યા સિધ્ધગિરિરાય,
આગ્રહથી સરવે ભાવનગરમા જાય,
ફરી આવી લેટયા શઘ સહિત ગિરિરાય,
રાજનગર ગુફા મુળચ દણ સહજાય ૧૦
- ભાવનગર અહિ થી વૃદ્ધિચ દણ મુનિ જાય,
મણીવિજય પન્થાસણ દયાવિમળણ આય,
આબ્યા એ માલે સાથે ચોમાસુ થાય,
પછી યાત્રા કરીને રાજનગર મુનિ જાય ૧૧
- પહોચ્યા અગાઉ કરે અહિ થી ગુફા વિહાર,
પજાળ ભણી આ મજ્યા નહિ તે વાર,
વ્યાધિ ગ્રસ્ત ગરીબ પણુ સ્થિર રહેવા ન ચહાય,
રાજનગર માહે હવે વૃદ્ધિચ દણ મુનિગય ૧૨
- પ્રતિબોધ આપતા અમર તુર્ત થઈ જાય,
મગનલાઈ કરમચ દ દલપતલાઈ ભગુલાય,
ત્રેમાલાઈ શેઠ કરે પુષ્કળ દ્રવ્ય વ્યય આય,
શુભ માગ્ગમાહે ધર્મ રાગ દ્રઢ થાય ૧૩
- શઘ સહિત કેગરીયા વિનતી કરિ મુનિરાય,
મગનલાઈ કરમચ દ અહિ થી તેડી જાય,
તારગા આદિ લેટી પાછા આવતા આય,
સતરથી વીગ સુધી ચાર ચોમામા થાય ૧૪
- ઝોગણી એકવીગમા દલપતલાઈ ભગુલાય,
વિનતી કરિ સાથે વૃદ્ધિચ દણ મુનિરાય,
શઘ સહિત આવતા લેટવા સિદ્ધગિરિરાય,
દ્રવ્ય વય સુમારે એ શી હજારનો થાય ૧૫
- ચોમાસુ એ માલનુ વૃદ્ધિચ દણ મુનિગય,
કરે ભાવનગરમા શેઠ સ્થાનડે જાય,

ખાવીમાં વિચરતા સાથે જો ગુરુભાય,
વૃદ્ધિચંદ્ર, મુળચંદ્ર, રાજનગરમાં જાય. ૧૬

ભગવતિ સુત્રના યોગ વહુન કરિ આંચ,
ગણી પદવી પામ્યા મુળચંદ્ર મુનિરાય;
વ્યાધિ અસ્ત શરીરે ચરિત્ર નાયકથી ન થાય,
હર્ષિત પદવીધર થાતા થયા ગુરુભાય. ૧૭

આ વરસ ડિસામાં દિક્ષામહોત્થવ થાય,
નિત્યવિજયની આગળ પાંચ શ્રાવકો આંચ;
ચારિત્ર અહુણ કરે તેમાં ત્રણ ગુરુભાય,
મોતી ભક્તિવિજય, ને દર્શનવિજય, નિમાય. ૧૮

ઓગણી ખાવીશથી પચ્ચીશ સુધી આંચ,
કરે આર ચોમાસા વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય;
ઉજમણા મહોત્થવ ત્રેવીશ માંહે થાય,
પચ્ચી હજાર સુમારે ખરચે દલપતભાય. ૧૯

સારો પુસ્તક ભંડાર થયો એ અરસામાં આંચ,
સંજેશ્વર યાત્રા નિમિત્ત છવીશે જાય;
ચોમાસુ એ સાલનું રાધણપુરમાં થાય,
સાંભળ્યું પંજળથી ગુરુ પધારતા આંચ. ૨૦

રાજનગર સતાવીશે વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય,
આવી ગુરુભાઈ સાથે ગુરુ સામા જાય;
પાટણ, પાલણપુર, થઈ પાલી પહોચાય,
બહુ વરષે મળ્યા ગુરુ રોમાંચિત્ત સહુ થાય. ૨૧

વળતા આબુજી તીર્થ સાથ ગુરુરાય,
લેટિ હર્ષિત થ્યા અપૂર્વ કારિગિરિ આંચ;
એ મહાન નરોત્તું જોતાં સમરણ થાય;
અઢળક દ્રવ્ય ખરચ્યું લાગ્યશાળીએ આંચ. ૨૨

- આવ્યા રાજનગરમા અનુક્રમે મુનિરાય,
ચોમાસુ એ સાલનુ ગુરુ સાથે અહિ થાય,
સિદ્ધગિરિ દર્શનવિષે ગુરુઆજ્ઞાથી જાય,
યતિ જોર તીર્થમા એહ સમય દેખાય ૨૩
- બ્યાખ્યાન વાચવા અટકાયત કરે આય,
રાગી અતિ યતિના મુગ્ધ લોક દેખાય,
નિભાવી શક્યા નહિ યાતા સત્ય પ્રકાશ,
અજ્ઞાન તિમિરનો આખર થયો અહિ નાશ. ૨૪
- ઓગણી અઠ્ઠાવીશે ગુરુ સાથ વિહાર,
કરતા વૃદ્ધિચ દ મુનિ લી બડી શહેર મોજાર,
આવી નિહાળ્યો અહિ પુસ્તક ભંડાર,
સારી સ્થિતિમા હર્ષિત થાય અપાર ૨૫
- ચોમાસુ એ સાલનુ વૃદ્ધિચ દ મુનિ કરે આય,
અહિ થી ધોલેરા ઓગણત્રીશે જાય,
શ્રી પૂજ્ય એ વખતે આવી ગયેલા આય,
પગલા પડાવતા દ્રવ્ય વડે પુજાય ૨૬
- ઉન્માર્ગ નિહાળ્યો યતિ પરિભ્રમ દેખાય,
સમજાવી તેહને વૃદ્ધિચ દ મુનિરાય,
શુદ્ધ ધર્મ તત્ત્વનુ બીજ રોપતા આય,
સ ધ સાથે અહીંથી સિદ્ધાચળ ગિરિ જાય ૨૭
- ઠાળધર્મ પામ્યા અહીં દર્શનવિજય મુનિરાય,
બે વર્ષ અગાઉ અહીં આવેલા ગુરુ ભાય,
ઉપગારી અતિશય સિદ્ધક્ષેત્રમા થાય,
ઉજવળ પરિણતિ અતિ અત સમય જોવાય ૨૮
- તસ શિષ્ય ગણીકને ગજનગરમા જાય,
કર્યા યોગ વહન તવ વડિ દિક્ષા ત્યા થાય,
મૂળ ગુરુજી અલાવે કેવળ વિજય મુનિરાય,
એ ચરિત્ર નાયકના પ્રથમ શિષ્ય નિભાય. ૨૯

ધન્ય નહિં શિષ્યની પણ સ્થાપે ગુરુભાય,
હવે સંવેગી મુનિનો વૃદ્ધિ પામ્યો સમુદાય;
થયું સુગમ વિચરવું નિર્મળ દ્વેત્રો થાય,
ઉપકાર અમાપ કરે શિષ્ય સહિત યુદેરાય. ૩૦

ચોમાસુ એ સાલનું સિદ્ધાચળ ગિરિ થાય,
ઓગણીસો ત્રીશમાં વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય;
ભાવનગર પધારતા ચોમાસુ ત્યાં થાય,
જૈનશાળા સ્થપાવતા પ્રતિબોધ કરિ આંચ. ૩૧

એકસો સત્તાવન ગાથાએ પરિચ્છેદ,
ગુજરાતને કાઢીયાવાડમાં પણ ઉમેદ;
પારપાડી વિચરતા ઉપગારી મુનિરાય,
“ હર્ષભ ” જિનમતના ણિજ રોપતા આંચ ૩૨

અથ ચતુર્થ પરિચ્છેદ.

(દોહરા)

ચરમ તિથિ પતિ વંદિયે, શાસન જસ જયવંત;
કરિ ઉપગાર બતાવતા, યુદેરાય મતિ વંત. ૧

શિષ્ય સમર્થ અલંકર્યા, ભારત ભૂમિ મોજાર;
વિચરી પંચમ કાળમાં, અતિશય કર્યો ઉપગાર. ૨

મનન મુનિ વૃદ્ધિચંદ્રનું, કરિયે જીવન ચરિત્ર;
નિસ્પૃહિ પરમારથ ગુણો, ધરવા નિર્મળ ચિત્ત. ૩

ઢાળ-પહેલી.

(પચમ ભવ કોનાગ મન્ત્રિનેગ " એ ગગ)

- દુઢક મત પન્નળે વિગાળ, પ્રારભે વર્ણવ્યો બીજી ઢાળ,
 મુનિરાજ શ્રી બુટેરાય, દુઢક પથથી નીકળી જાય ૧
 કાઈક ખડિત પણ તવ થાય, અટક્યું નહિ એટલેથી આય
 મનુષ્ય શરિર ક્ષય બીજ રોખાય, દિનપર દિન વૃદ્ધિતસ થાય ૨
 વિચારવ ત દુઢકોના ચિત્ત, શકા ઘર કરે એહ નિમિત્ત,
 બીજા મહાન્ પુરૂષ તવ ચતા, ગાત્રાધાર વડે શોધતા, ૩
 શકા નહિ પણ સાચી વાત, જાણી આધારે સિદ્ધાન્ત;
 તત્ત્વ જણાવ્યું ઘણાને એકામ, મહાન્ પુરૂષ એ આત્મારામ ૪
 હિંદુસ્તાન આખામા પ્રસિદ્ધ, વિજ્ઞાનદ સૂરિપદ લિધ,
 જન્મ્ય અતાપી પન્નળે એહ, તિક્ષણબુદ્ધિ થયા ગુણુગેહ ૫
 દુઢકપથ દિક્ષાતેવાર, લિધેલ ઓગણીદસ મોજર,
 અનેક શાસ્ત્ર અવલોકે આય, દુઢક પોકળ તેમકળાય ૬
 એટલે કરતા પૂર્ણ તપાસ, અસત્ય મત જાણ્યો એખાસ,
 જિન પ્રતિમા માનવી સત્યએહ, તત્ત્વગ્રાહિ જાણે ગુણુગેહ ૭
 પીસ્તાળી આગમ પચાગી તાસ, અવરોધી ગાત્રો તવખાસ,
 મગ્ધે કરવા અગીકાર, કગવવા એહ વાત સ્વિકાર ૮
 સાથેના ગુરુભાઈને થાય, સહુને વાત એ મત્ય જણાય,
 એકદર વિશરિખો આય, એ મત છોડવા તત્ત્વ થાય ૯
 સાહસ નહિ કરતા એકાત, સમજાવી શ્રાવકને વાત,
 મમજી શ્રાવક મમજી જાય, બે ચાર વર્ષ તે દેશમા થાય ૧૦
 માત હજાર દુઢકની એહ, શ્રદ્ધા દેરવતા ગુણુગેહ,
 સાથેના સાધુ ઉતાવળા થાય, જાણ્યા છતા હવે કેમ ટકાય ૧૧
 બિન્માર્ગ કુલિગમા ન ગેવાય, તજવા તે અટ તત્ત્વ થાય,
 મલેગ કોટલાના ગહેનાર, અગ્રવાળ વલિદ તે વાગ ૧૨
 ખરા પતિ મતલ નામે હતા, દિક્ષીત દુઢક પથમા ચતા,
 ઓગણીએ અગ્યારમા આય, આત્માગમ ગુરુભાઈ તે થાય ૧૩

- ગુરુભાઈ અગાઉ છ માસ, નિકળ્યા એહ એકાકિ ખાસ;
 ઓગણી ત્રીશ માંહે તે વાર, આવ્યા રાજનગર મોજર. ૧૪
- ઉપગારી મુનિ ખુટેરાય, વડિ દિક્ષા દેતા તસ આંય;
 ખાંતી વિજય મુનિ નામ સ્થપાય, વૃદ્ધિચંદળ મુનિના ગુરુભાય. ૧૫
- શુદ્ધ પંથ સંવેગે વશ્યા, જ્ઞાન ગુણ તપસ્યામાં વધ્યા;
 છઠ્ઠું છઠ્ઠું તપથી પારણું આંય, ઘણા વર્ષ કરતા મુનિરાય. ૧૬
- આત્મારામ સાથે હતા જેહ, ઉતાવળા રિખો થ્યા તેહ;
 વિતતા ઓગણી ત્રીશ ચોમાસ, તજવાને હુંઠક મત પાસ. ૧૭
- હુશીયારપુરથી કરતા વિહાર, સોળ સાધુ સાથે તે વાર;
 હુંઠક વેષ તજે તે વાર, મહુપતિ ત્રોડતા માર્ગ મોજર, ૧૮
- આત્મારામ સહિત મુનિરાય, અનુક્રમે રાજનગરમાં જાય;
 શુદ્ધ પંથ રૂચિયે ચિત્ત ઠર્યા, દલપતભાઈ વંડે ઉતર્યા. ૧૯
- શાસ્ત્ર વિરૂદ્ધ પ્રરૂપણા આંય, કરતા શાન્તિ સાગર મુનિરાય;
 મત એકાંત ઠસાવતા જાય, શ્રાવક તેહથી ઘણા ફસાય. ૨૦
- શાન્તિસાગર મુનિસાથ આ ઠામ, ચરચા કરે મુનિ આત્મારામ;
 વાદ વિવાદ કુશળતા ભર્યા, નિરૂત્તર શાન્તિસાગરને કર્યા. ૨૧
- જોતા એહનો જ્ઞાન પસાય, શંકા સર્વ હર્ષિત ખહુ થાય;
 મુખ્ય કાર્ય આ વખતે આંય, તપગચ્છમાં કોઈ મુનિરાય. ૨૨
- શુદ્ધ આચાર વિચારે કળાય, વડિ દિક્ષા તસ પાસે થાય;
 અનૂભવ રાખતા એ મન માંય, મહાતિર્થ સિદ્ધાચળ જાય. ૨૩
- તિર્થાધિપતી ભેટતા આંય, આદહાદિત્ત અતિશય થાય;
 ભાવનગર થઈ પાછા જાય, રાજનગર માંહે મુનિરાય. ૨૪
- નિર્ણય આ વખતે અહિં થાય, ગુરુ કરવા મુનિ ખુટેરાય;
 ઘણા મુનિનો સાથે આંય, મોટો દિક્ષામહોત્સવ થાય. ૨૫
- કેટલાક અન્ય સ્થળેથી આંય, મહોત્સવપર આવ્યા મુનિરાય;
 તેમજ ભાવનગરથી જાય, મહોત્સવપર વૃદ્ધિચંદળ આંય. ૨૬
- ઓગણી એકત્રીશ મોજર, શુભ મુહુર્ત અહિં તે વાર;
 મોટા મહોત્સવ પૂર્વક આંય, આત્મારામ આદિ મુનિરાય. ૨૭

વાસદેવ મુનિ છુટેરાય, વહિ દિક્ષા અવસર કરે આય,	
આનંદવિજય નામેથી આય, શિષ્ય એહ પોતાના થાય.	૨૮
ફેબ્યુ નામ ગુરુએ અહિ, પ્રખ્યાતિ મૂળ નામે રહિ,	
બીજા સાથે પત્રર મુનિગય, વાસદેવ કરતા ગુરુગય	૨૯
આત્મારામ શિષ્યો તસકરે, સરેવાના નામે અહિ ફેરે,	
પોરબદર આદિમા વિહાર, કરતા યતિ આબ્યા એ ઠાર	૩૦
અધ્યાતમ કંઠે દ્રમાદિ એહ, વાચતા ગાત્ર ઘણા શુભ ગેહ,	
શુદ્ધ માર્ગ રચિતવ ચઇ, યતિપણ એહથી તણ દઇ	૩૧
વહિદિક્ષા લેતા એહ આય, થયા ગણીય વિજય મુનિરાય,	
તેજ દિવસ મુનિ છુટેરાય, શિષ્ય વૃદ્ધિચંદ્ર સ્થાપે આય	૩૨
છુટેરાય મુનિપરિવાર, દિનદિન વૃદ્ધિ ગ્રહે આવાર,	
સ વેગી મુનિનો અમુદાય, “ દુર્લભ ” સમય વધ્યો ઇમ આય	૩૩

ઢાળ બીજી

(પ્રીતનદી ન વાણી રે, અછન છણુ રુ	એ રાગ)
ઉપગારી વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિશ્વર આવતા,	
વહિદિક્ષા અવસરપર અમદાવાદને,	
શ્રી શત્રુજય તિર્થ મળધી ચાલતા,	
પાલીતાણા દરબાર મામે ફગિયાને	ઉપગારી૦ ૧
ગજકોટના પોલીટીકલ એજન્ટની,	
આગળ આસે આ વગસે એ ઠામને,	
શાસ્ત્રીય પૂરાવા રજુ કરના તેહમા,	
કરતા અહિ વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિ વિદ્યામજ્જે	ઉપગારી૦ ૨
ચોખ્ખ સદલાહ પૂરાવા ચોધી આવતા,	
દાર્ય વાહકને હિમ્મત આપતા આયને,	
સારૂ દિલ આપે તેહમા વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિ,	
ચોમાસુ પણ તેહ ગણુ અહિ ચાલને	ઉપગારી૦ ૩

ઓગણી એકત્રીયે ચાતુમાસમાં, શાન્તિસાગર સખંધી ચચ્યા આંચળે; ચાલી વધારે પરિણામે મત એહનો, વૃદ્ધિ પામતો અટકે ગળ ક્ષીણ થાયળે.	ઉપગારી૦	૪
ઓગણીસો બત્રીશમાં વિચર્યા આંચથી, અનુક્રમે લાઠી દડ મુકામે જાયળે; મહા શુદ્ધી તેરશના દિવસે એ ગામમાં પ્રતિષ્ઠિત મુળનાયક જિન મંદિર થાયળે.	ઉપગારી૦	૫
થોડા દિવસ રોકાતા એહ નિમિત્ત અહિં, વિચરતા વળા ગામે આવ્યા મુનિરાયળે; આ ચાર વિચારે નિસ્પૃહિ મુનિ ને દેખતા, હર્ષિત થયો અતિશય શ્રાવક સમુદાયળે.	ઉપગારી૦	૬
મુનિ સુવૃત્ત વારે વિમળાપુર આ સ્થળે, પ્રેમલાલચિ પિતા મકર ધ્વજ રાયળે; નિમિત્તજ વચને કરે વિવાહ તે પુત્રીને, આવી વર્યો ૧ નીશાયે આભા પતિ આંચળે.	ઉપગારી૦	૭
વિમાતા આભા પતિ ચંદન રેશને; એ ઈર્ષાએ કુર્કટ કરિ નટ હાથળે; સોંપતા ષોડસ વરસે અહિયા આવતા, પેખી પ્રેમલાલચિ મકર ધ્વજ સાથળે.	ઉપગારી૦	૮
ક્યારે મનુષ્ય રૂપે થઈ મળીશ હું એહને, નેત્ર આંસુયે ભરાયા વિચારતા એમળે; હુમ પીંજર પેખીએ કુર્કટ રાયને, પ્રેમલાલચિ નિહાળે ધરિને પ્રેમળે.	ઉપગારી૦	૯
એહ સમયસિદ્ધક્ષેત્ર તળાટી આ સ્થળે; કુર્કટ અહિ ખાળા ઉપર લહિ જાયળે; પ્રિયા સંગાથે તિર્થ પતીને ભેટતા, તિર્થેય રૂપે હર્ષિત અતિશય થાયળે.	ઉપગારી૦	૧૦

- દર્શન નિમિત્તે સુર્યકુડ આગળ જતા,
જ પા પાત કરે તવ કુર્કટ રાયને,
તિથ ભૂમિ શુભ પુન્ય પસાયે ત્રુટતો,
પ્રેમલાલચ્છિ પકડતા દોરો આયને ઉપગારી૦ ૧૧
- અસલ રૂપે થયો રાંદ આભાપતિ તીર્થમાં,
પ્રેમલાલચ્છિ સહિત અતિ હર્ષિત થાય ને,
પૂજા કરે તિર્થાધિપતીની દ પત્તિ,
ચ દ ચરિત્ર થઇ એહ હકિકત આય ને ઉપગારી૦ ૧૨
- એહ અભાવે કેટલાક વર્ષ વિત્યા પછી,
વત્સલીપુર શહેર વમેલુ આય ને,
નવમો એ શી વગ્સે વીર નિર્વાણથી,
પુસ્તકા રૂઢ પણ આ સ્થળ માહે થાય ને ઉપગારી૦ ૧૩
- કરતા શ્રી દેવર્ધિ ક્ષમાશ્રમણ ગણિ,
ઉપયોગી આ વખતે અતિશય થાય ને,
દગિ પગસ્ત હાકી ઢાઢેલા ઝોધને,
મહા વાદીએ એહ વખતમા આય ને ઉપગારી૦ ૧૪
- શ્રી શત્રુ જય મહાત્મય રચના આ સ્થળે,
શ્રી ધન્નેશ્વરમુરિ હાથે થાય ને,
સ વત્ત દસ ડાખોતરે વત્સલી ભૂપતિ,
શિલાદિત્ય વખતમા એહ રચાય ને ઉપગારી૦ ૧૫
- ભગ થતા કોઇ કારણ વત્સલીપુરનો,
એહ નજીક વસ્યુ વળા શહેર જણાય ને,
પૂર્વોક્ત કારણથી પવિત્ર અહિંની ભૂમિ,
ભાસતા કેટલાક દિવસ રહ્યા મુનિરાય ને ઉપગારી૦ ૧૬
- કાયમ યાદગીરીએ મહાન્ નરો તણી,
કોયપણ ગિતે ગહેવા કાયમ આયને,
વાત વખીએ વૃદ્ધિય દ મુનિના દિલમા,
અવસર પગ એ મુક્તવી હાલ ગખાયને ઉપગારી૦ ૧૭

શુદ્ધ ધર્મ પ્રતિત્તિ કમિ એ વખતે અહિં,
 સંવેગી મુનિ વિહાર અભાવે જણાયજો;
 ભક્ષાભક્ષ આચાર વિચાર સુધારતા,
 એહ વખત અહિંયા વૃદ્ધિચંદ મુનિરાયજો. ઉપગારી૦ ૧૮
 ક્ષેત્ર સુધારવા યોગ્ય સરલ જોઈ શ્રાવકો,
 ધ્યાનમાં રાખી ભાવનગર મુનિ જાયજો;
 “ દુર્લભ ” દસિસન એહ પ્રભાવિક મુનિના,
 ચાહે અહિંનો વેલાસર સમુદાયજો. ઉપગારી૦ ૧૯

ઢાળ ત્રીજી.

(મન મોહનજી જગતાત વાત સુણો છનરાજજી રે.....એ રાગ.)

એહ સમય મુનિ વૃદ્ધિચંદ, વળા શહેરથી વિચરતા રે;
 ભાવનગર ઉપર થઈ તુર્ત, પાલીતાણામાં પધારતા રે. એહ૦ ૧
 એ આંકણી.

વિક્રમ ઓગણી બત્રીશ, ચોમાસું એ તીરથે કરે રે;
 જૈનશાળાની જરૂર જણાય, તીર્થ સ્થાને એહ અવસરે રે. એહ૦ ૨
 દલપતભાઈ દ્વારા વાત, બાબુને એહ જણાવતા રે;
 બુદ્ધિસિંહજી બાબુ સાહેબ, મુર્શિદાબાદ એ જાણતા રે. એહ૦ ૩
 કરે આપ્તવો અર્થ કબુલ, બાબુ સાહેબ ઉલ્લાસથીરે;
 જૈન શાળાએ તીરથે સ્થપાય, આવરસે મુનિ પ્રયાસથીરે. એહ૦ ૪
 જૈન બાળકોને અભ્યાસ, સગવડતા કરિ આપતારે,
 વિતતા અહિં ચાતુર્માસ, ભાવનગર ગયા વિચરતારે. એહ૦ ૫
 વિક્રમ ઓગણી તેત્રીશ, ચોત્રી, પાત્રીશ, ત્રણે થતારે;
 ભાવનગર ચોમાસા એહ, શાસ્ત્રો અનેક વિલોકતારે, એહ૦ ૬
 સર્વિશેષ જ્ઞાન મહારાજ, સંપાદન કરે એહથીરે;
 મેળવવા અનુભવ જ્ઞાન, વધતી જતી રૂચિ તેહથીરે. એહ૦ ૭
 શુદ્ધ અધ્યાત્મનું સ્વરૂપ, સમજ્યા હતા વૃદ્ધિચંદ મુનિરે;
 ચિંતવનમાં કાયમ એહ, સ્વરૂપ તાણી રેતી હતી ધુનિરે. એહ૦ ૮

શુદ્ધ વ્યવહાર પુષ્ટિ કાજ, ક્રિયા કલાપમા પેખતારે; ...
 તોપણ કાયમ સાવધાન, મુનિરાજી એ હતારે ... એહ૦-૯
 ચલિત મન વાળા સ્થિર, ધર્મ માહે કરવા સત્તારે,
 ઉપદેશ શક્તિ અદ્ભુત, એહવી એહ ધરાવતારે ... એહ૦ ૧૦
 સદ બોધામૃત અમોઘ, શ્રોતા મુલે મુનિ વાણીયેરે,
 વૈરાગ્ય દશા આવ્યા વિણ, રહેતી નહિ કોઈ પ્રાણીનેરે ... એહ૦ ૧૧
 ઉપરા ઉપરી ત્રણ વર્ષ, બાવનગમ્મા વિતાવતારે,
 ઉપકારી અનેક પ્રકાર, જીવો અનેક ને અહિ ચતારે ... એહ૦ ૧૨
 ઓગણી છત્રીશ મોજાર, વિનતી વળાના શઘે કીધીરે,
 “દુર્લભ” દ્રઢ આગ્રહભાવ, જાણી સ્વિકારે કૃપા નિધીરે ... એહ૦ ૧૩

હાળ ચોથી.

(નામ ઝપીરા નિલ તાઝ મુન્દ ગામળીયા એગગ)

કૃપા દ્રષ્ટિ વળા પર કિધી, કૃપાળુ મુનિશ્વરજી,
 પૂર્વોક્ત ભૂમિ નિરખે મુનિ, અમી દ્રષ્ટિ ભરજી.
 સાબળ્યુ વૃદ્ધિયદ્ધ મુનિ આવે, સઘ સકળ હર્ષિત થઈ જાવે;
 સામૈયુ સન્મુખ લાવે ... કૃપાળુ ૧
 મુનિ દરિસન મારગમા થાતા, રોમાળીત સરવે થઈ જાતા;
 પધરાવે આડખરે જાતા ... કૃપાળુ ૨
 મનોરજક પરભાત યુ આજે, સુર્ય પ્રભા ઉદયાચળ છાજે,
 તિમ મુનિ પાટ ઊરાજે ... કૃપાળુ ૩
 સદ બોધામૃતધે શુણ્ણેહ, પુષ્કળા વર્ત વરમે જિમ મેહ,
 કરિ ક્ષેત્ર ભૂમિને તરેહ ... કૃપાળુ ૪
 પ્રતિ બોધ સુણતા નિત્ય ભાવે, મિથ્યાત્વ તિમિરને દૂર હઠાવે
 શુદ્ધ જિન મત ઊજા વાવે ... કૃપાળુ ૫
 મુનિ, શ્રાવણ, આચાર જતાવે, લોકા તપા સદુ સુણવા આવે,
 શુદ્ધ પથ જાગૃત્તિ થાવે ... કૃપાળુ ૬

૧ પૂર્વોક્ત-પ્રાચિન સમય આ ભૂમિ પર ચર્ચેલ દ્રષ્ટીકર્ત રિચાર ૥ વડે

ગોચરીયે પણ પોતે આવે, લક્ષા લક્ષ વિવેક બતાવે;
 શ્રાવકા ચાર સમજાવે કૃપાળુ ૭
 મિથ્યાત્વના પરવો નહિ કરવા, રસોડે પાણીયારે ચંદરવા;
 સુચવે જયણા ધરવા કૃપાળુ ૮
 ૧ કાઠી ગરાશીયાનો શિણુગાર, જોતા ઘણા શ્રાવકને દ્વાર;
 કહે આશુ ? વિરુદ્ધાચાર કૃપાળુ ૯
 સુચના માત્ર વડે દૂર થાયે, બહુ ઉપગાર કર્યો મુનિરાયે;
 સડો ટકયો નહિ કયાંયે. કૃપાળુ ૧૦
 સરલ પરિણામી જોઈ પ્રાણી, લાભ વિશેષ થતો આહિ જાણી;
 ચાતુર્માસ રહ્યા બે નાણી. કૃપાળુ ૧૧
 પ્રતિબોધે અમોધે સુણાવે, ૪ અષ્ટનિહકા મહોચ્છવ થાવે;
 માલજીશા કરે ભાવે. કૃપાળુ ૧૨
 લોકા તપાનો લેહ નિવારે, જિનમત શુદ્ધ સરવે દિલ ધારે;
 ઉપગાર કર્યો એ ભારે. કૃપાળુ ૧૩
 ૫ ઉપાશ્રય જિન મંદિર એહ, શોભા ધરાવી રક્ષા અહિં જેહ;
 તાસ પ્રયાસ ફળ એહ. કૃપાળુ ૧૪
 ભાણુજી ભીમજી શેઠ ૭ હુહિતા, કુલીબાઈ ગુરૂ બોધ સાંભળતા;
 શુભ દ્રવ્ય સ્હાય અહિં કરતા. કૃપાળુ ૧૫
 ૮ કાંઠડી અહિં આઠસો રૂપીયાની, દીપચંદ મુત નાનચંદ શાની;
 પ્રતિ બોધી અપાવતા શાની. કૃપાળુ ૧૬

૧. કાઠી ગરાશીયાનો શણુગાર=હોકા ઉપર રૂપ મહેત્ર કુલો મુકેત્ર તેવા.
 ૨ શ્રાવકને દ્વાન=ઘણા ધરે શ્રાવકને ત્યાં જોયા. ૩ જે ફક્ત સુચના
 માત્ર વડે દૂર=કાઠી નાખ્યા એક દિવસે લગભગ ૪૦ હોકા ફેરી નાખ્યા હતા.
 ૪ અષ્ટનિહકા=આઠ દિવસ ઉજમણા સહિત મહોત્સવ. ૫ ચાર માળનું
 ઉપાશ્રયનું મુકામ કેટલિક દ્રવ્યની સહાય કરાવી આપી બંધાવના ઉપ-
 દેશ કર્યો ૬ નવુ જિનમંદીર જેનું ખાત મુહુર્ત પોતે ઉપદેશ આપી
 કરાવ્યું. ૭ ભાવનગરના રહિશ શેઠ ભાણુજી ભીમજીની દીકરી તે વોરા
 હડીશંઘ ઝવેરચંદની પત્ની કુલીબાઈએ આંહીના ઉપાશ્રયની દીપમાં સારી
 રક્ષા આપી. મહારાજશ્રીના બોધથી. ૮ ભાવનગરના રહિસ શા નાનચંદ
 દીપચંદના ઘરની ગુરૂમહારાજના પ્રતિબોધથી આંહીના દેરાસરામાં હેમની કાંઠડી
 ૧ આશરે રૂ ૮૦૦) ની કીમતની આવી છે,

ખ્યાતિ વળાની જણાય ને આને, એ ઉપગાર કીધો મુનિરાને,
 ફળ્યો કલ્પવૃક્ષ શુભકાને . કૃપાળુ ૧૭
 “પૂર્વોક્ત ભૂમિ સુધારવા કાને, ધાર્યું હતું દિલમા મહારાને,
 ફળીભુત જોવાય એ આને કૃપાળુ ૧૮
 “દુર્લભ” પચમ કાળે પધારી, નિષ્કટક કર્યું ક્ષેત્ર સુધારી,
 નિરુપૃહિ અમાપ ઉપગારી કૃપાળુ ૧૯

ઢાળ પાંચમી.

(ધન ધન તે દિન માયરો (રામગ્રો) એ રાગ.)

ઉપગારી વૃદ્ધિયદ મુનિ, કરે બહુ ઉપગાર,
 ઓગણી છત્રી, સાડત્રીયે, ગહિ વળા મોજાર ઉપગારી૦ (એ આંકણી)
 સવત ઓગણી આડત્રીયે, કરવાને વિહાર,
 વિચારતા મહારાજજી, એ હવે તે વાર ઉપગારી૦ ૨
 અમાવાશ્યાએ દ્વાદશુનની, ગજનગર મોજાર,
 કાળધર્મ પામ્યા શુર, સાલજ્યા સમાચાર ઉપગારી૦ ૩

૬ પૂર્વોક્તભૂમિ=પ્રાચિન કામો ને ભૂમિપર કળિગયા તે મહાત્માના નામ
 અમર રાખવાની ઇચ્છા. તે પશુ ૫૦ આની કાગણુ હાથ તેઓની મુર્તિ પ-
 ધરાવવા શુર મંદિર પશુ બાધતુ ગર થઈ ગયું જે ને મહાત્માની ઇચ્છાને
 સિંચત તેમના શુરભાઈ શ્રીમદ્વિજ્ઞાનદસગિના પ્રશિષ્ય શ્રીમાન મુનિ હસ
 મિજયજી મહારાજે આઈ કરિ બહુ ઉપગાર ટ્યો છે નસ દેર મરજમા બચ
 મુગ્ધી શ્રી પાર્શ્વનાથજી મહારાજની મુળ નાયક તરિકે અને જેપડએ તેત્રી ગડમા
 શાન્તિનાથજી મહારાજની મુર્તિઓ છે તે આ મહાત્માએ દક્ષિણમા ખાસ
 પ્રયાસ કરિ આઈના આવકોને તેડારી પોતે જુરાનપુરથી શધને સમજવી
 બપારી અને શુર મંદિર માટે પશુ પોતે પ્રયાગ જગિ દેટવીક ડ્રવ્યની સ્થાપ
 આપી જે ને ઉપગારી મહાત્માની ઇચ્છાને પાર પાડવામા અને આઈના શધ
 પર ઉપગાર કરવામા અનર્હ્યનિય ગુણિ પાત્ર છે ભાગ્યશાળી પુરોના વિચાર
 તમના અલાવે પશુ તેમનાજ પગિવાગથી આઈ ધણે ખરે ભાગે પુરા પડ્યા
 છે એટલે તેમનો ઉપગાર આ ક્ષેત્ર પર તે અમાપ જે એ કહેવું વાસ્તવીક છે.

સ્વાથી સખંધી સંસારના, જોતા સર્વ જણાય;	ઉપગારી૦ ૪
નિઃકારણ બન્ધુ ગુરૂ, એકાંત હિતદાય.	
ખેદ થયો અતિ દિલમાં, વિરહે ગુરૂરાય;	ઉપગારી૦ ૫
આલંબન દેઈ ઉદ્ધર્યા, વિચારે મુનિરાય.	
જીંદગીભર ભક્તિ વડે, ખદલો ન વળાય;	ઉપગારી૦ ૬
લાલ વૈયાવચ્ચનો મળ્યો, પ્રથમ વય માંય.	
શરિર સશક્ત ત્યારે હતા, સાથે ગુરૂરાય;	ઉપગારી ૭
પરંતુ પછીથી વિહારની, ગુરૂ આજ્ઞા થાય.	
અનેક ભવ્ય જીવો પ્રતિ, કરવા ઉપગાર;	ઉપગારી૦ ૮
શક્તિ મંદ રહેતી હતી, તોપણ કરતા વિહાર.	
ગુરૂ વૈયાવચ્ચ લાભને, મેળવી ન શકાય;	ઉપગારી૦ ૯
લક્ષ્યે કારણ આવતા, અતિશય પસ્તાય.	
સંસારીને પિતા અને, મુનિને ગુરૂરાય;	ઉપગારી૦ ૧૦
શિરછત્ર પુન્યપાદ્યે, ઉપકારી ગણાય.	
છન્નસ્થ પંથુને યોગે કોઈ, કાર્ય માંડે ભુલાય;	ઉપગારી૦ ૧૧
નિવારણ તેહનું કરે, કૃપાળુ ગુરૂરાય.	
ચારિત્ર પ્રતિ પાલન હેતુ ભુત શિષ્યની *કાય;	ઉપગારી૦ ૧૨
વસ્ત્ર પાત્રાદિમાં રાખતા, તજવીજ ગુરૂરાય.	
એવા ગુરૂના અભાવથી, દીલગીરી ન થાય;	ઉપગારી૦ ૧૩
શિષ્ય શબ્દ તેહને નહિ ઘટાવી શકાય.	
શ્રી મહાવીર જિન વિરહે, કર્યો ખેદ અપાર;	ઉપગારી૦ ૧૪
ચાર જ્ઞાન-ધરતા હતા, ગૌતમ ગણધાર.	
રચનારા દ્વાદ શાંગીના, બાળકનો ગણાય;	ઉપગારી૦ ૧૫
પારાવાર ગુરૂ વિરહે, વ્યથા તો પાંચુ થાય.	
અનુપમેય ભક્તિ ભાવથી, રાખવા ગુરૂરાય;	ઉપગારી૦ ૧૬
સુચવતું નથી દૃષ્ટાંત શું? સંભળો આંય.	

ગ્રિધ્ય અર્વાચિન સમયમા, કુપુત્રની જેમ,	
વ્યાખ્યાન શક્તિ સુધી ધરે, શુરુ ભક્તિમા પ્રેમ	ઉપગારી૦ ૧૭
એકલ વિહારી થઇ જતા, શક્તિ પ્રાપ્ત ન્યા યાય,	
કેટલુ બધુ અઘટિત એ, શુરુ સગ ન રહાય	ઉપગારી૦ ૧૮
શુભમા આગળ વધતા નથી, આધુનિક મુનિગય,	
મુખ્ય કારણુ શુરુ ભક્તિની, તેમા ખામી જણાય	ઉપગારી૦ ૧૯
પ્રાર્થના થયા છતા ઈદ્રની, જે ઘડીનુ આય ,	
વધારી ન શકયા ભુલો, મહાવીર જિનગય	ઉપગારી૦ ૨૦
થયું નથી થાવાનુ નથી, કોઇ કાળે એમ,	
ઈદ્રપતિ એહ વખતમા, ભગવત્ત કે તેમ	ઉપગારી૦ ૨૧
દ્રઢ વિશ્વાસ એ વચનનો, રાખી મુનિરાય,	
શુરુ મહારાજ વિયોગના, શોકવીશાન્ત થાય	ઉપગારી૦ ૨૨
ઉપકારી પત્તળના, ખાસએ શુરુગય,	
“દુર્લભ” તસ પરિવારથી, ઉપગાર થયો આય	ઉપગારી૦ ૨૩

ઈતિ ચતુર્થ પરિચ્છેદ સમાપ્ત.

અથ ચતુર્થ પરિચ્છેદ ઉપસંહાર.

(હવે અવસર જાણી દરિયે મલેખા માગ—એ ગગ)

જામેલ પજાલે દુઢકે પથ વિશાળ,	૧
પગથમ પરિચ્છેદે વર્ણવ્યો ખીજી દાળ,	
શુદ્ધ તત્ત્વના આહુક પ્રસિદ્ધ મુનિ જુદેરાય,	
અમત્ય પથ એ જાણનાની કળી જાય	૨૧
જેમ મનુષ્ય અમમા દાયના જિજ દોષાય,	
દિન દિન ક્ષીણ હાલત એ નિર્મિતે તમ થાય,	

જિન મહાન્ પુરુષ શ્યા, એહમાં આત્મારામ,
ઓગણીસો દસમાં દિક્ષા ગ્રહેલ એ ઠામ. ૨

અવલોકન કરતા શાસ્ત્ર અનેક તે વાર,
હુંઠક મત પોગળ જાણતા ચિત્ત મોગર;
એટલે એ વાતની કરતા પૂર્ણ તપાસ,
જિન પ્રતિમાં માનવા જાણ્યું સિદ્ધાંતથી ખાસ. ૩

પંજળે જનમ્યા પૂર્ણ પ્રતાપી એહ,
તિક્ષણ બુદ્ધિવડે કરિ શોધન ગુણ ગેહ;
હિંદુસ્તાન આખામાં થાય વીદેશ પ્રસિદ્ધ,
વિજયાનંદ સૂરિપદ પ્રાપ્ત જેમણે કીધ. ૪

જિન પ્રતિમા માનવી જાણતા સત્ય મત એહ,
ગુરુભાઈને સાથમાં સુગવતા ગુણ ગેહ;
વીશ રિખે એકંદર છોડવા તત્પર થાય,
સાહસ નહિ કરતા કેમકે ઉધરવાં આંચ. ૫

ખરા પતિ મહા નામે અઞ્જવાળ વણિક,
ગુરુભાઈ એહના જાણી મત એ અઠીક;
નીકળી ગયા એકલા આવ્યા અમદાવાદ,
શુદ્ધ પંથમાં દિક્ષા લેતા ધરિ આઢહાદ. ૬

બુદેરાય શિષ્ય એ ખાંતિ વિજય મુનિરાય,
વડિ દિક્ષા ગ્રહિને રાજનગરમાં થાય;
છઠ્ઠુ છઠ્ઠુ તપ પારણું ઘણા વર્ષ કરે આંચ,
થયા પૂર્ણ પ્રતાપી વૃદ્ધિચંદળ ગુરુભાચ. ૭

સાત હજાર હુંઠકની શ્રદ્ધા ફેરવે આંચ,
કુમતથી ખચાવવા આત્મારામ મુનિરાય;
ઉતાવળો થાતા સાથેનો પરિવાર,
હુશીયાર પૂરથી કિધો આ તરફ વિહાર. ૮

તજે વેગ હુ ઢકનો મારગમા ગુણુ ગેહ,
પત્રર મુનિ સાથે મુહુપતિ ત્રોડતા એહ,
વિચરતા અનુક્રમે રાજનગર મોભર,
દલપતલાઈ વડે આવી ગા અણુગાર

૯

કરિ શાન્તિ માગગથી ચરચા આત્મારામ,
નિરૂત્તર કંઈ દેતા શઘ સકળ આ ઠામ,
એહ સમયે તેહનો ઉત્તમ જ્ઞાન પસાય,
પગિચથથી જોતા આન દિત્ત અતિ થાય,

૧૦

મુખ્ય કાર્ય આ વખતે તપ ગચ્છિ મુનિરાય,
શુદ્ધ આચાર વિગ્રાજે જોતા જેહ ડળાય,
વડિ દિક્ષા તેહની આગળ લેવા ચ્હાય,
આ વખતે અહિ થી જતા સિદ્ધ ગિરિરાય

૧૧

તિર્થાધિપતીને લેટી રામાચિત્ત થાય,
ભાવનગર ઉપર થઈ રાજનગર મહુ જાય,
ખુટેરાય મુનિને ચ્હાપવા અહિ ગુરરાય,
આત્મારામ સહિત તે સહુનો નિશ્ચય થાય

૧૨

ઓગણીસો એકત્રીસ મહોચ્છવ પૂર્વક આય,
સડિ દિક્ષા દેતા પ્રસિદ્ધ મુનિ ખુટેરાય,
આત્મારામ નામ અહિ આનદ વિજય નિમાય,
પણ અસલ નામથી ગિધ્ય પ્રસિદ્ધ તમ થાય

૧૩

આત્માગમજી સાથે પત્રર હતા મુનિરાય,
તે શિષ્ય તેહના ચાપે અહિ ગુરગાય,
મહોચ્છવ પર મુનિયો આવે જાહુ મમુજાય,
આવ્યા ભાવનગરથી વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાય

૧૪

પોરણ દર આદિમા એહ મમય મોભર,
વિહારને કરતા આપ્યા યતિ એ દાર,

અધ્યાતમ કટપદ્રુમાદિ વાંચતા એહ,
શુદ્ધ માર્ગ ખપી થઈ આવેલા ગુણગેહ. ૧૫

વૃદ્ધિદિક્ષા અવસર એહને છુટેરાય,
વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિના શિષ્ય નિમતા આંચ;
નામ સ્થાપતા એહનું ગંભિરવિજય મુનિરાય,
એ ચરિત્ર નાયકના શિષ્ય પ્રતાપી થાય. ૧૬

આવ્યા ચરિત્ર નાયક આ વખતે અમદાવાદ,
ચાલે પાલીતાણાના નૃપ સામે ફરીયાદ;
રાજકોટના પોલિટિકલ એજન્ટની પાસ,
એહ તીર્થ સળંધના કામે રહ્યા અહિં ખાસ. ૧૭

શાસ્ત્રીય પૂરાવા શોધી આપતા આંચ,
ચોમાસુ એ સાલનું એહ નિમિત્તે થાય;
કાર્યવાહક પ્રતિ દે હિમ્મત અતિ મુનિરાય,
ખગ ક્ષીણ કરતા મત શાન્તિસાગરનો આંચ. ૧૮

ઓગણી ખત્રીશમાં વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય,
લાડીદડ પર થઈ વળા મુકામે જાય;
પૂર્વોક્ત ભૂમિનું સ્મરણ કરે મુનિ આંચ,
ભદ્રિક પરિણામી શ્રાવકો આંચ કળાય. ૧૯

સુધારવા લાયક ક્ષેત્ર જોઈ મુનિરાય,
ભાવનગર ઉપર થઈ સિદ્ધક્ષેત્રમાં જાય;
ચોમાસુ એ સાલનું તીર્થ ભૂમિમાં થાય,
જૈનશાળા સ્થપાવતા એહ વખતમાં આંચ. ૨૦

ઓગણી સો તેત્રીશ, ચોત્રીશ, પાંત્રીશ માંચ,
કરે ચાતુર્માસ એ ભાવનગર મુનિરાય;
અવલોકન કરતા શાસ્ત્ર અનેક રહિ આંચ,
સવિશેષ જ્ઞાન અનૂભવ સંપાદન થાય. ૨૧

- અધ્યાત્મ સ્વરૂપ શુદ્ધ સમજ્યા હતા મુનિરાય,
અનેક જીવને ઉપગારી અહિં થાય,
છત્રીશે વળાથી આવી શઘ સમુદાય,
કરિ વિનતી મુનિને વળા શહેર લઈ જાય ૨૨
- શુદ્ધ ધર્મ પ્રતિત્તિ મુનિ શ્રાવક આચાર,
ખતલાવી સુધાગિતા ક્ષેત્ર એ સમય મોજાર,
ઉજમણા મહોચ્છવ થાય અહિં તેવાર,
કરે ચાતુર્માસ જે જાણી લાલ અપાર ૨૩
- સુશોભીત ઉપાશ્રય, જિન મન્દીર થયા આય,
શુદ્ધ પથ ખપી સહુ વળા શહેરમા થાય;
આ શહેર પ્રસિદ્ધી આ સમયે દેખાય,
એ પુણ્ય પ્રતાપી વૃદ્ધિચ દ મુનિ પસાય ૨૪
- અમાવાસ્યા ક્ષાણુનની આકત્રીશ મોજાર,
કાળધર્મ પામ્યા શુર રાજનગર તે વાર,
વૃદ્ધિચ દ મુનિ અહિં સાભળતા સમાચાર,
દિલગીર થયા શુર વિરહે પારાવાર ૨૫
- વધારી શક્યા નહિ મહાવીર જિનરાય,
ઇદ્ર પ્રાર્થના કરતા જે ઘડીતુ પણ આય,
મત્તિવત્ત વિચારતા મુનિચર જ્ઞાન પમાય,
શુરવિરહ શોકની શાત વ્યથા તવ થાય ૨૬
- ઉપગારી પજાખના ખાસ હતા શુર રાય,
ઉપકાર અમાપ કર્યો તસ પગિવારે આય,
ગાથા એકસોદસ પરિચ્છેદ મોજાર,
“ દુર્લભ ” દિલ નિર્મળથાય ચરિત્ર આધાર ૨૭

અથ પંચમ પરિચ્છેદ.

(દોહરા)

પ્રથમ પ્રભુજી પ્રણમીયે, આદીશ્વર જિનરાય;
મુનિ વૃદ્ધિચંદ ચરિત્રનું, આગળ વર્ણન થાય. ૧

ઢાળ-પહેલી

(જન્મ જરા મરણે કરિએ, એ સંસાર અસાર તો—એ રાગ)

- ગુરૂ મહારાજ હયાતીમાં એ, મુળચંદજી મુનિ રાય તો;
પુન્ય પરાક્રમ એહનું એ, ઉત્તમ શક્તિ કળાયતો. (એ આં ૦) ૧
- ઉત્તરા અવસ્થામાં રહીએ, એકાંતે ગુરૂ રાજતો;
સંઘાડાનું એહને એ, સર્વ ભળાવે કાજ તો. ૨
- ગુરૂ મહારાજ કરે હવે એ, પંચ પરમેષ્ઠિ ધ્યાન તો;
ચતુર્માસ રહેવા તણ એ, યોગ્ય સ્થળે ફરમાન તો. ૩
- દિક્ષા યોગ વહન તણ એ, વડિ દિક્ષાનું કામ તો;
ભણવા ગણવા આદિનું એ શિષ્ય સંભાળ તમામ તો. ૪
- ગુરૂજી હયાતીમાં કરે એ, મુળચંદજી મુનિરાય તો,
આતાપ નામ તસ કર્મથીએ, આણા પૂર્ણ મનાય તો. ૫
- કિચિત્ત માત્ર પણ ભુલતાએ, હરે શિષ્ય સમુદાય તો;
ગુરૂ વિરહે ગણીજી હવે એ, પૂર્ણ સત્તાધિશ થાય તો. ૬
- સ્થિતિએ સરખા હતા એ, વૃદ્ધિચંદજી ગુરૂ ભાય તો;
પરંતુ ગુરૂ આજ્ઞા પરે એ, ગણી આજ્ઞા ચિત્ત રહાય તો. ૭
- કરિ વિહાર વગા થકીએ, વૃદ્ધિચંદજી મુનિરાય તો;
જેઠ માસ આડત્રીશે એ, ભાવનગર મુનિ જાય તો. ૮
- પ્રવેશ મહોત્સવ ઠાઠથી એ, કરે શંઘ સમુદાય તો;
અંદર અંદર અહિં શંઘમા એ, ચાલતી હતી ભુદાય તો. ૯

- ઐક્યતા થઈ ગઈ એ હવે એ, આવી જતા ગુરૂગય તો,
 પ્રભાવિકપણુ ઐહવુ એ, શાન્તિ દ્રષ્ટિએ થાય તો. ૧૦
 વચન એવુ કહેતા નહિ એ ડોઈનુ મન દુ લાય તો,
 પાસે બોલાવા માત્રથી એ, ગાત્ત હૃદય થઈ જાય તો ૧૧
 શહેર ભાવનગર માહે એ, મુખ્ય દેરામં માય તો
 ડાબી બાજુ બધાયલુ એ, નવુ દેરાસર આય તો ૧૨
 અટકી પ્રતિષ્ઠા એહની એ, વરસ છ લગલગ જાય તો,
 પધારતા વૃદ્ધિયદ મુનિ એ, તુર્ત નિર્ણય તસ થાય તો ૧૩
 શ્રાવણ વદી ત્રીજનુ એ, ગુલ મહુર્ત નિમાય તો,
 મુળનાયક પ્રભુ પાર્શ્વલેખે, પ્રતિષ્ઠિત એ દિન થાય તો. ૧૪
 ઓગણી આડત્રીશમા એ, એહ પ્રતિષ્ઠા થાય તો,
 “ હર્લલ ” ગુરૂ પ્રતિ બોધથી એ, સારી ઉપજ થઈ જાય તો ૧૫

ઢાળ-ખીલ.

(એ વ્રત જગમા દિવો મેરે ખ્યારે એ વ્રત જગમા દીવો એ રાગ)

- ગુરૂ પૂરણ પ્રભાવી મેરે ખ્યારે ગુરૂ પૂરણ પ્રભાવી,
 સ્થાપન જૈનગાળાનુ કરાવેલ, ઓગણી ત્રીશમા આવી મેરે ખ્યારે ૧
 (એ આકલ્પી,)
 ભાવનગર ઉછરતી વયના, જૈન બાળક એ પ્રયાસે,
 અભ્યાસ તેહ વટે કરિ કાર્યક, વૃદ્ધિ પામેલ ઉત્રામે મેરે ખ્યારે ૨
 સ વ્રત ઓગણીસો નાડત્રીસમા, શ્રાવણ શુદ્ધી ત્રીજે,
 શ્રી જૈનધર્મ પ્રસાદક નામની, સલા સ્થાપન એહ કીજે મેરે ખ્યારે ૩
 ઓગણી આડત્રીશે વળાથી, વૃદ્ધિયદ મુનિ આવે,
 કૃપા દષ્ટિ કરે એહ મલા પન્, દિન પગદિન વૃદ્ધિ પાવે મેરે ખ્યારે ૪
 સંપ્રહણિ વ્યાધ ગુરૂ તનમા, કરિ નિવાસ રહેલો,
 શક્તિ ફેલાવી ગહો દિન પર દિન, પૂરવે તેહ કહેલો મેરે ખ્યારે ૫
 શરિર અશક્ત તદ્દન મહારાજનુ, મદુશક્તિ થઈ જાવે,
 સ્થિર વાસ કરવો પડો એમ, એહથી ગુરૂ દિલ આવે મેરે ખ્યારે ૬

અદ્ય શક્તિ સુધી મહારાજજી, વિચાર્યા વિણ નહિં રહેતા;
 હજી પણ શક્તિ વધે તો કાંઈક, ધારે વિચરવા નેતા. મેરે ખ્યારેં ૭
 શ્રી શત્રુજય રૈવત ગિરિની, યાત્રા કરવા લાવે;
 અલિલાષા વર્ત્યા કરતીથી, શક્તિ જો કાંઈક આવે. મેરે ખ્યારેં ૮
 પૂર્ણ થઈ નહિં એ અલિલાષા, ક્ષેત્ર ફરસના અલાવે;
 કેટલીક બાજુ પધારવા ડાળીયે, પ્રેરણા ગુરૂજીને થાવે; મેરે ખ્યારેં ૯
 મોટા ગણવાથી પોતે પણ, માર્ગ એ પ્રચલિત થાવે;
 ઇચ્છા થતી નોતી તેમ કરવા, ધ્યાનમાં તેથી ન લાવે. મેરે ખ્યારેં ૧૦
 વિક્રમ ઓગણી આડત્રીશના, ચાતુર્માસથી નેતા;
 સર્વકાળ નિર્વાણ પર્યંત હવે, ભાવનગરમાં રહેતા. મેરે ખ્યારેં ૧૧
 ગુરૂ આજ્ઞાથી મોતિ વિજય મુનિ, ગોધા શહેર પધારે;
 ઓગણી ઓગણચાળીશમાં ત્યાં, થયા ઉપધાન તે વારે. મેરે ખ્યારેં ૧૨
 શ્રાવક શ્રાવિકાઓને ક્રિયા તે, મોતિ વિજયજી કરાવે;
 મહોચ્છવ સમૂહ ચરણ રચનાનો, માળ સમય પર થાવે. મેરે ખ્યારેં ૧૩
 યાત્રાળુના રખોપા બદલની, રકમના નિર્ણય કાજે;
 પાલીતાણા દરબારને દેવા, ચરચાતા એહ આજે. મેરે ખ્યારેં ૧૪
 સંવત્ત ઓગણી ચાળીશ પ્રારંભે, કામ એ હાથમાં આવે;
 કાર્ય વાહક મુખ્ય રાજનગરના, એહ નિશ્ચય પરજાવે. મેરે ખ્યારેં ૧૫
 અમુક રકમ યાત્રાળુ દિઠે તસ, દેવી ઠરાવવા ધારે;
 ઉઘડ રકમથી કારખાના પર, બોલે થવાના પિચારે. મેરે ખ્યારેં ૧૬
 સુર શ્રાવક કેટલાક એ મત્તને, સમ્મત થવાને ન ધારે;
 અનેક પ્રકારની અડચણ એહથી, ઉભી થવાના વિચારે. મેરે ખ્યારેં ૧૭
 ખરી અગત્યની વખતે કદાપી, યાત્રાળુ કોઈ રોકે;
 પાસ ટિકીટ સાચવવા પડશે, ચીવટ ન રહેતા ટોકે. મેરે ખ્યારેં ૧૮
 મોટું જીથ સિપાઈનું એહથી, હુંગર ઉપર એહ રાખે;
 થાય ઉપાધી રૂપ એ કાયમ, મત્ત કેઈક એમ લાખે. મેરે ખ્યારેં ૧૯
 આવી અનેક અડચણનો સંભવ, એહ બાબતમાં જણાએ;
 વાર્ષિક રકમ ઠરાવી આપવી, તેહથી યોગ્ય ગણાએ. મેરે ખ્યારેં ૨૦

મોભાવાળા કોઈ ગ્રહસ્થ પ્રમાણીક, અમલદાર બિચ આવે;
 યોગ્ય ઉધડ બાર્ષિક રકમનો, તે નિર્ણય થઈ જાવે મેરે ખ્યારે ૦ ૨૧
 મોટા પાયા ઉપર કરવું ફેડ, વ્યાજથી ઉધડ અપાયે,
 કારખાના શીર એહ રકમનો, જોજો જેથી ન થાયે મેરે ખ્યારે ૦ ૨૨
 વૃદ્ધિય દશ મુનિ ભાવનગરમા, સમ્મત એ મત્તને થાવે,
 કાર્ય વાહક મુખ્ય રાજનગરના, ગુરૂ વિચારમા આવે મેરે ખ્યારે ૦ ૨૩
 ગળે ઉતારવા વાત એ તેહને, ધ્યાનમા ટ્યે ગુરૂતેથી,
 અહિ ના શધનાઆગેવાનોને, ડરતા પ્રેરણા એથી મેરે ખ્યારે ૦ ૨૪
 ઓગણી ચાળીશ મૃગશર મામે, આસા ગુરૂની થાતા,
 ગજનગર દશ ગ્રહસ્થો અહિ ના, સમજવા તે જાતા મેરે ખ્યારે ૦ ૨૫
 પૂર્વોક્ત વિચારને એ ગ્રહસ્થોના, લક્ષમા એહ ઉતાવે,
 ઉધડ ઓગણી જે તાળીશમા, થઈ ગઈ એહ આધારે મેરે ખ્યારે ૦ ૨૬
 પાલીટિકલ એજ ટ મિંગોટમન, સાહેબ વચ્ચમા રહેતા,
 પત્તર હજાર ઉધડા દર વચ્ચે, દેવા ચોક્કસ ડિંગ દેતા મેરે ખ્યારે ૦ ૨૭
 પાલીતાણા નૃપ સાથે ઠગવએ, રાણીગ વરસનો થાવે,
 “હુલ્લ” ગહુધા ગુરૂમહારાજનો, નિર્ણય અમલમા આવે મેરે ખ્યારે ૦

ઢાળ—ત્રીજી.

(ગગ-મોર.)

ગુરૂ દિર્ધ દ્રષ્ટિ ગલિર ગ્વલાવને ધાન્તા રે,
 ફેરે નહિ બહુધા ગુરૂ જ્યે નિર્ણય પર આવતારે,
 શ્રી સિદ્ધાચળ તીરથ કેરા, કાર્ય બિજા ગુલ કિધ ઘણેરા,
 ભાવનગર શ ઘે સહાહ ગુરૂ આપતા રે ગુરૂજી ૧ (એ આંબ)
 ઉત્તમ મહાહ ગુરૂ એવી જતાવે, નાગ્ની પામ કોઈ કાર્ય નથાવે,
 મહા તીર્થ સળ ધમા લાગણી ઉત્તમ રાખતા રે ગુરૂજી ૨
 રાજ્ય નોકરો અવરથી થાવે અડચણ કોઈ તીરથમા આવે,
 અહનિશ મેળવી ખબર ધ્યાનપગ ગામતા રે ગુરૂજી ૩

પ્રેરતા ભાવનગરના શંઘને, અળસાવા તીરથ પ્રતિશંઘને;
 જાગૃત્તિ રાજનગર મુંબઈ પણ આપતા રે. ગુરૂં ૦ ૪
 ભાવનગરના શંઘની દ્વારા, કાર્ય અમોઘ ગુરૂં કરનારા;
 “ દુર્લભ ” યોગ તસ ભાગ્ય બળે ભવિં પામતા રે. ગુરૂં ૦ ૫

ઢાળ-ચોથી.

(પુષ્પલ લઘ વિજયે જ્યોરે નયરી પુંડર ગિરિસાર—એ રાગ)

રાજનગરથી પધારીયા રે, ભાવનગર મોજાર;
 ચરિત્ર નાયક વૃદ્ધિચંદ મુનિ રે, ત્યાર બાદ તે વાર.

ગુરૂં પેખતા પરમ દયાલ ૧ (એ આંકણી)

ઉપધાન વહન કરાવવા રે, આગેવાન નાચિત્ત;
 ઇચ્છા હુતી બહુ વરસથી રે, મળતા યોગ્ય નિમિત્ત. ગુરૂં ૦ ૨
 થવા આરંભ તે કાર્યનો રે, વિનતિ ગુરૂં ને થાય;
 શ્રાવક, શ્રાવિકા એ ઘણા રે, અભિલાષી દેખાય. ગુરૂં ૦ ૩
 સુત્ર પઠન કરવા પ્રતિ રે, યોગ વહે મુનિરાય;
 ઉપધાન વહન કરે શ્રાવકો રે, જિન આણા ચિત્તલાય. ગુરૂં ૦ ૪
 નવકાર, ઇરિયાવહિ, તણારે, લોગસ્સ નમુચ્ચુણ;
 સુત્ર પુખ્તર વરદી, અનેરે, સિદ્ધાંણું બુદ્ધાંણું. ગુરૂં ૦ ૫
 વહેવા પડે છએ સુત્રનારે, શ્રાવકને ઉપધાન;
 ક્રિયા કઠિન બહુ એહનીરે, છંડી શ્રાવક નિજસ્થાન. ગુરૂં ૦ ૬
 દિવસ ઠરાવેલા સુધીરે, અહુર્નિશ પોસહ માંય;
 ઘણું કરિ એકાંતરારે, ઉપવાસ એકાસણાં થાય. ગુરૂં ૦ ૭
 કવચિત્ત આંખેલ પણ આવતારે શરૂ કીરીયા અહિં થાય;
 ઘણો શ્રાવક શ્રાવિકાતણારે, ઢાળલ થયો સમુદાય. ગુરૂં ૦ ૮
 મહાચાર ઉપધાનનીરે, સુખ શાન્તિયે આંય;
 પૂર્ણાહુતી ક્રિયાતણીરે, લગભગ જ્યારે થાય. ગુરૂં ૦ ૯
 એહ સમય પર પહેરવારે, ક્રિયા માળની થાય;
 મહાન્ ઉચ્છવ કરવા લણીરે, મળતા શંઘ સંમુદાય. ગુરૂં ૦ ૧૦

સ્વના સમવ સગ્ણ તણી રે, કન્વા નિર્ણય થાય,	
મોટો ફાળો કરે એકઠોરે, ભાવ સહિત મળી આય	શુરૂતી ૧૧
વિશાલ મડપ બાધતારે, આડબરથી આય,	
સમવ સરણ મધ્ય ભાગમાં રે, ગોલા રમણીક થાય	શુરૂતી ૧૨
ભાવનગર વગ્યા પડીરે, કોઈ વખતમા આય,	
શોલા થયેલ નહિ એહવીરે, કહે પ્રેક્ષક સમુદાય.	શુરૂતી ૧૩
ક કોતરીયો દેશાવરેરે, એહનિમિત લખાય,	
એહ પ્રત્ય ગે બહારનોરે, પુષ્કળ મળ્યો સમુદાય	શુરૂતી ૧૪
દિન દિન શોલા વૃદ્ધિ થતીરે, વગ્ધોડા ચઢે આય,	
અપૂર્વ મહોચ્છવ પ્રેક્ષક તણાવે, અમરણે વિસ્મૃત ન થાય	શુરૂતી ૧૫
ફાગણ શુદ્ધ અગ્યાગ્ધેરે, થાય મહોચ્છવ મડાણ,	
ચૈત્ર વદી એકમ તણારે, પુર્ણાહુતી દિન જાણ	શુરૂતી ૧૬
સારી ઉતારે દ્રવ્યનીરે, મુર્છા સ્વામી ભાય,	
પુષ્કળ ઉપજ એ નિમિત્તે રે, જિનમન્દિરમા થાય	શુરૂતી ૧૭
મમવસગ્ણ સમક્ષમારે, મડપ સ્વના વિશાળ,	
અતિ આડબરે ઠાઠથીરે, પહેરતા અહિ માળ	શુરૂતી ૧૮
વહેનારા ઉપધાનનારે, પ્રકુલિત અતિશય થાય,	
પુષ્કળ શ્રાવક શ્રાવિકારે, વ્રત ઉચ્ચગ્તા આય	શુરૂતી ૧૯
વીશ સ્થાનક તપ, પચમીરે, ચતુર્થ વ્રત શ્રદ્ધે ડેઈ,	
સમવસરણની સાક્ષીયેરે, ' દુર્લભ ' લાહો લેઈ	શુરૂતી ૨૦

ઢાળ પાંચમી.

(મુણ જીવજ ગેનુ જી મળીજે, મમ તણી અરનામ — એ ગાગ)

હુલક મતિ જેઠમલજીએજરે, નામે મમજિત સાર,
ઓગણી ઓગણ્યાળીમાજરે, કિધો અથ તૈયાર રે,

પ્રાણીરે પેળો કર્મ પ્રભાવ (એ આકર્ણ)

- બહાર પાડે તસ સેવકોજીરે, ચોપડીને આકાર;
લાષા મયે અંથએ સમેજીરે, ચડતા દ્રષ્ટિ મોજીરે. પ્રાણી૦ ૨
- કરેલ દાખલ કુચુક્તિઓ જીરે, અંથ તપાસતા એહ;
અનેક લબ્ધ જીવો પ્રતિજીરે, કરશે હૃદય સદેહરે. પ્રાણી૦ ૩
- જૈનધર્મ પ્રસારક સલાતણા જીરે, ધારતા મેઘારો એમ;
ખંડન લખાવણું એહનું જીરે, જળવાવા શુદ્ધ નેમરે. પ્રાણી૦ ૪
- મુનિ શ્રી આત્મારામ ને જીરે, કરતા વિનતી એહ;
હિંદુસ્તાની લાષા મહીંજીરે, લખતા ખંડન તેહરે. પ્રાણી૦ ૫
- ઉદમી અપ્રમાદી હતા જીરે, મુનિ શ્રી આત્મારામ;
વિષય રમી રહ્યો દિલમાં જીરે, કરતા તુર્તજ કામરે. પ્રાણી૦ ૬
- ખંડન લખેલ તસ આવતા જીરે, લાવનગર મોજીર;
વધારો કેટલોય તેહમાં જીરે, કરવા ધારી વિચારરે. પ્રાણી૦ ૭
- સમકિત સાર હુંઠક તણા જીરે, અંથ મહારાજ શ્રી પાસ;
અંથ આદ્યંત તે વાંચતા જીરે, પૂર્વોક્ત ખંડન વડે ખાસરે. પ્રાણી૦ ૮
- અક્ષરશઃ ખંડન તેહનું જીરે, સલા તરફથી લખાય;
ગુજરાતી લાષા મહીં જીરે, ફરી તૈયાર તે થાયરે. પ્રાણી૦ ૯
- ત્યારબાદ સલા તણાં જીરે, આગેવાન તે વાર;
મુનિ શ્રી આત્મારામની જીરે, મુકવા દ્રષ્ટિ મોજીરે. પ્રાણી૦ ૧૦
- રાજનગર અહિથી જતા જીરે, સાંભળી આદ્યંત એહ;
કરિ પસાર છપાવવા જીરે, આજ્ઞા છે ગુણ ગેહરે. પ્રાણી૦ ૧૧
- પ્રસિદ્ધ છપાવી સલા કરે જીરે, ઓગણી ચાળી મોજીર;
અંથ નામ તસ રાખતા જીરે, સમકિત સંયોદ્ધારરે. પ્રાણી૦ ૧૨
- “ હુલ્લ ” નરલવ હારતાજીરે, ધરિ કેઇ મિથ્યાભિમાન;
તારે તરે કેઇ વીરલાજીરે, અહિ શુદ્ધ તત્ત્વનું જ્ઞાનરે. પ્રાણી૦ ૧૩

ઢાળ છટ્ટી.

(મ વત એઃ અડત તરેઁ વતડશાનો ઉદ્ધાર—એ ગગ)

વૃદ્ધિય દલ મુનિરાજનીઁ, લેઈ નમ્મત્તિ ખામ,
 ઓગણી એકતાળીશનોઁ, આવતા અર્ધતગમાસ,
 ૥ હો ગુરુ લાવનગરમા ણિગજતાઁ, બોધ હૃદય ગુણ ધાગ્તારે,
 ૥ ડિધા કાર્ય અનેક બહાલારે મારા ડિધા કાર્ય અનેક (એ આકણી)
 થાય શરૂ સલા તરફથીરે, શ્રી જૈન ધર્મ પ્રકાશ,
 નામે માસીક ગુરુરાજનીરે, કીપાદ્રષ્ટિ એ ખાસ હો ગુરુ ૨
 નિર્વિન અઘાપી પર્ય તમારે, જેહુ પડે છે બહાગ,
 સિત્તલિત્ત ઉત્તમ વિષયનારે ધારિ અમુલ્ય વિચાર હો ગુરુ ૩
 ઓગણી આડત્રીશથીરે, ચુમ્માળીગની સાલ,
 સદબોધામૃત આપતારે, અહિંયા ગુરુ દયાલ હો ગુરુ ૪
 વૈરાગ્ય દશાને પામતારે, જોતા ઘણા જૈન લાય,
 ઉપરા ઉપર એહના રે, દિક્ષા મહોચ્છવો થાય હો ગુરુ ૫
 પુષ્કળ અદ્વાઈ મહોચ્છવો ઁ, કાર્ય અવર ગુપ્ત થાય,
 ચોક્કસ તીથી વાગની રે, માડીતી નરખાય હો ગુરુ ૬
 માધન અભાવે એહના રે, વિસ્તારે ન લખાય,
 અપુર્ણ સ્થિતિમા શી રિતે ઁ, વર્ણન એહનુ થાય હો ગુરુ ૭
 અવર મ્થાનડ પણુ આપેલી ઁ, આડત્રીસ અગાઉ,
 દિક્ષા ગુરુના નામની ઁ, ચોક્કસ સ્થિતિ અભાવ હો ગુરુ ૮
 દિક્ષા આપેલી ડેઈડને રે, પ્રતિબોધી ગુરુરાય,
 અવર મુનિના નામની રે, વડિ દિક્ષા તન થાય હો ગુરુ ૯
 વર્ણન ચોક્કસ સ્થિતિમા રે, ઉપલભ્ય સર્વ ન થાય,
 બાણી અપુર્ણતા એહમા રે, અહિંયા છોડી દેવાય હો ગુરુ ૧૦
 કેવળ વિજય મુનિરાજ ને ઁ, ગભિર વિજય મુનિરાય,
 પૂર્વ પ્રમજે એહનો રે, દિક્ષા મમય લખાય હો ગુરુ ૧૧
 ઉત્તમ વિજય, હેમ વિજય રે, ચતુર વિજય મુનિરાય,
 ધર્મ વિજય, નેપ વિજય રે, આદિગિપ્ત ગુરુ થાય હો ગુરુ ૧૨

ચરિત્ર આખર એ સર્વની રે, જાણવા નોટ અપાય;
“ હુલ્લ એ નર રતનનો રે, પરિચય પુન્યે પમાય. હો ગુરુ ૧૩

ઢાળ સાતમી.

(ભરતની પાટે ભૂપતિ રે,... એ રાગ)

રાજનગરથી પધારતા રે, સિદ્ધાચળ ગિરિરાય સહુણા;
સર્વત્ત ઓગણી ચુમ્માળીશે રે, મુળચંદ્ર મુનિરાય સહુણા, ૧
(એ આંકણી)

છ હરી સહિત શંઘ સાથમાં રે, મૃગ શરમાસ મોતર સહુણા;
ઉત્કંઠા ગુરુભાઈને રે, મળવા થઈ તે વાર સહુણા. ૨

શરિર અશક્ત ગુરુ ભાઈનું રે, ગણી શ્રી વિચારતા ચિત્ત સહુણા;
ભાવનગર થઈ ચાલવા રે, શંઘને એહ નિમિત્ત સહુણા. ૩

ગણીય વિચાર જણાવતા રે, નિશ્ચય વાટમાં થાય સહુણા;
પર બાર્યું જાવું હતું રે, શંઘને સિદ્ધ ગિરિરાય સહુણા. ૪

વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિ રાયને રે, નજીક પધારતા એહ સહુણા;
સંભળી સન્મુખ આવતા રે, શિષ્ય સહિત ગુરુ ગેહ સહુણા. ૫

વીઠલ બાગ ઉદ્યાનમાં રે, શહેર બહાર તે વાર સહુણા;
પરસ્પર દ્રષ્ટિએ પેળતા રે, હર્ષિત થાય અમાર સહુણા. ૬

ગણીય નિર્વદ્ય સ્થાનકે રે, પછીથી ખીરાજતા આંચ સહુણા;
વંદન કરવા ઉભા થયા રે, વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય સહુણા. ૭

સાધુ બંને પરિવાર ના રે, તેમની પાછળ આંચ સહુણા;
વિનય સહિત ગણીય પ્રતે રે, વંદવા તત્પર થાય સહુણા. ૮

ગણીય ચરણ કમળ પ્રતિ રે, વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિ રાય સહુણા;
સ્પર્શકરે મસ્તક તણો રે, વંદતા વિનયથી આંચ સહુણા. ૯

વિનય ધર્મ પ્રાધાન્યતા રે, પેખી શંઘ સમુદાય સહુણા;
મેષો ન્મેષ રહિત થઈ રે, દ્રષ્ટિ સર્વની આંચ સહુણા. ૧૦

પરસ્પર વિનયને ધારતા રે, મહંત પુરૂષ જોઈ આય સહુણા;
વિનય ધર્મ રૂચિ વૃદ્ધિ રે, શંઘ સકળ દિલ થાય સ

વદન કરિ વૃદ્ધિચ દ મુનિ રે, આસન પર સ્થિત થાય સલુણા,	
ખાડી સર્વ મુનિ તેમને રે, વદન કરતા આય મલુણા	૧૨
મત્તક હસ્તપર તેમના રે, સ્વહસ્તે મુનિગાય મલુણા,	
કરતા સુકોમળ સ્પર્શને રે, દિલ વિકસ્વ થાય મલુણા	૧૩
ઉત્તરોત્તર વદન ક્રિયા રે, કરિ રહેતા મુનિરાય મલુણા,	
શોભા અપૂર્વ નિહાળતા રે, મામેયાની આય મલુણા	૧૪
શહેર પ્રવેગ ગણીછ કરે રે, સાચે ગદ્ય સમુદાય સલુણા	
ડેરા તબૂ શધના રે, શહેર બહાર નખાય સલુણા	૧૫
બહુ દિવસે લેગા થયા રે, આ વખતે ગુરૂ લાય સલુણા,	
પરસ્પર વાર્તાલાપની રે, ઇચ્છા અધિક જણાય સલુણા	૧૬
વૃદ્ધિચ દ છ મુનિ સાથમા રે, ગણીછ ગિપ્ય સહિત સલુણા,	
મારવાડી વડા મહિં રે, ઉત્તર્યા એહ નિમિત્ત સલુણા	૧૭
ગદ્ય સહિત અહિં યા કને રે, સ્થિરતા બે દિન થાય સલુણા,	
પરસ્પર બેગી એકાન્તમા રે, એહ સમય ગુરૂ લાય મલુણા	૧૮
કરતા ખુલાસા પરસ્પરે રે, વિષય અનેકના એહ સલુણા,	
“દુર્લભ” એ ગુરૂલાયનો રે, પેખો પરસ્પર સ્નેહ સલુણા	૧૯

ઇતિ પંચમ પરિચ્છેદ સમાપ્ત

અથ પંચમ પરિચ્છેદ ઉપસંહાર.

(દને અમર જાણી ક્રિયે મલેપણ માગ —એ રાગ)

ઉત્તરા અવસ્થાએ પ્રમિદ્ધ મુનિ ખુટરાય,
પંચ પગમેષ્ટિના સ્મરણ વિષે સ્થિત થાય,
ગણીછને લગાવી મધાડાનુ કામ,
પુન્ય પરાક્રમ તેહનુ જાણી ઉત્તમ હામ

ચાતુર્માસ રહેવા તાણું યોગ્ય સ્થળે કરમાન,
દિક્ષા વડિ દિક્ષા દેવા શિષ્યને જ્ઞાન;
યોગ વહનાદિ હવે મુળચંદ્ર મુનિરાય,
સંઘાડાના સહુ કાર્યમાં તત્પર થાય. ૨

ગુરૂની હયાતીમાં મુળચંદ્ર મુનિરાય,
આ તાપ નામ કર્મથી આણાતાસ મનાય;
કિંચિત્ત પણ ભુલતા ઉરે શિષ્ય સમુદાય,
ગુરૂ વિરહે હવે એ પૂર્ણ સત્તાધિશ થાય. ૩

સરખા સ્થિતિમાં વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય,
ગુરૂ આજ્ઞાપરે પણ ગણી આજ્ઞાચિત્ત આદ્ય;
ઓગણી આડત્રીશે જેઠ માસમાં જાય,
ભાવનગર વળાથી વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય. ૪

શંઘ માંહે પરસ્પર ચાલતી આંઈ જુદાય,
ઐક્યતા થઈ આવતા આ સમયે ગુરૂરાય;
પ્રભાવિકપણું એહવું શાન્તિ દષ્ટિએ થાય,
કહે વચન ન એવું કોઈનું દિલ હુલાય. ૫

શહેર ભાવનગરમાં મુખ્ય દેરાસર માંચ,
ડાળી બાબુ મેડીપર પાર્શ્વનાથ જનરાય;
શ્રાવણ શુદ્ધ ત્રીજના દિવસે પ્રતિષ્ઠિત થાય,
ગુરૂરાજ કૃપાએ કાંચે સફળ થઈ જાય. ૬

ઓગણીસો ત્રીશમાં વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય,
જૈનશાળા સ્થપાવતા પ્રતિબોધ કરિ આંચ;
કાંઈક વૃદ્ધિ પામેલા એહ વડે અભ્યાસ,
ઉચ્છરતી વચના બાળક ધરિ ઉદ્ધાસ. ૭

ઓગણી સાડત્રીશ શ્રાવણ શુદ્ધિની ત્રીજે,
જૈનધર્મ પ્રસારક સભા સ્થાપન એહ કીજે;

વળાથી પધારતા વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય,
કૃપાદષ્ટિએ તેમની દિનપગદિન વૃદ્ધિ થાય ૮

અ અહુષ્ટિ વ્યાધિ કરિ નિવાસ રહેલ,
ગુરુરાજ ગરીરમા પૂરવે જેહ ડહેલ,
દિન પગ દિન શક્તિ ફેલાવી રહ્યો તેહ,
મદ શક્તિ અર્ધ ગઈ વિચારે ગુણગેહ ૯

રહેવું પડશે સ્થિર ગઝિત આવે જો કાય,
તો ગત્રુ જયને ઐવતગિરિ ભેટાય,
અભિલાષા ગુરુના અ તર માહે થાય,
ફરસના અભાવે ધન્યજી ગહિ ફિલ માય ૧૦

ડોળીએ પધારવા પ્રેમણા ગુરુજીને થાય,
કેટલીક બાન્નુથી મોટા પોતે ગણાય,
વિચારી ન જાના માગ પ્રચલિત થાય,
નિર્વાણ પર્યંત હવે મર્વ ડાળ ગહે આય ૧૧

ઓગણી ઓગણુ યાગીગમા ગોત્રે જાય,
ગુરુ આજ્ઞા થાતા મોતિ વિજય મુનિગય,
ઉપધાન વહન કરે ત્રાવડ શ્રાવિડા આય,
સમોસરણની રચનામાળ મમય પગ થાય ૧૨

યાત્રિક નારખોપા બદલજે રૂકમ અપાય,
પાલીતાણા નૃપને હડિતએ ચરચાય,
મુખ્ય કાર્ય વાહકો નાજનગના જેહ,
દેવા રૂકમ યાત્રાશુ દિઠ વિચારતા તેહ ૧૩

અડચણ અનેક પાત્ર એહ બાળતમા થાય,
તેથી ઉધડ આપવાના મત્ત પડતા આય,
ફાળો ડંબો તસ વ્યાજી રૂકમ અપાય,
મગમત્ત એ વાતને વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિ થાય ૧૪

ઝોગણી ચાળીશના મૃગશર માસ મોજર,
આગેવાનો અહિંના રાજનગર તે વાર;
પ્રેરણા કરતા ગુરુ સમજવા તસ જાય,
ઉપરોક્ત વાતને સમ્મત એહ પણ થાય. ૧૫

પાલીટિકલ મિન્ વોટ્સન રહેતા ગિચમાં એહ,
ઝોગણી જેંતાળીશે ઉઘડ કરાવતા તેહ;
દરવરસે આપવા રૂપીયા પત્રર હજાર,
કર્યે ચાળીશ વરસનો નૃપતિ સાથ કરાર. ૧૬

બહુ ધાન ફરે મત્ત ગુરુ જતાવતા એહ,
સદ્વાહને આપતા શુભ કાર્ય અહિં તેહ;
કરાવતા પુષ્કળ કાયમ તીરથકાજ,
અનુકુળતા સાચવવા પ્રેરણા કરે મહારાજ ૧૭

આજ્યા રાજનગરથી ચરિત્ર નાયક તવ આંચ,
ઉપધાન વહનની ઇચ્છા અધિક જણાય;
જાન વરસોથી વિનતી કરે સમુદાય,
શરૂઆત એહની યોગ્ય સમય અહિં થાય ૧૮

શ્રાવક શ્રાવિકા દાખલ પુષ્કળ થાય,
ઉપધાન વહન કરે માળ સમય પર આંચ;
સમોસરણની રચના અતિ આડંબરે થાય,
શેભા અપુર્વ થઈ કહે પ્રેક્ષક સમુદાય. ૧૯

ફાગણ શુદ્ધ એકાદશી મહોચ્છવ મંડાણ,
ચંદ્રતર વદ એકમ પૂર્ણાહુતિ દિનજાણ;
પુષ્કળ એહ નિમિત્તે દ્રવ્યની ઉપજ થાય,
વૃત્ત વિવિધ એ વખતે ઉચ્ચરે શ્રાવકો આય. ૨૦

હુંઠક જેઠમલજી નામે સમક્ષિત સાર,
કુચુક્ષિત દાખલ કરિ અંથ પડાવે બહાર;

સંશય ભવ્ય જીવ અનેક પ્રતિ કરનાર,
જાણી ખ ડન લખાવવા ગુરુજી કહે તેવાર ૨૧

જેન ધર્મ પ્રસારક સભા હાથ લેયે કામ,
વિનતીથી ખ ડન લખે મુનિ શ્રી આત્મારામ,
હિંદુસ્તાની ભાષામા આવે તુર્ત લખાય,
અક્ષરસ ખ ડન કર્યું એહ વડે વળી આય ૨૨

ગુજરાતી ભાષામા કિયે અથ તૈયાર,
નામ રાખતા તેહનું સમકિતમલ્યો ધ્યાર,
રાજનગર ખતાવતા પૂર્ણ કરેલ એકામ,
આપે આજ્ઞા છપાવવા મુનિશ્રી આત્મારામ ૨૩

ગુરુ પ્રેરણા કરતા અથ પડયો એ ખહાર,
ઓગણી એકતાળીશ અર્ધતર મામ મોજાર,
એહ સભા તરફથી ગુરુસન્મતિ લેઈખાસ,
માસિક ગુરુ કરતા જેન ધર્મ પ્રકાશ ૨૪

નિર્વિદ્ધ અઘાપી પર્યંત પડેછે ખહાર,
ભિન્નભિન્ન વિષયના ધારિ અમુલ્ય વિચાર,
ગુરુરાજ કૃપાનું ઉત્તમ દ્વળ જુઓ એહ,
દિનપરદિન વૃદ્ધિ સભા પામતી જેહ ૨૫

ઓગણી આઠત્રીશથી ગુરુમાળીશ માલ,
પ્રતિબોધ આપતા અહિંયા દિન દયાલ,
વૈરાગ્ય પામતા પુષ્કળ સ્વામી ભાઈ,
ઉપરા ઉપર તસ દિક્ષા મહોચ્છવો થાય ૨૬

અઠાઈ મહોચ્છવો પુષ્કળ કાર્ય શુભ થાય,
ચોક્કસ ત્રીથી વાગની માટીતી ન રખાય,
વિસ્તાર તેહનો તેથી ન આય લખાય,
દિક્ષા ગુરુ આગળ કેઈક લેયે સ્વામી ભાઈ ૨૭

દિક્ષા આપેલી આડત્રીશ અંગાવ,
લખાય ન તેપણુ યોગ્ય સાધનને અભાવ;
જાણી અપુર્ણતા તેહમાં અહિં છોડી દેવાય,
ચરિત્ર આખરે શિષ્યની નોંધ અપાય. ૨૮

કેવળવિન્ય અને ગંભીરવિન્ય મુનિરાય,
પૂર્વોક્ત પ્રસંગ તસ દિક્ષા સમય લખાય;
ઉત્તમ, હેમ, અને ચતુરવિન્ય મુનિરાય,
ધર્મવિન્ય નેમવિન્યાદિ શિષ્ય સમુદાય. ૨૯

આવ્યા રાજનગરથી મુળચંદ્ર મુનિરાય,
શંઘ સહિત ભેટવા સિધ્ધાચળ ગિરિરાય;
ગુરુભાઈને મળવા ઇચ્છા મારગમાં થાય,
શંઘ સહિત નિશ્ચય કરિ ભાવનગમાં જાય. ૩૦

વીઠલભાગ ઉદ્યાનમાં મળતા પરસ્પર આંચ,
હર્ષિત અતિ થાતા વિનય ધર્મ સમુદાય;
જેતાવંદન ક્રિયામાં વિનય ધર્મ રૂચિ થાય,
શોભા અપૂર્વ અહિં સામૈયાની જણાય. ૩૧

પ્રવેશ મહોચ્છવ શંઘ સહિત ગુરુભાઈ,
કરિ મારવાડીના વંડા માંહે જાય;
શિષ્ય સહિત રહ્યા અહિં મુળચંદ્ર મુનિરાય,
શહેર બહાર શંઘના ડેરાતંબૂ નખાય. ૩૨

શંઘ સહિત રહ્યા બે દિવસ ગાણી જી આંચ,
કરે વિષય અનેકના ખુલાસા ગુરુ ભાય;
એકસો ચૌદ ગાથા પરિચ્છેદમાં એહ,
પેખો “ ફુલ્લભ ” એ ગુરુ ભાચેનાં સ્નેહ. ૩૩

અથ પાંચમ પરિછેદ.

(દોહરો)

શાન્તિ જીનેશ્વર પ્રણમીયે, શાન્તિ તણા દાતાર,
વૃદ્ધિયદ મુનિશ્વર થયા, શાસનના શિષ્યગાર ૧

ઢાળ-પહેલી.

(હારે મારે ઠામ ધરમનાસાડી પચ્ચનીય દેશ ને એ રાગ)
હારે મારે મુળયદ જી ગણી જે દિવસ રહિ આયજો,
શ ધ સહિત ચાલ્યા સિદ્ધાચળ લેટવા રે લોલ,
હારે મારે વૃદ્ધિયદ જી મુનિ અતિશય અત્તર માયજો,
ઉત્કંઠા ધરતા સાથે તીરથ જવારે લોલ, (એ આકણી) ૧

હારે મારે શક્તિ અભાવે જઈ ન શક્યા મહારાજજો,
ગણીજી નિજ પરિવારે ત્રિદગિરિ પહોચતા રે લોલ,
હારે મારે શ ધ સહિત લેલ્યા તિર્થાધિરાજજો,
ચાતુર્માસની શિષ્ય સહિત કરિ સ્થિરતા રે લોલ ૨

હારે મારે શ ધ કરિ યાત્રા નિજ સ્થાનકે જાયજો,
ગણીશિષ્ય મુનિ દેવ વિજય નામે અહિ રે લોલ,
હારે મારે ઢાળ ધર્મ ચોમાસે તે મુનિરાયજો,
પૂર્ણ સમાધિ પછે પામ્યા આશ્વિન મહિ રે લોલ ૩

હારે મારે બહુ વીચીક્ષણ વાદ વિવાદમા એહજો,
શાસ્ત્રાભ્યાસ કરેલ તીવ્ર ષુદ્ધિ વડેરે લોલ,
હારે મારે પાત્ર છ દ્રવ્યજ વાપરતા નિત્યને હજો,
તણ નહિ દ્રઢતા વ્યાધિ શગિર આવી પડયેરે લોલ ૪

હારે મારે પુર્ણ પ્રતાપી નીવડત એ મુનિગાયજો,
પ્રશમ નિય અમાધિ અત સમય રહિરે લોલ,

હાંરે મારે ઉજવળ પરિણતી આખર સુધી કળાયળે,
દ્રષ્ટાંત અવરને ધરવા જેવું દિલ મહિંરે લોલ. ૫

હાંરે મારે સાંભળી વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિ પણ દિલગીર થાયળે,
પંચત્ત્વ ખખર એહ ભાવનગર માંહે જતારે લોલ;
હાંરે મારે રક્ત વાત વ્યાધિ ગણી શરિર જણાયળે,
ચાતુર્માસ એ સાલનું સંપૂર્ણ થતારે લોલ. ૬

હાંરે મારે ઉછળી આવ્યો જોરથી વ્યાધિ એહજો,
પ્રયોગ અનેક પ્રકાર તણું ખાલી ગયારે લોલ;
હાંરે મારે અસર વિશેષ પગ તળીયે કરતો જેહજો,
ગમન ક્રિયા માંહે ગણી ખંધ તદ્દત્ર થયારે લોલ. ૭

હાંરે મારે જોર વિશેષ મૃગશર માસે વરતાયળે,
વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિ ખખર નિરંતર મેળવેરે લોલ;
હાંરે મારે વ્યાધિ સમ્યા બદલે વૃદ્ધિ સંભળાયળે,
ઉદ્ધિગ રહે શક્તિ નહિં પહોંચવા એહવેરે લોલ. ૮

હાંરે મારે વૈદ ડોક્ટરની સગવડ પુરી ન જ્યાંયળે,
વિચાર્યું ગણીજી મહારાજને લાવવારે લોલ;
હાંરે મારે કહેતા શ્રાવકને વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાયળે,
વિનતી ત્યાં જઈ કરતા શ્રાવકો આવવારે લોલ. ૯

હાંરે મારે અવર કોઈ પ્રકારે ન લાવી શકાયળે,
કરિ સગવડ મીયાનાની અહિં લાવતારે લોલ;
હાંરે મારે વૈયાવચ્ચમાં વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાયળે,
અખંડ પછે તત્પર કાયમ રહેતા હુતારે લોલ. ૧૦

હાંરે મારે કર્યા અનેક પ્રકારે ઉપાયો આંયળે,
શાન્તિ થઈ નહિં વ્યાધિમાં વૃદ્ધિ થતારે લોલ;
હાંરે મારે બાહ્ય અભ્યંતર થાવા સમાધિ કાંયળે,
ખામી ન રાખી લહિ ઉપાયો ચાંપતારે લોલ. ૧૧

- હારે મારે થઈ ગયેલ આયુધ્ય સ્થિતિ પગ્નિયુષ્ણે,
બાદ્ય મમાધિ થઈ ન શકી નિમિત્ત બળેરે લોલ,
હારે (મારે) અંતર સમાધિ ધરવા સમરથ સ્વયં ગુણુને,
પ્રબળ સ્હાયક તેમા વૃદ્ધિચદ મુનિ મળેરે લોલ ૧૨
- હારે મારે સવત ઓગણી પીસ્તાળીશ મોત્તરને,
પૂર્ણ સમાધિ પળે મૃગગર વદ છઠ દિનેરે લોલ.
હારે મારે કાળ ધર્મ પામ્યા ગણીછ તે વારને,
ગુરુ સ્વર્ગવામથી સાત વર્ષ વિતાવી ને રે લોલ ૧૩
- હારે મારે શોક યુક્ત મુનિ મડળ મર્વ સમક્ષ ને,
ઔદારિક શરિ ગણીછ છોડતા રે લોલ,
હારે મારે ખખર થાય સ્થળ સ્થળ માહે પરતક્ષને,
સાભળતા શઘ સર્વ અતિ દિલગીર થતા રે લોલ ૧૪
- હારે મારે બહુ વરસે ભક્તિ અવસર મળી જાયને,
ખેદ યુક્ત પરિણામ તેહમા આવતા રે લોલ,
હારે મારે ખિન્ન હૃદય સર્વે સેવકના થાય ને
એકત્ર મુનિ ઠાણા બાવીશ થયા હતા રે લોલ ૧૫
- હારે મારે ઝવેરસાગર મુનિ ઉદયપુરથી આયજે,
ખાસ ગણી વ્યાધિ સાભળતા આવીયા રે લોલ,
હારે મારે ભક્તિ ભાવ ઉત્તમ તેહનો દેખાયને,
ગણીછ સેવામા દુરથી હાજર થીયા રે લોલ ૧૬
- હારે મારે સર્વોત્કૃષ્ટ મધાડા આખા માયજે
સ્મશાન ભૂમિ નહિ લહિ જતા તમ દેહને રે લોલ,
હારે મારે દાદા સાહેબની વાડી માહે લહિ જાયને,
દહન ક્રિયા કરતા આ સ્થળમા તેહને રે લોલ ૧૭
- હારે મારે નિર્વાણ મહોચ્છવ ભાવનગરનો શઘને,
ભાવ સહિત બહુ ઉત્તમ પરકારે કંટે રે લોલ,
હારે મારે ગણીછ ઉપર અપ્રતિમ ભક્તિવત્તને,
હોવાથી વૃદ્ધિચદ મુનિ એ અવસરે રે લોલ ૧૮

હાંરે મારે ગણી વિરહે દરિસન નિમિત્ત મહારાજને,
યોગ્ય ધારિ પાદુકા સ્થાપવા મુચ્યે રે લોલ;
હાંરે મારે દ્રવ્ય ખરચ સારે એ સરવે કાજને,
ભાવનગર શંઘે કીધેલો એહવે રે લોલ. ૧૯

હાંરે મારે આરસ પહાણની દેરી મનોહર માંચ જે,
અગ્નિસંસ્કાર સ્થાનકપર ગણી મહારાજનારે લોલ;
હાંરે મારે પગલા સ્થાપન શંઘ તરફથી થાય જે,
“ દુર્લભ ” દરિસન થાય સ્મરણ શુભ કાજના રે લોલ. ૨૦

ઢાળ ખીજ.

(ધન ધન તે દિવ માયરો (રામગ્રી)—રાગ.)

સ્વર્ગવાસી ગણીજી થતા, સંઘાડા માંચ;
વડિ દિક્ષા યોગ્ વહનની, મુશ્કેલી થાય. સ્વર્ગવાસી૦ (એ આં૦)
વડિ દિક્ષા છ માસની, અંદરમાં અપાય;
નવ દીક્ષીત સાધુ પ્રતિ, તે ખદલે આંચ. સ્વર્ગવાસી૦ ૨
ખજ્જે વરસ વીતિ ગયા, અગવડતા માંચ;
કોઈ રિતે એહ સખંધનો, રસ્તો ન કઢાય. સ્વર્ગવાસી૦ ૩
છેવટ શિષ્ય પોતાતણા, ગંભિરવિજય મુનિરાજ;
વિનયવિજય નિત્યવિજયના, શિષ્યને મહારાજ. સ્વર્ગવાસી૦ ૪
મોકલતા રાજનગરમાં, યોગ્વહનને કાજ;
અપ્રીતિ ભાવ અંતર ધરે, કેઇક અવર મુનિરાજ. સ્વર્ગ૦ ૫
ખટપટ કાંઈક તેમાં કરે, ઝવેરસાગર મુનિરાય;
કેટલાએક મુનિ તેહથી, વિમૂખ થઇ જાય. સ્વર્ગવાસી૦ ૬
જુદા પડ્યા મહારાજથી, એહ કારણ આંચ;
ખેદ થયો મહારાજને, અતિ દિલ દુભાય. સ્વર્ગવાસી૦ ૭
રાજનગર સમાચાર એ, હુકિંકતના જણાય;
આગેવાન એ શહેરના, આવ્યા શ્રાવકો આંચ. સ્વર્ગવાસી૦ ૮

મ્યાનો લાવેલા સાથમા તેડી જવા મુનિરાય,
 બાણ હુતી મહારાજથી, ચાલી ન શકાય સ્વર્ગવાસી ૯
 વિનતી અનેક પ્રકારથી, કરતા તે આય,
 પરતુ મીયાનામા બેગીને, મુનિ અત્તઃ માય સ્વર્ગવાસી ૧૦
 કોઈ રિતે એ વાતનો, સ્વિકાર ન થાય,
 આઠ દિવસ રોકાઈને, એહુ શ્રાવકો બાય સ્વર્ગવાસી ૧૧
 સમતા પૂર્વક સ્થિરતા, કરિ રહેતા આય,
 “દુર્લભ” અમય વિચારતા, વૃદ્ધિયદ મુનિરાય સ્વર્ગવાસી ૧૨

ઢાળ-ત્રીજી.

(જગજીવન જગવાવ હો—એ રાગ)

વૃદ્ધિયદ મુનિ પ્રતિબોધથી, લાવનગર મોભા લાલરે,
 ઓગણી છે તાળીશમા, કાર્યો થયા શ્રીકાર લાલરે વૃદ્ધિયદ ૧
 (એ આકણી)
 રાગો પદ્મવ શાન્તિ થવા, શાન્તિ મનાત્ર લણાય લાલરે,
 રચના પાવાપુરીની, ઠાર્તિઠ માસમા થાય લાલરે વૃદ્ધિયદ ૨
 મૃગશર અને વૈશાકમા, દિક્ષા મહોત્સવો થાય લાલરે,
 શ્રાવકો ત્રણ એહુ માસમા, દિક્ષા લેતા આય લાલરે વૃદ્ધિયદ ૩
 ગોડીજી પારશ્વનાથના, પાછલા ભાગની માય લાલરે,
 દેરામર નવુ બાધતા, તાસ પ્રતિષ્ઠા થાય લાલરે વૃદ્ધિયદ ૪
 મુળ નાયક સ્થાપન કર્યા, શ્રી ત્રેયાસ જિનરાય લાલરે,
 શ્રાવણ વદી એકમ દિને, ત્રેણ મહોત્સવ થાય લાલરે વૃદ્ધિયદ ૫
 મારી ઉપજ એહુ કાર્યની, જિનમન્દિરમા થાય લાલરે;
 પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ ઉપરે, મનાત્ર અષ્ટોત્રી લણાય લાલરે વૃદ્ધિયદ ૬
 દાદાસાહેબની વાડીમા, જિનમન્દિરને ત્રણ લાલરે,
 યાત્રા સ્થાનક સદૃશ થવા, અભિલાષી મહાગજ લાલરે વૃદ્ધિયદ ૭
 અનુસંગી એહુ વિચારને, શઘ તરકથી આય લાલરે,
 દેગસરદી બાધવા, ખાતમુદત્ તસ થાય લાલરે વૃદ્ધિયદ ૮

વોરા સુરચંદ હેમજી પ્રતિ, એહુ આદેશ અપાય લાલ રે;
 સુત જસરાજ, ઝવેર, તસ, ખાત સુહુર્ત કરે આંચ લાલરે. વૃદ્ધિચંદ્ર ૬
 શ્રાવણ વદ છઠ દિવસે, શુભ કાર્ય એહુ થાય લાલ રે;
 પુષ્કળ દ્રવ્ય એ ખાતમાં, સંઘ તરફથી નખાય લાલ રે. વૃદ્ધિચંદ્ર ૧૦
 તારાચંદ વોરા કરે, આત્મ ભોગે એહુ કામ લાલરે;
 યાત્રા લાયક જિન ચૈત્ય ત્યાં, આજ જણાય એ કામ લાલરે. વૃદ્ધિ ૧૧
 આણુંદજી પુરૂષોત્તમે, આશ્વિન માસ મોજર લાલ રે;
 મહોચ્છવ ઉજમણાતણો, કિધો આંધ શ્રીકાર લાલ રે. વૃદ્ધિચંદ્ર ૧૨
 મનહર સમવસરણ તણી, રચના સાથે થાય લાલ રે;
 મુશોભિત્ત મંડપ વિષે, શોભા અપૂર્વ જણાય લાલ રે. વૃદ્ધિચંદ્ર ૧૩
 છોડ શેઠ અને અવરના, પંચાણું મળી થાય લાલ રે;
 એહુ પ્રસંગે દેશાવરી, માણસો આવેલ આંચ લાલ રે. વૃદ્ધિચંદ્ર ૧૪
 દ્રવ્યવય એહુ કાર્યમાં, સારી રીતે થાય લાલરે;
 “દુર્લભ” એ મહારાજનો, અનુપમ બોધ પસાય લાલ રે. વૃદ્ધિચંદ્ર ૧૫

ઢાળ ચોથી.

(પ્રથમ જીતેશ્વર પ્રણમિએ જાસ સુગંધી રે કાંચ—એ રાગ)

અમદાવાદ ગયા હતા, વહેવા ભગવત્તિ યોગ;
 ગંભિરવિનય વિનયવિજે, પામી શુભ સંયોગ. (એ આંકણી.)
 ઓગણી સુઠતાળીશમાં, વીશનગર મોજર;
 યોગ વહિ ભગવત્તિજીના, ખેડ શિષ્ય તે વાર. ૨
 પામ્યા પદવી પન્થાસની, જાણ્યા ખંખર એ આંચ;
 જેઠ વદિ એકમ દિને, બંને મુનિરાય. ૩
 કાળ ધર્મ પામ્યા મુનિ, નિત્ય વિનયજી ખંભાત;
 ભાદરવે એ વર્ષમાં, સાંભળી એ વાત. ૪
 દિલગીર થાય અતિ અહિં, વૃદ્ધિચંદ્રજી મુનિરાય;
 કારણ પૂર્ણ પ્રતાપી એ, હતા નિજ ગુરુભાઈ. ૫

ઉપદેશા મૃત એહનો, ધરતા ભવિ ધ્યાન,	
પાવન જીવ અનેક ને, કરવા શક્તિવાન	૬
મહોત્સવ તસ નિર્વાણનો, ખભાત મોત્તર,	
ભક્તિ સહિત ગ ઘે કર્યો, અતિશય શ્રીકાર	૭
ન્યાય વ્યાકરણાદિ શાસ્ત્રમા, દાનવિજય મુનિગય,	
ગણીજી ગિધ્ય પ્રવિણ અતિ, વ્યાધિ તસથાય	૮
આવે ઓગણી છે તાળીશે, ભાવનગર મોત્તર,	
વૃદ્ધિયદજી મુનિ તેહની, કરતા સાગ્ગાર	૯
ઔષધપથ્યાદિક વડે, ઉત્તમ પરકાર,	
પ્રકૃતિ સુધરતી ગઈ, જેહ વડે તે વાર	૧૦
વ્યાધિ પ્રસ ગે ગિધ્યની, કરવા આર મભાળ,	
ચિવટ ધરાવતા એટલી, મહાગજ વિગાળ	૧૧
જેથી કદિ પણ શિષ્યનુ, નહિ દિલ દુભાય,	
ઉલટુ આરિત્ર ધર્મમા, નિશ્ચય દ્રઢ થાય	૧૨
અન્ય ગચ્છિ ડોઈ આવતા ગ્લાન થતા મુનિરાય,	
સાગ સભાળ ઉત્તમૃરિતે, તેહની પણ થાય	૧૩
પ્રશમનિય શુણધાન્તા, મહાગજશ્રી એહ,	
" દુર્લભ " દિલ દ્રષ્ટાતએ, ધાન્વા લાયક જેહ	૧૪

ઢાળ — પાંચમી.

(પ્રણમી ગાગ્ર માય, નામન નીર સુદક જી એ રાગ)

દાન વિજયમુનિગજ, આરોગ્યતા તન આવતાજી,	
નિજ અતરની ઉમેદ, મહાગજશ્રીને જણાવતાજી (એ આકણી) ૧	
અતિશય કમિ અભ્યાસ, મુનિધ્વજે કરતા દિમેજી,	
સગવડતાને અભાવ, આધુનિક સમય વિષેજી	૨
પૂરણ લેઈ પ્રયાગ, ગ્જેલ પુર્વાચાર્યનાજી	
વ્યાકણ, કાવ્યકોષ, અલકાન, અને ન્યાયનાજી	૩

અંથો જૈનના એહ, ખાંધ્યા પડ્યા જ્યાં ત્યાં દિસેછું;
સાંધુ, શ્રાવક, કોઈ, લાલ લેતા નથી તે વિષેછું. ૪

લિન્ન લિન્ન શહેર મોજર, ચાતુર્માસમાં રાખતાછું;
શાસ્ત્રીયોના પગાર, પુષ્કળ સાધુ અપાવતાછું. ૫

રજા શાસ્ત્રીને અપાય, ચાતુર્માસ વિતાવતાછું;
વિચરતા મુનિરાય, વિસ્મૃત્ત અભ્યાસે થતાછું. ૬

સંગીન લાલ ન થાય, અદ્ય સમય અભ્યાસથીછું;
સગવડ ઉત્તમ થાય, તોજ વધાય ઉદ્ધાસથીછું. ૭

બુદ્ધિશાળી મુનિરાય, અવીચ્છિનપણે અભ્યાસથીછું;
વધતા સંગીન લાલ, મેળવેતોજ ઉદ્ધાસથીછું. ૮

જૈનશાળા સંસ્કૃત્ત, સિદ્ધ ક્ષેત્રમાં સ્થાપતાછું;
મોટા પગારથી એક, શાસ્ત્રી વિદ્વાનને રાખતાછું. ૯

મધ્ય ખિન્દુએ શહેર, સગવડ યોગ્ય તિહાં રહેછું;
યાત્રા નિમિત્ત મુનિ સર્વ, આવી લાલ તેનો ગ્રહેછું ૧૦

સારી સંખ્યામાં હોય, યાત્રાળુ કાયમ તીહાંછું;
મુનિનો પણ નિર્વાહ, યોગ્ય રીતે થાયે છહાંછું. ૧૧

લાલ અતિશય ધાય, હકીકત એવી રજુ કરીછું;
મહારાજ શ્રીને ધ્યાન, સર્વ હકીકત ઉતરીછું. ૧૨

મહારાજ શ્રી કહે એમ, અભ્યાસની પરિપૂર્ણતાછું;
તત્ત્વા તત્ત્વને શુદ્ધ, પામ્યા વિણ નથી જાણુતાછું. ૧૩

લમતા લવ મોજર, પ્રાણી જ્ઞાન અભાવથીછું;
હૃદય મન્દિર કહ્યું જ્ઞાન, દિપક તુલ્ય પ્રભાવથીછું. ૧૪

અંતર્યક્ષુ ખુલનાર, જ્ઞાન ઉત્કૃષ્ટ નિધાન છે છું;
ધર્મરૂપ કલ્પવૃક્ષ, સિંચવા મેઘ સમાન છે છું. ૧૫

મુક્તિ મારગ એહ, સ્વર્ગ નિસરણી અમૃત્ત ઝરે છું;
અંધની લાકડી એહ, દુર્વિચાર કરે પરે છું. ૧૬

મુખનો એહ સમુદ્ર, પરિસીમા આનંદની છું;
વિદ્યારનાર એ વહેમ, ટાળે કુળુદ્ધિ ફંદની છું. ૧૭

પુન્ય તથો પ્રાગ્ભાર, સદ્ગુણનો ભંડાર છે જ,	
નમુનો નીતિનો જોડ, સુખદિ ધરનાર છે જ	૧૮
પુરવામા વાચિત્ત, કંપવૃક્ષ પણ જ્ઞાન છે જ,	
મનુષ્ય છતાં અજ્ઞાન, પ્રાણી પણ સમાન છે જ	૧૯
ધર્મ શાસ્ત્રનું જ્ઞાન, બહોળે ભાગે પામવા જ,	
વ્યાકરણાદિ અભ્યાસ, પ્રારભ માહે ચલાવવા જ	૨૦
ખાસ જરૂર જણાય, વિચાર એમ જણાવતા જ,	
મહારાજ શ્રી કહે એમ, ખર્ચ વિશેષ વિચારતા જ	૨૧
ઉંચો કરેલ અભ્યાસ, શાસ્ત્રી પ્રથમ રાખવા વડે જ,	
માસીક સો (૧૦૦) નો પગાર, સુમારે આપવો પડે જ	૨૨
એવા કોઈ ઉદાર, શ્રદ્ધસ્થ તથા સ યોગથી જ,	
ધારણા પડે એહુપાર, પણ આ સમય એ જોગથી જ	૨૩
ભાગ ઘણો અજ્ઞાત, નામના કાયમ રાખવા જ,	
બહુ અવશ્યકતા ન હોય, એહુવા કામમા ખરચવા જ	૨૪
પુષ્કળ દ્રવ્ય દેનાર, લાલચ મિથ્યા નામનીજ,	
અથવા પ્રશસા લોક, તુર્ત કરે જ્યે કામનીજ	૨૫
પરસ્પર સ્પર્ધા ચિત્ત, ધગતા દ્રવ્યને ખગચતાજ,	
હિતકર જ્ઞાનાભ્યાસ, પશિષ્ટામે નથી સમજતાજ	૨૬
કવચિત્તજ દ્રવ્ય દેનાર, એહુવા કાર્ય વિષે મળેજ,	
“ દુર્લભ ” એહુ વિચાર, દ્રઢ ચિત્ત ધરતા ફળેજ	૨૭

હાળ-છઠ્ઠી.

(જગપતિ નાયક તેમજી ૧૬, હાગિદ નયગી મગો મયાં-એ રાગ)
 ઉત્તમ પુરુષોની ઇચ્છા એ ગુણ, પાર વિલબ વિના પડે,
 ઇચ્છા ધરતા મહારાજશ્રી આહી, તામ દેવ પ્રેરણા વડે (એ આકર્ષી)
 નિવાસી મુર્ચ્છાભાદ, બુદ્ધમિહજ બાળુ અહિ,
 આળ્યા મહાગજ શ્રી પાસ, વદન નિમિત્ત એહુવે અહિ
 કાઠી પૂર્વોક્ત પ્રસંગ, દાનવિજય પ્રતિજોધતા,
 થાવા લાગી અસર ઉપદેશ, બાળ પ્રતિદિલ ધારતા

- એહ ઉપર મહારાજ શ્રીતામ, ઉપદેશામૃત સિંચતા;
 ફરમાવો ખરચ કરું તેહ, બાળસાહેબ કળૂલ થતા. ૪
- પરિણામે નથી મુજ દ્રવ્ય, કાર્ય બતાવો બેટલું;
 ખરચાશે જ્યે શુભ નિમિત્ત, દ્રવ્ય ગણું મુજ તેટલું. ૫
- ત્રણ વર્ષ સુધિ દરમાસ, સો (૧૦૦) રૂપીયા બાબૂતણા;
 દર માસે પત્તર જસરાજ, સુરચંદવોરાના ગણ્યા. ૬
- આણુંદળ પુરૂષોત્તમ શાહ, એહ રિતે પત્તર દિયે;
 એકસોત્રીશ માસીક એમ, ત્રણ વરસો નિશ્ચય થયે. ૭
- આવકના પ્રમાણમાં ખર્ચ, રાખી પાલીતાણા મહિં;
 જૈન સંસ્કૃત શાળા સ્થપાય, નિશ્ચય કરિ બાબૂ અહિં. ૮
- સ્વદેશ રવાને થાય, આવક ખરચની થઈ જતા;
 તજવીજ શાસ્ત્રીની થાય, અદ્ય વખત વિતાવતા. ૯
- શાસ્ત્રી કોંકણુ દેશિય, દિન કર રાવને રાખતા;
 મહારાજની આજ્ઞા લેઈ, દાનવિજયણ પધારતા. ૧૦
- જૈન સંસ્કૃત શાળા તામ, સ્થાપતા નિજ નજર તળે;
 શ્રી પાલીતાણા મોત્તર, અતિ આડંબરે તે પળે. ૧૧
- ભાદ્રપદ શુદ્ધ છઠ્ઠને દિન, ઓગણી અડતાળીશમાં;
 મુનિશ્રો, અને શ્રાવકો, તામ, જોડાણુ અભ્યાસમાં. ૧૨
- બહાર ગામ થકી મુનિરાય, ચાતુર્માસ વિતાવતા;
 આવવા લાગ્યા શુભ આંહિ, અભ્યાસનું સાધન થતા. ૧૩
- જૈન વ્યાકરણાદિ અભ્યાસ, માત્ર પ્રથમ ચલાવવા;
 નિર્ણય થઈ જતા આંચ, સારી રીતે લાગ્યો ચાલવા. ૧૪
- અવ્યવ સ્થિત પાછળથી અભ્યાસ, કરનાર તેમ કરાવતા;
 આદ્યું અવ્યવસ્થિત એહ કામ, એહ રિતે બેઉ વરતતા. ૧૫
- તોપણ રોપાયેલ બિજ, ધીમે ધીમે આગળ ફળે;
 “ દુર્લભ ” પુન્યવંતને યોગ, ઉત્તમ પુરૂષ તણો મળે. ૧૬

ધૃતિ પદ પરિચ્છેદ સમાપ્ત.

અથ પાંચમ પરિચ્છેદ—ઉપસંહાર.

(હવે અનસર બાણી કાગિયે સલેપણ માગ . એ રાગ)

બે દિવસ રહિ અહિં મુળચ દણ મુનિરાય,
બેઠ્યા શઘ સહિત જઈ સિદ્ધાચળ ગિરિરાય,
વૃદ્ધિચ દ મુનિને ઉત્કઠા અતિ થાય,
પણ શક્તિ અભાવે શી રીતે પહોચાય. ૧

યાત્રા કરિ શઘ નિજ સ્થાનક પહોચી જાય,
આતુર્ભાસ કરે અહિં મુળચ દણ મુનિરાય;
શિષ્ય દેવ વિજય તસ કાળ ધર્મ અહિં થાય,
હતા વાદ વિવાદમા વિચિક્ષણ મુનિરાય ૨

વાપરતા પાચ, છ, દ્રવ્યજ એહ સદાય,
રહિ પૂર્ણ સમાધિ આખર મમયે આય,
એ પૂર્ણ પ્રતાપી નીવડત નિજ સમુદાય,
દિલગીર સાબળતા થ્યા વૃદ્ધિચ દ મુનિરાય ૩

ચોમાસુ એહ વિતતા ગણીછ ગરિરમા થાય,
રક્ત પીતનો વ્યાધિ જોર વિશેષ જણાય,
પગ તળીયા માહે ગમન કીયા ન કરાય,
ઉપાય અનેક પ્રકારના ખાલી જાય ૪

વિશેષ જોર તસ મૃગશર માસે થાય,
નિત્ય ખળર મેળવે વૃદ્ધિચ દણ મુનિરાય,
વૃદ્ધિ વ્યાધિની વિશેષે સ લગાય,
ઉદ્ધિગ્ન રહે શક્તિ વિણ ત્યા ન જવાય ૫

અહિં ના શ્રાવકને ગ્રેરણા કરે ગુરુરાય,
વિનતી કરિ લાવ્યા મિયાના વડે આય,

રહ્યા અખંડ પણે તત્પર તસ સેવા માંય,
પણ કોઈ ઉપાયે બાહ્ય સમાધિ ન થાય. ૬

અંતર સમાધિમાં રહેવા સમરથ એહ,
મળ્યા પ્રબળ સ્હાયક વળી વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિ ગુણગેહ;
મૃગશર વદ છકું દિલ્લ ઓગણી પીસ્તાળીશ,
ખીન્ન હૃદયે નિહાળતા શંઘ અને નિજ શિશ. ૭

ધરિ પૂર્ણ સમાધિ ગણીજી ચિત્ત મોજરં,
કાળ ધર્મ પામતા ભાવનગર તે વાર;
નિર્વાણ મહોત્સવ પાદુકા તસ આંય,
કરતા શંઘ સ્થાપન સારો દ્રવ્ય વય થાય. ૮

અપ્રતિમ ભક્તિવંત વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિરાય,
વિરહે ગણીજીને ખીન્ન હૃદય અતિ થાય;
વડિદિક્ષા યોગ વહન મુશ્કેલી જણાય,
સ્વર્ગવાસી ગણી થતા આખા સંઘાડામાંય. ૯

વડિદિક્ષા છ માસની અંદરમાંજ અપાય,
નવદિક્ષીત મુનિને તેના બદલે આંય;
વીતી જાય વરસ જે એ અગવડતા માંય,
કોઈ રિતે ન એહનો રસ્તો કાઢી શકાય. ૧૦

છેવટ નિજ શિષ્ય ગંભિરવિજય મુનિરાજ,
અને નિત્યવિજયના વિનયવિજય એ કાજ;
ગયા યોગ વહન કરવા ગુરૂ આજ્ઞા લેઈ,
ધરે અપ્રીતીભાવ અંતર માંહે મુનિ કેઈ. ૧૧

ખટખટ કરે તેહમાં ઝવેરસાગર મુનિરાય,
ગણી વ્યાધિ સમય આવેલા દૂરથી આંય;
વિમૂખ મુનિ કેઈક એહવડે થઈ જાય,
જુદા પડી જતાં દિલ ગુરૂજીનું હુલાય. ૧૨

મમાચાર એ સાલબધા રાજનગર મોજર,
આવ્યા આગેવાન એ ગામના અહિ તેવાર,
કરે વિનતી અનેક પ્રકારે ગુરૂજીને આય,
પણુ ગેસી મીયાને જાવા દિલ ન રહાય. ૧૩

આઠ દિવસ રહિ અહિ એહ શ્રાવડો જાય,
સમતાપૂર્વક સ્થિરતા કરિ ગુરૂજી આય,
ગહેતા એહ સમયે લાવનગર મોજર,
ઓગણી છે તાળીશે કાર્ય થયા શ્રીકાર ૧૪

શાન્તિ થવા રોગની શાન્તિ મનાત્ર લણાય,
રચના પાવાપુરીની કાર્તિક મામે થાય,
મૃગશર વૈશાકમા દિક્ષા મહોચ્છવો આય,
લેતા ત્રણ શ્રાવડો આડળરથી થાય ૧૫

ગોડીપાર્શ્વનાથના પાછલા ભાગની માય,
દેરાસર બાધતા તાસ પ્રતિષ્ઠા થાય,
મૂળનાયક સ્થાપન કર્યા શ્રી શ્રેયામજીનરાય,
શ્રાવણ વદ એકમે સ્નાત્ર અષ્ટોત્રી લણાય ૧૬

દાદાસાહેબ વાડીમા જિનમન્દિરને ડાંગ,
થવા યાત્રા લાયક એ અભિલાષી મહારાજ,
અનુસંગીએ મતને ગદ્ય તગ્ધથી આય,
જિનમન્દિર બાધવા ખાત મુહુર્ત તસ થાય ૧૭

વોરા સુરચંદ હેમજી પ્રતિ આદેશ અપાય,
શ્રાવણ વદ છઠ્ઠ દિન શુભ કાર્ય એ થાય,
યાત્રાલાયક જિનચૈત્ય થયુ એ કામ,
તારાચ દ વોરાયે કરેલ ઉમ ગથી કામ ૧૮

આણુ દજી પુરુષોત્તમ આશ્વિન મોજર,
ઉગમણા મહોચ્છવ કરે આર્ષ શ્રીકાર

થઈ સમવસરણની રચના અતિ મનોહાર,
છોડ શેઠ અવરના પંચાણું તે વાર. ૧૯

વહેવાને ગયેલા શિષ્યો ભગવત્તિ યોગ,
ઓગણી સુડતાળીશે પામી શુભ સંયોગ;
પામ્યા પદવી પન્થાસની વીશનગર મોજર,
ગંભિરવિજયને વિનયવિજય તે વાર. ૨૦

જેઠ વદી એકમે થતા શિષ્ય પન્થાસ,
સમાચાર સાંભળી થાય અહિં ઉદ્ધાસ;
કાળધર્મ પામ્યા મુનિ નિત્યવિજય ખંભાત,
એહવર્ષ ભાદરવે સાંભળી આંહિ વાત. ૨૧

એહથી વૃદ્ધિચંદ મુનિ અતિશય દિલગિર થાય,
કારણ કે પ્રતાપી એહ હતા ગુરુભાય;
પ્રતિબોધ એહનો ધરતા ભવિજન ધ્યાન,
કરવા અનેક જીવ પાવન શક્તિવાન. ૨૨

નિર્વાણ મહોચ્છવ તસ ખંભાત મોજર,
ભક્તિ સહિત કરેલો શંઘે ત્યાં શ્રીકાર;
ગણી શિષ્ય પ્રવિણ અતિ દાનવિજય મુનિરાય,
આવ્યા છેંતાળીશમાં વ્યાધિ થાતા આંચ. ૨૩

વૃદ્ધિચંદ મુનિ કરે સારવાર તસ આંચ,
ઔષધ પથ્યાદિ કે તળીયત સુધરી જાય;
વ્યાધિના પ્રસંગે શિષ્યની દયે સંભાળ,
એ કાર્ય ધરાવે ગુરુ જિવટ વિશાળ. ૨૪

જેહથી ન કદાપી શિષ્યનું દિલ હુભાય,
ચારિત્ર ધર્મ માંહે નિશ્ચય દ્રઢ થાય;
અન્યગચ્છિ કોઈ આવતા ગ્લાન થઈ મુનિરાય,
સંભાળ તેની પણ ઉત્તમ રિતે થાય. ૨૫

શુભ ધરતા પ્રથમનિય મહારાજશ્રી એહ,

દ્વિષ્ટાન્ત ધાગ્વા યોગ્ય સર્વને જેહ,

આરોગ્ય થતા હવે દાનવિજય મુનિરાય,

અત્તર ઉમેદ કહે ગુરુ આગળ આય

૨૬

અતિશય કમિ કરતા મુનિશ્વરો અભ્યાસ,

પૂર્વાચાર્યે રચેલા પૂરણ લેઈ પ્રયાસ,

અથો જૈનોના બાધ્યા પડ્યા રહે તેહ,

વ્યાકરણ, કાવ્ય, અલકાર, ન્યાયાદિ, જેહ

૨૭

આધુનિક સમયમા શ્રાવક કે મુનિરાય,

કોઈ લાભ મેળવતા એહ વિષે ન જણાય,

લિખ્ત લિખ્ત શહેગમા ચોમાસે મુનિરાય,

શાસ્ત્રીઓ રાખતા પુષ્કળ દ્રવ્ય અપાય

૨૮

ચાતુર્માસ વિતતા વિચરતા મુનિગય,

રજા થાય શાસ્ત્રીને સ્મરણ નષ્ટ થઈ જાય,

અભ્યાસ કરેલો મગીન કૃણ નહિ થાય,

મગવડ ઉત્તમ જો થાયે તોજ વધાય

૨૯

સ સ્કૃત જૈનગાળા સિદ્ધક્ષેત્ર સ્થપાય,

અવિચ્છિન અભ્યાસે તો મગીન કૃણ થાય,

મોટા પગારથી શાસ્ત્રી એક રખાય,

યાત્રાએ પધારતા લાભ લિયે મુનિરાય

૩૦

ઉપરોક્ત વિચારને વૃદ્ધિદાયક મુનિરાય,

આવ્યા મળતા કહે ખર્ચ વિશેષ જણાય,

ઉદાર અહસ્થ મળી જાય તો કામ એ થાય,

બાળુ પુદ્ધસિદ્ધ આવ્યા એ હવે આય

૩૧

પૂર્વોક્ત પ્રસંગ અહિ દાનવિજય મુનિગય,

પ્રતિબોધ આપતા બાળુમાહેજને આય,

સિંચન તે ઉપર કરે વૃદ્ધિચંદ મુનિરાય,
ફરમાવો ખુશીથી બાળુ કંહે ગુરરાય. ૩૨

ત્રણ વર્ષ સુધીના સો (૧૦૦) રૂપીયા દરમાસ,
દેવા કબૂલ કરે અહિં બાળુ ધરિ ઉદ્ધાસ;
માસીક ત્રીશ રૂપીયા ૧ જે ગ્રહસ્થો છે આંચ,
ત્રણ વર્ષના એકસોત્રીસ માસીક નોંધાય. ૩૩

તજવીજ શાસ્ત્રીની થાય થતા ૨ નિભાવ,
કોકણ દેશીય મળ્યા શાસ્ત્રી દિનકરરાવ;
ગુરૂ આજ્ઞા લેઇને દાનવિજય મુનિરાય,
સ્થાપન કરવા એ પાલીતાણે જાય. ૩૪

ઓગણી અડતાળીશ ભાદ્રવ માસ મોજાર,
શુદ્ધ છઠ્ઠ દિવસે લહિ શુભ મુહૂર્ત તે વાર;
સંસ્કૃત જૈનશાળા સિદ્ધક્ષેત્ર સ્થપાય,
મુનિ દાનવિજયની નજર તળે શરૂ થાય. ૩૫

મુનિયો અને શ્રાવકો અભ્યાસે જોડાય,
ચોમાસુ વિતાવતા બહાર થકી મુનિરાય;
સગવડ થઇ જતા આવી દાખલ થાય,
અભ્યાસ વ્યાકરણનો પ્રારંભે શરૂ થાય. ૩૬

શરૂઆતમાં વાદ્યું સાડ અભ્યાસનું કામ,
અવ્યવસ્થિત પાછળથી ક્રમ થઇ ગયો એ ઠામ;
એકસો ને પાંચ ગાથાએ કહ્યો પરિચ્છેદ,
“ દુર્લભ ” શરૂ કાર્યની કૃણશે તોય ઉમેદ. ૩૭

ધૃતિશ્રી પદ્યમ પરિચ્છેદ ઉપસંહાર સમાપ્ત.

સદ્બોધામૃત્ત ધારતા રે કેંઈક જીવો નિસ્તારતા રે, ભવંસાયરથી જેહ.
બહાલા મારા ભવંસાયરથી જેહ.....(એ આંકણી)

સંવત્ત ઓગણી ઓગણત્રીશે રે, રાજનગર મોજર;
વડી દિક્ષા ગ્રહિને થયા રે, પ્રથમ શિષ્ય તે વાર. હો ગુરૂજી ૨
મૂળ ગુરૂજી અભાવથી રે, કેવળવિજય મુનિરાય;
શિષ્ય પ્રથમ તસ સ્થાપતા રે, મુળચંદ્રજી ગણી આંચ, હો ગુરૂજી ૩

૨ મુનિ મહારાજ શ્રી ગંભીરવિજયજી અનુયોગાચાર્યજી પંચાસ.

યતિપણું તજી દિક્ષા વડી રે, રાજનગર મોજર;
પ્રસિદ્ધ મુનિ બુટેરાયના રે, હાથથી ગ્રહિ તે વાર. હો ગુરૂજી ૪
ઓગણી એકત્રીશમાં રે, સ્થાપતા નિજ ગુરૂરાય;
ગંભીરવિજય મુનિ નામથી રે, શિષ્ય બિજએ થાય. હો ગુરૂજી ૫

૩ મુનિ મહારાજ શ્રી ઉત્તમવિજયજી.

ઓગણીસો બત્રીશના રે, ફાગણ માસ મોજર;
પટણી ઉત્તમચંદ નામના રે, ધોળેરાના રહેનાર. હો ગુરૂજી ૬
ઉત્તમ વિજય મુનિ નામથી રે, શિષ્ય ભરૂચે સ્થપાય;
દિક્ષા દેતા શુદ્ધ ત્રીજે રે, નિત્યવિજય મુનિરાય. હો ગુરૂજી ૭

૪ મુનિ મહારાજ શ્રી ચતુરવિજયજી પંચાસ.

ઓગણી સાડત્રીશનારે, માઘ માસ મોજર;
રાજનગરના શ્રાવકે રે, દિક્ષા ગ્રહિ તે વાર. હો ગુરૂજી ૮
ચતુરવિજય મુનિ નામથી રે, શિષ્ય ડીસામાં સ્થપાય;
દિક્ષા દેતા શુદ્ધ પાંચમેરે, ઉમેદવિજય મુનિરાય. હો ગુરૂજી ૯

૫ મુનિ મહારાજ શ્રી રાજવિજયજી

એજ વર્ષ માંગરોળનારે, શ્રાવક દિક્ષીત થાય;
વળા શેહર પોતા કને રે, રાજવિજય મુનિરાય. હો ગુરૂજી ૧૦

૬ મુનિ મહારાજ શ્રી હેમવિજયજી.

ઓગણીસો ચાલીશનારે, જેઠ માસ મોબાર,
 શ્રાવક જીવા નામથીરે, ધોલેરાના રહેનાર હો ગુરુજી ૧૧
 ભાવનગરમા તેહનેરે, દિક્ષા સ્વહાથે અપાય,
 શિષ્ય એ ગુદી ત્રીજે થયારે, હેમવિજય મુનિરાય હો ગુરુજી ૧૨

૭ શાસ્ત્રવિશારદ જૈનાચાર્ય શ્રીમદ વિજયધર્મસૂરિ

ઓગણી ત્રેતાળીશનારે, માસ વૈશાક મોબાર,
 શ્રાવક જે મહુવા તણારે, દિક્ષા લિયે તે વાર હો ગુરુજી ૧૩
 ભાવનગર સ્વહસ્તકેરે, વહી પાયમે અપાય,
 ધર્મવિજય, ધીરવિજયજીરે, શિષ્ય એ જોડ નિમાય હો ગુરુ ૧૪
 નિજ હયાતીમા થયારે, ધિરવિજય મુનિગાય,
 આજ્ઞા ખાર એ કારણેરે, શિષ્યમા તે ન ગણાય હો ગુરુજી ૧૫

૮ શ્રીમદ વિજયનેમીસૂરિ

ઓગણી પીસ્તાળીશનારે, જેઠ માસ મોબાર,
 દિક્ષા મહુવાના શ્રાવકે રે, ગ્રહણ કરિ તે વાર હો ગુરુજી ૧૬
 ભાવનગર સ્વહસ્તકે રે, ગુદી માત્તમે અપાય,
 શિષ્ય પોતાના એ થયા રે, નેમવિજય મુનિરાય હો ગુરુજી ૧૭

૯ મુનિ મહારાજ શ્રી પ્રેમવિજયજી પત્યાસ

ખાળ બ્રહ્મચારી જ્ઞાતિએ રે, ઓસવાળ અહિંના જ,
 કરે ભાવનગર દેરાસરે રે, મહેતા તગીડ ડાળ હો ગુરુજી ૧૮
 શ્રાવક પ્રેમજી નામના રે, ધરિ વૈરાગ્ય વિચાર,
 ઓગણી છેતાળીશ ના રે, માસ વૈશાક મોબાર હો ગુરુજી ૧૯
 ગુરુમહારાજના હાથથી રે, દીક્ષિત અહિં તે થાય,
 શિષ્ય એ ગુડલ તૃપોદગી રે, પ્રેમવિજય મુનિગાય હો ગુરુજી ૨૦

૩૦ સદ્ગુણાનુરાગી સન્મિત્ર મુનિ મહારાજશ્રી કર્પુરવિજયજી.

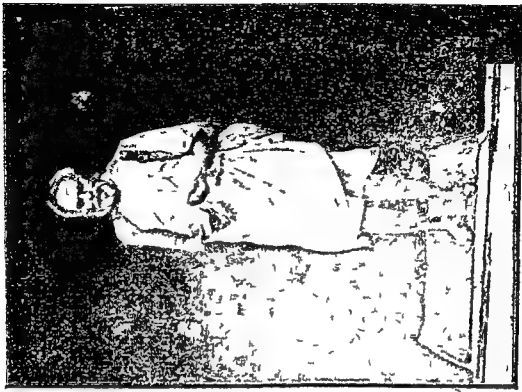
ઝોગણી સુડતાળીશના રે માસ વૈશાક મોન્ટર;
 બાળપ્રદ્યારી જ્ઞાતિમાં રે, ઝોસવાળ તે વાર. હો ગુરુજી ૨૧
 મેટ્રીકયુલેસનની કરી રે, પરિક્ષા જેણે પસાર;
 શ્રાવક કુંવરજી નામના રે, વળા શેહેર વસનાર. હો ગુરુજી ૨૨
 ભાવનગરમાં તેહને રે, દિક્ષા સ્વહાથે અપાય;
 શિષ્ય એ શુદ્ધ છઠે થયા રે, કર્પુરવિજય મુનિરાય. હો ગુરુજી ૨૩

આ શીવાય મુનિ મહારાજે—

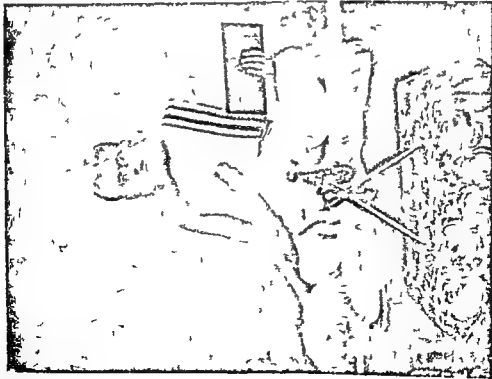
ઉમેદવિજય, દુર્લભવિજે રે, અમરવિજય મુનિરાય;
 મેઘવિજય, મુનિ આદિને રે, દિક્ષા સ્વહસ્તે અપાય. હો ગુરુજી ૨૪
 પણ એ બીજા મુનિરાજના રે, નામની દિક્ષા અપાય;
 તેથી તેમના શિષ્યની રે, નોટમાં એ ન મુકાય. હો ગુરુજી ૨૫
 તેમ એ ગુરુ પ્રતિબોધથી રે, પામી વૈરાગ્યને ખાસ;
 મુળચંદ્રજી, નિત્ય વિજયજી રે, ઉમેદ વિજયજી પાસ. હો ગુરુજી ૨૬
 કેટલાએક શ્રાવક પ્રતિ રે, દિક્ષા એ રિતે થાય;
 વિવિક્ષા તસ નામની રે, આપેલી નથી આંચ. હો ગુરુજી ૨૭
 “ દુર્લભ ” સમય એ ગુરુ તણે રે, શિષ્ય તણે સંપ્રદાય;
 વિચરતા આ વળતમાં રે, ઉપગારી બહુ થાય. હો ગુરુજી ૨૮
 ઇતિશ્રી સપ્તમ પરિચ્છેદે શ્રી મુનિ મહારાજશ્રી

વૃદ્ધિચંદ્રજી જીવન ચરિત્ર સંમાપ્ત.

સર્ગભાનુરાગી શ્રી દુર્લભચંદ્ર મહારાજ

આત્માર્પ શ્રી વિક્રમજીભિન્નગીધરભટ્ટ મહારાજ

અથશ્રી સપ્તમ પરિચ્છેદ ઉપસંહાર.

(હવે અવસગ જાણી કરીયે સ લેખણ સાર એ રાગ)

પૂર્વોક્ત એ વ્યાધિ, વડે અશક્ત ગુરુરાય,
ઉપરાત છાતીનો દુખાવો થઇ જાય,
ઝોગણી અડતાળીશે શઘ, શિષ્ય ગભરાય,
ફોટોગ્રાફ લેવા તસ બકતની ઇચ્છા થાય ૧

અપૂર્વ નિરાશિમાન દશા ગુરુરાય,
ધરતા ના પાડે પણ આગ્રહથી લેવાય,
જીવન ચરિત્ર તસ લખવા ઇચ્છા થાય,
તે પણ ગુરુરાજની ઇચ્છા વિષ્ણુ લખાય ૨

પછી વ્યતિત હકિકત સમજી જતા પણ તેહ,
કેવામા અટકતા અપૂર્ણતા રહેલી એહ,
અરે ? શબ્દ ન ઉચ્ચર્યા, વ્યાધિ સમય પણ જેહ,
અરિહત, સિદ્ધ, સાહુ, શબ્દ ઉચ્ચારતા તેહ ૩

ઝોગણી ઝોગણ પચ્યાએ એ ગુરુરાય,
પ્રતિબોધ આપતા કાર્ય શુભ અર્હિ થાય;
ઉજમણા મહોચ્છવ સઘ સિદ્ધગિરિ જાય,
યોગ્ વહન વડીદિક્ષા પણ શિષ્યને થાય ૪

જન્મ ધારણ પબળમા કરતા એ ગુરુરાય,
પણ દિક્ષા પછી ત્રણ વરએ આવ્યા આય,
ઉપગારી ગુર્જરને ઝાઢીયાવાડમા થાય,
વિશેષે તેમા પણ ભાવનગર હિતદાય. ૫

પ્રૌઢ કાર્ય કરી તે સાથે નામ જોડાય,
ભાવનગર શંઘને ઈચ્છા આખર થાય;
મીટીંગ ભરતા રૂપીયા પાંચ હજાર,
થતા એક કલાકમાં થાય ઠરાવ તે વાર. ૬

જોડી નામ મહારાજનું માસ વૈશાક મોજાર,
જેન વિદ્યાશાળા કરિ સ્થાપન તે વાર;
શુદ્ધી ત્રીજે આડંબરે કાર્ય શુભ એ થાય,
શયું આખર કાર્ય એ વ્યાધિ વિશેષે જણાય. ૭

સર્વ મુનિ મંડળમાં દુર્લભવિજય મુનિરાય,
શ્રાવક અમરચંદ વોરા, કુંવરજી ભાય;
છોડી કાર્ય સકળને ગુરૂસેવામાં આંચ,
અહુર્નિશ રહ્યા તત્પર આખર સમય કળાય. ૮

સંભળાવે, સાંભળે પ્રકરણ આદિ ગુરૂરાય.
કેઇક ગાથાના અર્થ સમજાવતા જાય;
વ્યથા કારક વ્યાધિ પણ ઉપસમ રસમાં ન્હાય;
વૈશાક શુદ્ધ સાતમે શ્વાસ વિશેષે જણાય. ૯

સાધુ સાધ્વી ઠાણા પચ્યા મળેલા આંચ,
કેઇક ગામોના આવેલ શ્રાવક ભાય;
એહિજ રાત્રીના સાડા નવ જ્યાં થાય,
અરિહંત, સિદ્ધ, સાધુ, ઉચ્ચરતા ગુરૂરાય. ૧૦

ધરિ પૂર્ણ સમાધિ આખર સમયે એહ.
અશુચિ ભંડાર રૂપ ત્યાગે માનવંદેહ;
સ્વર્ગવાસી ગુરૂ થતા ખખર તુર્ત ફેલાય,
શંઘ સકળ અવર પણ અતિશય દિલગિર થાય. ૧૧

શોકયુક્ત મહોચ્છવ કરિ, દાદા સાહેબ લહિ જાય,
અગ્નિસ સ્કાર એ વાડી માંહે થાય,
આરભના કાર્ય વેપાર બંધ રહે આય,
કાગખાના, મીલ, ગ્રેસો, બંધ તે દિવસે થાય ૧૨

શોક યુક્ત ખખર એ દેશાવરમા જાય,
હડતાળો સ્થળો સ્થળ દિલગિર સરવે થાય,
ગુરુ યાદ ગિરીના કાયમ સ્મરણના કાજ,
થયા કેઇક ગામોમા જેહ જણાય છે આજ ૧૩

સ સ્કાર સ્થાનક પર તસપાહુકા સ્થપાય,
આરસ દેરીમા શંક તરફથી આય,
નિર્વાણભૂમિમા સાથે બે ગુરુલાય,
દાદા સાહેબ વાડીમા નજીક નજીક કળાય ૧૪

બસો ચોવી ગાથાએ પરિચ્છેદ લખાય,
તમ ગુણ સમૃદ્ધનો પાર ન પામી શકાય,
અનુસરતા તેહને આત્મહિત વૃદ્ધિ થાય,
“ દુર્લભ ” ગુણ ગિરુઆ કરિએ મનન મદાય ૧૫

ઈતિ સપ્તમ પરિચ્છેદ ઉપસંહાર સમાપ્ત

કુળશ.

(ગાયો ગાયો રે વિમલાચલ તીરથ ગાયો,.....એ રાગ.)

ગાયો ગાયો રે વૃદ્ધિચંદ્ર મુનિશ્વર ગાયો,
જન્મ ગ્રહિ પંજળ ભૂમિમે, નિમિત્ત મનોહર પાયો;
સરલ સ્વભાવ કુશળ વ્યવહારમે, શિશુ વયથીજ જણાયો રે. વૃદ્ધિ૦ ૧
(એ આંકણી)

કુમતિના સામ્રાજ્ય માંહે પણ, શુભ ચિંતામણી પાયો;
તત્ત્વગ્રાહિ શુદ્ધ માર્ગ પ્રરૂપક, પ્રસિદ્ધ મુનિ બુદ્ધરાયો રે. વૃદ્ધિ૦ ૨
કુમતિ કુટુંબ સહિત ગઈ એહથી. શુદ્ધ આલંબન પાયો;
તાસ પસાય દ્રઢ ધર્મ રાગ મે, ચરિત્ર નાયક જોડાયો રે. વૃદ્ધિ૦ ૩
આત્મહિત વૃદ્ધિ કારણ ઘટમે, જ્ઞાન દીપક પ્રગટાયો;
અનિત્ય, અશરણ, અસર સંસારકો, રંગત્તરંગ જણાયો રે. વૃ૦ ૪
લિન થતા વૈરાગ્યમે પૂરણ, માત, પિતા, કુ સુનાયો;
તાસ અનુજ્ઞા મેળવતા વરસ જે, નિજ ગ્રહવાસ વિતાયો રે. વૃ૦ ૫
રહિ જળ પંકજની પરે ન્યારો, વિનયથી આજ્ઞા પાયો;
આજ્ઞાપત્ર ધર્મ યશ શ્રેષ્ઠિ કો, ગુરૂ ઉપર લખાયો રે. વૃદ્ધિ૦ ૬
કઠિન સમય સહિ કષ્ટઃઅનંતા, પ્રસિદ્ધ મુનિ બુદ્ધરાયો;
ધર્મ ધ્વજ ફરકાવી પંજળ મે, દિલ્લી મુકામે આયો રે. વૃદ્ધિ૦ ૭
શુદ્ધ માર્ગ સમરથ શિષ્યોડી, શોધમે નિપૂણ જણાયો;
તાસ પસાય ઓગણીસો આઠમાં ચરિત્ર નાયક એ પાયોરે. વૃદ્ધિ૦ ૮
દિક્ષા ગ્રહિ એહ વર્ષ દિલ્લીમાં, ચાતુર્માસ ઠરાયો;
નવજયપુર, વિંકાનેર દસમે ભાવનગર અગ્યારમે આયોરે. વૃદ્ધિ૦ ૯
બાર, તેર, રહિ રાજનગરમે, વડી દિક્ષા ત્યાં પાયો,
મણીવિજય પન્યાસડી પાસે, પોતે અને ગુરૂરાયોરે. વૃદ્ધિ૦ ૧૦

જ્ઞાન વૃદ્ધિ નિપૂણ શાસ્ત્રોમે, અનુભવ જ્ઞાન કરાયો,
 આજ્ઞા આપે વિચરવા ચૌદમા, બુદ્ધિવિજય ગુરૂરાયોરે. વૃદ્ધિ૦ ૧૧
 આજ્ઞા સભા સમક્ષ વ્યાખ્યાનની, એહિજ વરસમેં પાયો,
 ચાતુર્માસ રહિ ભાવનગરમે, બહિર બોધ સુનાયોરે વૃદ્ધિ૦ ૧૨
 ગોધાપત્રર, સોળ ભાવનગરમે, ચાતુર્માસ ઠરાયો,
 સત્તરથી વીશએ ચાર ચોમાસે, રાજનગર ગુરૂરાયોરે વૃદ્ધિ૦ ૧૩
 દલપતભાઈ બશુભાઈ શઘમે, સિદ્ધાચળ ગિરિ આયો,
 એકવીશમા કરે ચાતુર્માસએ, ભાવનગર ગુરૂરાયોરે વૃદ્ધિ૦ ૧૪
 બાવીથી પચ્ચીશ ચાર ચોમાસે, રાજનગર ગુરૂરાયોરે,
 સારો પુસ્તક બહાર એ સમયે, આ સ્થળ માહે કરાયોરે વૃદ્ધિ૦ ૧૫
 શ્રીશ ખેશ્વર પાર્શ્વનાથની, યાત્રા નિમિત્ત ગુરૂરાયો,
 જાતા છવીશમા ચાતુર્માસ એ, રાધણપુર ઠરાયોરે વૃદ્ધિ૦ ૧૬
 પ્રસિદ્ધ ગુરૂ બુટેગય પબબથી, સત્તાવીશમા આયો,
 ચાતુર્માસ એ સાલનો સાથે, રાજનગરમે ઠરાયો રે વૃદ્ધિ૦ ૧૭
 અઠ્ઠાવીશ લીબડી, ઓગણત્રીશ, સિદ્ધાચળ ગિરિરાયો,
 ઓગણીસોત્રીશ ભાવનગરમે, ચાતુર્માસ ઠરાયોરે વૃદ્ધિ૦ ૧૮
 રાજનગર એકત્રીશ, બત્રીશ, સિદ્ધાચળ ગિરિગયો;
 તેત્રીથી પાત્રીશ ત્રણ ચોમાસે, ભાવનગર ગુરૂરાયો રે વૃદ્ધિ૦ ૧૯
 છત્રી, સાડત્રીશ, વળા શહેરમા, ચાતુર્માસ કરાયો,
 નિષ્ક ટક કરિ ક્ષેત્ર ઉત્તમ એ, ગુરૂ મહારાજે બનાયોરે વૃદ્ધિ૦ ૨૦
 આડત્રીથી અડતાળી સુધિ રહે, ભાવનગર ગુરૂરાયો,
 વરસ એકાદશ ગણિત અભાવે, તદ્દત્ત નહિ વિચારાયોરે. વૃદ્ધિ૦ ૨૧
 ચાર્તુમાસ કરે એકતાળીશ, એહ રિતે ગુરૂરાયો,
 કાઠીયાવાડના કષ્ટક સ્થળેથી, કુમતિ કુર્તક હઠાયો રે વૃદ્ધિ૦ ૨૨
 સવત્ત ઓગણી ઓગણ પચ્ચાસમે, ભાવનગર ગુરૂરાયો,
 સ્વર્ગવાસ સપ્તમી દિવસે, માસ વૈશાકમે પાયો રે. વૃદ્ધિ૦ ૨૩
 શાન્તમુર્તિ, નિરુપદિ, પ્રભાવિક, પૂર્ણ પ્રતાપ છવાયો;
 શુદ્ધ જિનમતની પિછાન આદેશતો, તાસ પ્રતાપે પાયોરે વૃદ્ધિ૦ ૨૪

ઉપકારી થઈ જીવ અનેકને, આત્મ કલ્યાણ કરાવે;
 એ ઉપગાર અમાપ ઘડીભર, કિમ જાયે વિસરાવે રે. વૃદ્ધિ ૦ ૨૫
 આત્મહિત વૃદ્ધિ નિમિત્ત ગુરુનો, સમરથ ગુણ ગણ ગાયો;
 સંવત્ત ઓગણીસો જોતેરમાંહે, ગદ્ય આધારે ગુંથાયોરે. વૃદ્ધિ ૦ ૨૬
 અદ્ય મતિએ શેહેર વળામે, ગુરુ ગુણ હૃદય સ્ફુરાવે;
 અગીયારસો પચ્ચીશ ગાથાએ, પદ્ય ચરિત્ર રચાવે રે. વૃદ્ધિ ૦ ૨૭
 વાચકવૃંદ શુભ વૃત્તિ પ્રયાસ એ, થાઓ સફળ સવાવે;
 “દુર્લભ” નરભવ સફળ કરે એહ, ચરિત્ર-હૃદયપર ધ્યાવેરે. વૃદ્ધિ ૦ ૨૮

ઇતિ શ્રી-મન્મુનિ મહારાજશ્રી વૃદ્ધિચંદ્ર જીવન ચરિત્ર

સં. ૧૯૭૨ ના
 ચૈત્ર શુદ્ધ ૧૦

ગદ્ય ચરિત્ર આધારે પદ્ય રચના કરનાર
 દુર્લભજી વિ. ગુલાબચંદ મહેતા વળા.

શ્રીમદ રત્નાકરસૂરિ વિરચિત રત્નાકર પચ્ચીરીનો ગુર્જર ભાષાનુંવાદ.

(સવૈયા એકત્રીસા)

મોક્ષ રૂપ લક્ષ્મીની માગલિકા ક્રીડાના મન્દિર સમાન,
ચરણ કમળ પ્રણમેલ જેમના, દેવે દ્રો તેમજ ગજન,
ચોત્રીશ અતિશય ત્રેષ્ટ શોભતા, કેવળજ્ઞાન કળા ભડાર,
એવાહે સર્વજ્ઞ ! પ્રભુ તમે, ચીરકાળ વર્તો જયકાર

(૧)

ત્રીજગના આધારભૂત હે, તેમજ ડરૂણાના અવતાર,
હુ ખે નિવારો શકાય એહવા, હુનિયાના દળવા વીકાર,
વૈદ્ય સમાન શ્રી વિત્તરાગ પ્રભુ, જ્ઞાનવત વિભુઠો વિશેષ,
વિનતી ડડ હુ આપ પ્રતિ હુ, ભોળા ભાવવડે લવલેગ

(૨)

ભાળ ક્રીડાએ કરી ચુકત, વિકલ્પ રહિત મા આપની પાસ,
નથી બોલતો ભાળ કથુએ, સત્ય હકીકત ડરી પ્રકાશ,
એ રીતે હે નાથ ! રહેલો, આપની આગળ હુ પસ્તાય,
યથાર્થતા પૂર્વક દર્શાવું, મારો ચોતાનો અભિપ્રાય

(૩)

પાળ્યુ નહિ સુન્દર શિશુલવૃત્ત, તેમજ દિધુ નહિ મે દાન,
તપ્યો નહિ તપ બારે લેદે, ઉત્તમ ભાવ થયો ન નિદાન,
આશ્ચર્ય હે પ્રભુ ! એ વર્તનથી, મે તો આ ભવની મોતર,
ફેગટ બ્રમણ ડગીને નિશ્ચય, એળે ગુમાવ્યો અવતાર

(૪)

કાંધ રૂપ દાવાનળ અગ્નિ, માંહે હું તો દગ્ધ થયેલ,
દુષ્ટ એહવા લોભ નામના, મોટા સર્પથી કંખાયેલ;
અને રહેલો છું અભિમાન, સ્વરૂપી અજગર વંડે ગળાય,
ખંધાયો માયા રૂપ પાસે, લગન આપનું શી રીત થાય.

(૫)

પરહિતકારી કાર્ય નથી મેં, પરલવ માંહે પણ કીધેલ,
હે લોકના ઇશ ! તેથી હું, સુખ નથી આ લોકે પામેલ;
હે જિનેશ્વર ! એ રીત નિશ્ચય, જન્મ અમારા જેવાનાંજ.
ફક્ત થયેલા ધારણુ લવની, પરીપૂર્ણતા કરવા કાજ.

(૬)

હે સુન્દર વર્તનવાળા ! હું, મુખરૂપ ચંદ્ર તમારું જોય,
લાભ વડે એ મોટા આનંદ, રસને દિલ દ્રવ્યું નહિં તોય;
હે દેવ ! જે નિમિત્ત અમારા, જેવા જનના ચિત્ત ચકોર,
માનું છું તે કારણુ મનને, પથ્થરથી હું અધિક કઠોર.

(૭)

પુષ્કળ લવના ભ્રમણુ વડે જે, પ્રાપ્ત ઘણું કષ્ટેથી થાય,
દર્શન, જ્ઞાન, ચંરણુ, રૂપ, રતનત્રયીએ પામ્યો આપ પસાય;
તે ગદ્ય આંખે રૂપ નિદ્રાને, આધિન થાતા તે મોજાર,
હે સ્વામી ! આ કોની આગળ, જઈ કરવો મારે પોકાર.

(૮)

થયો મને વૈરાગ્ય રંગએ, અવર જનો છેતરવા કાજ,
ધર્મ તણા ઉપદેશ થયો મમ, લોકો રંજન કરવામાંજ;
ને થયો વાદવિવાદ નિમિત્તે, મારો વિદ્યાનો અભ્યાસ,
હે ઇશ ! હાસ્યજનક વૃત્તાંત એ, કેટલું મારું કરું પ્રકાશ.

(૯)

કરી પારકી નિન્દાઓને, દોષવાળુ મુખ મે કીધેલ,
તેમજ પરદારાઓ પેળી, નેત્રો મુજ દોષીત થયેલ,
કદ ચીતવીને પરનુ મે, દોષીત ચિત્ત કરેલુ એમ,
હે પ્રભુ ! માઝ શુ થાશે ? હુ આજાળ થઈશ કૃતારથ કેમ

(૧૦)

કામદેવરૂપ રોગજ્યથાની દગામા, દિલ આધિન થયેલ
કરી વિટખના આત્માની મે, વિષયોમા હુ અધ બનેલ,
તે પણ પ્રગટ કરી દીધુ મે, આપની પાસે લાવી લાજ,
હે સર્વજ્ઞ ! તમે પોતે તો, જાણો ઠા સગ્વે અમજાજ

(૧૧)

અવગણના નવકારમત્રની, કરી અવરમત્રે ભરમાય,
શ્રવણ કરી નહીં આગમવાણી, કુશાસ્રના વાક્યોને રહાય,
અને કુદેવ સગતથી નિરૂજ, ઇચ્છ્યું મે કરવાને કામ,
હે નાથ ! નિશ્ચય મુજ મતિમા, વિભ્રમ એહ થયેલ તમામ

(૧૨)

દ્રષ્ટિ લક્ષમા આવેલા મુજ, એવા મે ઝાડીને આપ,
મૂઠ જુદિવાળાએ હૃદયે, ધ્યાન ધર્મુ ખાઈને યાપ,
સ્તન ડટાક્ષ ગભીર નાભિને, કટિ પ્રદેશ મળધી જાગ,
શ્રીઓના વિલામોએ મે, ધ્યાયા ધરી અતરમા રાગ

(૧૩)

અપજા નેત્રવાળી શ્રીઓના, પેળી મુખ મુદ્રાના જાગ,
લાગેલો છે મન સળધી, લેશ વિશેષ પ્રજારે રાગ,
ધોયો છતો પવિત્ર સિદ્ધાન્ત, રૂપીએ રત્નાકર મોઝર,
તો પણ દૂર થયો નહિ તેનુ, કારણ શુ હે તારણહાર

(૧૪)

નથી સુશોભિત તન આ મારું, નહિં સદ્ગુણ સમૂહનો લાસ,
તેમજ નથી કોઇ મુજ માંડે, એવો નિર્મળ કળા વિલાસ;
દૈદિધ્યમાન કાન્તિ છે જેની, ઠંડુરાઇ એવી પણ કોય,
છે નહિં હું અહંકારવડેથી, કદર્થના પામેલો તોય.

(૧૫)

શીઘ્ર જાય આવરદા મારી, પાપ બુદ્ધિ તો પણ નહિં જાય,
અને અવસ્થા ગઇ મારી પણ, વિષયવાસના તૃપ્ત ન થાય;
કુર્યો પ્રયત્ન ઔષધ વિધિમાં, ધર્મ વિષે નથી યત્ન કરેલ,
હે સ્વામી ! હું કષ્ટએ રીતે, મોટા મોહ વડે પામેલ.

(૧૬)

આત્મા પરભવ પુન્ય પાપકે, કશું નથી એમાંથી કાંય,
ધરી કાને મે નાસ્તીકોની, એવી કડવી વાણી ચડાય;
દેવળજ્ઞાન વડે કરી સૂર્ય, સમાન અતિ એવા સાક્ષાત,
હે દેવ ! ધીઃકાર હો મુજને, આપ છતાં રૂચી એ વાત.

(૧૭)

૧ અર્થા મેં કરી નહિં દેવની, નહિં સુપાત્ર પૂજા કીધેલ,
તેમજ શ્રાવક અને સાધુનો, ધર્મ નથી પણ મેં પાળેલ;
મનુષ્ય જન્મ પામેલો તો પણ, શુભાચ્યું સઘળું મેં આમ,
જેથી કરેલ વીલાપ રાનમાં, એવું મારે થયું તમામ.

(૧૮)

અસત્ય એહવા કામ લેનુંને, કલ્પવૃક્ષ ચિંતામણીરત્ન,
પીડાધરી મેળવવા મનમાં, ઇચ્છા પૂર્વક કીધા યત્ન;
પણ ઇચ્છ્યો નહિં જૈન ધર્મ મેં, પ્રગટ સુખ દેનારો જેહ,
વિશેષ પ્રકારે મૂઢપણ મુજ, નીરખો હે જિનેશ્વર એહ.

(૧૯)

સરસ સરસ ભોગોની લીલા, નિત્ય ચીંતવી મન મોહર,
પણુ એ છે રોગોની જવાબા, મે અધમે ન કરેલ વિચાર,
ચીંતવી મે ધનની પ્રાપ્તિને, મરણુ તુલ્ય નહિ એ ધારેલ,
અને ચીંતવી સ્ત્રીઓ દીલથી, નહિ ધારેલ નરકની ^૧જેલ

(૨૦)

સદાચારના સેવનથી હું, સાધુ હૃદયમા નથી રહેલ,
તેમજ કીર્તિ પર ઉપકારી, કાર્ય વડે નથી પ્રાપ્ત કરેલ,
તીર્થોદ્ધાર વિગેરે એવા, નથી કરેલા મે શુભ કામ,
દ્વેગટ શુભાવ્યો નિશ્ચય મે એવી રીતે જન્મ તમામ

(૨૧)

ગુરુ ઉપદેશવડે વૈરાગ્યનો, રગ નથી મુજને લાગેલ,
તેમજ નથી શાન્તિ દુર્જનના, વચનો મારે મે ધારેલ,
અને વળી અધ્યાત્મજ્ઞાનનો, અશુ નથી મારામા કયાય,
હે દેવ ! પછી કઇ રીતે આ, ભવસિન્ધુ મારાથી તરાય

(૨૨)

પુણ્ય ઉપાર્જન પૂર્વ ભવે મે, કીધેલુ નથી એવુ કાય,
અને આવના જન્મ વિષે પણુ, મારાથી નહિ કરી ચકાય,
જે માટે હું એવો મારા, ભૂત, ભાવીને, સાપ્રત, તેમ,
વ્યર્થ ગયા એ ત્રણે ભવોને, હે ઇશ ! હારી ગયો હું એમ

(૨૩)

અથવા તો વિશેષ પ્રકારે, દ્વેગટ હું શુ આપની પાસ,
હે દેવ ! હે પુત્ર્ય ! આ મારૂં, ચરિત્ર કેટલુ ડરૂં પ્રદાશ,
સ્વરૂપ નિરૂપણુ ત્રણુ જગતનુ, કરનારા પોતે સાક્ષાત,
કવણુ માત્ર તેની આગળ આ, માગ ચરિત્ર તણો અવદાત

(૨૪)

[૧૨૪]

મનદરજદ.

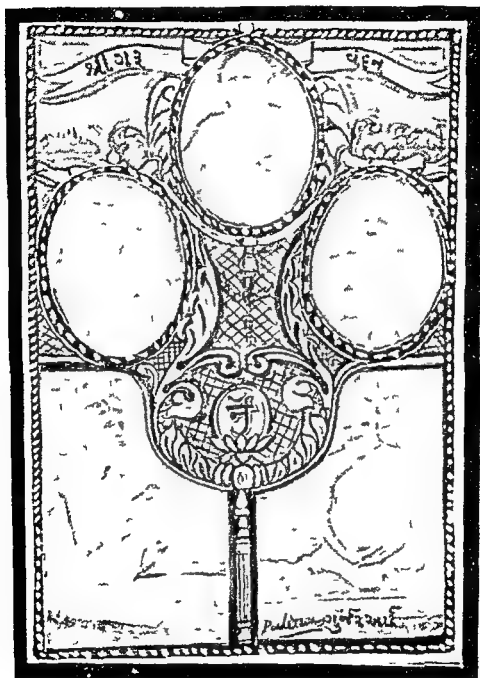
દિન જનનો ઉદ્ધાર, કરવામાં ધુરંધર, આપથી ન બીજો કોય તેમજ
આલોકમાં,
કોપાનું ભાજન નથી, મારા થકી બીજો કોય, તો પણ હે જિનેશ્વર !
રહેલ આ જગમાં;
લક્ષ્મીને માગતો નથી, પરંતુ અહુનદેવ, મોક્ષ લક્ષ્મીના સમુદ્ર,
પ્રાર્થના કરું છું હું,
અદ્વિતિય સ્થાનરૂપ, મંગળના આપો મને, “ હુર્લ ” સમ્યક્ત્વ,
રત્ન સુખદાય મોક્ષનું.

(૨૫)

શ્રીમદ્ રત્નાકરસૂરિ વિરચિત રત્નાકર પચ્ચીશી સમાંસ.

મુનિ લલિતવિજય અને ગુરુપરંપરા.

ગુરુવદનમા—ઉપર શ્રી મહિવિજય દાદા છે, તેમની નીચે જમણી બાજુ શ્રી ભુટ્ટેગાયલ, ડાબી બાજુ શ્રી વૃદ્ધિદલ, તેમના નીચે શ્રી કર્પૂરવિજય અને તેમની જમણી બાજુએ લલિતવિજય

આત્મોદ્દેશક-કાવળીકમ

સકળ તીર્થવંદન (તીર્થમાળા)

(ત્રિપદી ચોપાઈ) વા (સારી ચોપડિયો રોલાય)

- કહ્યા કદળગિરિને કુલપાક, કલકત્તા કુભારિયા તાક,^૧
કેરડા કરેડા નહિ થાક, કહ્યાં ॥ ૧ ॥
- કહ્યા કાકદી કુડલપુર, કેસરિયા કોટા કાનપુર,
કાવી ગધાર કહ્યા ધૂર,^૨ કહ્યાં ॥ ૨ ॥
- ખખખા ખલાત સ્થાન પાસ, શ્લોક સત્તરમે^૩ પ્રગટ ખાસ,
અભયદેવની પૂરી આસ ખખાં ॥ ૩ ॥
- ગંગા ગિરવો ગઢ ગિરનાર, નિરખો ત્યા શ્રી નેમકુમાર,
ત્રણ કલ્યાણક ત્યા તસ ધાર, ગંગાં ॥ ૪ ॥
- ઘઘા ઘોઘે જઈ જિન જુહાર, નવખડા નામે નિરધાર,
ઘણેરાવ ચૈત્ય ગણુ^૪ સાર, ઘઘાં ॥ ૫ ॥
- ચચચા ચાહુ ચારૂય ધામ, પાસ પુરાના મૂર્તિ^૫ ર્યામ,
અવલોકે અતર આરામ, ચચાં ॥ ૬ ॥
- ચચચા ચપાનગરી ચિતાર, ચદ્રાવતી ચૈત્ય જુહાર,
ચિતોડગઢ ચહી ચિત્ત ધાર, ચચાં ॥ ૭ ॥
- છછછા છ શિક્ષાના દેનાર, છ માસી યુદ્ધો તય કરનાર,
છકાય સત્વ દયા દાતાર, છછાં ॥ ૮ ॥
- જજજા જેસલમેરે જુહાર, યમાય બિળતણો નહિ પાર,
પુરાના પુસ્તકો લહાર, જજાં ॥ ૯ ॥

૧ જો, ૨ પાસે ૩ ખાખરાના વૃક્ષ તળેથી સંપ્તુ આપી ૪ સમુદાય,

- જળજળ જીરાવલા જોધપુર જુનાગઢ જામનગર જયપુર;
જલોર ઝઘડિયા નહિ દૂર, જળાં ॥ ૧૦ ॥
- ૧૮૬૫ દુંકો ટીંટોઈ ધાર, ટેંખા ટાણાને સ્વીકાર;
લેઈ લક્ષમાં સેવો લાર, ટટાં ॥ ૧૧ ॥
- ઠંઠા સુચૈત્યો ઠામો ઠામ, વંદન કરે ન પાય વિરામ;
આતમ એમ પાય આરામ, ઠઠાં ॥ ૧૨ ॥
- ડંકા ડુંગરપુર ને ડભોઈ, ડીસા ડાલલા બુક્તિ જોઈ;
શુભ સ્થાન નહિ ખામી કોઈ, ડડાં ॥ ૧૩ ॥
- ઢંઢા ઢીલને ઢોકો^૨ દૂર, જવા જાત્રાએ થાશે શુર;
શિવસુખ સત્વર આવે ધૂર, ઢઢાં ॥ ૧૪ ॥
- તત્તા તીર્થ^૧ તારંગા સાર, કુમારપાળે કીધ વિહાર;
તળાળા સવિ^૩ તળેટી ધાર, તતાં ॥ ૧૫ ॥
- થથથા થાણા ગણાયે ઠીક, થરાદ ભાગે લવની ખીક;
તીરથ તારક સુપુન્ય નીક^૪, થથાં ॥ ૧૬ ॥
- થથથા તીર્થો થાવર ગણાય, કક્કા કમથી જો વંચાય;
આત્મઉદ્ધારક તે ઉપાય, થથાં ॥ ૧૭ ॥
- દદ્દા દેલવાડ દીવ પાસ, દાઠા દાવડ દમણ પાસ;
દિયાણા દૂર જંગલ વાસ દદ્દા, ॥ ૧૮ ॥
- ધધધા ધુળેવા ઉત્તમ ધામ, સેવે આલમ તેહ તમામ;
સુંદર શોભક મૂર્તિ શ્યામ, ધધાં ॥ ૧૯ ॥
- નન્ના^૫ નાણા નાંદિયા નેટ, નાડોલ નાડોલાઈ લેટ;
નાગોર નમવા ન થા લેટ,^૬ નનાં ॥ ૨૦ ॥
- પપપા પાવાપુર તીથીવર, પુના પાટણ ને પંચાસર;
પાલી પોશિના પાનસર, પપાં ॥ ૨૧ ॥
- પપપા સુપટના પારાસલી, પોરખંદર પાલનપુર વળી;
પ્રભાસપાટણ ઇચ્છા ફળી, પપાં ॥ ૨૨ ॥
- ફફફા ફલોધી ફળશે આશ, સોહિ શુભ શામળિયા પાસ;
અગિયાર એકાશી પ્રકાશ,^૭ ફફાં ॥ ૨૩ ॥

૧ સર્વે તીર્થોની. ૨ મૂકો. ૩ દરેક તીર્થની. ૪ રલો. ૫ પાસે બેડા છે. ૬ ઢીલ. ૭ સં. ૧૧૮૧ માં જમીનમાંથી પ્રગટ થયા.

બળના બામણવાડા બિહાર, બરાકડ બહિષાસ બલિહાર;
 બુંદી બિલાડા બહુટ ધાર, બળાં ॥ ૨૪ ॥
 બળના બિલડીયા લોપાવર, ભરૂચ બિનમાલ ભાવનગર,
 ભાદક ભોયણી ભદ્રેશ્વર, ભલાં ॥ ૨૫ ॥
 મરમા મથુરા મુછાળ^૧ મદ્રાસ, મદસોર મકસીજી પામ;
 માગરોળ^૧ મેનાણા ખાસ, મમાં ॥ ૨૬ ॥
 મરમા માડવી મુળાઈ વર, મહુવા મેરડા મધુગન કર,
 માડવગઢ મેશાણા મુસર, મમાં ॥ ૨૭ ॥
 યથા યત્ન આ કરિયો જોહ, સકળ તીર્થ સમજવા તેહ,
 વાચી આરાધો જન જોહ, યયાં ॥ ૨૮ ॥
 રરરા રાજગઢ રાધનપુર, રામસેણ રાતિજ ધર ઊર,
 રતલામ રાજગઢ રત્નપુર, રરાં ॥ ૨૯ ॥
 રરરા રટ રાણકપુર નામ, ધરણાશાહે કરિયુ ધામ,
 ચૌમુખ ચૌદ છતુ આરામ^૨, રરાં ॥ ૩૦ ॥
 લલલા લખનૌ ચૈત્ય દશ ચાર, લાહોર લોટાણા મુસાર,
 લાહોલ જૂના ગિબ બુહાર, લલાં ॥ ૩૧ ॥
 વંવા વણારશી વીકાનેર, વરકાણા વીરવાડે ઠેર,
 વૈજાર વલસાડે સુપેર, વવાં ॥ ૩૨ ॥
 વંવા વડોદરા વીશનગર, વામજ વીનપુર વડનગર,
 વવળી વેરાવળ મચર, વવાં ॥ ૩૩ ॥
 ગરયા શત્રુંજય મર્વશિર^૩ સદી, કાકરે અનત સિધ્યા અદી,
 અટીદીપગા એ સમ નદી, ગગાં ॥ ૩૪ ॥
 ગરયા શ્રી રાજેશ્વર પાસ, બહવ જરાયે પૂરી આશ,
 ગખલપુર મચરજે ખાસ, ગયાં ॥ ૩૫ ॥
 રાગયા ગ્રાન્થતા તીર્થે વર, ચૌદે લોકના ચિત્તમા ધર,
 સકળ તીર્થમા છે વિસ્તર, રગાં ॥ ૩૬ ॥
 પપ્પા પટ દર્શને શ્રીકાર, જૈન ધર્મનો જયજયકાર,
 તીર્થ તસ કહ્યા હમવાર, પપાં ॥ ૩૭ ॥

સરસા સમેતશિખર શુભ જાણુ, સિદ્ધપુર છે પાસ સુલતાન;
 સેરિસા સાચોર પ્રમાણુ, સસાં ॥ ૩૮ ॥
 સરસા સૌરીપુર સુવર્ણગિરિ, સીરોહી સુરત સિંહપુરી;
 સેવો સાદરી ને સુથરી, સસાં ॥ ૩૯ ॥
 હહહા હૈદ્રાબાદે હમેશ, ચૈત્ય ચાર ચર્યો જિન જોશ;
 દેખો જ્યાં તે દક્ષિણ દેશ, હહાં ॥ ૪૦ ॥
 ક્ષક્ષા ક્ષત્રિયકુંડ સધાર, વીર જિન જન્મવાસ અવધાર;
 ચુકો ન દર્શન મંદિર ચાર, ક્ષક્ષાં ॥ ૪૧ ॥
 રૂરૂ રાતપુત્ર વર્ધમાન, રાતવનખંડ દીક્ષાવાન;
 મંબુવાલુક નદીતીર નાણુ, રૂરૂં ॥ ૪૨ ॥
 અચઆ આણુ ને અવિચળ ધામ, અંતરીક્ષ અજારા નામ;
 અયોધ્યા અજારી પણ ઠામ, અઆં ॥ ૪૩ ॥
 અચઆ ઓશિયા અમદાવાદ, આગ્રા અજમગંજ આબાદ;
 આઘાટ અષ્ટાપદ કેર યાદ, અઆં ॥ ૪૪ ॥
 ઇંઈ ઇંડરગઢે શ્રીકાર, બાવન જિનાલય જિન જુહાર;
 ઇંદોર ચૈત્યો ચિતે ધાર, ઇંઈં ॥ ૪૫ ॥
 ઉઉ ઉદયગિરિ ઉરમાં ધાર, ઉના ઉદેપુર ચૈત્યો સાર;
 ઉત્તમ ઉજ્જનમાં અવધાર, ઉઉં ॥ ૪૬ ॥
 રૂરૂ રૂઢી રાખો સુસાર, જાત્રા જવું તેનો નિરધાર;
 વર્ષે વધુ નહિ તો એક વાર, રૂરૂં ॥ ૪૭ ॥
 સદા તીર્થ સેવો સુહર્ષ, તારક તેજ થાય આકર્ષ;
 એથી અળગો થાય રઅમર્ષ, સદાં ॥ ૪૮ ॥
 તીર્થ તીર્થંકર આબાદ, કકા કેમથી દાખી દાદૃ;
 લખ્યું લલિત તે કરવા યાદ, તીર્થં ॥ ૪૯ ॥

પ્રભુ પ્રાર્થના—આત્મપ્રેરણા

રાગ ઉપરનો.

કેહ્યા કહી મૂકે નહીં કાળ, સેવો સાચો દેવદયાલ;
 વાંકો કોઈ કરે ન વાળ, કહ્યાં ॥ ૧ ॥

- ખખખા ખ્યાલ તે રાખી ખરો, પૂર્ણ વિશ્વાસ પ્રભુએ ધરો,
સત્તર એથી શિવપુર સરો, ખખાં ॥ ૨ ॥
- ગગા ને ગુણ પ્રભુના ગાય, ગુણ ગાવે તો લાલ જ થાય,
જન્મ મરણની ભેળી^૧ ભાય, ગગાં. ॥ ૩ ॥
- ઘઘઘા કરી લે ઘણુ જ ઘણુ, સ્મરણ સાચુ શ્રી પ્રભુ તણુ,
કર્મ તણુ કો ન રહે રૂઝણુ, ઘઘાં ॥ ૪ ॥
- ચચચા ચિત્ત એ રાખો ચાહ, સેવો સાચો સત્તર^૩ નાહ,
હુદ-હુ ખનો સમવા દાહ, ચચાં ॥ ૫ ॥
- છછછા છત્રધારી જિન સેવ, દાખ્યો જે દેવાધિદેવ,
કાદશે કર્મ તણી કુટેવ, છછાં ॥ ૬ ॥
- જજજા જન્મ-મરણની ભાળ, કરિયો તુજને બહુ કગાળ,
તે ટળવા જપ દેવહયાળ, જજાં ॥ ૭ ॥
- ઝઝઝા ને ઝાઝી ઊઠી ઝાળ, હળશે જપતા દેવહયાળ,
પાણી પેલા કરજે પાળ, ઝઝાં ॥ ૮ ॥
- ટટા તે કર્મો ત્યારે ટળે, પૂજન પ્રભુનું જ પળપળે,
સેવા ફળે સુક્તિ ઝટ મળે, ટટાં ॥ ૯ ॥
- ઠઠા ઠીક છે પ્રભુનું નામ, જપજે તેને આઠો ભમ,
સુધારશે તે સત્તર કામ, ઠઠાં ॥ ૧૦ ॥
- ડડા ડર તે દિલમા નહિ ધર, સાચે જ માચો દેવ સ્મર,
પછી કાઈ જ ફિકર નહિ કર, ડડાં ॥ ૧૧ ॥
- ઢઢા હુક નહીં પાપે ઢળી, મળ મનુષ્યપણાની મળી,
રણવુ પ્રભુ ભણ લે રળી, ઢઢાં ॥ ૧૨ ॥
- તત્તા તન મન ધને તૈયાર, પ્રભુલક્ષિતનો પંથ પસાર,
પછી પડ્યા પાસા પોળાર, તતાં ॥ ૧૩ ॥
- થથથા સ્થિર નહિ કો જગ થયુ, રાખ્યુ રચ ન તે તો રહ્યુ,
રાખ હૃદયે જે પ્રભુએ કહ્યુ, થથાં ॥ ૧૪ ॥
- દદા દેખી દેવાધિદેવ, શુદ્ધ મનેથી કર તસ સેવ,
જન્મ જરાની ભયે દેવ, દદાં ॥ ૧૫ ॥

- ધૂધા ધર્મમાં રાખો ધ્યાન, કરો તેને સેવી કળાણુ;
ધર્મે જ ભેટ થશે ભગવાન, ધધા૦ ॥ ૧૬ ॥
- નન્ના નિર્મળ કર નિજ ચિત્ત, સેવ દેવ ગુરુ ધર્મ સુરીત;
ભાગે એથી ભવની ભીત, નના૦ ॥ ૧૭ ॥
- પપ્પા પ્રભુ પર પૂરણુ પ્યાર, સદ્વર્તને સેવો શ્રીકાર;
પમાય ભવજલથી ઝટ પાર, પપા૦ ॥ ૧૮ ॥
- ફફફ ફેગટ કાં પૂંદે પડે, પ્રભુ પ્રેમ વિના સીદ સડે ?
કર કાંઈક તો ઉંચો ચડે. ફફ૦ ॥ ૧૯ ॥
- ખખખા ખહુ પ્રભુલકતિ ખેશ, રહે નહિં ત્યાં દુખનો રેશ;^૧
સમજ સુધર્યો તે સર્વે કેશ,^૨ ખખા૦ ॥ ૨૦ ॥
- ભભભા ભાવથી ભજ ભગવાન, કરે કાયાનું તે કલ્યાણુ;
નિશ્ચય હૃદયે કર નિદાન, ભભા૦ ॥ ૨૧ ॥
- મમમા મહાદુઃખ ક્યારે મટે, પાપોનું પોગળ જખ પટે;
પછી આપ પ્રભુ પંથે અટે, મમા૦ ॥ ૨૨ ॥
- યય્યા છે યમતણા અતિ ત્રાસ, સોડતાણી ન સૂઈશ ખાસ;
પ્રભુ કહેલો કર પ્રયાસ, યયા૦ ॥ ૨૩ ॥
- રરરા રાજ કર ચડતો રંગ, પ્રભુલક્ષિતો પર પ્રસંગ;
મખે મનગમતું સુખ અલંગ^૩, રરા૦ ॥ ૨૪ ॥
- લલલા લાલ તો તવ લેખાય, શુદ્ધ ધર્મનું સેવન થાય;
પછી પ્રભુ પ્રેમે પ્રેરાય, લલા૦ ॥ ૨૫ ॥
- વવવા વિમળગિરિને વંદાય, ભવભીતિ તવ ભાગી જાય;
શિવસુખને સત્વર મેળાય, વવા૦ ॥ ૨૬ ॥
- શશશા શાંત થવાનું સુસ્થાન, શાંતિ જિનેસર સાચો માન;
સેવી સત્વરે કર કલ્યાણુ, શશા. ॥ ૨૭ ॥
- ષષષા ષટ્ ખંડનો પણ રાય, પરમ પ્રભુનાં સેવે પાય;
સત્વર તું તેની કર સ્હાય, ષષા૦ ॥ ૨૮ ॥
- સસસા સેવ સત્વર કર સાર^૪, શુદ્ધ સેવા સહી ભવ પાર;
દિલમાં ડંગે નહિ દરકાર^૫, સસા૦ ॥ ૨૯ ॥

૧ રેસો-અલ્પ. ૨ દાવો-કામ-ટાઇમ. ૩ અચળ-લંગ ન થાય તેવું.

૪ સારી-શ્રીકાર. ૫ બેદરકારી-ચાહ.

હહહા હિતની થાવે હાણ, કરે કપાયો નહિ કલ્યાણ,
 પ્રભુ કહે તે કર પ્રમાણ, હહાં ॥ ૩૦ ॥

ક્ષક્ષા ક્ષત્રી તીર્થ કર થાય, અન્યને એ પદ નહિ પોસાય,
 તીર્થ કર તીર્થેશ ગણાય, ક્ષક્ષાં ॥ ૩૧ ॥

સંસારા સારને ગણી ગુણુકર, કિરિયા શુદ્ધ જોડે જ કર,
 શિવસુખ તવ પમાય મત્વર, સંસારાં ॥ ૩૨ ॥

અમઆ અરિહ તને અવધાર, એહોય દ્રવણુ રહિત અઢાર,
 દાખ્યા દયાતણા દાતાર, અમઆં ॥ ૩૩ ॥

ધર્ધ ધંશની દિશ અવધાર, સમય સમય તેને સભાર,
 દુખ દાવાનળ તે દમનાર, ધર્ધં ॥ ૩૪ ॥

ઉ ઊ ઉત્તમ ગણો અહમેવ, દાખ્યો જે દેવાં ધીદેવ,
 સદા શુદ્ધ મને કરો સેવ, ઉ ઉં ॥ ૩૫ ॥

રૂ રૂ રૂપને ઋદ્રિ અપાર, તે જ દેવ તીર્થ કર ધાર,
 એને ભજ કરશે ઉદ્ધાર, રૂરૂં ॥ ૩૬ ॥

પ્રભુ પ્રાર્થના પ્રેમે ગાય, આપે આપ તરવા ઉપાય,
 લલિત લાભ તે તવ લેખાય, પ્રભું ॥ ૩૭ ॥

પ્રાર્થના બીજી

રામ ઉપરનો

કક્કા કમોનો કરવા કાપ, જપો સદા જિનવરનો બપ,
 એથી કટશે કમ અમાપ, કકાં ॥ ૧ ॥

ખખખા હહયે રાખી ખત, ભાવથી ભણ લે ભગવત,
 એથી આવે દુખનો અત, ખખાં ॥ ૨ ॥

ગગગા તેહ તુજ ફરજ ગણાય, પ્રભુથી પુરણ પ્રેમ કરાય,
 લાલ્યો તુ ત્યારે લેખાય, ગગાં ॥ ૩ ॥

ઘઘઘા ભલે જ ઘણુ છવાય, પળ પણુ પ્રભુ ભજન નહિ થાય,
 આયુ એમજ એજે બાય, ઘઘાં ॥ ૪ ॥

ચચચા ચિત્તમાય જલદી ચેત, વાટ વટાવા કરજે વેત,
 હાર નહિ હરદમ પ્રભુ હેત, ચચાં ॥ ૫ ॥

છછછા છેડો સુધારણુ કાજ, જપજો જારી^૧ શ્રી જિનરાજ;
 ગણુયો જિન ગરીબનિવાજ, છછા૦ ॥ ૬ ॥

જઝજઝ જપો જિનવરનો જાપ, કોડો કર્મ કરાવે કાપ;
 આપશે ઉત્તમ સુખ અમાપ, જંજા૦ ॥ ૭ ॥

ઝઝઝા ઝાઝું જો ધર્મધ્યાન, પરં પ્રભુની થાય પિછાન;
 પુન્ય હોય તો પાય ^૨પુમાન, ઝઝા૦ ॥ ૮ ॥

ટટ્ટા ટાણું ટાળ નહિ હવે, લક્ષિત લલી જ લાવ આ લવે;
 નહિ કો કસર રાખ લવ ^૩નવે, ટટા૦ ॥ ૯ ॥

ઠઠઠા ઠીક પ્રભુલક્ષિત થાય, ભીડ-લવોલવની ભંગાય;
 ઉત્તમ તેજ તરવા ઉપાય, ઠઠા૦ ॥ ૧૦ ॥

ડડડા ડહાપણુ દાખી આપ, લક્ષિતલાવે અદ્ય નહિ ^૪ધાપ;
 કાપશે લક્ષિત કર્મ અમાપ, ડડા૦ ॥ ૧૧ ॥

ઢઢઢા ઢીલો થઈને નહિ ઢળ, પ્રભુલજને આ ઉત્તમ પળ;
 કેવળ કાંઈક કરી કળ બળ, ઢઢા૦ ॥ ૧૨ ॥

તત્તા તેજ તીર્થંકર સેવ, સમવસરણુમાં સેવે દેવ;
 ટાળે તુચ્છ અનાદિ દેવ, તતા૦ ॥ ૧૩ ॥

થથથા ધેર થયું તેજ થયું, કર તે હવે પ્રભુએ કહ્યું;
 આયુ એળે ન જાયે વહ્યું, થથા૦ ॥ ૧૪ ॥

દદ્દા કોઈ આવે નહિ ^૫દાય, દેવ ખરો જિનવર દેખાય;
 એના લજને આપદ જાય, દદ્દા૦ ॥ ૧૫ ॥

ધધધા ધાર નહિ આવી ધાડ, ધર્મે કરે કેમ ધમપછાડ ?
 પ્રભુલક્ષિત જ મળી ગણુ પાડ, ધધા૦ ॥ ૧૬ ॥

નન્ના કહ્યું તું નાના કરે, વખત વીતી જશે આખરે;
 કર પ્રભુ સેવ કારજ સરે, નના૦ ॥ ૧૭ ॥

પપ્પા પ્રભુ પ્રસન્ન નહિ થાય, કપટ લરેલી તારી કાય;
 વર્તન જો તે નહિ વિસરાય, પપા૦ ॥ ૧૮ ॥

ફફફા ફાની ફુનિયા ફેક, ઝાઝું એમાં તું નહિ ઝોક;
 હૃદય શુદ્ધ પ્રભુલક્ષિત રોક, ફફા૦ ॥ ૧૯ ॥

- બાળા બેશ ^૧બસ પ્રભુનુ ધ્યાન, કર્યા કર્મનુ કરે ^૨નિદાન,
 પછી પોચવે પચમ ^૩સ્થાન, બાળાં ॥ ૨૦ ॥
- લલ્લા લાવ લલોજ ^૪મન લાવ, પરમ પ્રભુને બજવા ^૫દાવ,
 પછી ન પાછળ રહે પરતાવ, લલાં ॥ ૨૧ ॥
- મમ્મા મારુ મારુ જ મેલ, તારુ ટીપુ ન મળે તેલ,
 ખરે પરમ પ્રભુપથ જેલ, મમાં ॥ ૨૨ ॥
- યથ્યા ચત્નો છો ઝાઝાં કરે, પશુ પાન નહી પાછુ પૂરે,
 પૂરે ખરે પ્રભુભક્તિ સરે, યયાં ॥ ૨૩ ॥
- રૂરા રાખ હૃદયે રહેમ, રહે રમ તો બગડે કેમ ?
 અરિહ તોયે ભાખ્યુ એમ, રરાં ॥ ૨૪ ॥
- લલ્લા રાખ તે હૃદય લક્ષ, પ્રભુ પ્રેમે સુખ પ્રત્યક્ષ,
 તો તવ બાળુ ^૬તુજને દક્ષ ^૭, લલાં ॥ ૨૫ ॥
- વંવા વિવેકી વર્તન થાય, પછી પ્રભુના પથે ચલાય,
 શિવસુખ સત્વર તે જન પાય, વવાં ॥ ૨૬ ॥
- શશ્યા ખરી શાંતિ તવ સદાય, પ્રભુપથજો નહિ પલટાય,
 મોક્ષ મેળાવો ઝટ થાય, શશાં ॥ ૨૭ ॥
- પૂખ્યા પંડુ દર્શનના દેવ, જૈન દર્શને જિનવર સેવ,
 હાયક ^૮ તે દેવાધિદેવ, વવાં ॥ ૨૮ ॥
- સરસા સમકિત પાય શ્રીકાર, અધ યુદ્ધગલપરાવત ^૯ધાર,
 મળે મોક્ષ માનો નિરધાર, સસાં ॥ ૨૯ ॥
- હંહા હરામી ^{૧૦} ચસકો હાલ, કાઠ કહુ છુ કર નિકાલ,
 સુદેવ ^{૧૧}શુર ધમ સંભાળ, હંહાં ॥ ૩૦ ॥
- સૈક્ષા ક્ષત્રિયકુ ડ કહાય, વીરજન્મ તે ત્યાજ વદાય,
 આજ નામ લછવાડ અપાય, ક્ષક્ષાં ॥ ૩૧ ॥
- સરસા જ્ઞાનથી બાણ્યુ જેહ, આદરમા મૂકી ઘો એહ,
 પાય પરમપદ નહિ સદેહ, સસાં ॥ ૩૨ ॥

અઝઝા ધરો અવિનાશી આશ, પૂરણુ તે પર ધરી વિશ્વાસ;
કઠીણુ કર્મ કરાશે નાશ, અઝઝાં ॥ ૩૩ ॥
ઘંઘં ઇશ્વરરૂપેજ એક, તેવી હૃદય રાખો ટેક;
એક રૂપથી ધાર અનેક, ઇંઈં ॥ ૩૪ ॥
ઉઉઉ ઉત્તમ જન એહ રીત, સેવે સુધર્મ સાદર પ્રીત;
પ્રભુ પ્રત્યે પ્રેમ અગણીત, ઉઉં ॥ ૩૫ ॥
રૂરૂ રૂપમાં રંજિત દેવ, કરતા કોડો ગમે સુસેવ;
તે તીર્થંકર ભજ અહમેવ, રૂરૂં ॥ ૩૬ ॥
સ્તુતિ છત્રીશેનો એ સાર, પ્રભુ-પ્રાર્થનાનો પ્રકાર;
લક્ષિત લક્ષ લે લાભ અપાર, સ્તુતિં ॥ ૩૭ ॥

સંયમશ્રેણી-આત્મોપદેશ-કક્કાવળી કેમ

રાગ-ઉપરનો.

કેકા કિરિયા તું ચોખ્ખી કર, જ્ઞાન ગુણનો ગણુ જોડે ધર;
સાંપડે શિવસુખ તવ સત્વર, ક્કાં ॥ ૧ ॥
ખૂખ્યા ખાંતિ શુભ રાખો ખરી, કષાય કૃતિને દૂરે કરી;
સદૈવ સદૃવર્તને સંચરી, ખખાં ॥ ૨ ॥
ગગા ગ્રહણ કરો ગુણ છેક, અનંત અવગુણથી પણ એક;
તેવી હર્દમ રાખો ટેક, ગગાં ॥ ૩ ॥
ઘઘઘા ઘોર નિંદ્રા નહિ ઘોર, પેખ પાછળ પડ્યા છે ચોર;
સંભાળ તે સજ થૈ સજોર, ઘઘાં ॥ ૪ ॥
ચચ્યા ચિંતા તે રાખો ચિત, નીતિ છોડી ન ચલાય નિત;
વર્તન શિખળે શુદ્ધ વિનીત, ચચાં ॥ ૫ ॥
છછછા છમતે દેવ ગુરુ કાર, અકેક મતે જુદા અવધાર;
આગમ સાર સંગ્રહ ધાર, છછાં ॥ ૬ ॥
જજજ જૂઠું જરી નહીં જોલ, તેમાં તારૂં વધશે તોલ;
સાયમાં સાચું સુખ અમોલ, જજજાં ॥ ૭ ॥
ઝઝઝા ઝાઝું અંતર જો શુદ્ધ, વૃત્તિ એહથી થાય ત્રિશુદ્ધ;
એથી અલ્પ ન કરો અશુદ્ધ, ઝઝાં ॥ ૮ ॥

ટટા ટૂકો કરજે કલેશ, વધે ન એથી વૈર વિશેષ,
 જરૂર જાણુ તે કૃતી જેશ, ટટાં ॥ ૬ ॥
 ઠંઠા ઠગવા લે પ્રભુ નામ, કરે પછી સહુ નિદક કામ,
 એવું લીધુ નામ નકામ, ઠઠાં ॥ ૭ ॥
 ઢંઢા દિલે જાહુ રાખી ઠર, યગ લાવનાં તે પછી ભર,
 પૂછી વડીલ જનને પુરવર, ઢંઢાં ॥ ૧૧ ॥
 ઢંઢા તુ ઢાકી નહીં રાખ, દલ વિના સર્વે કહી દાખ,
 ભહુ ખૂરૂં તેહ સર્વે લાખ ઢંઢાં ॥ ૧૨ ॥
 નત્તા તત્પર તપથીજ તપી, કર્મ કપાવા થાજે ખપી,
 એમજ આજસુ થા નહિ અપી, તતાં ॥ ૧૩ ॥
 થથથા ધર્મે નહિ થાકી જતો, પછી તારો નહિ લાગે પતો,
 મેળવ ધર્મ થે એકર મતો, થથાં ॥ ૧૪ ॥
 દદા દશવૈકાલિકે દેખ, પછી સૂત્ર તે જીજા પેખ,
 શયજીવ સૂરિનો યુ લેખ, દદાં ॥ ૧૫ ॥
 ધધધા ધૂર્તપણાનો ઢગ, પાડ ન તેથી તુ પ્રસંગ,
 આતમ અવતાશે તે સગ, ધધાં ॥ ૧૬ ॥
 નનના નાઠેથી નહિ છુટાય, કર્યું કર્મ તે કયાથી જાય,
 તપ જપ સયમ કરે કપાય, નનાં ॥ ૧૭ ॥
 પપપા પરિશ્રદ નહિ પોસાય, તતો પાચમુ થાય વિદાય,
 પણુ સમજી ભૂલે નહિ પ્રાય, પપાં ॥ ૧૮ ॥
 ફફા નકામાં ફરવુ વાર, ધર્મ ધ્યાને જીવન જીભર,
 વૈરાગી જન તે બહેવાર, ફફાં ॥ ૧૯ ॥
 ખખખા જેવો જોલ જોલાય, તેવું તેવું વર્તન થાય,
 ત્યારે જોદ્યુ જેશ ગણાય, ખખાં ॥ ૨૦ ॥
 ભભભા ભહુ પડયુ નહીં ભોગ, સાગે સાપડિયો સભોગ,
 રહ્યો છતાં એનો એ રાગ, ભભાં ॥ ૨૧ ॥
 મમમા મનડેજ કાઢ્યુ મૂળ, લવે લમવા તે રહી ભૂલ,
 હુનિયા સઘળી તેમા ડૂલ, મમાં ॥ ૨૨ ॥

યથા યોગના લેહો ઘણા, એમાં આટલા ઉત્તમ ગણ્યા;
 જ્ઞાન દર્શન આરિત્રતણા, યયા૦ ॥ ૨૩ ॥
 રૂંડા રોધો કષાયી કાર, મહાન્ દુઃખનો તે દેનાર;
 નિર્મળનો કષાય નિરધાર, રરા૦ ॥ ૨૪ ॥
 લલલા લાલની વાતો લાખ, હૃદય રોકી એકજ રાખ;
 રાગ દ્વેષ દળ દૂરે નાખ, લાલ૦ ॥ ૨૫ ॥
 વ૦વા વિવેકે જો વરતાય, ત્રીજું લોચન તેહ ગણાય;
 સૂર્ય ખીજો જાણો સદાય, વવા૦ ॥ ૨૬ ॥
 શશશા શાતાશાતા કહાય, અશાતાના કરેજ ઉપાય;
 જોદ્યું ખકવારૂપે થાય, શશા૦ ॥ ૨૭ ॥
 ખૂષા ષટ દર્શનમાંય સાર, નય નિષ્કેપાયે નિરધાર;
 જોગ જૈન દર્શનજ જુદાર, ષષા૦ ॥ ૨૮ ॥
 સ્પર્શ સદાયે સાચું લાખ, સાધુ સાચુંજ જોલે શાખ;
 મૃષાવાદીના મુખ રાખ, સસા૦ ॥ ૨૯ ॥
 હહહા હાથથી તે નહિ હાર, મળ્યો માનવ લવ મૂલદાર;
 આતમનો કરવા ઉદ્ધાર, હહા૦ ॥ ૩૦ ॥
 ક્ષક્ષા ક્ષત્રીનો ધર્મજ ખાસ, જૈન ધર્મીઓ જાણાવે તાસ;
 વર્ણુઓ ત્યાં વિસ્તારે વાસ, ક્ષક્ષા ॥ ૩૧ ॥
 રૂંડરા ગણાયું જ્ઞાન સુસાર, કિરિયાનો જોડે કર રૂંકાર;
 મોક્ષ મળવા ન પછી વાર, રૂંડા૦ ॥ ૩૨ ॥
 અચઆ આગમ વચનને પાળ, શુદ્ધ સંયમે કર સંલાળ;
 આતમને કરવા ઉજમાળ, અઆ૦ ॥ ૩૩ ॥
 ઇંઈ ઇંદ્રાદાપુવંક પાપ, કર્યું કહ્યું તસ પાપ અમાપ;
 માટે ઉમાર્ગ ત્યાંથી માપ, ઇંઈ૦ ॥ ૩૪ ॥
 ઉઉ ઉજોદરી કર આહાર, શરીર સુખકારી તવ સાર;
 તેવા તપને ગણ્યો શ્રીકાર, ઉઉ૦ ॥ ૩૫ ॥
 રૂંડ રૂંધાઈ રહ્યો નવ માસ, ઊંધા ઊંધે મસ્તક ખાસ;
 ગયો વિસરી તે ગર્ભવાસ, રૂંડ૦ ॥ ૩૬ ॥

સંયમ શ્રેણી કર સ્વીકાર, વાચી આપ અતર વિચાર,
લલિત, એહથી લાલ અપાર, સયં, ૥ ૩૭ ॥

સંયમ શ્રેણી-આત્મોપદેશ ણીજી.

રાગ ઉપરનો

કંકા ક્યારે કાઢવો કાપ, ખરેખર શુ સમજ્યો આપ,
પ્રવચન તસ પ્રરૂપે માપ, કકા ॥ ૧ ॥

ખખખા ખોટ નહિ આવે ખાસ, વસો સદા સુગુરના વાસ,
આતમનો ઝટ કરે ઉભસ, ખખાં ॥ ૨ ॥

ગંગા ગુરુ કરો પ્રમાણ, ગુરુ ગુરુ ગુણથી ગુણવાન,
આગમ વર્તને નહિ અભણ, ગંગાં ॥ ૩ ॥

ધધા ધણો પરિચય ધણાય, સ્ત્રી જાતિ દાખ્યો હુ ખદાય,
પુરૂષનો પણ તેવો પ્રાય, ધધાં ॥ ૪ ॥

ચચ્યા નીચુ જોઈને ચાલ, સહુ સત્વની રહે સજાળ,
વિરાધનાં નહિ થાય રવિચાળ, ચચાં ॥ ૫ ॥

છ' કુછ દી થયો જ છેક, નહિ કો વિનય વિચાર વિવેક,
સદ્વર્તન નહી સાચું એક, છછાં ॥ ૬ ॥

જજન જાણુ જયણાને ચાલ, પૂજન પરમાર્જન સજાળ,
ખરેખરે ત્યા રાખી ખચાલ, જજાં ॥ ૭ ॥

ઝઝા ઝાઝો કર નહિ આહાર, ઊઝોદરી કાઈક અવધાર,
શરીર સુખવૃત્તિ સજાર, ઝઝાં ॥ ૮ ॥

ટટા ટાટુ ટીપે જવાય, સહનશીલતા નહિ સચવાય,
કર્મ કાપ તે કયાથી ધાય ? ટટાં ॥ ૯ ॥

ઠઠા ઠીક ન શોધ્યુ ઠામ, આતમને મળવા આરામ,
ભણ આ જીવન ગયુ નકામ, ઠઠાં ॥ ૧૦ ॥

ડડા કહુ ડાડાનો કાર, સો ડગ ઉપર ખાસ સ્વીકાર,
એધી એછે ધાર ન ધાર, ડડાં ॥ ૧૧ ॥

દદા દાકણ ત્યા પીચુ ધર, જીવની જયણા હર્ષમ કર,
એધી જોલદો નરી દોસર, દદાં ॥ ૧૨ ॥

- તત્તા તપેથી કર્મ તપાય, નવાં સુસંયમે ન બંધાય;
સદૈવ તે સેવો સુખદાય, તતા૦ ॥ ૧૩ ॥
- થથથા થવા ઠીક પાકો થથર, કામ એવું કો ઉત્તમ કર;
દિલમાં પછે રહે નહીં ડર, થથા૦ ॥ ૧૪ ॥
- દદા દેવ દર્શન કર ખાસ, ચૂકે આવે રૂપણ ઉપવાસ;
બૃહતકલ્પે તે કર તપાસ, દદા૦ ॥ ૧૫ ॥
- ધધધા શુદ્ધ સુધર્મ સ્વીકાર, કૂડ કપટનો મૂકી કાર;
કપટ કળાથી ધર્મ પસાર, ધધા૦ ॥ ૧૬ ॥
- નન્ના નિયાણું નહીં કર આપ, કરેલ સુકૃત જાય અમાપ;
વળી કરે તપ સંયમ કાપ, નના૦ ॥ ૧૭ ॥
- પપ્પા પુત્રના માંસ સમાન, નિમિત્ત આધારનું નિદાન;
સેવ તે નહીં સહી સુજન, પપા૦ ॥ ૧૮ ॥
- ફફફા ફુલણુનો તે ઉફાવ, દાખ્યો તે હુખનો દરિયાવ;
લોક લજ્યાનો કરે હુંટાવ, ફફા૦ ॥ ૧૯ ॥
- બખખા બે ગાઉનો આધાર, સુખે સંયમી કરે સ્વીકાર;
અધિકે ક્ષેત્રાતીત અવધાર, બખા૦ ॥ ૨૦ ॥
- લલલા ભરે લાણે નહિ ખાય, એંઠ ચાટવા કરે ઉપાય;
પેટ નહિ ભરાય ને પસ્તાય, લલા૦ ॥ ૨૧ ॥
- મમમા મોક્ષ અંતર ન મહાન, નવ વરસનું નક્કી નિદાન;
પાય તે પુન્યવંત પુમાન, મમા૦ ॥ ૨૨ ॥
- ચચ્યા ચત્નાનો રાખી ખ્યાલ, ધોરી ધોંસર ધારી ચાલ;
નીચું જોતાં જીવ નિહાલ, ચચા૦ ॥ ૨૩ ॥
- રરરા રાજ એહ રાખ રટણ, ધર્મધ્યાનમાં ચિત્ત પ્રસન;
તો તું રજીયો ત્રણ રતન, રરા૦ ॥ ૨૪ ॥
- લલલા લાભ તેવ લેખે થાય, વિનય વૈયાવચ્ચે વરતાય;
અનંત ગુણો તેહ અંકાય, લલા૦ ॥ ૨૫ ॥
- વવવા તેવી વસ્તિ વખણાય, ધર્મધ્યાનાદિ સુખે કરાય;
પ્રભુ પ્રાસાદ પાસે પાય, વવા૦ ॥ ૨૬ ॥

શશશા શાનપણુ કર શુભ ^૧સર, કપાય કારનો કાઠી ડર, ॥ ૨૭ ॥
 સહન શીલતા સાચી ધર, શયાં ॥ ૨૭ ॥
 પાપા ષડ્ આવશ્યક સુખકાર, સાદગ્ય શુદ્ધ કરી સ્વીકાર,
 ઉભય કાળ એમજ અવધાર, ષયાં ॥ ૨૮ ॥
 સરસા સાધવી લાંચો આહાર, સ્વદેષ ન તેહ કરો સ્વીકાર,
 અનાચારનો તે અગાર, સસાં ॥ ૨૯ ॥
 હંહહા હંહુ છે બાજી હાથ, ^૨કટીગા કરવા તે કર્મ ^૩પાપ,
 સદ્ગુણનો સાધી સગાય, હંહા ॥ ૩૦ ॥
 ક્ષક્ષા ક્ષમા તે ધરજો ખરી, કંડુણા દ્રષ્ટિ પૂરી કરી,
 દિલે દુખ નહિ થાવે ફરી, ક્ષક્ષાં ॥ ૩૧ ॥
 સંસારા જ્ઞાને, બાણુ બાણુ, પછી આદરી કર પ્રમાણુ,
 ભોગ ભોઈતુ કર ભોડાણુ, સંસારાં ॥ ૩૨ ॥
 અચઆ એ તજ એકલવિહાર, વિચર જીતી સઘે વિચાર;
 સયમ સચવાશે શ્રીકાર, અચાં ॥ ૩૩ ॥
 ઈઈઈ ઇરિયાસમિતિને પાળ, સકળ સત્વની કર સંભાળ,
 આતમને કરવા ઊજમાળ, ઈઈં ॥ ૩૪ ॥
 ઊઊઊ આવે ^૪પણુ ઉપવાસ, દેવ દર્શે જો દેવે વાસ,
 બૃહતકદેષ જોલે તે ખાસ, ઊઊં ॥ ૩૫ ॥
 રૂરૂરૂ ઋષિનો સયમ રગ, રોજ રોજ તે અડતે રગ,
 જહલાવા ન જને પ્રસંગ, રૂરૂં ॥ ૩૬ ॥
 સયમશ્રેણી કેણી સાર, આતમનો કરવા ઉદાર,
 લલિત લાલ લેવે સુખકાર, સયં ॥ ૩૭ ॥

સયમશ્રેણી-આત્મોપદેશ ત્રીજી.

રાગ ઉરનો

કેકા કામળી કપડા ધાર, છેડા ઉડતા ત્યા સજાર,
 વિરાધન યાય તેહ વિચાર, કેકાં ॥ ૧ ॥
 ખખખા ખાશ્યુ ખાવાનુ છોડ, ખરી તે સાધુપણુમા જોડ,
 રમગૃહિ રીતિને તોડ, ખખાં ॥ ૨ ॥

ગગા ગૌચરી સાત ગણાય, ગદ્દા અજગર નહીં ગ્રહાય;
 પાંચ પ્રકાર સુખે પળાય, ગગાં ॥ ૩ ॥

ઘઘઘા ઘરડાએ રાખ્યાં ઘર, કાંઈ એવાને પૂછી કર;
 ઘરડેજ ગાડાં વાળ્યાં ઘર, ઘઘાં ॥ ૪ ॥

ચચચા ચૌદ ગુણસ્થાન જે^૧ વર, કરણી શુદ્ધ ત્યાં ચઢવા કર;
 ભાંગવા લવ ભીતિનો ડર, ચચાં ॥ ૫ ॥

છછછા છકાયે જયણા કર, શુદ્ધા સંયમમાંહે પરવર;
 શિવસુખ મળે એથી સત્વર, છછાં ॥ ૬ ॥

જજજ જુતાં^૨ નહીં પહેરાય, સુસંયમીને સહી સદાય;
 વર્ધ વાદથી તે વરતાય, જજાં ॥ ૭ ॥

ઝઝઝા ઝાળીને ઝાલી કર, પછી ગૌચરી અર્થે પરવર;
 યોગાયોગ ભેદ અનુસર, ઝઝાં ॥ ૮ ॥

ટટ્ટા ટાઢ તાપ સહન થાય, કેળવજે તેવી તું કાય;
 પછી સંયમ સુખેજ પળાય, ટટાં ॥ ૯ ॥

ઠઠઠા ઠલે દૂરે જવાય, તો તવ તેના ગુણ^૩ સચવાય;
 નજીક એસો તે નહિ ન્યાય, ઠઠાં ॥ ૧૦ ॥

ડડડા ડંડાસણ છુટું^૪ વાસ, વણેલ થાવે જીવ વિનાશ;
 વર્ધના વચને કર વિશ્વાસ, ડડાં ॥ ૧૧ ॥

ઢઢઢા ઢાળે પાણી ઢળાય, વિવેક વર્તન તે વખણાય;
 એથી જીલટું તે અન્યાય, ઢઢાં ॥ ૧૨ ॥

તત્તા તેર ક્ષેત્રો ઉત્કૃષ્ટ, ચૌમાસે શુભ કહ્યા સ્પષ્ટ;
 જઘન ચાર મધ્યમા તત્તષ્ટ, તતાં ॥ ૧૩ ॥

થથથા સ્થિર છે એકજ સ્થાન, પાય કો પુન્યવંત પુમાન;
 મહેનત કરી મેળવ^૫ માન, થથાં ॥ ૧૪ ॥

દદદા દિવસે સૂવે તસ ખાસ, આલોચણે એક ઉપવાસ;
 ખપી ખરેખર કરશે^૬ ખ્યાસ, દદાં ॥ ૧૫ ॥

ધધધા ધોરી ધોંસરે ચાલ, વિરાધન કો ન થાય વિચાલ;
 જીવ જાતની જયણા પાલ, ધધાં ॥ ૧૬ ॥

- નન્ના નિતનો પીંડ નિવાર, પાપોનુ 'પોપણુ કરનાર,
શાસ્ત્રે તે સૂચવીયો સાર, નનાં ॥ ૧૭ ॥
- પપ્પા પિંડનિર્યુક્તિ નિર્ધાર, કેવો કરવાનો આહાર,
સમજી પછીજ કર સ્વીકાર, પપાં ॥ ૧૮ ॥
- ફંદફાં પૂઠે કપડે ચોડાય, ચોલપટે ચોડવા કહાય,
ત્રણ એક થીગડા સદાય, ફંદાં ॥ ૧૯ ॥
- ખખખા દોપ જે તાલીશ વાર, પપણુ માડલીના પણુ નિવાર,
શુદ્ધ ગવેપી કર સ્વીકાર, ખખાં ॥ ૨૦ ॥
- લલલા લાવ સાચોજ લવાય, કલ્યાણુ તવ જલદી જ કરાય,
નહિ તો નીચ ગતિ અચડાય, લલાં ॥ ૨૧ ॥
- મમ્મા માર્ગમા મોનજ ધર, વાર્તાલાપ વર્તાવ વિસર,
જરૂર પડે કોરે જઈ કર, મમાં ॥ ૨૨ ॥
- યય્યા યોગો વહન જો થાય, યોગે યોગી રૂપ ગણાય,
લાયકપણુ ત્યારે લેખાય, યયાં ॥ ૨૩ ॥
- રરરા રેણી રાખ એ સાર, કેણીનો જે સુદર કાર,
કેણી સમ રેણી સ્વીકાર, રરાં ॥ ૨૪ ॥
- લલલા લાલની લાલચ કરે, ધણો જ ગેરલાલમા ગરે,
ખાસ ખોટ ખાઈ તે મરે, લલાં ॥ ૨૫ ॥
- વવવા વાહન નહી વપરાય, મુસયમીને જાણુ સદાય,
જેને તો બહુ રજધન થાય, વવાં ॥ ૨૬ ॥
- શશશા શક્તિ નવિ ગોપ સદાય, ગોપવે તે ગમાર ગણાય,
શક્તિ ફેરવ તેહ મુખદાય, શશાં ॥ ૨૭ ॥
- પપ્પા પડ્ દ્રવ્ય છે મુખકાર, ચૌદ રાજ મુખી તસ ચિતાર,
સમજપૂર્વક કર સ્વીકાર, પપાં ॥ ૨૮ ॥
- સસસા સૂર્ય પછીનો આહાર, તિપોર મુખી તે સ્વીકાર,
પછી કાલાતીતનો કાર, સસાં ॥ ૨૯ ॥
- હંદહા હંદગ ન આવે હાવ, પાયો પુન્યે આ પર પાવ,
પછી ખાવજો લીડ ન જાય, હંદાં ॥ ૩૦ ॥

ક્ષિક્ષા ક્ષાંતિ તે ધરજે ખાસ, કૂર કષાયો કરવા નાશ;
 એથી આતમ થાય વિકાશ, ક્ષક્ષાં ॥ ૩૧ ॥
 હરણા જ્ઞાની નિગોદે ગયા, ચૌદપૂર્વી પણુ ચૂકે થયા;
 કર્મને શર્મ કે ક્યાં છે દયા?, રસાં ॥ ૩૨ ॥
 અચર્યા આધાકર્મી આહાર, સુસાધુ નહિ કરે જ સ્વીકાર;
 છકાય જીવ કૂટો કરનાર, અચાં ॥ ૩૩ ॥
 ઇંછા ઇચ્છાનો રોધ કરાય, પછી નિત પોતે છો ખાય;
 તો પણુ તે તપમાંય ગણાય, ઇંછાં ॥ ૩૪ ॥
 ઉઊ ઊંઘમાં આલ્યું જાય, જાગે તેનું કાંઈ ન જાય;
 જોગી જાગે જાણુ સદાય, ઉઊં ॥ ૩૫ ॥
 રૂઝ ઋષિ જનની એ રીત, નિર્મળ આતમધ્યાને નીત;
 વર્તન નહિ વાંછે વિપરીત, રૂઝાં ॥ ૩૬ ॥
 આ સંયમશ્રેણીનો સાર, અવધારી અંતરે ઉતાર;
 લાલ લલિત લખ તેની લાર, આ સં ॥ ૩૭ ॥

સંયમશ્રેણી-આત્મોપદેશ-ચોથી—

રાગ ઉપરનો

કેઝા કરો પરમારથ કામ, બુતી એહમાં આઠો ૨જમ;
 ધાર્યું મળશે ઉત્તમ ધામ, કેઝાં ॥ ૧ ॥
 ખખખા ખમતખામણાયે ખમ, એવો જ છે અરિહંત હુકમ;
 નમ્રપણું રાખી નિત નમ, ખખાં ॥ ૨ ॥
 ગગ્ગા ગુચ્છાનું કેમ ગણાય, સદૈવ સેસાકાળ અંધાય;
 વર્ષાકાળમાં નહિ વપરાય, ગગાં ॥ ૩ ॥
 ઘઘઘા ઘાંણી ફરીયો ફેર, ચહે જળદ આલ્યો બહુ પેર^૩
 ઘાણી છૂટતાં ઘેરનો ઘેર, ઘઘાં ॥ ૪ ॥
 ચચચા ચીલે ચીલે ચલાય, ખરે ખરો ત્યાં ખ્યાલ રખાય;
 જીવ જાત જયણા જળવાય, ચચાં ॥ ૫ ॥
 છછછા છ નિમિત્તમાં સુખકાર, કાઉસગ્ગ કરવાનોકાર;
 દેવ^૪ વંદનાદિકે અવધાર, છછાં ॥ ૬ ॥

- જાનના ભોગ આં કેવો જડયો, પણ ભે ભોગ ન તુજને પડયો,
જારે જાર વહી આથડ્યો, જેજાં ॥ ૭ ॥
- ઝંઝા ઝરમર જ્યા વર્ષે મેહ, ત્યાગો ગૌચરી જવુ તેહ,
અદ્ય ન એમા ધર સદેહ, ઝઝાં ॥ ૮ ॥
- ટટા ટોટો ત્યા નહી લેશ, ધર્મધ્યાનમા વૃત્તિ હમેશ,
એથી ખીન્નુ હોય શુ બેશી, ટટાં ॥ ૯ ॥
- ઠઠા ઠલ્લાના ઠામ અગિયાર, સમજી તેનો કર સ્વીકાર,
ઠિલકુ વર્તન નહિ અવધાર, ઠઠાં ॥ ૧૦ ॥
- ડડા ડડાવાના જ દ્વાર, એવીશે એવીશ નિવાર,
એથી એસરવા અવધાર, ડડાં ॥ ૧૧ ॥
- ઢઢા ઢોરો સહન સહુ કરે, પણ પીડતુ પડ નહી ફરે,
તેમ તુ લજે તે નહિ ધરે, ઢઢાં ॥ ૧૨ ॥
- તત્તા તારી શકે નહિ કોય, આવડ આપે અદ્ય ન હોય,
માટે સાધન મેળવ જોય, તતાં ॥ ૧૩ ॥
- થથ્થા વિરતા રાખજે થર, શુદ્ધ સિદ્ધા સયમ પરવર,
તપજે તપે થઇને તત્પર, થથાં ॥ ૧૪ ॥
- દદા દોરી રાત ભે રહે, એક આખિલ આલોચણુ લહે,
વૃદ્ધો તે વિચારને કહે, દદાં ॥ ૧૫ ॥
- ધધ્ધા ધોસરી કાપે ધરી, બળદ બિચારા વેતા ફરી,
ચારો મળવો કેમે કરી, ધધાં ॥ ૧૬ ॥
- નના નિર્મળ સયમ પાલ, વળી વિનય વિવેકથી ચાલ,
કરે નહિ કોઇ વાકો વાલ, નનાં ॥ ૧૭ ॥
- પપ્પા પાત્રા બાધ નિશદિશ, એમ ઉપવામે નહિ ચૂકીશ,
શુભાશુભા ન્યાયે જ ગણીશ, પપા ॥ ૧૮ ॥
- ફફકા ફટે જવાશે ફમી, વિલાવના વિચારે વશી,
મુધારણા ભે ન સુજી કશી, ફફાં ॥ ૧૯ ॥
- બબ્બા બુદ્ધ જ કદું બગ ધ્યાન, જેવી વ્યય છવોનો બન,
નહી એવી નરક નિદાન, બબાં ॥ ૨૦ ॥

- લલલા ગણુ આ જાડાનું ધર, સમજી તે જ પ્રમાણે સર;^૧
 અવશ્ય આપ આતમનું કર, લલા૦ ॥ ૨૧ ॥
- મમ્મા મનની મમતા નિવાર, સાચો એ જ સુધરવા સાર;
 નહિ તો છૂટીશ નહિ નિરધાર, મમા૦ ॥ ૨૨ ॥
- ચૂચ્યા યોગતા તવ અંધાય, શુભ કામ કારક તેહ થાય;
 સાધુ માટે તેહ સુખદાય, મમા૦ ॥ ૨૩ ॥
- રરરા રણાય જો ત્રણુ^૨ રતન, સાંપડયું જાણુજો શિવસદન;^૩
 તેનો તાંત નહિ મૂક તદન, રરા૦ ॥ ૨૪ ॥
- લલ્લા લાલમાં ઉઠો જ લહાય, પાપોથી નીકળે નહિ પાય;
 જન્મ મરણુ તે કયાંથી જાય, લલા ॥ ૨૫ ॥
- વંવા વૃત્તિ જ્યાં હોય વિશુદ્ધ, સહી સ્થાન તે મેળે શુદ્ધ;
 બોલે એવું બહુધા બુદ્ધ, વવા૦ ॥ ૨૬ ॥
- શશશા શાંતિ સહી સાચી ધર, સમ સખુરીયે સદા પરવર;
 અનુભવી સંગતથી અનુસર, શશા૦ ॥ ૨૭ ॥
- પૃષ્ઠા પડ્ દ્રવ્ય સમજ એહ, એમાં પાંચ અજીવ ગણેહ;
 જીવનું એક જાણો તેહ, પષા૦ ॥ ૨૮ ॥
- સસસા સૂર્ય પહેલાંનું જાણુ, રાત્રિભોજન જાંગે માન;
 અંધારાનું એ જ પ્રમાણુ, સસા૦ ॥ ૨૯ ॥
- હહહા હરકત તે છે ન હવે, ઠીક વિચારી પગ જો ઠવે;
 ભુંડી ભીતિ નહિ રહે ભવે, હહા૦ ॥ ૩૦ ॥
- ક્ષક્ષા ક્ષમાતણુ જ જાંડાર, વીતરાગ વર્ણુવ્યા શ્રીકાર;
 એના વચનોને અવધાર, ક્ષક્ષા૦ ॥ ૩૧ ॥
- જ્ઞજ્ઞા જ્ઞાનીશું જોઠડી જવર, પુન્ય હોય તો પાવે નર;
 દાખી તેહ ઘણી જ દુષ્કર, જ્ઞજ્ઞા ॥ ૩૨ ॥
- અઅઆ આંધો ઉભય^૪ અંધાય, છેવટે એક વાર સદાય;
 એથી એછે ગણ્યો અન્યાય, અઆ૦ ॥ ૩૩ ॥
- ઈઈ ઇચ્છા મોક્ષની જ વર, બાકી બધીયે બાતલ કર;
 મોક્ષ મેળે મહેનત કર, ઇઈ૦ ॥ ૩૪ ॥

ઉઠી ઊંઘ રાખ નહીં ગાઢ, ક્રમે ક્રમે તે ઊંઘને કાઢ,
વર વિરતીનો કરશે વાઢ, ઉઠી ॥ ૩૫ ॥

રૂરૂ રૂઠતા આતમરામ, ધાર્યું ધૂળ બને સહુ કામ,
એથી એ રીઝવજે રામ, રૂરૂ ॥ ૩૬ ॥

સયમશ્રેણી શ્રવણ કરાય, શ્રવણ મનની સગત થાય,
લલિત લાલિમા તવ લેખાય, સયમ ॥ ૩૭ ॥

સયમશ્રેણી આત્મોપદેશ-પાંચમી

રાગ ઉપરનો

કેહા સુસયમ કિરિયાકાર, અતર ઉપયોગે અવધાર,
તો તવ પમાય ભવનો પાર, કકા ॥ ૧ ॥

ખખખા ખાશ્યુ ખોળીને ખાય, તેથી એક ન ટક ટળાય,
ઝાઝુ તેથી ઠલે જવાય, ખખખા ॥ ૨ ॥

ગગગા ગુણે ગુણદ્રષ્ટિ રાખ, પણ નહિ પેસતો ગુણ રપાખ,
શાઓ એમ પૂરે છે શાખ, ગગા ॥ ૩ ॥

ઘઘઘા ઘડીયાળીનો ઘાવ, આયુ એમજ ચાલે સાવ,
બને તેટલો કરો બચાવ, ઘઘા ॥ ૪ ॥

ચચચા ચારિત્ર ચોખુ પળાય, એવો શોધો આપ ઉપાય,
લાભ વણો ત્યારે લેખાય, ચચા ॥ ૫ ॥

છછછા છત્રીગ છત્રીશી કડી, સૂરિ ગુણોની જલુના મડી,
અવધારો તે ઉરમા લહી, છછા ॥ ૬ ॥

જજજા મળીયો ઉત્તમ જોગ, એનો તુ કરજે ઉપયોગ,
સાધી લે સારો મયોગ, જજા ॥ ૭ ॥

ઝઝઝા ઝાઝા નળનાકો નર, કતી વૈર તેથી નહીં કર,
દિલમા તેનો રાખી ડર, ઝઝા ॥ ૮ ॥

ટટટા આ ડટાડ નહીં ટાળ, કરવું મુદત કરજે હાલ,
ઝે કોને દિહી એ કાલ ? ટટા ॥ ૯ ॥

ઠઠઠા ઠડીલ શોધ સદાય, મો ઠા મુખી તે શોધાય,
પ્રતિકમલ પછીજ કરાય, ઠઠા ॥ ૧૦ ॥

- કેદા ડર તેહ દિલમાં ધર, મની મૂસક પરે જોડ વર;
નારી જાત સંગત નહિ કર, ડહાં ॥ ૧૧ ॥
- દંદા ધર્મની ધરજો હાલ, કર્મનો ઝટ કરવા નિકાલ;
હરકત કયાં છે જો તસ પેલાલ, દહાં ॥ ૧૨ ॥
- તત્તા તાતી સોયનોર ત્રાસ, વર્ણવીયો તે ગર્ભાવાસ;
એથી કેમ ન થાય ઉદાસ?, તત્તાં ॥ ૧૩ ॥
- થથ્યા ધિર નહી ધિરવાસ, જવું જરૂર તે જાણો ખાસ;
નામ તેહનો નિશ્ચય નાશ, થયાં ॥ ૧૪ ॥
- દદા દુધ ધીથી તાબું તર, પ્રહનતીને ભારે ડર;
પગ પાછો તે લેતાં જ લર, દહાં ॥ ૧૫ ॥
- ધેઢા ધર્મ શુકલ ધ્યાન દોય, ધ્યાતાં દેવ કે મુક્તિ હોય;
અન્યથકી અપરં ગતિ જોય, ધધાં ॥ ૧૬ ॥
- નન્ના કરો નવકલ્પી વિહાર, સાધુ અર્થે એ છે સુખદાર;
શુભ સંયમનો તે સત્કાર, નનં ॥ ૧૭ ॥
- પપ્પા પરઠવવું તેહ પ્રાય, ધી ગળપણાદિ નહિ પરઠાય;
તે પરઠવે તો પાપ જ થાય, પપાં ॥ ૧૮ ॥
- ફેપ્પા ફાંપાં માર નહિ ફેક, નિકાળ નીચી રાખી ડોક;
હ્રદય જીવ જયણાયે રોક, ફેફાં ॥ ૧૯ ॥
- ખખા ખાઈ લણાવવું મેલ, ખાળ-ખચ્યાં સંગે નહિ ખેલ;
દાખી એહ દુઃખની રેલ, ખખાં ॥ ૨૦ ॥
- લલ્લા લોજને નહિ બોલાય, બોલે તો પાપ જ બંધાય;
બોલવું પાણી પી બોલાય, લલાં ॥ ૨૧ ॥
- મમ્મા મુહપત્તિ મેળ ન ખાય, બધું ખુલ્લા મૂઢે બોલાય;
એહ ક્યારે ટળશે અન્યાય? મમાં ॥ ૨૨ ॥
- યચ્યા યોગના અડ પ્રકાર, યમ નિયમ અસનાદિ ધાર;
આગમ સંગ્રહથી અવધાર, યયાં ॥ ૨૩ ॥
- રરૂરા ન રાતે દવા રખાય, સાધુ માટે જાણુ સદાય;
શાસ્ત્ર શાખે તે સમજાય, રરાં ॥ ૨૪ ॥

૧ રિયતિ. જલદી. ૨ અદાવીશ કોડ સોયો. ૩ તિર્યચ-નારકી.
૪ સ્ત્રી જાતિને.

લલ્લા લાલ લાલ્યો ચિત્ત ધાર, વિવેકથી તેહ કર વિચાર,
 લાલ લખાણો તેની લાર, લલાં ॥ ૨૫ ॥
 વળા વાડ વેલ ચડી જાય, વિના વાડ વૃદ્ધિ નહિ પાય,
 મુસગત તેમ છે મુખદાય, વવાં ॥ ૨૬ ॥
 શરણા મુશાતા સહુને થાય, કરણી તેવી કરો સદાય,
 એવો ઉત્તમ જન અભિપ્રાય, શશાં ॥ ૨૭ ॥
 પપા પટ વિગયનો એ સાર, વિપય વૃત્તિયો કરે વિકાર,
 હુખાસ વૃત્તિ લાલ શ્રીકાર, પપાં ॥ ૨૮ ॥
 સંસ્થા મુસતતણો જે સગ, પૂરો તેથી પાડ પ્રસગ,
 રૂંડો હૃદયનો મુધરે રગ, સસાં ॥ ૨૯ ॥
 હંહહા હથુકર્મી જેહ હોય, પાપને પાપુ દે નર સોય,
 કરણી શુદ્ધ જ્ઞાનમય ઠોકાય, હહાં ॥ ૩૦ ॥
 લેરલા ક્ષમાધર તે જ ઠહાય, ખરે જ ખ ધકાદિ મુનિરાય,
 પ્રભુમને પ્રેમે તસ પાય, લક્ષાં ॥ ૩૧ ॥
 સંસ્થા જ્ઞાનીની ઘણી જોડ, સદેહતુ શુ વાય ઈસચોટ ?
 ચૌદિશથી ખાવાની ઈચોટ, સજ્ઞાં ॥ ૩૨ ॥
 અચ્ચા અશુદ્ધ ત્યાગો આહાર, જવભીતિનો તેથી જાર,
 શુદ્ધ ગવેષી કર સ્ત્રીકાર, અઆં ॥ ૩૩ ॥
 ધર્મ ધરિયાપધિક કર એમ, જીવ જયજ્ઞા પૂરજ રહેમ,
 અર્ધગત્તા મૃગાવતી જેમ, ધર્મં ॥ ૩૪ ॥
 ડોડે ઉડને ઉરમા ધાર, એના વાકા જન જહાર,
 વનજો ગીધામા છે સાર, ઉગોં ॥ ૩૫ ॥
 રૂંડે રૂંડે ગીઠ રમય, સાત ધાતુએ જને સદાય,
 રૂંધીથી જયું દેખાય, રૂંડં ॥ ૩૬ ॥
 ચવિ સવમંત્રણી મુખકાર, કાઠ જમની ગ્રીષ્મા કાર,
 હાંહત લક્ષ વ લાલ અપાર, ચવિં ॥ ૩૭ ॥

શ્રાદ્ધ સદ્ગોષ્ઠી શ્રોણી

રાગ ઉપરનો.

- કક્કા કર્મકુળ^૧ કરવા નાશ, પરં પ્રભુશું પ્રેમ પ્રકાશ;
તેથી તેનો તુટશે ત્રાસ, કકાં ॥ ૧ ॥
- ખખખા ખાટ્યો તવ તુંજ ખરું, પરભવનું દુઃખ થાવે પરું;
શુદ્ધ સુવર્તન થાવે શરું, ખખાં ॥ ૨ ॥
- ગગગા ગુણથી ગુણીયલ થઈ, દોષ દળે દ્વલક્ષ જ દઈ;
ગુણગ્રાહી થા ગુણે સવાઈ, ગગાં ॥ ૩ ॥
- ઘઘઘા ઘણું રહે નહીં ઘાટ, ઘણું જ ગણજો થોડા માટ;
સમજી સરતાં સમે ઉચાટ, ઘઘાં ॥ ૪ ॥
- ચચચા ચારૂ મંગળ સુચાર, અરિહંતાદિકને અવધાર;
ભજ ચોને થાવા ભવ પાર, ચચાં ॥ ૫ ॥
- છછછા છરી પાળતાં સાર, જાત્રા જવું તેહ શ્રીકાર,
પુન્યે જ દિવસો થાય પસાર, છછાં ॥ ૬ ॥
- જજજા જવાનું ખાલી હાથ, ભાતું ભેળું લેજો સાથ;
પસાર કરવો લાંબો પાથ, જજાં ॥ ૭ ॥
- ઝઝઝા જેહને ઝાઝાં ઝેર, સુખે સૂઈ શકે નહીં ઘેર;
પ્રરૂપે પડિતો આ પેર, ઝઝાં ॥ ૮ ॥
- ટટટા ધર્મની રાખો ટેક, ધર્મે જ ધાર્યું થાય અનેક;
ધર્મધ્યાન નહિ મૂકો છેક, ટટાં ॥ ૯ ॥
- ઠઠઠા ઠાલો જ ઠાઠ નકામ, ઠરી ન બેસો એકે ઠામ;
બિલટું એથી બગડે કામ, ઠઠાં ॥ ૧૦ ॥
- ડડડા ડહાપણ દાટયું રાખ, ભલું રળ્યો શું તે તું ભાખ;
સાચી પૂરશે વર્તન શાખ, ડડાં ॥ ૧૧ ॥
- દદદા પાણી ઢળશે જ ઢાળ, ખોદ તિહાં પ્રથમથી ખાળ;
પાણી પહેલાં કરજો પાળ, દદાં ॥ ૧૨ ॥
- તત્તા તારૂં તારાજ હાથ, ખીજથી ન લીડીશ બાથ;
સમજી સરતાં આવે સાથ, તતાં ॥ ૧૩ ॥

યથા નહિ પાકા અહીં^૧ થોર, જવુ ઉણકે જાશે પહોર,
 મૂક હવે તે મનનો તોર, યથાં ॥ ૧૪ ॥
 દદા દયાજ ધર્મનુ મૂળ, દયા દિલમાય ધરો અતૂલ,
 દયા વિનાનુ જીવતર ડલ, દદાં ॥ ૧૫ ॥
 ધેઢા ધર્મધ્યાન નહીં ભૂલ, ધર્મે યાય સવિ સાનુકૂળ,
 ધર્મ વિનાના મુખે ધૂળ, ધધાં ॥ ૧૬ ॥
 નન્ના સર્વે જગ નાશુ જાય, પણ ન ધર્મ વિના પોસાય,
 માટે મુધર્મ મેળવ રહાય, નનાં ॥ ૧૭ ॥
 પપ્પા પરમાય પડવુ વાર, લાલ તેહમા નહીં લગાર,
 ધર ખોઈને થવુ ગમાર, પપાં ॥ ૧૮ ॥
 ફંફડા ફૂલજીયા નહિ ફેક, લડશે પાછળ લાખ્ખો લોક,
 કરશે કોય ન ઘટતી ટોક, ફંફાં ॥ ૧૯ ॥
 ખખખા ખત્રીશી રસોઈ ખાય, હૃદય રાજી રાજી થાય,
 વહાણમા વિદ્યા ગધાય, વવાં ॥ ૨૦ ॥
 ભભભા ભડકી જાય જન રોટ, વિવેક વશના વધતા ઘોટ,
 નોઘ કરી લેજે તસ ઝોટ, ભભાં ॥ ૨૧ ॥
 મમ્મા મારૂ મારૂ ચહાય, ઊધો ઊધા રસ્તે ઉભાય,
 કહો કેમ કટયાણુ તે યાય ? મમાં ॥ ૨૨ ॥
 યથ્યા યશની ઇચ્છાને વાર, વિણુ યશ ઇચ્છા કરજે ંહાર,
 એથી લાલે લાલ અપાર, યયાં ॥ ૨૩ ॥
 રૂરૂ રામનુ રાજ ગણાય, પણ અજાની પીડ ન જાય,
 નામેથી શુ ન્યાલ થવાય ? રરાં ॥ ૨૪ ॥
 લલલા લાખ્ખો જતા લેખાય, લારે લેશ ન લેતા જાય,
 પછી તું સીદને પોમાય ? લલાં ॥ ૨૫ ॥
 વંવા વર્તન ત્રિહા વિપરીત, પોપાય પણ પણ ન તસ પ્રીત,
 નીતિ નિર્મૂલ યાય ત્યા નિત, વવાં ॥ ૨૬ ॥
 શશશા શઠ સગ નહિ સુખદાય, છડો સમજી તેહ સદાય,
 દાખ્યો દક્ષ^૨ જને દુખદાય, શશાં ॥ ૨૭ ॥

૧ પાપા ૨ મૂર્ખ ૩ મત, તરફેણ ૪-ગિતારો ૫ ખુશી થવુ ૬-ડાલા

ધૂળા ષટ રૂતુમાંય સુખકાર, કેવો ત્યાં કરવો આહાર?
 શ્રાવક સન્મિત્રે કર નિધાર, ષષાં ॥ ૨૮ ॥
 સસ્સા સહી તું સાચું ખોલ, તેવા નરનો વધશે તોલ;
 આલમ આંકે મૂલ અમોલ, સસાં ॥ ૨૯ ॥
 હહહા હરામ નૈયતે હાટ, માંડયું ગણુ તે ઘડવા ઘાટ;
 એથી ટળશે નહીં ઉચાટ, હહાં ॥ ૩૦ ॥
 ક્ષિક્ષા ક્ષણમાં શું નહિ થાય, કોઈથી તે ન કહી શકાય;
 ભાવી ભાવો નહિ ભેદાય, ક્ષક્ષાં ॥ ૩૧ ॥
 જરજા જાની જ શ્વાસોશ્વાસ, કઠીન કર્મો કરે વિનાશ;
 અજ્ઞાનીની નહિ કૃણે આશ, જજ્ઞાં ॥ ૩૨ ॥
 અચઆ અછલે વિચારી કર, કર્યું અછલનું કહ્યું નિહર;
 વિના અછલનું વાંધો^૧ વર, અઆં ॥ ૩૩ ॥
 ઇઈઈ ઇચ્છાય અવરનું સાર, પોતાનું પણ તે જ પ્રકાર;
 માટે સમજો સારાસાર, ઇઈં ॥ ૩૪ ॥
 ઉઉઉ ઉદારપણું ધરી ઉર, ધર્મ કામે ધન ધરજો^૨ પૂર;
 ધર્મે ધાર્યું કરાશે ઊંધૂર, ઉઉં ॥ ૩૫ ॥
 રૂરૂર રૂપીઆ રહેશે રોક, થેલી લલે છો થોકાથોક;
 પણ પાછળ પડવાની પોક, રૂરૂં ॥ ૩૬ ॥
 શ્રાદ્ધ સદ્બોધ શ્રેણી સાર, વાંચી સમજી કરે વિચાર;
 લલિત લાલશે લાલ અપાર, શ્રાદ્ધં ॥ ૩૭ ॥

શ્રાદ્ધ સદ્બોધ શ્રેણી બીજી

રાગ ઉપરનો.

કક્કા કાલ કાલ શીદ કરે? કાળ ફેર તુંજ માથે ફેરે;
 છેવટ છેડો છૂટશે મરે, કકાં ॥ ૧ ॥
 ખખખા ખોટના જ રસ્તે ચડ્યો, ખાડો ખોદવા થયો ખડો;
 જરૂર જાણુ તુંજ ત્યાં પડ્યો, ખખાં ॥ ૨ ॥
 ગગગા ગણુજે હાથથી ગયું, શુભ કામ ને થયું તો થયું;
 પછી જશે તે પડતું રહ્યું, ગગાં ॥ ૩ ॥

- ઘઘા રહ્યો તું ઘરમાં ગરી, મારાની મમતામાં મરી, ૧
 આતમની ઝોળખ નહિ કરી, ઘઘાં ॥ ૪ ॥
 ચર્યા ચિત્ત પ્રસન્ન જળ થાય, તળ પૂજનનો લાલ પમાય,
 તો પ્રસન્ન પડ્યું કર કાચ, ચર્યાં ॥ ૫ ॥
 છદ્ધા છળ કપટે નહીં સાર, એના વશ અનંત સ સાર,
 સરળપણનો કર સ્વીકાર, છછાં ॥ ૬ ॥
 જનન જાણુ જરૂર જે ગયું, પણ આગળ એકે નહિ થયું,
 ગયું તે તો ગયું તે ગયું, જજાં ॥ ૭ ॥
 ઝંઝા ઝાઝા ઝાખરા સાર, વાડતણો જ કરવા વિસ્તાર,
 ઢેખી હરાઈ નાવે દાર, ઝઝાં ॥ ૮ ॥
 ટટ્ટા ટાળજે પડી કુટેવ, સર્વવર્તનની રાખો સેવ,
 સત્તજ થાશે તેમાં સ્વમેવ, ટટાં ॥ ૯ ॥
 ઠઠ્ઠા ઠગાવણુ રહ્યું ઠેઠ, વળગી આ સ સારી વેઠ,
 ખૂરી તેહની બેઠી 'પેઠ, ઠઠાં ॥ ૧૦ ॥
 ડડ્ડા રુકીશ નહીં આ 'દોડ, ચૂક્યો તો ગણુ લાગી 'ચોટ,
 બૂલ કરે 'ગણાઈય લોટ, ડડાં ॥ ૧૧ ॥
 ઢઢ્ઢા શિરે ગાજે છે ઢોલ, પણ નહિ પલયો તારો ઢોળ,
 બેમી રહેવું છે શુ બોલ ? ઢઢાં ॥ ૧૨ ॥
 તત્તા ઝાઝો તત નહિ તાણુ, તૂટી જશે કરતા તાણુ,
 પાછળ પસ્તાઈય પ્રમાણુ, તતાં ॥ ૧૩ ॥
 થથ્થા ઠીક ન ખાય બે થર, કિલનો ફરે કરાગે ઠર,
 કરવી કાઈ મજબૂતી કર, થથાં ॥ ૧૪ ॥
 દદા દોષ શુ પરના બુવે, કેમ પડે દીવો લઈ કુવે ?
 મુક્ત થવાગે ત્યાં તે મુવે, દદાં ॥ ૧૫ ॥
 ધદ્ધા ધર્યાં રશે ધન ધામ, અતે એ નહિ આવે કામ,
 નહિ સમજ્યા તો જન્મ નકામ, ધધાં ॥ ૧૬ ॥
 નત્તા નિર્મળ નીતિને ધાર, અનીનિ અટપ પણ નાવધાર,
 સુખી જલો સકળ સ સાર, નત્તાં ॥ ૧૭ ॥

- પપ્પા પાની પાછી નહિ ભર, ધર્મધ્યાનમાં થવા તત્પર;
સમકિત સાચું કરાશે સર, પપા૦ ॥ ૧૮ ॥
- ફૂંફું મૂક સંસારી પ્રાંદ, વિસ્તારશે ભવ ભવનો વૃંદ;
જરૂર જાણુ તે જોટો છાંદ, પ્રપ્પા૦ ॥ ૧૯ ॥
- ખખખા જોજો અથાણું જેહ, ખાવા ખ્યાલ કરો નહિ તેહ;
શુભ ગતિનો તે દેશે છેહ, ખખા૦ ॥ ૨૦ ॥
- ભભભા ભીડ નહિ લાગે કોય, ઉઘમ કરેજ અળગી હોય;
મટે ન મુદ્દલ રણમાં રોય, ભભા૦ ॥ ૨૧ ॥
- મમમા મૂક મનતણો મદાર, એથી અધિક વધે સંસાર;
મુઝાઈ તિહાં ખમવો માર, મમા૦ ॥ ૨૨ ॥
- યય્યા યત્ન તું એવોજ કર, ભવભીતિનો લાગે ડર;
કાંઈ નહિ એમાં રાખ કસર, યયા૦ ॥ ૨૩ ॥
- રરરા રાગી જીવે નહીં દોષ, દેખે દોષ છતાં ગુણુદોષ;
હોય નહિ ગુણુ દોષના હોશ, રરા૦ ॥ ૨૪ ॥
- લલલા લાભે સીદ લેપાય ? છે સંતોષપણું સુખદાય;
સંતોષી નર સુખી ગણાય, લલા૦ ॥ ૨૫ ॥
- વવવા વાદે વીત ખરચાય, સ્વશક્તિ શું તે ન સમજાય;
પછે પૂરણુ પોતે પસ્તાય, વવા૦ ॥ ૨૬ ॥
- શશશા શક્તિ વિચારી સદાય, કર્યું કામ તે કહું સુખદાય;
વિણુ શક્તિનું વિપરીત થાય, શશા૦ ॥ ૨૭ ॥
- ખખખા પટ ખંડ ધણી કહાય, ચક્રી સહી રાયાં શિર રાય;
વન ચોવીશી ખાર વદાય, ખખા૦ ॥ ૨૮ ॥
- સસસા સમકિતને કરવા સર, સડસઠ જોલ સમજીને સર;
નિશ્ચય દેવ ગુરૂ ધર્મ કર, સસા૦ ॥ ૨૯ ॥
- હહહા હાજી હાજી જ કરે, પાપે પેટ પોતાનું ભરે;
સામા એથી ઊલટા સરે, હહા૦ ॥ ૩૦ ॥
- ક્ષક્ષા ક્ષત્રીકુળ ખાસ છત્રીશ, શ્રાવક સન્નિવેથી જોઈશ;
ગણાયો ગણુ ત્યાં તે ગણીશ, ક્ષક્ષા૦ ॥ ૩૧ ॥

જગજ્ઞા જ્ઞાની જ્ઞાની સગાત, કરે જ્ઞાનગોષ્ઠાની વાત,
 મળે મૂરખ તો લાત લાત, જ્ઞાન ॥ ૩૨ ॥
 અચ્ચા એકલા જુવુ નિવાર, સોખત શેજાની^૧ પછુ સાર,
 ગેજે શેઠનો કર્યો^૨ ઉદ્ધાર, અચ્ચા ॥ ૩૩ ॥
 ઇંછી ઇંછીનો કર ઇંછનગર, લીતિનો જગાવા બાર,
 શુભ રીતિ સત્વર સ્વીકાર, ઇંછ ॥ ૩૪ ॥
 ઊઊઊ ઊડાઉપણુ નહિ ધર, ખરચી જોગો ખરચો કર,
 દિલમા પાછળ ન રહે ડર, ઉઊ ॥ ૩૫ ॥
 રૂરૂર રૂધાઈ ધરમા રહે, લાલ લેવો તે કેમ લહે ?
 સહાય લાલ મળે છે સહે, રૂરૂ ॥ ૩૬ ॥
 શ્રાદ્ધ શ્રેણી બીજો ભાગ, અવલોકી લ્યો આણી ભાગ,
 વિચારો લલિત સર્વ ત્રિભાગ, શ્રાદ્ધ ॥ ૩૭ ॥

શ્રાદ્ધ સદ્ગુણોધ શ્રેણી ત્રીજી

રામ ઉપરનો

કક્કા કામ એવુ શુદ્ધ કર, દિલમા નહીં ડંખે તસ ડર,
 પછી પેળી પેળી પરવર, કક્કા ॥ ૧ ॥
 ખખખા ખાતા નહીં જોલાય, જોલે તો પાપ જ જ ધાય,
 પછુ ત્યા પાણી પી જોલાય, ખખા ॥ ૨ ॥
 ગગગા ગલીરપણુ કર ધર, ગલીર શુભ ગપાયો વર,
 એને અદપ અલગો નહિ કર, ગગા ॥ ૩ ॥
 ઘઘઘા ઘણી ઘાલમેલ વાર, ખરેજ તે ખટપટી કાર,
 પાપોનુ પોપણુ કરનાર, ઘઘા ॥ ૪ ॥
 ચચચા ચોખ્ખુ ચિત્ત નહીં થાય, કદ્યાણુ ત્યા તડ નહીં કરાય,
 અનુભવીનો એક અભિપ્રાય, ચચા ॥ ૫ ॥
 છછછા શુભ છે છત્રીશ પ્રકાર, મન્દજિજ્ઞાણુની મોઝાર,
 વાચી અદર કરે વિચાર, છછા ॥ ૬ ॥
 જજજ જાણુ જાણુ જ કરે, પછુ ઉપાયમા નહીં ઉતરે,
 કદો કાજ તે કયાથી મરે ? જજજ ॥ ૭ ॥

- ઝંઝઝા ઝાઝાં ઘરોલ્યો જોય, જરી ન જ'પી જોસે કોય;
પણ ખોલું ખેતરે ન હોય, ઝઝઝ ॥ ૮ ॥
- ટટ્ટા ટાટ્ટું તે નહીં ટળે, લલ્લયું લિલાટે તેવું મળે;
મળે ન મળવું છળે કે કળે, ટટાઝ ॥ ૯ ॥
- ઠઠઠા ઠગવાનું જ્યાં ઠામ, કદી નહિ કરશે; વિશરામ,
નિશ્ચિત નિરખી લ્યો આરામ, ઠઠાઝ ॥ ૧૦ ॥
- ડડડા થયો ડંડાવે ડૂલ, તોયે તેનું તે જ કબૂલ;
કેમ કરી એ ભાગે ભૂલ? ડડાઝ ॥ ૧૧ ॥
- ઢઢઢા ઢાંક પીછોડે ધૂળ, એથી ઉઠશે ઉલટું મૂલ;
કહેવું તે કહેશે કૂલ, ઢઢાઝ ॥ ૧૨ ॥
- તત્તા તેથી ન આવે તાર, બગડેલું નાંખ્યા વિણ ખાર;
સાફ હોય તે જ સ્વીકાર, તતાઝ ॥ ૧૩ ॥
- થથથા થાળડથેબડ નિવાર, એમાં કાંઈ ન આવે સાર;
પાછળ પસ્તાવે નહીં પાર, થથાઝ ॥ ૧૪ ॥
- દદ્દા દયા દિલ પૂરણ હોય, કર્મકાર નડે નહીં કોય;
જીવનનું પૂળ એ લ્યો જોય, દદ્દાઝ ॥ ૧૫ ॥
- ધદ્ધા ધર્મથી ધાયું થશે, દાન શીલ તપ લાવજ વશે;
પછી જીવન પસ્તાવો જશે, ધધાઝ ॥ ૧૬ ॥
- નન્ના નાટક આ નહીં નવું, અનંતા લવ થયું ને થવું;
સુધાર સત્વર થાશે જવું, નનાઝ ॥ ૧૭ ॥
- પપ્પા પૌષધ પરે ધર ખ્યાર, અઢાર દોષ રહિત અવધાર;
પૂરણ શાંતિમય કર પસાર, પપાઝ ॥ ૧૮ ॥
- ફફફ ફેર ફુલશી લખ ફર્યો, અર્થ એમાં એકે ન સર્યો;
કહે હવે વિચાર શું કર્યો? ફફાઝ ॥ ૧૯ ॥
- બબ્બા અલક્ષા છે બાવીશ, તેનો ત્યાગ કરી હરખીશ;
તવ તુજ સુઝી સીધીજ રદ્દિશ, બબાઝ ॥ ૨૦ ॥
- લલ્લા લવો લવની છે લીત, નહીં તું થાતો ત્યાં નિશ્ચિંત;
કરવું તે કરી લે ઉચિત, લલાઝ ॥ ૨૧ ॥

- મમ્મા મરણ સર્પ ડસે થાય, કારણ સાત તેના કહાય,
જરૂર જીવ ન જીવે પ્રાય, મમા૦ ॥ ૨૨ ॥
- યચ્ચા યોગતા આ શુભ ઊર, ધારી તેવુ વર્તન ધૂર,
નહિતો ગણશે લોક નિહુર, યયા૦ ॥ ૨૩ ॥
- રરરા રાજી આતમારામ, કર્યું શુભ કાઈ આવે કામ,
માટે રાજી રાખો રામ, રરા૦ ॥ ૨૪ ॥
- લલલા લાજ સમજે નહિ લેશ, કયાથી સુધરે તેનો^૧ કેશ,
વળતી દુ ખી થાય વિશેષ, લલા૦ ॥ ૨૫ ॥
- વગ્વા વસો જ્યા ઉત્તમ વાસ, દેવ ગુરૂ ધર્માદિ તક^૨ ખાસ,
વળી થાય વધુ આત્મ વિકાસ, વવા૦ ॥ ૨૬ ॥
- શશશા શ્રાવકના છ આગાર, રાજા જ્ઞાતિ આદિક ધાર,
કારણ જોગે કરવા કાર, શશા૦ ॥ ૨૭ ॥
- પપ્પા પટ દર્શનમાય સરે જેન ધર્મની જુકિત છે ખરે;
અન્ય દર્શનો એકેક ધરે પપા૦ ॥ ૨૮ ॥
- સસસા છ સમક્રિતાવો ભાવ, આવો ફરી ન આવે દાવ,
શિવ જવા વર વિમાન વસાવ, સસા૦ ॥ ૨૯ ॥
- હંહંહા હિમત તેજ હથિયાર, વિના હિમતે શુ કરે ંહાર?
હિમત હોય તો હસ્તિ પસાર, હંહા૦ ॥ ૩૦ ॥
- સૂક્ષ્મા ક્ષત્રાઓ ખાડુ ધરે, પછીજ પર ંહારે પરવરે,
કાતો સિદ્ધ કરે કા મરે, સૂક્ષા૦ ॥ ૩૧ ॥
- જંજંજા જ્ઞાની જનોના ગમા, જેમ નાખે તેમ તે સમા,
અજ્ઞાને નહિ ગમા કે સમા, જંજા૦ ॥ ૩૨ ॥
- અઝઝા નહી કર પરની આશ, નિશ્ચય તેથી થવુ નિરાશ,
તાડ તે તો તારી પાસ અઝા૦ ॥ ૩૩ ॥
- ઈઈઈ ઈશ્વર જો કર્તા થાય, તો તેહનો કર્તા કયા જાય ?
ઉત્તરોત્તર યુ પાર ન પાય, ઈઈ૦ ॥ ૩૪ ॥
- ઉઉઉ કરાશે પર ઉપકાર, પર ઉપકારે જવનો પાર,
પડ્યા પછી પાસા પોળાર, ઉઉ૦ ॥ ૩૫ ॥

રૂરૂ રૂપમાં થાતાં અંધ, પડે પછી સંસારી બંધ;
 છૂટે ન છોડયો તે સંબંધ, રૂરૂ ॥ ૩૬ ॥
 શ્રાદ્ધ સદ્બોધ શ્રેણી ધાર, અક્ષરે અક્ષર કર વિચાર;
 લલિત લાલે લાલ શ્રીકાર, શ્રાદ્ધ ॥ ૩૭ ॥

શ્રાદ્ધ સદ્બોધ શ્રેણી-ચોથી

રાગ. ઉપરનો,

કુઝા કિરિયા નો શુદ્ધ કરાય, સહી શ્રાવક ધર્મે સુખદાય;
 નવમે ભવ નિર્વાણ^૧ પમાય, કકા ॥ ૧ ॥
 ખખખા ખરેખર રાખી ખ્યાલ, પાણી પેલા કરજે પાળ;
 વાંકા કોઈ કરે નહિ વાળ, ખખા ॥ ૨ ॥
 ગગા કહું છું ખા ઘણી ગમ, ન ખાય તો તને તારા સમ;
 એ ખુદ્ધિ ઘણી ગણાય અગમ, ગગા ॥ ૩ ॥
 ઘઘઘા ઘણાં જ કાળ યું ગયો, લાલ લેશ તેં તો નહીં લલ્લો;
 કહે કેમ અળ નિશ્ચિંત થયો? ઘઘા ॥ ૪ ॥
 ચચા ચેતી ચાલજે ચાલ, કુટાવું નહીં રહે કપાળ;
 નહિ તો જાગે જગની જાળ, ચચા ॥ ૫ ॥
 છછછા છેક નહિ છાકી જવું, અભિમાને અંધા નહિ થવું;
 નઅપણું શીખી લ્યો નવું, છછા ॥ ૬ ॥
 જજજા જિનેશ્વર લક્ષિત જાણ, પ્રસન્ન ચિત્તથી કર પ્રમાણ;
 એથી થાય આત્મકલ્યાણ, જજા ॥ ૭ ॥
 ઝઝઝા જેહને ઝાઝાં ઝેર, કૂર કૂડો વરતાવે કેર;
 પછી શું પૂછો સુખની પેર, ઝઝા ॥ ૮ ॥
 ટટા ટાઈમ આ વહ્યો જાય, લાલ લેતાં તું તો લજ્જાય;
 પછી પસ્તાવો નહિ પોસાય, ટટા ॥ ૯ ॥
 ઠઠા ઠાલાં ગપ્પાં નહિ માર, સમજ એમાં સ્વલ્પ ન સાર;
 વળતી પાપતણા વિસ્તાર, ઠઠા ॥ ૧૦ ॥
 ડડા તું દહાડી ડંડાય, એનો શોધે નહીં ઉપાય;
 બીજને બોધે શું થાય? ડડા ॥ ૧૧ ॥

- ઢંઢા પુલી નહિ થા ઢમ ઢાલ, પકડાશે તારૂ તે ચોલ,
તેથી તારો ઘટશે પોલ, ઢહાં ॥ ૧૨ ॥
- તત્તા ટીપુ નહિ નીકળે તેલ, વેળુ પીલવી પડતી-મેલ,
ખરેખરો ખેલી લે ખેલ, તતાં ॥ ૧૩ ॥
- થથથા થેકડી તારી થાય, પણ નહિ ટેવ પડી પલટાય,
ખગડ્યા પછી નહી ખદલાય, થયાં ॥ ૧૪ ॥
- દદા તુ દિલ દયાનુ રાખ, વિપરીત વચન ત્યા નહિ જાખ,
શાસ્ત્રો એમ પૂરે છે શાખ, દદાં ॥ ૧૫ ॥
- ધદ્ધા ધન આ રહેશે ધર્યું, સુકૃત કામ કર્યું તો કર્યું,
પછી પાઠડું કર્મે કર્યું, ધધાં ॥ ૧૬ ॥
- નના નામ તેનો છે નાશ, પૃથ્વી પટમા વાત પ્રકાશ,
તેનો ખ્યાલ ન તુજને ખાસ, નનાં ॥ ૧૭ ॥
- પપ્પા પ્રતિક્રમણુ દો વાર, ઉભય એટલે સાજ સવાર,
કર્યા કર્મ આળોયણુ રકાર, પપાં ॥ ૧૮ ॥
- ફફ્ફા સીદને ફાટી જાય, ફાટેલા કેવા ફૂટાય,
રાવણુ રાજાણુ તે ન્યાય, ફફાં ॥ ૧૯ ॥
- ખખખા ખને તેટલુ જ ખોલ, ખોલેલો સચવાયે ખોલ,
સમજ રતી વાલ તેહ સોલ, ખખાં ॥ ૨૦ ॥
- લલલા લુભાતુ લેજે લરી, આગળ ખેપ ઘણી આકરી,
ખત તેહની રાખી ખરી, લલાં ॥ ૨૧ ॥
- મમમા મોક્ષના માર્ગે સાત, સહી શુદ્ધ સેવો દિનરાત,
અલપ ન એમા કરે વિધાત, મમાં ॥ ૨૨ ॥
- યય્યા યજમા હિ સા થાય, એ જ ચોખે ચોખો અન્યાય,
પાપેધી શુ ધર્મ પમાય ? યયાં ॥ ૨૩ ॥
- રરરા રાત્રિભોજન નિવાર, એતુ પાપ ગણાય અપાર,
ઉત્તમનો એ નહિ આચાર, રરાં ॥ ૨૪ ॥
- લલલા લળ સહ દૂકો જાય, મરે નહિ તો માદો થાય,
સમજો આ છે શિખ સુખદાય, લલાં ॥ ૨૫ ॥

૧ બોજ-વાયક્રી ૨ વહેવાર-રિવાજ ૩ પ્રકાર-રસ્તા

વળવા વાસી વિદ્યાદિ વાર, એ છે. અનાચારનો કાર;
 વિવેક ચક્ષુએ કર વિચાર, વવા૦ ॥ ૨૬ ॥
 શશશા શલ્ય નહિ દૂર કરાય, અંતરનો આઘાત ન જાય;
 તેથી તુર્ત તસ કરો ઉપાય, શશા૦ ॥ ૨૭ ॥
 ષષ્ઠા ષટ ખંડ ધ્રુવ સમજાય, એમાં પણુ^૧ અનાય ગણાય;
 આર્યમાંજ ઉત્તમ^૨ જન થાય, ષષા૦ ॥ ૨૮ ॥
 સરસા સામાયિક કર સુસાર, બત્રીશ દોષ રહિત બસ ધાર;
 પમાય એથી લવનો પાર, સસા૦ ॥ ૨૯ ॥
 હહુહા હાથે કર્યું તે સાથ, ઘણીજ ગુણુકારક એ છે ગાય;
 એથી ઉલટ લીડ નહિ ગાય, હહા૦ ॥ ૩૦ ॥
 ક્ષક્ષા ક્ષય તેનો કર ખાસ, જે કર્મોનો અઝો ત્રાસ;
 પાડે જે ચૌ ગતિનો પાસ, ક્ષક્ષા૦ ॥ ૩૧ ॥
 રૂરશા રાનીશુ ગોઠ કરાય, આત્મને જ તરવા ઉપાય;
 સત્વર તે મેળો સુખદાય, રૂશા૦ ॥ ૩૨ ॥
 અચઆ પડિમા વહો અગિયાર, શ્રાવક અર્થે કહ્યો છે કાર;
 એક બે કે સર્વે અવધાર, અઆ૦ ॥ ૩૩ ॥
 ઇધં ઇશ્વર જગકર્તા નહીં, કર્તા કર્મ તે માનો સહી;
 કર્યું કર્મ તે જાવે કહીં, ઇધં ॥ ૩૪ ॥
 ઉઉઉ ઉંડા પાણી ન પેશ, લાલનો તિહાં છે નહિ લેશ;
 બુધ્ધો^૩ બોલતા આરે બેશ, ઉઉ૦ ॥ ૩૫ ॥
 રૂરૂં રૂઢી રાખો સુસાર, કુરૂઢીનો કઢાવી કાર;
 સુખકર તવ હોવે સંસાર, રૂરૂં ॥ ૩૬ ॥
 શ્રાદ્ધ શ્રેણી ગણુ સુખકાર, અવલોકો તે વારંવાર;
 લલિત લાલ લખ તેની લાર, શ્રાદ્ધ૦ ॥ ૩૭ ॥

શ્રાદ્ધ સફળોધ શ્રેણી પાંચમી.

રાગ-ઉપરનો

કંકા કાંઈક કરેલો ^૪કેલ, કર તાલી કે સુખનો બોલ;
 પૂરણ પાળો ગણી અમોલ, કકા૦ ॥ ૧ ॥

- ખખખા ખાવું સમજથી ખાય, સદા શરીર સ્થિતિ સચવાય,
 વ્યાધિ તિહાથી થાય વિદાય, ખખાં ॥ ૨ ॥
- ગગા ગાયુ ગાવુજ ટાળ, ખરૂં બોલવા રાખી ખ્યાલ;
 હાલ હાતુ તજ તે હાલ, ગગાં ॥ ૩ ॥
- ઘઘા ઘટી ગાળે જ જેમ, આટો અનાજ થાવે તેમ,
 જરૂર જવુ સુજે નહિ કેમ?, ઘઘાં ॥ ૪ ॥
- ચચા ચિતા કેમ ચિતાય. ચડતી પડતી ચાલી જાય,
 ગદમાળાનો ગણુ જે ન્યાય, ચચાં ॥ ૫ ॥
- છછછ છારૂં પર લોપણ સાર, નક્કી જ નહિ થાય નિરધાર;
 સમજ છારૂં કાઠો બાર, છછાં ॥ ૬ ॥
- જજજ જુદા સ્વભાવના જન, મળતુ કોઈનુ નાવે મન,
 સેવશે શોધી શુભ સજ્જન, જજાં ॥ ૭ ॥
- ઝઝઝ ઝાઝા હાથ સુખ ખાણુ, પતે કામ પળમા પ્રમાણુ,
 મૂળ ઝાઝા મગણિક માન, ઝઝાં ॥ ૮ ॥
- ટટટ એજ ટાણુ જો ટળે, ઝોઝો માન ફગી નહિ મળે,
 કરવુ કાર્ધક કર આ પળે, ટટાં ॥ ૯ ॥
- ઠઠઠ ઠામ નહિ બેઠો ઠરી, કરણી હર્દમ એવી કરી,
 હવે દિશા પ્રિય વહિલ ડરી, ઠઠાં ॥ ૧૦ ॥
- ડડડ ડાગ તો નહિ દેખાય, દેખ્યું દૂધ કે દોડી જાય,
 પછી પાછળ પીટણુ થાય, ડડાં ॥ ૧૧ ॥
- દદદ દેપુ ભાગવે ધૂળ, કરે તે સર્વે લોક કબૂલ,
 છતા નહીં તે સમજે ભૂલ, દદાં ॥ ૧૨ ॥
- તત્તા તક શુભ તને જે મળી, એ અણચિતી આશા ફળી,
 રણવુ કાઈ તે લેજે રળી, તતાં ॥ ૧૩ ॥
- થથથા સ્થિર વાણે તુ થયો, સદ્વર્તન સડકે નહિ ગયો,
 કર વિચાર વખત જાય વણો, થથં ॥ ૧૪ ॥
- દદા દસ ચદ્રવા દસ સ્વાન, જયણા અર્ધે બાધવા નણુ,
 વાવડ માટે શાન્તે વંચાન, દદાં ॥ ૧૫ ॥

- ધાઢા ધનિક^૧ ગયા અહીં ધરી, કોઈ નહિ ગયું આગળ કરી;
ફાગટ મતિ શું તુજ કરી, ધધા૦ ॥ ૧૬ ॥
- નન્ના જાણુ નેઠ નેઠ સડી, અર્ધપંથ તું આવીયો અહીં;
વિભાવવશ અળ જાય ન વહી, નના૦ ॥ ૧૭ ॥
- પૂખ્યા પંદર છે કર્મદાન, ખુરું જાધુએ તેહનું ખ્યાન;
ત્યાગો સર્વે શ્રાવક સુજાણુ, પપા૦ ॥ ૧૮ ॥
- ફેફેફા ફાવર આ જાશે ફેફા, જામેત્રીમાં પડશે ઝોક;
માટે મૂક વરાડી જોક, ફેફા૦ ॥ ૧૯ ॥
- ખખખા ખેશ અણુત્રત ખાર, શ્રાવક સુજે કરે સ્વીકાર;
એક જે વા અધિક અવધાર, જખા૦ ॥ ૨૦ ॥
- જાજા જાહું જાણુ નહીં જ્ઞેમ, ગણ્યા નહિ તો એમનું એમ;
કુટુંબ જોખ્યું કણખી જ્ઞેમ, જખા૦ ॥ ૨૧ ॥
- મમમા માર મફતીયો ખાય, અલ્પ ન ચોજે આપ ઉપાય;
કહો હુઃખ તે ક્યાંથી જાય ? મમા૦ ॥ ૨૨ ॥
- ચચ્યા ચાહી કરી લે આપ, કર્યું કરાયું મોઢું પાપ;
કરી આલોચણુ એ કાપ, ચયા૦ ॥ ૨૩ ॥
- રરરા રાતની એવી ઋસ, વૃક્ષ તજે ન વસીયે વાસ;
હૃદય વાત રાખશે ખાસ, રરા૦ ॥ ૨૪ ॥
- લલ્લા લંપટીપણું નિવાર, શુદ્ધ શીલનો કર સ્વીકાર;
મોક્ષ માર્ગે મેળવનાર, લલા૦ ॥ ૨૫ ॥
- વવવા વર તેવોજ વખણાય, સાત વવાનો શોધો પ્રાય;
નહીતો પછી નિંદક થાય, વવા૦ ॥ ૨૬ ॥
- શશશા શલ્ય ધરનું નહિ જાય, મંગળ માલિકને નહિ થાય;
શિલ્પ શાસ્ત્રે એહ અભિપ્રાય, શશા૦ ॥ ૨૭ ॥
- પપ્પા પટ ખંડ સંખ્યા સાર, અહીંદ્રીપની કુલ અવધાર;
એક સહસ ને વીશ નિરધાર, પપા૦ ॥ ૨૮ ॥
- સસસા સાદાર્થમાં છે સાર, ઉસ્છાછળા પણમાં અંગાર;
સદા સાદાર્થ કર સ્વીકાર, સસા૦ ॥ ૨૯ ॥

૧ ધનવાનો. ૨ લાગ-ફાવટ. ૩ ખામી. ૪ રીત. ૫ વંશ-વડેરા. વિત્ત.
વય, વયુ-વિદ્યા-વાસ

હહહા હરામી ખાવા ખ્યાલ, જરૂર હોય હાલ બેહાલ,
 માટે મૂકા તેહ જ બાલ, હહાં ॥ ૩૦ ॥

દક્ષા દેત્રો સુસાત ગણાય, શ્રાવક માટે તે સુખદાય,
 વાંચુ અનત વૃદ્ધિ પાય, દક્ષાં ॥ ૩૧ ॥

સંસારા સ્નાની તે કહી ગયા, સર્વે સત્વો પર ધરજે દયા,
 દયા વિનાના હુ ખી થયા, સંસારાં ॥ ૩૨ ॥

અચ્ચા અનતકાયો ખત્રીશ, સેવન સત્વર દૂર કરીશ,
 નહિતો પાપમાહે પડીશ, અચ્ચાં ॥ ૩૩ ॥

ધંધા ધંદો ચોસઠ સુસાર, કરતા પચ કલ્યાણક કાર,
 એવો છે એનો આચાર, ધંધાં ॥ ૩૪ ॥

ઉત્તમ આજ અવતાર, ધર્મધ્યાનમાં થાય પસાર,
 સુધર્મો સવિ ગણાય સસાર, ઉત્તમ ॥ ૩૫ ॥

રૂરૂ રૂઠાય આતમરામ, કદી એવું કરો નહિ કામ,
 આપો આતમને આરામ, રૂરૂ ॥ ૩૬ ॥

શ્રાદ્ધ શ્રેણીનો સમુદાય, વળી વિવેકે જો વચાય,
 લલિત લાભમા તવ લેખાય, શ્રાદ્ધં ॥ ૩૭ ॥

શ્રાવિકા સહબોધ શ્રેણી.

રાગ—ઉપરનો.

કેકા કલહ જો નહિજ કરાય, જિહ્વી ઉભય સુખમા જાય,
 એહથી ખીજી શુ ઇચ્છાય? કકાં ॥ ૧ ॥

ખખખા ખાઉ ખાઉજ કરે, એથી અદ્ય નહીં ઓસરે,
 પત્રી હુ ખી દેદારે મરે, ખખાં ॥ ૨ ॥

ગગા ગાળથી ગાવે ગીત, એ નહિ ઉત્તમ જાતી રીત,
 વદ્યો વાણી મીત^૧ વિનીત, ગગાં ॥ ૩ ॥

ઘઘઘા ઘરે ઘટી^૨ પૂજાય, દયણુ દળણુ પછી દળાય,
 સુદર વર્તન તે સુખદાય, ઘઘાં ॥ ૪ ॥

ચચચા ચોખખાઈ ચિતો સાર, ગળડ ગોતુ નહીં ધરખાર,
 સદા સુખાકારી સસાર, ચચાં ॥ ૫ ॥

- છજ્જ છાણા ઈધણા ક્રોધ, જીવ કંથુવાદિક દ્યો જોય;
સદૈવ તે સાચવજો ^૧સોય, છછાં ॥ ૬ ॥
- જજ્જ સૌજન જમાડી જમો, સાધુ લક્ષિત સુહર્ષનો સમો;
મન મોકળે ઉભય ત્યું ^૨ગમો, જજ્જાં ॥ ૭ ॥
- ઝઝઝા ઝાડે ફરવા જવાય, બધાયે વસ્ત્રો તવ બદલાય;
પછીજ ઘરનું કામ કરાય, ઝઝાં ॥ ૮ ॥
- ટટ્ટા ટાણાં તકે તૈયાર, ચૂકે કદી ન કરવો કાર;
વિવેકનો નહિ થાય વિસાર, ટટાં ॥ ૯ ॥
- ઠઠઠા ઠાઠમાઠ રહે ઠીક, ઘર ઘરાચારે ન અલ્પાધિક;
ઉક્ષાંતની અંતરમાં બીક, ઠઠાં ॥ ૧૦ ॥
- ડડા દિલે ડંકાસ નહિ રહાય, સાદે સાદી સરે સદાય;
બચર વાળને બોધે જાય, ડડાં ॥ ૧૧ ॥
- ઢઢા ઢોંગમાં આપ ન ઢળે, છળ-કપટે કોઇને ન છળે;
સદૈવ સરળતામાં જ લળે, ઢઢાં ॥ ૧૨ ॥
- તત્તા તાંત નહિ તાણે તેમ, સીધે સીધી ચાલે એમ;
વળી નહિ કાંઈ અંતર વહેમ, તતાં ॥ ૧૩ ॥
- થથથા સ્થિરતા ઘરમાં થાય, પાડોશી પ્રેમે પેસાય;
નિંદાચક્રી નિવૃત્ત સદાય, થથાં ॥ ૧૪ ॥
- દદા દેવ ગુરૂ ને સુધર્મ, સીધે સીધું સેવન કર્મ;
રહે રટણ સદાય શિવ શર્મ, દદાં ॥ ૧૫ ॥
- ધદ્ધા ધર્મમાં પૂરણ ધ્યાન, સેવે સદા થૈ સાવધાન;
સત્યને માને શિવ ^૪સુકાન, ધધાં ॥ ૧૬ ॥
- નન્ના નિયમ વ્રત પરચખાણુ, સેવે સ્વશક્તિ સં સુબાણુ;
એથી આપ નહીંજ અબાણુ, નનાં ॥ ૧૭ ॥
- પપ્પા પતિ પ્રિય પ્રભુ સમાન, બિલ્કુલ નહિ તેમાં બેલાન;
સારું સાચવે પતિ સન્માન, પપાં ॥ ૧૮ ॥
- ફફફ ફેસન ગણે તે ફેક, નિંદે કો નહિ પાછળ લોક;
તેમજ કોઈ કરે નહિ ટોક, ફફાં ॥ ૧૯ ॥

- ખળા બધાથી 'બનતી રાસ, નહિ કેા એથી થાય નિરાસ,
સંદેવ સુખવર્તીમાજ વાસ, બળાં ॥ ૨૦ ॥
- ભજતા ભરતકે સીવણુ' કામ, નિશ્ચિન ચાહુ 'નહી નકામ,
બુતે સુકામે આઠો જામ, બળાં ॥ ૨૧ ॥
- મમ્મા માનવ ગણે દે માન, મળતાવડી નિરાલિમાન,
ગણાય ઘૂહણી^૧ તે સુજણ, મમાં ॥ ૨૨ ॥
- ય'યા યત્નામાહે અનુસરે, દયા દિલ ડગુમગુ નહિ ખરે,
જાગૃત જયણામાય ફરે, યયાં ॥ ૨૩ ॥
- રૂરૂ રસોર્ધનુ રૂડુ જ્ઞાન, બહુ પ્રકારે જાણે^૨ બ્યાન,
એકેમા તે નહિ જ અજાણુ, રસાં ॥ ૨૪ ॥
- લલલા લોભ બહુ નહિ લેખાય, સતોપી જીવન સુખદાય;
ભક્તિભાવ નહીં જ લેદાય, લલાં ॥ ૨૫ ॥
- વળા વિવેકી વર્તન પૂર, હર્દમે વિનયવત હજૂર,
ધર્મ કામમા ધારે ધૂર, વચાં ॥ ૨૬ ॥
- ગરશા શાનગુણુ ને શરમાળ, શિયળવતી, ને સુકુમાળ,
સદા શ્રાદ્ધભક્તિ ઉજમાળ, શચાં ॥ ૨૭ ॥
- પપ્પા પટ ઝટુનો શુભ સાર; કરવો જાણે તેનો કાર,
અજાણુ એકેમા નહિ ધાર, પપાં ॥ ૨૮ ॥
- સરસા સમકિત સામાયિક^૩ વર, પોપહ પ્રતિકભણુ 'સુસર,
જરૂર જણાય ત્યા અચેરૂર સસાં ॥ ૨૯ ॥
- હંહા હર્દમ હિ મત હજૂર, ડરકણપાપુ ત્યા જાગ્યુ દર,
વળી કોઈ ન વર્તને ફર, હંહાં ॥ ૩૦ ॥
- દીક્ષા દામા ત્યા ધરશે ખરી, વડિલો પ્રત્યે વિનયે કરી,
લપુ પ્રત્યે પછુ લપુતા ધરી, દાસાં ॥ ૩૧ ॥
- જરૂર જ્ઞાન ગુણુ મેળે જાય, એમા આજસ અટપ ન પ્રાય,
સંદેવ લે સુગુણીની સદાય, રસાં ॥ ૩૨ ॥
- અજા આખુ ઠવળા આહાર, પુરૂપનો ખત્રીશ પ્રકાર,
શ્રીનો અદાવીશ અવધાર, અચાં ॥ ૩૩ ॥

ઇંધ ઇંદ્ર એકની નાર, કોડાકોડ^૧ કહે નહિ પાર;
 એકજ ભવની એ અવધાર, ઇંધં ॥ ૩૪ ॥
 ઊઊઊ ઉત્તમ કુલની જ નાર, શુભ સદ્વર્તન કરે સ્વીકાર;
 એ છે ઉત્તમનો આચાર, ઊઊં ॥ ૩૫ ॥
 રૂરૂરૂ ઋતુવંતી તી દિન કાંઈ, વસ્તુ વિગેરે સ્પર્શે નાઈ;
 પ્રભુપૂજા પણુ^૨ દિન મનાઈ, રૂરૂં ॥ ૩૬ ॥
 શ્રાવિકા સદ્ગોધનો સાર, વાંચી વારંવાર વિચાર;
 લલિત સાંપડે લાલ અપાર, શ્રાવિં ॥ ૩૭ ॥

સદ્ગોધ શ્રેણિ.

રાગ-ઉપરનો.

કેકા કૂડા તોલા ને માપ, એનું આખ્યું પાપ અમાપ;
 તેહથી તિર્યંચ ગતિ ^૩તાપ, કેકાં ॥ ૧ ॥
 ખખખા ખાટવા રાખો ખ્યાલ, છોડો સહી સદ્દાનો આલ;
 મોટું જોખમ ન મળે માલ, ખખાં ॥ ૨ ॥
 ગગા જે ગણુકારશે નહીં, સુધરશે નહીં તેનું સહી;
 બગડે બસ બાકી શું રહી ? ગગાં ॥ ૩ ॥
 ઘઘઘા ઘરમાંય ઘલાઈ રહે, જાણુપણું જન તે નહિ લહે;
 ડાહ્યા દિલથી એવું કહે, ઘઘાં ॥ ૪ ॥
 ચંચા ચાડી ચુગલી નિવાર, એ છે અધમતણા આચાર;
 માટે તેનો મૂક ^૪મદાર, ચચાં ॥ ૫ ॥
 છછછા છ ઋદ્ધિવંત^૫ સુજાણુ, શક્ષાકી પુરૂષ તે પ્રમાણુ;
 આગમ સાર સંગ્રહે જ્યાન, છછાં ॥ ૬ ॥
 જજજા જેહને અજું કામ, પળ પણુ નહિ પાવે વિશરામ;
 પછે પ્રભુનું હોય શું નામ ? જજાં ॥ ૭ ॥
 ઝઝઝા ઝાજું રહે નહિ હાથ, બધેથી નહીં ભીડો બાથ;
 પડતો મૂકીલો તે ^૬પાથ, ઝઝાં ॥ ૮ ॥

દક્ષ વાહુઃ' દેખળ દાર,'દેટાજીતુ તુ સજાર,
મેટો મૂરખનો સરદાર, દટા૦ ॥ ૬ ॥

ઠંડા ઠગનો ઠેઠો નિવાર, મુઝાર્થ તિહા ખાવો માર,
હુલવાતુ તેની લાગ, દલાવ ॥ ૧૦ ॥

ડાઘા ડાઘા ચવામા દુખ, સ્વરૂપ નહીં તે માહે મુખ,
 જનાય નહિ કે તેવી ભૂખ, ડાઘા ॥ ૧૧ ॥

દડા દુઢાળી પાન ન વાય, છતા મોઢે સાધ્ય ઉપાય,
 વખન વાતમા ચીતી જાય, દડાં ॥ ૧૨ ॥

ततः तदङ्गी यारी त्याग, नश्यो शेकने नीच अथाग,
मूक्यो मित्रे मद्भाभाग, तता० ॥ १३ ॥

યથા યોરી જેવું ન થાય, વાય તેમ તો યડમા રહાય,
પછી પાછો પત્તો નહિ ખાય, વથા ॥ ૧૪ ॥

દહા નકામો મૂકે દમામ, એથી બેલકું જનડે કામ,
નિદે નાલુક લોક તમામ, દહાં ॥ ૧૫ ॥

ધાધા પાણી ન કાઢીયુ વયુ, એ જ વિચારે આયુ વયુ,
સુખાર ગ્રેષ હવે જે રહ્યુ, ધધા ॥ ૧૬ ॥

મત્તા નવની યારી ન નહીં, જાદુ જાયડું આદિની ચઢી,
 કડીયે પલ્લુ કરવા ના કડી, નત્તા ॥ ૧૭ ॥

પણ પુન્ય કરાય તો 'પ', અવશેષ તુ પાપોગી 'અ',
કર્મ કર્મ તે ત્યારે કરે, પણ ॥ ૧૮ ॥

କିମ୍ବା ଶତକେତୁ ମାୟକ ହେ, ହୃଦୟେ ନନ୍ଦି ପ୍ରସାନ୍ନ ହେ,
 ଯେଉଁ ଧ୍ୟାନ ତେ ଦୟାସି ଧରେ ? ହୃଦୟେ ॥ ୧୫ ॥

[illegible][illegible][illegible]

યથા યત્નો કરવે શું થાય, કર્મ કૃતિ જ્યાં ઉલટ જાય;
 મૂષક મરણુ તે યત્ને પાય, યયા૦ ॥ ૨૩ ॥
 રરરા રોગથી રોજ રિણાય, ખાવું પણ ન કાંઈ જ ખવાય;
 પછી ડામે શું દુઃખ ^૧પણાય, રરા૦ ॥ ૨૪ ॥
 લલલા લલળ પલળ શીદ લવે ? ભૂંડા દુઃખની ભીતિ ભવે;
 ઠીક વિચારી પગને ઠવે, લલા૦ ॥ ૨૫ ॥
 વઠવા વડાથી નહિ કર વૈર, ઝાઝું એથી ઉપજે ઝેર;
 માટે ત્યાંથી મેળવ મહેર, વવા૦ ॥ ૨૬ ॥
 શરશા શેલાઈમાં નહિ છાક, નિશ્ચય ંહાલું હોય જ નાક;
 પડ્યો રહેશે સર્વે પોશાક, શશા૦ ॥ ૨૭ ॥
 ષષ્ઠા ષટ્કાય રક્ષણુ સાર, ઉત્તમ જનનો છે આચાર;
 એથી થાય આતમ ઉદ્ધાર, ષષા૦ ॥ ૨૮ ॥
 સરસા સિડીયે ચડવા છેક, પકડ જે પગથી એક એક;
 આવે સામટી નહિ અનેક, સસા૦ ॥ ૨૯ ॥
 હડૂહા દોરી હશે જે હાથ, પાત્ર પડયું હો જળ ^૨અગાધ;
 સર્વે આવશે દોરી સાથ, હહા૦ ॥ ૩૦ ॥
 ક્ષક્ષા ક્ષત ^૩પર નાંખ નહિ ખાર; એથી થાવે દુઃખ અપાર;
 વિવેક હોય તો કર વિચાર, ક્ષક્ષા૦ ॥ ૩૧ ॥
 સરસા સાતવન ખંડ ગણાય, ક્ષત્રિયકુંડ પાસે કહાય;
 જિહાં વીરનો જન્મ જણાય, સસા૦ ॥ ૩૨ ॥
 અઅઆ આંક ફરે નહીં એક, તેવી હૃદય રાખો ટેક;
 કરો બલેજ ઉપાય અનેક, અઆ૦ ॥ ૩૩ ॥
 ઈઈઈ ઈંદ્રિ પાંચ ગણુ સાર, સ્પર્શ રસ ઘ્રાણુ ચક્ષુ ચાર;
 શ્રોત્ર સહ પાંચે અવધાર, ઈઈ૦ ॥ ૩૪ ॥
 ઉઉઉ ઉંટના વાંક અઢાર, ખીજે એકે બકે અપાર;
 શું એ શિખમાં આવે સાર ? ઉઉ૦ ॥ ૩૫ ॥
 રૂરૂરૂ રૂપના મદને વાર, કેવું સહિયું સનતકુમાર ?
 માટે મદની મૂક મલાર, રૂરૂ૦ ॥ ૩૬ ॥

સદ્બોધ શ્રેણીનો શુભ સાર, વિચાર વાચી વારવાર,
લલિત લાલ શુભ તેની લાર, સદ્ ॥ ૩૭ ॥

સદ્બોધ શ્રેણી બીજી

(રાગ—ઉપરનો)

- કક્કા પાચે કહ્યું લે કરી, અધિક લાલ એને, અનુસરી;
આચ ન આવે એમા જરી, કકાં ॥ ૧ ॥
- ખખખા ખાટલે મોટી જોડ, પૂરી નહી પાયાની ભેડ,
અક્ષતથી એનો કર પોડ, ખખાં ॥ ૨ ॥
- ગગા ગધે ડહાપણ ગણ્યુ, ઘોડાને સમભાંયુ ધણુ,
તે તેને હુ ખ કારણ બન્યુ, ગગાં ॥ ૩ ॥
- ઘઘા ઘરે લાગી બે આગ, એલવ ઝટ બળ કરી અથાગ,
બેજે ભય ન આંચો લાગ, ઘઘાં ॥ ૪ ॥
- ચચા ચીલે ચીલે જ ચાલ, ખરેખરો ત્યા રાખી ખ્યાલ,
ભૂલા પડવુ ન રહે ચલાલ, ચચાં ॥ ૫ ॥
- છછછા છાટા ભિખ્યા તે સહી, પાપોની પરવા બે રહી,
પછી-સુધારવા શક્તિ નહીં, છછાં ॥ ૬ ॥
- જજજ જવા જગની જ જાળ, કમર કસીને થા ઉજમાળ,
પાણી પેલા તે છે પાળ, જજાં ॥ ૭ ॥
- ઝઝઝા ઝાઝુ કર નહીં ભેર, તોડાથે તારો તે તોર,^૧
પછી હરવા મળે નહિ ઠોર, ઝઝાં ॥ ૮ ॥
- ટટા ટાક ટેક તબે હાલ, ચોખ્ખો તે છળ કપટી ચાલ,
વળી મળે નહિ મુદ્દલ માલ, ટટાં ॥ ૯ ॥
- ઠઠા ઠડ ધત્રામા માલ, તપી જવે આવે નહિ તાલ,
સમજુ જનનો એ શુભ ચાલ, ઠઠાં ॥ ૧૦ ॥
- ડડા ડહાપણને નહિ ડોલ, બીનસમજનો બોલ ન બોલ,
અક્ષત વિષુ ગણાર્થ અટોલ, ડડાં ॥ ૧૧ ॥

ઢાળ જ નહીં, પછી કામ નહિ પાડો તહીં;

ડુરૂપ ગયા તે કહી, ઢઢાં ॥ ૧૨ ॥

તત્તા લલે વલોવાય ^૧તોય, મળે ન માંખણ પીંડો કોય;
માટે મેળો મળતું જોય, તતાં ॥ ૧૩ ॥

થથથા થોડું થોડું ખવાય, આખું મોઢામાં નહિ માય;
થોડું જ સર્વે ઠીક ગણાય, થથાં ॥ ૧૪ ॥

દદા દૂધેથી દાઝ્યો ખાસ, કુંકી કુંકી પીવે છાશ;
સમજી સમજી કરજ્યો ^૨ખ્યાસ, દદાં ॥ ૧૫ ॥

ધદ્ધા ધમંના ચૌ પ્રકાર, દાન શીલ તપ જાવ શ્રીકાર;
સેવન સાચું તો ભવપાર, ધધાં ॥ ૧૬ ॥

નન્ના નિંદા પરની નિવાર, મહાપાપનો માથે ભાર;
નક્કી એકથી નર્ક નિરધાર, નનાં ॥ ૧૭ ॥

પપ્પા પુન્યમાં પૂરણ ખ્યાર, પાપી પાપ જ થાય પસાર;
લાલ લક્ષધા તેની લાર, પપાં ॥ ૧૮ ॥

ફફા ફાટી જ નહી ^૩ફાર, મળશે કે માથાનો ચાર;
ભાગી પીઠ ઉતારે ભાર, ફફાં ॥ ૧૯ ॥

ખખખા ખુદ્ધિ ચું ખગડી જાય, સંગત દુર્જન થાય સદાય;
સજ્જનની દાખી સુખદાય, ખખાં ॥ ૨૦ ॥

ભભલા ભીલ ભૈયાળી વાર, દારૂણ દુઃખો તે દેનાર;
લાહી લુહી કરે ^૪લાચાર, ભભાં ॥ ૨૧ ॥

મમ્મા માધો મારતો જાય, ખેમો પેટ ભરી ત્યાં ખાય;
નિરખો દુનિયે કેવો ન્યાય ? મમં ॥ ૨૨ ॥

ચચ્યા ચત્ન તો કરિયા ઘણા, ઔષધ ઉપચારે નહિ મણા;
કર્યા કરી વિણ મરવા તણા, ચચાં ॥ ૨૩ ॥

રરરા જ્યાં રોટી વહેવાર, એટીનો બને તેમ ધાર;
એથી ઊલટું ચહે ગમાર, રરાં ॥ ૨૪ ॥

લલલા પલુલીજ આળપંપાળ, ખાય ખાસડું ખાસ કપાળ;
મળે ન મુદ્દલ તેમાં માલ, લલાં ॥ ૨૫ ॥

વળા વિચર્યા લાગા વિદેશ, લાજ ન લાભ્યા ત્યાંથી લેશ,
 કર્યો નકામો કાયકલેશ, વવાં ॥ ૨૬ ॥
 શરશા શત્રુ જનનું જ્યા શાલ, ચેતી ચાલો ત્યા સહુ ચાલ,
 નહિ તો નક્કી થશે નીકાલ, શશાં ॥ ૨૭ ॥
 પપ્પા પટ વિગય કર સ્વીકાર, મહા^૧ વિગય મને નહીં ધાર,
 સકળ શાસ્ત્રતણો એ સાર, વવાં ॥ ૨૮ ॥
 સસ્સા સદ્ગામા છે નહીં સાર, કમાવા તે કદ્યો નહિ ધાર,
 દાખ્યો દેવાળે દાતાર, સસાં ॥ ૨૯ ॥
 હહહા હસ્તિ જ્યા હાલ્યો જાય, જ્યાનો પુઠે જસે સદાયે,
 હસ્તિનું શુ હલકું થાય, હહાં ॥ ૩૦ ॥
 ક્ષક્ષા ક્ષય રાગીતણી ખાસ, આયુ સહસં દિવસની જ આશ,
 વળતી તેનો થાય વિનાશ, ક્ષક્ષાં ॥ ૩૧ ॥
 રૂરૂ રાત્રી ગણાય અઢાર, શરવાત સાલગીયે ચાર,
 આજે તો એનો નહિ પાર, રૂરૂં ॥ ૩૨ ॥
 અચઆ અછછો ન કર આહાર, વૃદ્ધિ એથી પાય વિકાર,
 પ્રથમ પર્યા પછી સ્વીકાર, અઆં ॥ ૩૩ ॥
 ઈઈઈ ઈદ્રિ વિષય તેવીશ, વિકાર જસો જાવન ગણીશ,
 દિલમા ડર તસ રાખ નિશદિશ, ઈઈં ॥ ૩૪ ॥
 ઊઊઊ ઉટનું વર્તન પ્રાય, પોતે પોચે ત્યા તક ખાય,
 લોલી જન તેવા લેખાય, ઊઊં ॥ ૩૫ ॥
 રૂરૂ રૂધશે જ્યારે કાળ, ઓચિતી પડશે એ કાળ;
 માટે કરવું કરજે હાલ, રૂરૂં ॥ ૩૬ ॥
 ખીછ સદ્ગોષ્ઠ શ્રેણી જોશ, હૈયે રાખીશ હર હ મેશ,
 લલિત રહે ન હુ ખનો લેશ, ખીજીં ॥ ૩૭ ॥

સદ્ગોષ્ઠ શ્રેણી ત્રીજી

રાગ ઉપરનો

કક્ષા કહું નહિ આવે કામ, આરણે આશાનું કામ,
 નહિ તો જોત્યું જધું નકામ, કકાં ॥ ૧ ॥

- જાનનાં ખાય, કેણુ એ જગતે કહેવાય;
 કયાંથી પાય ? ખખાં ॥ ૨ ॥
- નહિ ગાલ, ઉત્તમ જનનો એ નહિ ચાલ;
 હલકટ જનનો એ હેવાલ, ગગાં ॥ ૩ ॥
- ઘઘા ઘો મરવાનું ચડાય, જરૂર વાગરી વાડે જાય;
 એનો ચાલે નહીં ઉપાય, ઘઘાં ॥ ૪ ॥
- ચમચા ચિત ચિંતા નહિ જાય, વિપદા જો નહિ થાય વિદાય;
 શોધો સત્વર સરસ ઉપાય, ચચાં ॥ ૫ ॥
- છછછા છને છંડે સુખ ખાણુ, સ્ત્રી છૂત હિંસા મઘપાન;
 કઠોર કહેણુ નિંદા જાણુ, છછાં ॥ ૬ ॥
- જજજા જાજું જમવું જમાય, કાં રોગ કે કાં પીડ થાય ?
 એથી જીણુપ^૧ કરો સ્વીકાર, જજાં ॥ ૭ ॥
- ઝઝઝા ઝાજું કરે તે જોર, સ્વયં પખ જો હોય સજોર;
 નહિ તો નીચું કરે નિઠોર, ઝઝાં ॥ ૮ ॥
- ટટ્ટા ટટ્ટો જોમ રટીટાય, તેમ તેમ તોરી^૩ કંપાય;
 નીરજો એ જ હુનિયે ન્યાય, ટટાં ॥ ૯ ॥
- ઠઠઠા ન ઠાયું એકે ઠામ, બધેથી કરાયું બદનામ;
 ક્યારે અખ સુધરાશે કામ ? ઠઠાં ॥ ૧૦ ॥
- ડડડા ડાણું પાસુ દખવાય, ખાધેલો ખોરાક પચાય;
 અનુભવી જનનો આ ઉપાય, ડડાં ॥ ૧૧ ॥
- ઢઢઢા પાણી ઢાળે જ ઢળે, ઊલટા નહિ ઉતરો એ પળે;
 ઊલટાવે વેળા નહિ વળે, ઢઢાં ॥ ૧૨ ॥
- તત્તા એઉ તરવારો જેમ, રાખો મ્યાન રહે તે કેમ ?
 અહિ એઉ દર રહે નહિ એમ, તતાં ॥ ૧૩ ॥
- થથથા થડમાંથી નહીં કાપ, એનું દાખ્યું પાપ અમાપ;
 એથી અતિ ઉપજે સંતાપ, થથાં ॥ ૧૪ ॥
- દદા દયા ડાકણને ખાય, દાખી તેથી તે દુઃખદાય;
 પણુ તે મૂકે નહિ પોસાય, દદાં ॥ ૧૫ ॥

- ધૂધા પડી પછવાડે 'ધાડ, કાય કાડવું જલદી કાડ,
પ્રભુતણે તે માની પાડ, ધધા૦ ॥ ૧૬ ॥
- નત્રા નાણુ ન આવે સાથ, ખરેખર કહું ખર્ચો હાથ,
નહિ તો બાવળ સગે બાથ, નના૦ ॥ ૧૭ ॥
- પપ્પા પાછળે બોલે લોક, તેનો ન સતાપ કે શોક,
તુ તારો સાચવજે રનોક, પપા૦ ॥ ૧૮ ॥
- ફેફડા ફેરો ફરવો ટળાય, લાજ્યુ લાલે તવ લેખાય,
પછી નહિ ઝટ નીકળે પાય, ફફા૦ ॥ ૧૯ ॥
- ખખખા ખધુચે ખારે વાટ, રાખ્યું રથ રહે નહિ ઘાટ,
અતરનો નહિ ટળે ઉચાટ, ખખા૦ ॥ ૨૦ ॥
- બબ્બા બીલતણોજ પાડોશ, ચાહો નહિ ચિત્તે કોડો કોશ,
ખનાવે જન જાત બેહોશ, બબા૦ ॥ ૨૧ ॥
- મમ્મા મળતો મેળ નહિ ખાય, તો તસ સગ નહિ પોસાય,
આતમ બિલટો ત્યા ઝવટાય, મમા૦ ॥ ૨૨ ॥
- યથ્યા યતનકાર યતનો સ્હાય, યતને મોઢક પાણી પમાય,
પધુ મ્હોર વિધીવાળો પાય, યયા૦ ॥ ૨૩ ॥
- રેરરા રાજ રાપે બરાય, રાપે રૈયત રીખે બાય,
દહાડી દુખ સહ 'ડાય, રરા૦ ॥ ૨૪ ॥
- લલ્લા ચૌદિશ લાગી લહાય, ફૂવો બોઢવા કરે ઉપાય,
કહો કેમ કરી બોલવાય ? લલા૦ ॥ ૨૫ ॥
- વવ્વા વાતથી ઉઠે જ વાટ, વળી વાત ન કરીયે રાત,
ધાધુ ઠરી તે તજશે ઘાટ, વવા૦ ॥ ૨૬ ॥
- સસસા સત્તુ સત્તેરે દેખાય, તુરત તિહાવી ધશે વિદાય,
નહિ તો છવનુ જોખમ ધાય, સસા૦ ॥ ૨૭ ॥
- પપ્પા પટ રસ રસોઈ ખાય, રસેન્દ્રિ રાગે જે લુખાય,
વ્યાધિની વૃદ્ધિ ત્યા ધાય, પપા૦ ॥ ૨૮ ॥
- સસસા સત્તજનો સોય સમાન, દુર્જન કાતર કાપે નણુ,
યોગાયોગ જોઈ પ્રમાણુ, સસા૦ ॥ ૨૯ ॥

હડ્ડા હાર નહિ હાથે હવે, ^૧મોકો મહાન્ મળ્યો આ લયે;
 સાર્થક કરવું કરજે સવે, હહાં ॥ ૩૦ ॥

ક્ષક્ષા ક્ષત્રીનો કરજે ખ્યાલ, મળે નહીં બીજામાં માલ;
 ઉત્તમ ઉત્તમ ગુણે નિહાલ, ક્ષક્ષાં ॥ ૩૧ ॥

જ્ઞજ્ઞ જ્ઞાન ગુણ છે શ્રીકાર, પુન્ય પસાયે પાવે પાર;
 નિર્લાગીનો નહીં નિસ્તાર, રજાં ॥ ૩૨ ॥

અચ્ચા અડપલા નહિં કર આપ, જીવાનો જાણી સંતાપ;
 સાચી પાડો હૃદય છાપ, અચ્ચાં ॥ ૩૩ ॥

ધંધળ ^૨ધંતરાજ એ સુસાર, ઉસ્તાદની ^૩હો ભલે અપાર;
 મુંઘાધ માતપિતાદિ વાર, ધંધં ॥ ૩૪ ॥

ઊઝીઝી આપ ઉંટવૈદુ કરે, પછી પરાયા પ્રાણો હરે;
 મૂરખ મૂખી માહે ઠરે; ઉઉં ॥ ૩૫ ॥

રૂરૂર રૂના રાશી ^૪જ્યાં પાસ, ^૫વન્હીનો ત્યાં નહીં કર વાસ;
 વાસ કરતાં થાય વિનાશ, રૂરૂં ॥ ૩૬ ॥

સદ્દમોધ શ્રેણી ત્રીજી સરે, અક્ષરો એના હૈયે ધરે;
 લલિત લાલ શુભ લાભ્યા કરે, સદ્દં ॥ ૩૭ ॥

સદ્દમોધ શ્રેણી ચોથી

કક્કા કાતરં કાપતી જાય, સોયથી તે સર્વે સંધાય;
 સર્જન દુર્જન ત્યાં સમજાય, કક્કાં ॥ ૧ ॥

ખજખા ખોડીલી ખાઈ જાય, હરાઈના હાડો ભંગાય;
 દેખો દુનિયે ઉંઘો ન્યાય ખજખાં ॥ ૨ ॥

ગગ્ગા ગાંડી સાસરે જાય. હાહીને શિખમાં દોરાય;
 કેવું આ કૌતક કહેવાય, ગગાં ॥ ૩ ॥

ઘઘઘા ઘેલછાં ઘાલી ઘર, દિલે પ્રભુનો છે નહિ ડર;
 તેવાથી પાછો પગ ભર, ઘઘાં ॥ ૪ ॥

ચચચા ચૂકીશ નહિ આ ચોટ, એમાં આગળ ખાધી ખોટં
 હવે ભૂલે ગણાઈશ ભોટ, ચચાં ॥ ૫ ॥

- છછા છીંડે રાખતા છૂટ, છાળી કાઢે સરકે ઊંટ,
કેણુ સાચું કાનની ખૂટ, છછાં ॥ ૬ ॥
- જલ્લત જૂઠી જગમાયા જાણુ, એથી આપ ન અલપ અળણુ,
છતા નહિ છડે ચૈ સુજાણુ, જલ્લં ॥ ૭ ॥
- ઝૂઝા ઝાલ્યો તે જુલમી પાય, ખાવળથી ભીડે છે ખાય,
છોડ સવેળા ઠગનો સાથ, ઝઝા ॥ ૮ ॥
- ટટ્ટા ટાઇમ અમૂલ્ય ટળાય, લેશ ન તેનો લાભ લેવાય,
પછી પરતાવો નહિ પોસાય ટટાં ॥ ૯ ॥
- ઠઠા ઠઠા મશ્કરી નિવાર, કલેશનુ તે કારણુ ધાર,
છડે તસ સુખમા સસાર, ઠઠાં ॥ ૧૦ ॥
- ડઢા સીફ ડાફેરો ખાય, સીધુ જોઈ ચાલ સદાય,
જયણા કાટાદિક જળવાય, ડડાં ॥ ૧૧ ॥
- ઢઢા એળ ઢાકી જ રખાય, ઉઘાડે જીવ જોખમ થાય,
શેકે ઢાકી ચૈ સુખફાય, ઢઢાં ॥ ૧૨ ॥
- તત્તા તોલડી વાના તેર, માગે મુદલ ન પડે ફેર,
પછી વિચાર કરો શુ પેર, તતાં ॥ ૧૩ ॥
- થથા થાય તેવુ જ થવાય, તો તે ગામ વચ્ચે રેવાય,
નમવે ગોદા ઘણા ખવાય, થથાં ॥ ૧૪ ॥
- દદા દાટો ઘણી ગુદા વાત, ઉઘાડતા થાવે આઘાત,
વળતી વાધે વધુ ચતાપ, દદાં ॥ ૧૫ ॥
- ધદા જે ધન રખોપુ કરે, પરજવ પીડા તે નહિ હરે,
મરે સર્પ વઈ ઉપર પ્રેરે, ધધાં ॥ ૧૬ ॥
- નંતા નાપુ મળશે અપાર, ટાપુ તાડ્યુ નાવે દાર,
ખરચો ખાસ શક્તિ અનુમાર, નનાં ॥ ૧૭ ॥
- પપ્પા પરનારીની પ્રીત, વરતાવે વર્તન વિપરીત,
નીતિ નિર્મળ ન રહે નીત, પપાં ॥ ૧૮ ॥
- ફફા ફેલ કરી જેહ પ્રેરે, દુનિયા તસ ફેળી ફિલ હરે,
પણુ એવાને છે ઠપા અરે, ફફાં ॥ ૧૯ ॥

- બાળના ઝેરીનો તજ વિશ્વાસ, અહ્ય ન એથી સુખની આસ;
નહી જ કરશે તેજ નિરાશ, બળાં ॥ ૨૦ ॥
- ભલ્લા તેં તો ભુંડી જ કરી, કદી ન એવું કરતો પ્રરી;
વિપરીત વર્તનો જા વિસરી, લલાં ॥ ૨૧ ॥
- મમ્મા મધુળિંદુ વર્તન જાણુ, સંસારઐત્રી એ જ પ્રમાણુ;
તેનો તાંત ઘણો નહિ તાણુ, મમાં ॥ ૨૨ ॥
- યચ્ચા યજ્ઞો પવિત પ્રમાણુ, જનોઈ જેહને કહે જાણુ;
ચકી ભરતથકી આહુ માન, યયાં ॥ ૨૩ ॥
- રરરા રાંડા રાંડ કેવાય, રોજ રસોઈ અર્થે લાંડાય;
દાખી આવર્તી દુઃખદાય, રરાં ॥ ૨૪ ॥
- લલ્લા ઘોળ લુલી લળી ગાય, નવે જણાં તસ નાહ્યો સાય;
કોતક આ કેવું કહેવાય, લલાં ॥ ૨૫ ॥
- વંવા વાડ જો ચિલડાં ચરે, જેડુતો ખાટે કચી પરે;
વિશ્વ આમ વિશ્વાસમાં મરે, વવાં ॥ ૨૬ ॥
- શશ્શા છે શાંત થવામાં સુખ, દંભપણમાં દાખ્યું દુઃખ;
દંભીનું દાટો એ સુખ, શશાં ॥ ૨૭ ॥
- ષષ્ષા ષટ વિગય કરે વિકાર, પ્રહ્લવત્તીને ભારે ભાર;
વાવરવા વર કરો વિચાર, ષષાં ॥ ૨૮ ॥
- સસસા સમન્નું તે જ ગણાય, પાપકૃતે પાછો દે પાય;
બીજાને પણ બોધે જાય, સસાં ॥ ૨૯ ॥
- હહહા હહંમે હસવું વાર, કષાયનો ત્યાં વાધે કાર;
એથી થાવે દુઃખ અપાર, હહાં ॥ ૩૦ ॥
- ક્ષક્ષા ક્ષીતિપતિ રાખે ખાર, પ્રજા કયાં જઈ કરે પોકાર?
મૂળે મોંઢે કરે સ્વીકાર, ક્ષક્ષાં ॥ ૩૧ ॥
- જ્ઞજ્ઞા જ્ઞાનકિરિયાનો કાર, છોડાવે સત્વર સંસાર?
શિવસુખ મેળાવે શ્રીકાર, જ્ઞજ્ઞાં ॥ ૩૨ ॥
- અચ્ચા આખો લાડુ ન ખવાય, મોંઢામાં તે કયાંથી માય;
છતાં શઠ નહિ ત્યાં શરમાય, અચ્ચાં ॥ ૩૩ ॥
- ઈઈઈ ઈચ્છો કરૂં ઈનસાફ, હૃદય ત્યારે રાખો સાફ;
તો માલિકના ઘરની માફ, ઈઈઈ ॥ ૩૪ ॥

ઉઠી ઊઠો સત્વર પ્રભાત, રહે પોર પાછલી રાત,
ભને દેવ ગુરુ બલી જાત, ઉઠી ॥ ૩૫ ॥
રૂરૂ રૂલી પડી જ્યાં જેહ, દુનિયા દાખવે રસ્તો તેહ,
સમે નહિ સહી તે સદેહ, રૂરૂ ॥ ૩૬ ॥
લલિત લખી રાજી નહિ થતો, તો તારો નહિ લાગે પતો,
ઊતાર અતર થૈ એકમતો, લલિત ॥ ૩૭ ॥

સદ્બોધ શ્રેણી પાંચમી

(રાગ દુહા પ્રમાણે)

કહ્યાં કહું તે સાજણી, અતર આપ ઉતાર,
સેવન કર શુભ ધર્મનું, તે સમજ્યાનો સાર ॥ ૧ ॥
ખુખા ખત ખૂબ રાખજે, આગળ વશમી વાટ,
સાધન સાડુ મેળ જે, અલપ ન રહે ઉચાટ ॥ ૨ ॥
ગંગા ગુણીના ગુણ ગણો, ગાતા ગુણી થનાય,
ગુણી ને ગુણ રાગીમા, પુન્યેજ તેહ પમાય ॥ ૩ ॥
ધધ્યા હજી કરવું ધણુ, આજસ કર નહિ ઉર,
વખત વાતે વહી જતા, પડે પસ્તાવું પૂર ॥ ૪ ॥
ચર્યા ચોરાશી લાખનો, ફેરો ફળવો ટાળ,
અવમર નહિ આવે ફરી, કાલો દીડી કાલ ? ॥ ૫ ॥
છદ્યા કુછદ છડીને, સુકૃત કરજે સાર,
પછી પસ્તાવો નહિ રહે, માવે ભવનો માર ॥ ૬ ॥
જન્મ જોગ આજે જલ્યો, જડે ન ભણુ હમેગ,
સેરી ધર્મ સુધારજે, કાળે બગડ્યો એકેશ ॥ ૭ ॥
ઝંઝા ઝટપટ જાગીને, ઉત્તમ કરજે આપ,
પરમાદે રહેતા પડી, સમગે નહિ સતાપ ॥ ૮ ॥
ટટા ટેક શુદ્ધ ધર્મની, ખરી રાખજે ખાસ,
ધાનું સખી ધર્મો યશે, વળી શિવપુર વાસ ॥ ૯ ॥
ઠઠા તિલા દાયું નવી, જમણો ત્યાં જઈ તેહ,
વળગે લલ્યો સાધના, આને કામે એક ॥ ૧૦ ॥

- ડહા ડહાપણ ત્યાં કને, કશું ન આવે કામ;
કરજે કાંઈક લાભનું, ન રહે દુઃખનું નામ. ॥ ૧૧ ॥
- ઢઢા ઢગ રહેશે પડયા, અદ્ય ન આવે સંગ;
આવે સંગ ધર્મ એક, રાગ ધર્મનો રંગ. ॥ ૧૨ ॥
- તત્તા તાહરા કામની, શિખામણ શ્રીકાર;
રોકીશ રાગ દ્રેષ તો, મળશે શિવશ્રી સાર. ॥ ૧૩ ॥
- થથથ થાકીશ નહિ કદી, ધર્મ સેવતાં ધીર;
એથી ટળશે આપદા, ભાગે ભવ રજ્જીર. ॥ ૧૪ ॥
- દદા દુઃખને ટાળવા, કમર કસી લે આપ;
ઉત્તમ ઉદમ આશરે, સમશે ભવ સંતાપ. ॥ ૧૫ ॥
- ધદ્ધા ધર્મને સેવતાં, કહો કમી શું હોય ?
અમર થાય નિજ આતમા, સેવે જે જન સોય. ॥ ૧૬ ॥
- નન્ના નથી કો આપણું, ધર્મ આપણો ધાર;
સેવન એનું સુખકર, પમાય ભવનો પાર. ॥ ૧૭ ॥
- પૂપ્યા પરઠવો પાયને, જોઈ વિચારી જાણ;
એથી નાવે આપદા, પ્રભુ વચન પ્રમાણ ॥ ૧૮ ॥
- ફૂફા ફાટેલે લુગડે, થાગડ થીગડ થાય;
પણ જો પાટે પેટ તો, પાટો નહિ બંધાય. ॥ ૧૯ ॥
- ખખખા બધે નહિ બાપરા, જાગે કોય રજ્જીર;
વિમાસવું વળતી પડે, પણ ન થવાય પસાર. ॥ ૨૦ ॥
- ભભલા ભવો ભવ તું ભમ્યો, કર્યું ન આતમ કામ;
અંતે રે'શે જીઓરતો, નરભવ થતાં નકામ. ॥ ૨૧ ॥
- મમ્મા માઈ મૂકીને, પરમાં પડવું વાર;
તાઈ તે તારી કને, અંતર આપ વિચાર. ॥ ૨૨ ॥
- ચચ્યા ચશની ચાહ ચીત, કરે અપયશે કામ;
નાહક નિંદાવું પડે, બધે થવું બદનામ. ॥ ૨૩ ॥
- રરરા તાહરાં રોદણાં, રહ્યા રાજના રાજ;
કરવું તે કરતો નથી, અંતર અદ્ય ન પોજી. ॥ ૨૪ ॥

લલ્લા લાગ શુભ ભેઈને, કાઈ કરવાનું કર,	
ભવની ભીતિ ભાગશે, દિલનો ટળશે ડર	॥ ૨૫ ॥
વળવા વાતે નહીં વડા, થયા થાશે થનાર,	
વાતે વળવું દઈ પડ્યું, આપે આપ સુધાર	॥ ૨૬ ॥
શરણ શાખને સાચવી, કરજે કરવું કામ,	
ગાખ ગાઈ નહીં સાપડે, નળળું પઢશે નામ.	॥ ૨૭ ॥
પમ્પા પટ ખડનો ધણી, સુભૂમ ચક્રી સુસાર,	
લોલો લોલી સાતમી, નરક ગયો નાદાર	॥ ૨૮ ॥
સરસા સત નવિ છોડીયે, સત છોડે પત ભય,	
પત ભતા તે પાપથી, પાપીમા પૂજય	॥ ૨૯ ॥
હંહં દોર છે હાથમા, તો તે મળશે તોય,	
મુકાય તો તું માનજે, ગયું સમૂળ સોય	॥ ૩૦ ॥
ક્ષુધા ક્ષયના રાગીનો, સહસ દિવસ સળધ,	
પછી મેળવે મોતને, પ્રરૂપે વૈદ્ય પ્રબધ	॥ ૩૧ ॥
જ્ઞાન જ્ઞાની મુશ્કામમા, કરે કર્મનો નાશ,	
અજ્ઞાની જીવતા અધિક, પાણ નહીં છૂટે પાસ	॥ ૩૨ ॥
અઝઝા અછલ કિહા રહે, એ અછલ શુ પાય,	
અછલ કામ કરે કયુ, સત્વર દો સમજ	॥ ૩૩ ॥
રહે રાવળે રહેવળે, વળી વેનારા વટ,	
એટલે જો ન મળે તો, પચ પાય અલગત.	॥ ૩૪ ॥
ધંધળ ધંતી જો નવ ગઈ, ભીતિ ન ભાગે કોય,	
સેવો સાચા ધર્મને, ભાગશે ભીતિ સોય	॥ ૩૫ ॥
ઉલ્લે ઉલ આળસ તજી, જીવન ચાલ્યુ જાય,	
કર કો પરલાવ કામનુ, લાલ્યો તવ લેખાય	॥ ૩૬ ॥
રૂરૂ રૂઘ્યા ઘઠ ન રહો, સેવો સદા સુધર્મ,	
ધર્મે કામ ધાર્યું થશે, કટે જવો જવ કર્મ	॥ ૩૭ ॥
સવિ સદ્ગોષ્ઠ આ સાજળી, વારી કરે વિચાર,	
લલિત વાય ઝટ લાભમા, વધુ નહિ લાગે વાર	॥ ૩૮ ॥

સદ્ગોષ્ઠ શ્રેણી છઠી.

(રાગ ઉપર પ્રમાણે.)

- કચ્છા કરી લે પર ભલું, તારું ભલુ તૈયાર;
ભૂંડું કરતાં ભાગજે, એથી દુઃખ અપાર. ॥ ૧ ॥
- ખખખા ખાડો જોડું ખણે, પડશે પોતે આપ;
માટે જાણી જોઈને, છંડો તે સંતાપ. ॥ ૨ ॥
- ગગગા ગરજ છે બહુ ગળી, શ્રાકરથી શ્રીકાર;
ગરજે ગરધજાને ઘણા, કાકા કેવા ત્યાર. ॥ ૩ ॥
- ઘઘઘા ઘર પાડોશીઓ, નખળો સારો નેટ;
હાટ પાડોશી હોયે, જળરો વધનીક રજેઠ. ॥ ૪ ॥
- ચચચા ચંદન સમો કહ્યો, સજ્જનનો સહેવાસ;
સજ્જન સેવો સર્વદા, સદા શીતળ ગુણવાસ. ॥ ૫ ॥
- છછછા છાતું નહીં રહે, કાંઈ કરીયું પાપ;
માટે મન વિચારીને, અલગ રહેજે આપ. ॥ ૬ ॥
- જજજ જોશો જ્યાં ત્યાં જઈ, માટી ચુલા ચણાય;
એનો નહિ કર આરતો, દુનિયે તે દેખાય. ॥ ૭ ॥
- ઝઝઝા ઝાડ પણ એકલું, પડ્યું ન પડતાં વાર;
માટે માનવ મેળજે, સદા સાથ શ્રીકાર. ॥ ૮ ॥
- ટટ્ટા ટાકું જે જન જમે, મનુષ્ય તે ન મનાય;
ઉતું જમનાર જગતમાં, ઉત્તમ આપ ગણાય. ॥ ૯ ॥
- ઠઠઠા ઠગમાં તેહ ઠરે, જુહું જલપે જન જોડ;
માટે જ જુહું જલપવું, સત્વર છંડો એહ. ॥ ૧૦ ॥
- ડડડા ડાંગે મારીયાં, જુદાં જળ નહિ હોય;
સંબંધી સવિ ત્યું સદા, કદી ન પલટો કોય. ॥ ૧૧ ॥
- ઢઢઢા ઢાંકી જ રાખજે, ડાપણ દુઃખકર છેક;
અનંત લવમાં આથડે, અર્થ સર્થો નહિ એક. ॥ ૧૨ ॥
- તત્તા તાય છે તક ખરી, કર તું તારું કામ;
પછી પસ્તાવો દિલ થશે, નરભવ થતાં નકામ. ॥ ૧૩ ॥

થથથા થોડું જ હોય પણ, ઝેર બુદ્ધમ કરનાર,
 એથી વસતો વેગળા, એ સમજ્યાનો સાર ॥ ૧૪ ॥
 દદા દેહી રહી જશે, પછી પસ્તાશે પૂર,
 માટે કરતો મોક્ષનુ, ધાત્રી મનમા ધૂર ॥ ૧૫ ॥
 ધેઢા ધોળો નહીં મટે, જાવ લીલીનું હું ખ,
 સેવો ધર્મ સુપ્રેમથી, સત્વર મળવા સુખ ॥ ૧૬ ॥
 નત્રા નદની નવ રહી, વિશળની રહી વીશ,
 રાવણુ રચ ન લઈ ગયો, વાત એ વિશ્વાવીશ ॥ ૧૭ ॥
 પપ્પા પાટા બાધીને, પડે કૂવામા કોય,
 જાણો એવા જીવને, અઢલ અદપ ન હોય ॥ ૧૮ ॥
 ફૂંકા આ ફાની દુનિયે, નહીં ફાવશે ફાવ,
 અતે રેશે ઓરતો, જો ચુક્યા ચિત્ત દાવ ॥ ૧૯ ॥
 બખ્ખા બેશ બોલો સદા, બોલ્યો બોલ ન જાય,
 એ વર્તન આ વિશ્વમા, મદા કહ્યું સુખદાય ॥ ૨૦ ॥
 ભજ્જા ભાવ ઠગાય તો, તેટલું ત્યાં નુકશાન,
 માલ ઠગાયે મૂડીનું, મળે ન મુદ્દલ મન ॥ ૨૧ ॥
 મમ્મા માનવ મુખ મીઠો, આજી અતાર ઝેર,
 પાનુ એવાથી પડે, વરતે કાળો કેર ॥ ૨૨ ॥
 યગ્યા યત્નો બહુ છે કરે, પણ ન લાગ્ય વિષુ પાય,
 ઊંદર જો ઉત્તમ કરે, વસિયલ^૧ વાસો થાય. ॥ ૨૩ ॥
 રરરા રાવણુ ન લઈ ગયો, વરણુ ગયો કયા જોય ?
 માનવ મૂંઝી જાય છે, કોડા કોડી હોય ॥ ૨૪ ॥
 લલલા લાખ કોડી ગયા, જળરા જોદા જોડ,
 કર્યો કાળે કોળીયો, તારૂં પણ ગણુ તેહ ॥ ૨૫ ॥
 વળવા ગાય વિષુ રાજથી, વિના વિત્ત^૨ પોમાય,
 ગરીબે સળળ ગુણુ કર્યો, લુણુ લોટમા જોય ॥ ૨૬ ॥
 શરશા સાળી સાડલા, વાર વાર લે જાય,
 જેની આવી આગણે, પણ ન જરી પોસાય ॥ ૨૭ ॥

- પાંખા પડ ખંડનો ધણી, ઋદ્ધી સિદ્ધી બહુ હોય;
છતાં સંગ લઈ જાય નહિ, કર્મ કૃતિ દ્યો જોય. ॥ ૨૮ ॥
- સસ્સા સંપ સેવો સદા, રંચ ન કરતા રીસ;
સંપે બને ત્રેસઠ સદા, કુસંપ કરે છત્રીશ. ॥ ૨૯ ॥
- હહહા હસ્તિના કાન જ્યું, લક્ષ્મી ચપળ લેખાય;
એનો કર નહિ ઓરતો, એ આવે ને જાય. ॥ ૩૦ ॥
- ક્ષક્ષા જાય ક્ષણ લાખની, ક્રીમત તસ ન કરાય;
વખત વાતે વહી જતાં, પુરણ પસ્તાવો થાય. ॥ ૩૧ ॥
- જ્ઞજ્ઞ જ્ઞાન લણુતાં ઘણું, સ્વદેવ ન મુઘરે જોડ;
લણુયો લલે પણ લાઈ તે, અક્કલ વિણુનો એડ. ॥ ૩૨ ॥
- અચઆ અક્કલ પંચ રહે, અને એહ ગમ ખાય;
એ ઉપડાવે પાલખી, એવી તેમાં આય. ॥ ૩૩ ॥
- ઘઘઘ ઘજજત જાય તેવું, કરો ન મુદ્દલ કામ;
ઘજજત વિનાનું વિશ્વમાં, જીવિત જાણુ નકામ. ॥ ૩૪ ॥
- ઉઉઉ ઉઠે છે ઉઘતો, જાગ્યો ન ઉઠે જાણુ;
કપટ આમ જન કેળવે, એનું શું એધાન. ॥ ૩૫ ॥
- ફફફ ફઠતાં રાય ને, હોય શું રૈયત હાલ;
ક્યાં પોકાર કરે જઈ, બધું થયું બે તાલ. ॥ ૩૬ ॥
- સંવત ઓગણીસ સાલ, ચોરાણુ ચિત્ત ધાર;
કાતી પુનમ પુરો કર્યો, કક્કાવળીનો કાર. ॥ ૩૭ ॥
- મણી બુદ્ધિ વૃદ્ધિ મળે, કરે કર્પૂર પસાય;
લખ્યું થાય તવ લાલમાં, પરલવ પીડા જાય. ॥ ૩૮ ॥
- લલિતે લાલ અર્થે લખ્યું, સમજે છે સુખકાર;
સમજ સાદર આદરો, તે સમજ્યાનો સાર. ॥ ૩૯ ॥

